

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 6 юни 2012 г. (19.06)
(OR. en)**

9238/12

**COHOM 128
PESC 513
COSDP 453
FREMP 88
INF 101
JAI 397
RELEX 507**

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

Относно: Правата на човека и демокрацията в света: доклад за действията на ЕС през 2011 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ, озаглавен „Правата на човека и демокрацията в света: доклад за действията на ЕС през 2011 г.“

ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ДЕМОКРАЦИЯТА В СВЕТА:

ДОКЛАД ЗА ДЕЙСТВИЯТА НА ЕС ПРЕЗ 2011 Г.

Съдържание

1.	Преглед.....	8
2.	Инструменти и инициативи на ЕС в държави извън ЕС.....	16
	Въведение.....	16
	2.1. Насоки на ЕС относно правата на човека и международното хуманитарно право (МХП).....	16
	2.2. Диалог и консултации по правата на човека.....	17
	2.3. Решения на Съвета и управление на кризи.....	19
	2.4. Демарши и декларации.....	21
	2.5. Клаузи относно правата на човека в споразумения за сътрудничество с трети държави.....	21
	2.6. Европейска политика за съседство.....	23
	2.7. Дейности, финансирани в рамките на Европейската инициатива за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).....	27
	2.8. Преглед на политиката на ЕС за правата на човека.....	30
3.	Тематични въпроси.....	33
	Тематични въпроси, свързани с насоките на ЕС.....	33
	3.1. Смъртното наказание.....	33
	3.2. Изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.....	36
	3.3. Права на детето.....	39
	3.4. Децата и въоръжените конфликти.....	41
	3.5. Правозащитници.....	43
	3.6. Права на жените.....	46
	3.7. Жените, мирът и сигурността.....	49
	3.8. Утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право.....	56
	Други тематични въпроси.....	62
	3.9. Международният наказателен съд и борбата срещу безнаказаността.....	62
	3.10. Права на човека и тероризъм.....	66
	3.11. Свобода на изразяване, включително „новите медии“.....	68
	3.12. Свобода на сдружаване и на събрания.....	70
	3.13. Свобода на мисълта, съвестта, религията и убежденията.....	73
	3.14. Лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални лица.....	76
	3.15. Права на човека и бизнес, включително корпоративна социална отговорност.....	79
	3.16. Подкрепа за демокрацията.....	83
	3.17. Подкрепа за провеждането на избори.....	86
	3.18. Мисии за наблюдение на избори.....	87
	3.19. Мисии за оказване на експертна помощ при провеждане на избори (МЕПИ).....	90
	3.20. Оказване на съдействие при провеждането на избори (СИ).....	91
	3.21. Европейски фонд за демокрация.....	94
	3.22. Работа с парламентите по света.....	94
	3.23. Икономически, социални и културни права.....	97
	3.24. Убежище, миграция, бежанци и разселени лица.....	99
	3.25. Трафик на хора.....	104
	3.26. Расизъм, ксенофобия, недискриминация и зачитане на многообразието.....	108
	3.27. Права на лицата, принадлежащи към малцинства.....	111
	3.28. Права на хората с увреждания.....	114
	3.29. Въпроси на коренното население.....	116
4.	Действия на ЕС на международни форуми.....	120

4.1.	66-а сесия на Общото събрание на ООН.....	120
4.2.	Съвет на ООН по правата на човека.....	122
4.3.	Съвет на Европа.....	128
4.4.	Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).....	130
5.	Въпроси, свързани с конкретни държави и региони.....	132
5.1.	Страни — кандидатки за членство в ЕС, и потенциални кандидатки.....	132
5.1.1.	Турция.....	132
5.1.2.	Западни Балкани.....	134
5.1.3.	Хърватия.....	135
5.1.4.	Бивша югославска република Македония.....	136
5.1.5.	Черна гора.....	138
5.1.6.	Албания.....	140
5.1.7.	Босна и Херцеговина.....	142
5.1.8.	Сърбия.....	143
5.1.9.	Косово.....	144
5.2.	Страни, обхванати от европейската политика за съседство.....	147
5.2.1.	Източно партньорство.....	147
5.2.2.	Южен Кавказ (регион).....	148
5.2.3.	Армения.....	148
5.2.4.	Азербайджан.....	150
5.2.5.	Грузия.....	151
5.2.6.	Беларус.....	153
5.2.7.	Република Молдова.....	155
5.2.8.	Украйна.....	158
5.2.9.	Съюз за Средиземноморието.....	160
5.2.10.	Египет.....	160
5.2.11.	Израел.....	163
5.2.12.	Окупирани палестински територии.....	165
5.2.13.	Йордания.....	166
5.2.14.	Ливан.....	168
5.2.15.	Сирия.....	169
5.2.16.	Тунис.....	171
5.2.17.	Алжир.....	174
5.2.18.	Мароко.....	176
5.2.19.	Западна Сахара.....	179
5.2.20.	Либия.....	179
5.3.	Русия и Централна Азия.....	182
5.3.1.	Русия.....	182
5.3.2.	Централна Азия (регионален преглед).....	184
5.3.3.	Казахстан.....	186
5.3.4.	Киргизстан.....	187
5.3.5.	Таджикистан.....	188
5.3.6.	Туркменистан.....	189
5.3.7.	Узбекистан.....	189
5.4.	Африка.....	191
5.4.1.	Африкански съюз.....	191
5.4.2.	Ангола.....	192
5.4.3.	Бурунди.....	193
5.4.4.	Камерун.....	194

5.4.5.	Чад	196
5.4.6.	Кот д'Ивоар	198
5.4.7.	Демократична република Конго	199
5.4.8.	Еритрея	201
5.4.9.	Етиопия	202
5.4.10.	Гамбия.....	204
5.4.11.	Гвинея	204
5.4.12.	Гвинея Бисау	205
5.4.13.	Кения.....	206
5.4.14.	Либерия.....	208
5.4.15.	Мадагаскар	209
5.4.16.	Малави	210
5.4.17.	Мавритания	211
5.4.18.	Нигер.....	212
5.4.19.	Нигерия.....	212
5.4.20.	Руанда	214
5.4.21.	Сенегал	215
5.4.22.	Сомалия	217
5.4.23.	Южна Африка	218
5.4.24.	Судан.....	219
5.4.25.	Южен Судан.....	220
5.4.26.	Того	222
5.4.27.	Уганда	223
5.4.28.	Зимбабве	225
5.5.	Близкият изток и Арабският полуостров	227
5.5.1.	Саудитска Арабия	228
5.5.2.	Бахрейн.....	229
5.5.3.	Иран	230
5.5.4.	Ирак	232
5.5.5.	Йемен.....	234
5.6.	Азия и Океания	235
5.6.1.	Афганистан	235
5.6.2.	Бангладеш	238
5.6.3.	Бирма/Мианмар	239
5.6.4.	Камбоджа	241
5.6.5.	Китай	241
5.6.6.	Корейска народнодемократична република (КНДР).....	244
5.6.7.	Фиджи.....	245
5.6.8.	Индия.....	246
5.6.9.	Индонезия	247
5.6.10.	Япония	248
5.6.11.	Лаос	249
5.6.12.	Малайзия	250
5.6.13.	Непал.....	252
5.6.14.	Пакистан	254
5.6.15.	Филипини	256
5.6.16.	Шри Ланка.....	257
5.6.17.	Тайланд	259
5.6.18.	Източен Тимор.....	260

5.6.19.	Вьетнам	261
5.7.	Северна и Южна Америка	262
5.7.1.	Канада	262
5.7.2.	САЩ	262
5.7.3.	Аржентина	265
5.7.4.	Боливия	266
5.7.5.	Бразилия	267
5.7.6.	Чили	268
5.7.7.	Колумбия	268
5.7.8.	Еквадор	270
5.7.9.	Ел Салвадор	271
5.7.10.	Гватемала	271
5.7.11.	Хондурас	272
5.7.12.	Мексико	274
5.7.13.	Никарагуа	275
5.7.14.	Парагвай	276
5.7.15.	Суринам	277
5.7.16.	Перу	277
5.7.17.	Уругвай	278
5.7.18.	Венецуела	278
5.7.19.	Куба	279
5.7.20.	Доминиканска република	280
5.7.21.	Хаити	281
5.7.22.	Ямайка	281
6.	Действия на Европейския парламент в областта на правата на човека	282
7.	Списък със съкращенията	296
Annex 1 - Pledges made to the 31st International Conference of the Red Cross and Red Crescent, Geneva, 28 November to 1 December 2011.		305
Joint pledge by EU Member States and National Red Cross Societies		310
Trade Treaty		310
Приложение 2 — Резолюции в областта на правата на човека през 2011 г.		311

Предговор

2011 беше година от изключително значение за правата на човека и демокрацията. В Близкия изток и Северна Африка мъже и жени, млади и стари, представители на всички слоеве от обществото, проявиха смелост, отстоявайки присъщото за всяко човешко същество достойнство. По този начин те се превърнаха във вдъхновение за хората навсякъде по света.

Промените, постигнати от тези хора, изискваха убедителен отговор от страна на ЕС. В отговор на това предизвикателство ние разработихме нова концепция като реакция на промените в съседните държави. Правата на човека и стабилната демокрация залегнаха в основата на този подход.

През миналата година изразих ангажимента си за активизиране на работата на ЕС, за постигането на по-голяма ефективност при опазването и утвърждаването на човешките права. Именно с оглед на изготвянето на последователна визия за тази работа, представих съвместното съобщение с Европейската комисия от декември 2011 г., озаглавено „Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС — към по-ефективен подход“.

Следващата стъпка през 2012 г. ще бъде практическото изпълнение на отправените в съобщението препоръки. Това ще изисква съвместните усилия на целия ЕС: не само на институциите на Съюза, но и на държавите членки и гражданското общество.

Предизвикателството е сериозно и ще бъде отразено в следващото издание на годишния доклад. За момента обаче е добре да направим преглед на всичко, направено от ЕС през 2011 г., за превръщането на правата на човека в реалност. Желая да засвидетелствам уважението си към всички смели хора, които дадоха своя принос за този изключително важен процес.

1. ПРЕГЛЕД

През 2011 г. ЕС потвърди както на думи, така и с дела, че правата на човека са в основата на действията на ЕС в световен план. Ангажираността на ЕСВД през първата пълна година от дейността на службата беше отразена в работата ѝ през годината по Съвместно съобщение на върховния представител и Европейската комисия, прието на 12 декември и озаглавено „Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС — към по-ефективен подход“. В него се съдържат някои идеи за по-нататъшен напредък по стратегията на ЕС в тази област.

Арабската пролет беше знаково събитие през първата година от дейността на ЕСВД. В съвместно съобщение на върховния представител Катрин Аштън и на Европейската комисия от 8 март 2011 г. беше подчертана необходимостта да се подкрепи искането за участие в политическия живот, достойнство, свобода и трудова заетост и беше установен подход, основан на зачитане на всеобщите ценности и споделени интереси.

Гражданското общество изигра основна роля за осъществяване на промените на Арабската пролет в един цялостен контекст на свиващо се пространство за гражданското общество в много държави. ЕС не закъсня да изрази позиция по проблемите, пред които са изправени организациите на гражданското общество, и призова всички държави да зачитат **свободата на сдружаване** и **свободата на събранията** и да приемат законодателство, съответстващо на международните стандарти. Активизирана бе подкрепата за гражданското общество, по-конкретно посредством Европейския инструмент за демокрация и права на човека.

Арабската пролет показва и значението на социалните мрежи и на интернет за насърчаване на реформите и за утвърждаване на човешките права. В двустранните си отношения с трети държави и в рамките на многостранните форуми ЕС многократно е осъждал ограничаването на **свободата на изразяване** и на **достъпа до интернет**. ЕС е решен да гарантира, че интернет ще остане двигател на политическата свобода. Във връзка с това през декември 2011 г. стартира стратегията „No Disconnect“ за разработване на инструменти, позволяващи на ЕС, в подходящи случаи, да съдейства на организации на гражданското общество или на отделни граждани да заобикалят мерки на произволно прекъсване на достъпа до електронни комуникационни технологии, в т.ч. и интернет.

През 2011 г. ЕС отговори с твърдост на зачестилите прояви на **религиозна нетърпимост и дискриминация** по света. На заседанието си през февруари Съветът по външни работи прие заключения, в които изрази отново сериозната загриженост на ЕС и осъди всички прояви на нетърпимост, дискриминация или насилие. През февруари 2011 г. до делегациите на ЕС бяха разпратени основни послания във връзка със свободата на религията и убежденията с мандат да следят отблизо положението в приемащите държави в координация с посолствата на държавите — членки на ЕС. Въпросът за свободата на религията и убежденията беше разгледан обстойно в годишния доклад на ЕС за правата на човека, публикуван през септември 2011 г. В рамките на ООН ЕС положи значителни усилия за консолидиране на консенсуса относно нуждата от борба с религиозната нетърпимост и от защита на свободата на религията и убежденията, като се избягват концепциите, които целят защита на религиите като такива, а не на лицата, дискриминирани въз основа на тяхната религия или убеждения, в ущърб на други основни права на човека, като свободата на изразяване. През 2011 г. беше отбелязан съществен напредък в това отношение, като за първи път в Женева и Ню Йорк беше постигнат консенсус по резолюции относно свободата на религията и убежденията и борбата срещу религиозната нетърпимост, внесени съответно от ЕС и организацията „Ислямско сътрудничество“ (ОИС).

Държавите — членки на ЕС, които членуват в Съвета по правата на човека, също гласуваха в подкрепа на безпрецедентната резолюция за правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност, която беше приета на заседанието на Съвета по правата на човека от 17 юни 2011 г. като вотът беше одобрен от Европейския съюз като цяло. На 27 септември върховният представител Катрин Аштън произнесе реч пред пленарното заседание на Европейския парламент, в която представи извършената от ЕС и държавите членки работа за защита на правата на ЛГБТ по света и заяви, че „дискриминацията по отношение на сексуалността и пола е също толкова недопустима, колкото и дискриминацията на основание цвят или вероизповедание.“

През 2011 г. ЕС продължи да играе важна роля **в системата на ООН за правата на човека**. На 23 февруари 2011 г. ЕС изигра основна роля за свикването на специална сесия на Съвета на ООН по правата на човека, посветена на **Либия**, на която беше отправена историческата препоръка за временно прекратяване на членството на Либия в Съвета на ООН по правата на човека. На няколко пъти през 2011 г., в рамките на Съвета на ООН по правата на човека и на Третия комитет на Общото събрание на ООН, ЕС повдигна въпроса за положението с човешките права в **Сирия**, обединявайки в алианс държави от всички региони, включително от Арабския свят. ЕС изигра решаваща роля за създаването на Независимата международна анкетна комисия относно положението с човешките права в Сирия.

През юни 2011 г. ЕС направи възможно приемането на резолюция на Съвета на ООН по правата на човека относно положението с човешките права в **Беларус**. Освен това ЕС продължи да насърчава приемането на резолюции относно **Бирма/Мианмар** и **КНДР** както в Съвета на ООН по правата на човека, така и в Общото събрание.

През март 2011 г. петнадесет държави — членки на ЕС, участваха в групата, изготвила декларацията „Да сложим край на актовете на насилие и други нарушения на правата на човека, основаващи се на сексуална ориентация и полова идентичност”, одобрена от 85 държави в Съвета на ООН по правата на човека. ЕС приветства и ключовата резолюция относно **правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност**, внесена от Южна Африка и подкрепена от държави от всички региони, която беше приета през юни 2011 г. от Съвета на ООН по правата на човека.

В сътрудничество с групата на държавите от Латинска Америка ЕС постигна успех в Общото събрание на ООН във връзка с удължаването на мандата на специалния представител на генералния секретар на ООН за **децата и въоръжените конфликти**. Освен това в съответствие със списъка на ООН ЕС актуализира списъка си с приоритетни държави за прилагането на насоките на ЕС относно децата и въоръжените конфликти.

ЕС твърдо подкрепи приемането на ръководните принципи на ООН за **бизнеса и правата на човека** от Съвета на ООН по правата на човека през юни 2011 г. Ръководните принципи на ООН бяха включени и в собствената рамка на ЕС за политика в областта на корпоративната социална отговорност. В съобщенията от 2011 г. „Обновена стратегия на ЕС за корпоративната социална отговорност“ и „Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС“ ръководните принципи на ООН са признати като набор от международни стандарти за бизнеса и правата на човека, които следва да се зачитат от всички европейски предприятия. И двата документа включват предложения за конкретни действия за прилагане на ръководните принципи на ООН.

ЕС по традиция твърдо подкрепя **борбата срещу безнаказаността** за най-тежките престъпления, които предизвикват загриженост в международната общност като цяло. В съответствие с ангажиментите, поети на конференцията за преразглеждане на Римския статут в Кампала, ЕС актуализира Обща позиция 2003/444/ОВППС с Решение 2011/168/ОВППС на Съвета, което беше прието на 21 март 2011 г. Целта на новото решение на Съвета е да осигури всеобща подкрепа за Римския статут, като насърчава възможно най-широко участие в него, да запази целостта на Римския статут, да подкрепи независимостта на МНС и неговото ефективно и ефикасно функциониране, да подкрепи сътрудничеството с МНС и прилагането на принципа за взаимно допълване.

През есента на 2011 г. ЕС започна преразглеждане на **насоките си за утвърждаването и защитата на правата на детето**, с цел да ги адаптира към новите международни събития, както и към определяните на местно равнище приоритети в областта на човешките права. През зимата на 2011 г. ЕС стартира тематична лобистка кампания (*демарш*) в подкрепа на глобалната кампания на ООН за ратифициране на двата незадължителни протокола към Конвенцията за правата на детето. До юни 2012 г. ЕС ще продължи да насърчава на местно равнище ратифицирането на тези инструменти, както и на Конвенция № 182 на МОТ относно забраната и незабавни действия за ликвидирането на най-тежките форми на детския труд, посредством политически диалог и други дейности за повишаване на осведомеността.

Демонстрирайки непоколебима подкрепа за премахването на **смъртното наказание**, върховният представител Катрин Аштън приветства от името на ЕС премахването на смъртното наказание в щата Илинойс (САЩ) през март 2011 г. През ноември 2011 г. в щата Орегон (САЩ) беше въведен *de facto* мораториум като по този повод върховният представител Катрин Аштън направи изявление.

През 2011 г. беше осъществен вътрешен напредък в рамките на ангажимента на ЕС във връзка с положението на **жените по отношение на мира и сигурността**. Докладът относно показателите на ЕС за цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолуции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността беше приет от Съвета на 13 май 2011 г. Докладът свидетелства за предприемането на конкретни мерки от страна на ЕС за укрепване на защитните механизми за уязвими групи като жени и деца и осигурява средство за проследяване на дейността на ЕС в тази област, като същевременно повишава отчетността в контекста на предходни ангажименти. Следващият доклад ще бъде публикуван през 2013 г.

Европейският съюз се стреми да включи **клауза относно правата на човека** във всички политически рамкови споразумения, сключвани с трети държави, като напр. споразумения за асоцииране и споразумения за партньорство и сътрудничество. Клаузата относно правата на човека предвижда, че правата на човека, както са определени във Всеобщата декларация за правата на човека, ръководят вътрешната и външната политика на страните и представляват основен елемент от съответните споразумения. През 2011 г. обаче не бяха подписани, нито влязоха в сила нови споразумения, съдържащи клауза относно правата на човека. В рамките на двустранните отношения ЕС проведе над 40 двустранни **диалога по правата на човека** с трети държави, като по този начин осигури редица възможности за предприемането на ефективни мерки в отговор на специфични въпроси за човешките права, бъдещи загриженост в ЕС.

ЕС започна разработването на **стратегии за правата на човека по държави** за повече от 160 държави по света, като през 2011 г. бяха разработени 130 такива стратегии. Чрез този подход се преследват следните основни цели: по-добро и по-цялостно разбиране на основните предизвикателства в областта на човешките права в държавите партньори; съсредоточаване на действията на ЕС върху основните приоритети в държавите партньори, както в областта на политиката, така и при финансовото подпомагане, така че подходът на ЕС да бъде в по-голяма степен адаптиран към положението в конкретните държави, а оттук и по-ефективен съгласно искането на върховния представител; улесняване и рационализиране на съответните дейности в тази област на държавите членки и дипломатическите мисии на ЕС; и осигуряването на по-комплексен и адекватен принос към различните стратегии по държави и региони.

На 8 и 9 декември 2011 г. ЕСВД, в тясно сътрудничество с партньорски неправителствени организации, проведе 13-ия годишен **форум ЕС—НПО по правата на човека**, в рамките на който бяха обсъдени следните две теми: *По-активно прилагане на насоките на ЕС относно международното хуманитарно право*; и *преглед на ЕС в областта на правата на човека и новата многогодишна финансова рамка — от препоръки към действия*. Форумът предостави възможност на НПО да представят своя опит в тази област, да изразят становището си относно политиките на ЕС и да отправят препоръки към ЕС относно възможностите за подобряване на прилагането. Резултатите от форума ще бъдат надлежно взети предвид от ЕСВД и работните групи на Съвета.

В отговор на тревожното развитие на положението с човешките права в **Беларус** след президентските избори от декември 2010 г. ЕС мобилизира международната общност за решителна реакция срещу нарушенията на човешките права. През юни 2011 г. по инициатива на Европейския съюз Съветът на ООН по правата на човека прие резолюция, с която възложи на Върховния комисар на ООН за правата на човека в рамките на една година да докладва за развитието на положението с човешките права в Беларус и да формулира препоръки за бъдещи действия. Междувременно ЕС предприе редица двустранни мерки, чрез които съществено увеличи помощта за правозащитниците и гражданското общество, като същевременно оказваше върху режима все по-голям натиск за зачитане на човешките права и освобождаване на всички политически затворници.

Съвместното съобщение по линия на европейската политика за съседство „Нов отговор на промените в съседните държави“, прието на 25 май 2011 г., включваше предложение за създаването на **Европейски фонд за демокрация**, което беше приветствано впоследствие от Съвета по външни работи. Целта е Европейският фонд за демокрация да бъде създаден като автономен орган с юридическа правосубектност съгласно правото на държава членка. Европейският фонд за демокрация първоначално ще бъде насочен, макар и не изцяло, към европейското съседство и ще бъде нов инструмент, чрез който да се улеснява европейската подкрепа за политическите участници в демократични преходи или в борбата за демокрация с мирни средства.

През 2011 г. ЕС изпрати 10 **мисии за наблюдение на избори**. Пет от мисиите на ЕС за наблюдение на избори съпътстваха много важни промени и осигуриха по-голямо доверие в тях (смяната на режима в Тунис, създаването на нова държава в Южен Судан, прехода от военен към граждански режим в Нигер, дългоочакваната победа на опозицията в Перу и Замбия), три от мисиите на ЕС за наблюдение на избори съпроводиха относително безпроблемното преизбиране на управляващите (Нигерия, Чад и Уганда), а две от мисиите на ЕС за наблюдение на избори се проведоха в много проблемен изборен контекст (Никарагуа и ДРК). Освен това ЕС изпрати мисии за оказване на експертна помощ при провеждането на избори в Бенин, Либерия, Кот д'Ивоар, Мароко, Гватемала, Тайланд, Централноафриканската република и Гамбия. Наред с всички МНИ на ЕС Европейският парламент изпрати и свои собствени делегации, с което допринесе за популяризирането на дейността и изтъкна политическия ангажимент на ЕС.

С убеждението, че частните **военни и охранителни компании** следва да бъдат подведени под отговорност за евентуални нарушения на човешките права при извършване на операциите им, ЕС взе конструктивно участие в първата сесия на работната група към Съвета на ООН по правата на човека, която се проведе през май 2011 г. и беше посветена на евентуална международна регулаторна рамка за частните военни и охранителни компании. ЕС подчерта необходимостта като първи етап да се преразгледат съществуващите инициативи и пропуски във връзка с подвеждането под отговорност за нарушения на човешките права и международното хуманитарно право.

2. ИНСТРУМЕНТИ И ИНИЦИАТИВИ НА ЕС В ДЪРЖАВИ ИЗВЪН ЕС

ВЪВЕДЕНИЕ

2.1. Насоки на ЕС относно правата на човека и международното хуманитарно право (МХП)

Насоките („осемте насоки“) са в основата на политиката на ЕС в областта на човешките права. Въпреки че не са правно обвързващи, те са приети с единодушие от Съвета на ЕС и следователно представляват категоричен политически израз на приоритетите на ЕС. Те предоставят и практически инструменти, които подпомагат представителите на ЕС по света в усилията им да прокарат нашата политика в областта на човешките права. По този начин насоките подобряват последователността и съгласуваността на политиката на ЕС в областта на правата на човека.

ЕС е приел насоки относно правата на човека по следните въпроси:

- Смъртното наказание (приети за първи път през 1998 г.)
- Изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание (приети за първи път през 2001 г.)
- Диалозите за правата на човека (приети за първи път през 2001 г.)
- Децата и въоръжените конфликти (приети за първи път през 2003 г.)
- Правозащитниците (приети за първи път през 2004 г.)
- Утвърждаването и защитата на правата на детето (приети за първи път през 2007 г.)
- Насилието срещу жените и борбата с всички форми на дискриминация на жените (приети за първи път през 2008 г.)
- Утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право (приети за първи път през 2005 г.)

Повече информация относно насоките се съдържа в брошурата, публикувана през март 2009 г. Насоките са достъпни онлайн на всички езици на ЕС, както и на руски, китайски, арабски и фарси.

През 2010 г. беше постигнато съгласие относно необходимостта от разработването на подход на ЕС по отношение на конкретните ситуации, като същевременно се зачита съгласуваността в действията на ЕС в световен мащаб. За целта беше взето решение да се разработят местни стратегии за правата на човека за различните държави, в които непрекъснато да се преразглеждат приоритетите на ЕС и най-ефективното използване на подобрените средства, като същевременно с необходимото внимание се ангажират партньорите на ЕС.

2.2. Диалог и консултации по правата на човека

През 2011 г. ЕС разви специализирания политически диалог по правата на човека с нарастващ брой партньори. Като част от европейската политика за съседство през 2011 г. беше установен нов диалог по правата на човека с Алжир. Освен това бяха предприети мерки за формализиране на диалога по правата на човека с Южна Африка и бяха осъществени първоначални контакти за установяването на редовни консултации по правата на човека с Република Корея.

През 2011 г. беше проведен формален диалог по правата на човека или бяха организирани заседания на подкомитети със следните партньори: Африканския съюз, Алжир, Аржентина, Армения, Бразилия, Беларус, Камбоджа, Чили, Китай, Колумбия, Грузия, Индия, Индонезия, Йордания, Казахстан, Киргизстан, Лаос, Ливан, Мексико, Република Молдова, Мароко, Палестинската автономна власт, Пакистан, Таджикистан, Туркменистан и Виетнам. Консултации по въпроси, свързани с правата на човека, се проведоха с Канада, Израел, Япония, Нова Зеландия, Русия, САЩ и страните кандидатки (Хърватия, Исландия, Турция и бившата югославска република Македония).

През 2011 г. не беше възможно провеждането на сесии на установения диалог по правата на човека с Египет, Шри Ланка и Тунис. Годишната сесия с Пакистан беше отложена за началото на 2012 г. Диалогът по правата на човека с Иран е преустановен от 2006 г.

Като част от преразглеждането на политиката на ЕС в областта на човешките права и в рамките на диалога с различните държави през 2011 г. бяха установени най-добри практики с оглед на повишаването на въздействието на диалога по три начина: първо, чрез по-доброто интегриране на диалога в цялостните отношения със съответната трета държава, включително на срещите на високо равнище; второ, чрез осигуряването на тясна връзка с останалите инструменти на политиката за правата на човека, по-конкретно новите стратегии за права на човека по държави; трето, чрез насочване на вниманието към последващите диалога действия въз основа на конкретни планове за действие, законодателни реформи и проекти, които ЕС може да подкрепи посредством инструментите, с които разполага, включително помощта за сътрудничество.

В този контекст особено внимание беше отделено на разработването на програмата за диалог по правата на човека с акцент върху положението с човешките права вътре в Съюза, включително в отделни случаи. Многостранните въпроси, разглеждани в ООН и регионалните организации, все по-често присъстват като стандартни точки в дневния ред на диалозите. В тясно сътрудничество с държавите членки, ЕС се стреми да вземе предвид и исканията от държави партньори за обсъждане на вътрешни за ЕС въпроси за човешките права.

Плановите за действие, договорени с южните държави от ЕПС или които са в процес на преразглеждане, се оказаха изключително важни за структуриране на дневния ред на диалога по правата на човека с тези държави, като освен това предоставиха подходящи критерии за улесняване на периодичната оценка на диалозите в съответствие с отправления призив в насоките на ЕС за диалога по правата на човека, която трябва да се синхронизира с периодичното актуализиране и преразглеждане на стратегиите за правата на човека по държави.

В съответствие с най-добрите практики беше широко въведено провеждането на консултации с гражданското общество както в Брюксел, така и в съответната държава, и последващо разглеждане след диалога. Освен това през 2011 г. се проведеха около 10 специализирани семинара за гражданското общество, които да бъдат включени в диалога по правата на човека.

През 2011 г. ЕС продължи да преговаря с китайските власти за подобряване на условията на диалога по правата на човека ЕС—Китай в съответствие с препоръките от прегледа на диалога през 2010 г. Осъществяваният с Русия преглед на консултациите по правата на човека ЕС—Русия приключи през 2011 г.; на тази основа ЕС пое ангажимент заедно с руските власти да подобри условията и същността на диалога.

Освен това, почти всички 79 държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, които са страни по Споразумението от Котону, провеждат диалог с ЕС въз основа на член 8 от Споразумението, който включва редовна оценка на развитията във връзка със зачитането на човешките права, демократичните принципи, правовата държава и доброто управление. Съгласно член 9 от Споразумението от Котону зачитането на човешките права, демократичните принципи и върховенството на закона съставляват основни елементи на въпросното споразумение и като такива са предмет на клаузата за уреждане на спорове по член 96, въз основа на която по отношение на дадена държава могат да се предприемат консултации и подходящи мерки, включително прекратяване на действието на споразумението (като краен вариант).

През 2011 г. такива подходящи мерки бяха предприети по отношение на пет държави: Зимбабве, Фиджи, Гвинея, Гвинея Бисау и Мадагаскар. Прилагането на процедурата по член 96 към Нигер беше прекратено.

2.3. Решения на Съвета и управление на кризи

ЕС продължи да прилага и консолидира специфичните си политики, свързани с човешките права и жените, мира и сигурността, в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) и да доразвива достиженията на правото, както и изпълнението на насоките относно защитата на цивилното население при мисиите и операциите по линия на ОПСО. Въпросът за интегрирането в ОПСО на проблематиката, свързана с човешките права и равенството между половете, продължава да се обсъжда от съответните работни групи на Съвета и да бъде част от планирането и провеждането на мисиите и операциите по линия на ОПСО, както и от последващия процес на обобщаване на изводите. През 2011 г. нямаше нови мисии или операции по линия на ОПСО.

По-конкретно, започна работата по прилагането на препоръките от доклада „Изводи и добри практики, свързани с интегрирането на правата на човека и въпросите на равенството между половете във военни операции и граждански мисии по линия на ОПСО“, приет от Съвета през декември 2010 г. С цел политическата рамка на ЕС за жените, мира и сигурността да остане актуална спрямо последните развития в тази област (по-конкретно приемането на последващи резолюции на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността, както и обобщените изводи ЕС/ОПСО след 2008 г.), ЕСВД започна и процес на преразглеждане за актуализиране на оперативния документ „Изпълнение на Резолюция 1325, подкрепена от Резолюция 1820 на Съвета за сигурност на ООН в контекста на ЕПСО“, приет през 2008 г.

Разработването на учебни модули по правата на човека, равенството между половете и защитата на децата беше друга основна дейност през 2011 г., основана на общото описание на стандартни елементи на ЕС за обучение по въпросите на правата на човека и равенството между половете в приетия през декември „Пакет от три проектоконцепции с минимални стандартни елементи за обучение по правата на човека, равенството между половете и защитата на децата в контекста на ОПСО“. Те бяха разработени в сътрудничество с обучаващи институции от държавите — членки на ЕС, и с гражданското общество.

През юни 2011 г. ЕСВД организира годишна среща на съветниците и контактните точки по въпросите на равенството между половете в мисиите и операциите по линия на ОПСО, като това беше третата подобна среща. Освен това всички ръководители на граждански мисии по линия на ОПСО бяха запознати с политиката на ЕС по правата на човека и равенството между половете по време на проведен през април 2011 г. семинар. В процеса на изграждането на ЕСВД през годината бяха положени значителни усилия за улесняването на обмена на информация между различните служби, участващи в управлението на кризи, и съответните експерти в ЕСВД, работещи по правата на човека, равенството между половете и защитата на децата.

2.4. Демарши и декларации

ЕС смята, че е особено важно общественото внимание да бъде приковано върху проблемите с човешките права. Ето защо ЕС широко използва публични декларации, за да изрази загрижеността си или да приветства настъпили положителни промени. Тези декларации се приемат с единодушие.

В други случаи, когато се счита, че това е по-ефективен инструмент, ЕС може да предпочете да направи демарш. Демаршите, които са формален дипломатически подход, са важен инструмент на всяка външна политика и се използват от ЕС, за да повдига пред властите на държави извън ЕС въпроси за човешките права, предизвикващи загриженост. ЕС редовно прави демарши във всички региони по света в подкрепа на всеобщото признаване на Римския статут на Международния наказателен съд и запазване на целостта му. Демаршите обикновено се правят от местните представители на ЕС и са поверителни.

Демаршите най-често засягат следните въпроси: защита на правозащитници, незаконно задържане, насилствени отвлечения, смъртното наказание, изтезания, закрила на детето, бежанци и търсещи убежище, извънсъдебни екзекуции, свобода на изразяването и на сдружаването, право на справедлив съдебен процес и провеждане на избори.

2.5. Клаузи относно правата на човека в споразумения за сътрудничество с трети държави

Европейският съюз се стреми да включи **клауза относно правата на човека** във всички политически рамкови споразумения, сключвани с трети държави, като напр. споразумения за асоцииране и споразумения за партньорство и сътрудничество. Клаузата относно правата на човека предвижда, че правата на човека, както са определени във Всеобщата декларация за правата на човека, ръководят вътрешната и външната политика на страните и представляват основен елемент от съответните споразумения. През 2011 г. не бяха подписани, нито влязоха в сила нови споразумения, съдържащи клауза относно правата на човека.

През 2011 г. имаше един случай на провеждането на консултации по силата на клауза относно правата на човека. Европейският съюз счита, че бунтът в Гвинея Бисау от 1 април 2010 г. и последващото назначаване на основните му подбудители на висши военни длъжности е особено тежко и очевидно нарушение на клаузата за правата на човека в Споразумението от Котону. Във връзка с това на 31 януари 2011 г. ЕС започна консултации с Гвинея Бисау по силата на член 96 от Споразумението от Котону. В хода на тези консултации участниците обсъдиха необходимите мерки за постигане на върховенство на гражданската власт, подобряването на демократичното управление, гарантирането на зачитането на конституционния ред и на върховенството на закона, както и за борба с безнаказаността и организираната престъпност. След поетите от Гвинея Бисау ангажименти за провеждането и приключването на независими съдебни разследвания във връзка с убийствата през март и юни 2009 г., за действителното осъществяване на реформата в сектора на сигурността и обновяването на военното ръководство, като се гарантира назначаването във висшия команден състав на въоръжените сили на лица, които не са замесени в антиконституционни прояви или в актове на насилие, ЕС реши да прекрати консултациите и постепенно да възстанови сътрудничеството.

В съобщението си от юли 2011 г. относно външното измерение на общата политика в областта на рибарството Комисията посочи, че наред с другото ще се стреми към укрепване на двустранните споразумения в областта на рибарството чрез включването на клауза относно човешките права във всички подобни споразумения. В този смисъл всяко нарушаване на основни елементи от човешките права и демократичните принципи би могло да доведе до прекратяване на споразумението. Протоколи в този смисъл бяха парафирани с Кабо Верде, Коморските острови, Гренландия, Гвинея Бисау, Мавриций, Мозамбик, Сао Томе и Принсипи и Сейшелските острови.

2.6. Европейска политика за съседство

Европейската политика за съседство (ЕПС) беше предложена през 2004 г. ЕС предложи на своите съседи привилегирани отношения въз основа на взаимна ангажираност към общите ценности (демокрацията и правата на човека, принципите на правовата държава, доброто управление, принципите на пазарната икономика и устойчивото развитие).

Трите компонента на ЕПС са Източното партньорство (чието начало беше поставено в Прага през май 2009 г.), Съюзът за Средиземноморието (евро-средиземноморското партньорство, известно досега като Барселонския процес, което беше възобновено през юли 2008 г. в Париж) и „Черноморското взаимодействие“ (което стартира в Киев през февруари 2008 г.).

Прилагането на ЕПС се насърчава и наблюдава съвместно от двете страни посредством комитети и подкомитети, установени в рамките на тези споразумения. Беше договорено, че във връзка с прилагането на ЕПС през 2011 г. ще бъдат изготвени 12 доклада за напредъка по държави и два регионални доклада, отчитащи постигнатия напредък при прилагането на Източното партньорство и Партньорството за демокрация и споделен просперитет; както и статистическо приложение.

През 2011 г. ЕС реагира своевременно и решително на бързо променящата ситуация; след годините на относителна стагнация, демокрацията пусна корени в съседните държави. ЕС адаптира своята политика и инструменти, промени ориентацията на програмите си за подпомагане, предостави техническа подкрепа за улесняване на демократичния преход и осигури допълнително финансиране за съседните страни.

ЕС засили политическия си ангажимент както спрямо Източното, така и спрямо Южното съседство. Във връзка с Източното партньорство, на втората среща на високо равнище за Източното партньорство (септември 2011 г., Варшава) беше направен преглед на резултатите, постигнати след стартирането на Източното партньорство, като същевременно бяха потвърдени политическите ангажименти на ЕС и на източните му съседи да преминат към задълбочаване на политическото асоцииране и по-голяма икономическа интеграция. В рамките на Южното партньорство, след предложение от върховния представител Съветът назначи специален представител за региона на Южното Средиземноморие, който да развива диалога с държавите в преход, да засили мобилизацията на ЕС и на държавите членки и да осигури координация с международните финансови институции и частния сектор.

Като своевременен отговор на събитията от Арабската пролет, на 8 март 2011 г. Комисията публикува съобщението „Партньорство за демокрация и споделен просперитет с Южното средиземноморие“. В съобщението беше подчертано значението на по-високи стандарти в областта на човешките права, демокрацията и отговорното управление.

На 25 май 2011 г. беше публикувано съвместно съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, озаглавено „Нов отговор на промените в съседните държави“. Новата политика се основава на взаимна отчетност и споделен ангажимент към всеобщите ценности за правата на човека, демокрацията и правовия ред и позволява по-изразена диференциация. Целта на ЕС е да изрази реакцията си по отношение на Арабската пролет и да изпрати ясно послание на солидарност и подкрепа за народите в Южното средиземноморие, както и да отговори на исканията за по-тясно политическо асоцииране и по-голяма икономическа интеграция в рамките на Източното съседство.

С цел да подкрепи демократичния преход, ЕС задълбочи сътрудничеството със Съвета на Европа и потърси единодействие с Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, предлагайки статут на „партньор за демокрация“ на парламенти на държави от Южното средиземноморие. Програма, финансирана от бюджета на ЕС, дава възможност на държавите от региона на Южното съседство да се възползват от признатия експертен опит на Съвета на Европа в областта на конституционната и съдебната реформа и изборителните системи. ЕС изпрати напълно квалифицирана мисия за наблюдение на избори в Тунис и експерти по изборите в Мароко. Съюзът предостави техническа помощ на египетската върховна изборителна комисия и чрез организации на гражданското общество осигури подкрепа за обучение на гласоподавателите и за местните наблюдатели.

ЕС все по-често се обръща към гражданското общество. В рамките на Източното съседство диалогът по правата на човека беше допълнен от съвместни семинари за гражданското общество. Форумът на гражданското общество на Източното партньорство проведе среща през ноември в Познан преди срещата на високо равнище по въпросите на Източното партньорство. След прегледа на ЕПС от май 2011 г. през септември беше създаден Механизъм за подкрепа на гражданското общество за периода 2011—2013 г. с бюджет в размер на 66 млн. евро.

В подкрепа на свободата на изразяване ЕС стартира стратегията „No Disconnect“, за да съдейства на организации на гражданското общество или на отделни граждани да заобикалят мерки на произволно прекъсване на достъпа до електронни комуникационни технологии.

ЕС продължи да активизира усилията си за утвърждаване на правата на жените в региона и за да се гарантира, че въпросите за равенството между половете се включват във всички съответни действия на сътрудничество. Жените изиграха ключова роля в Арабската пролет и не следва да останат изключени от последващите трансформации.

ЕС увеличи усилията си, насочени към осъзнаване на необходимостта в региона да се изгради ефикасна и независима съдебна система, да се гарантира правото на гражданите на справедлив съдебен процес и да се продължи борбата с корупцията.

Чрез ЕСНО (ГД „Хуманитарна помощ и гражданска защита“) ЕС изпрати екипи на тунизийско-либийската граница и в Източна Либия, за да се направи оценка на хуманитарните нужди и на ситуацията като цяло. Осигурени бяха 40 млн. евро за хуманитарна помощ за най-силно засегнатото население в Либия и съседните държави (Тунис и Египет). Към 15 май общият принос от ЕС (Европейската комисия и държавите членки) възлизаше на приблизително 103 млн. евро.

С цел да окаже финансова подкрепа на усилията за реформа на страните партньори, ЕС пренасочи 600 млн. евро от наличното финансиране за Южното съседство към програми за изграждане на капацитет в области като съдебната реформа и борбата с корупцията. Бяха осигурени и допълнителни финансови ресурси от бюджета на ЕС. В съобщението от май беше предложено допълнителни средства в рамките на 1,24 млрд. евро да бъдат заделени в подкрепа на прилагането на новия подход.

През декември 2011 г. Комисията прие законодателно предложение за нов финансов инструмент — Европейски инструмент за съседство, който от 2014 г. ще замени сега действащия Европейски инструмент за съседство и партньорство. Този инструмент ще укрепи допълнително връзката между политиката и помощта, ще въведе по-голяма диференциация във финансовите пакети, разпределяни за страните партньори на базата на основана на стимули динамика, и ще включва опростени разпоредби за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС.

2.7. Дейности, финансирани в рамките на Европейската инициатива за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ)

През 2011 г. в рамките на ЕИДПЧ бяха отправени две глобални покани за представяне на предложения, целящи: i) осигуряването на подкрепа за активисти в областта на човешките права и местни организации на гражданското общество, работещи за утвърждаване на правата на човека и основните свободи в държави и региони, в които те са изложени на най-голям риск и където правозащитниците са най-уязвими (15,8 млн. евро); ii) засилване на ролята на мрежите на гражданското общество при утвърждаването на човешките права и демократичната реформа и при подкрепата на действия срещу смъртното наказание (21,6 млн. евро). Резултатите от тези две покани ще бъдат оповестени публично през пролетта на 2012 г.

На местно равнище около 90 делегации на ЕС отправиха покани за представяне на предложения (в рамките на схемите за подпомагане на конкретни държави) за сума в размер на 64,8 млн. евро с цел подпомагане на гражданското общество в съответните държави в предварително определени приоритетни области. Освен това в отговор на Арабската пролет ЕИДПЧ своевременно предостави над 6 млн. евро по линия на схемите за подпомагане на конкретни държави за Тунис, Египет и Либия.

ЕС продължава да бъде водещ донор в подпомагането на усилията на организациите на гражданското общество в света за премахване на смъртното наказание. През 2011 г. организациите на гражданското общество, борещи се за премахването на смъртното наказание, способстваха за постигането на съществени резултати като премахването на смъртното наказание в щата Илинойс. Партньорите по ЕИДПЧ по света извършваха различни дейности по лобиране, застъпничество, научни изследвания, провеждане на кампании, правна помощ и обучение.

Две важни междуправителствени конференции в Кигали и Рим, организирани от неправителствени организации и финансирани по линия на ЕИДПЧ, дадоха нов принос към дебата за премахване на смъртното наказание с оглед на гласуването по мораториума в Общото събрание на ООН през 2012 г. ЕИДПЧ позволява на Европейския съюз, трети държави и гражданското общество да работят съвместно и да дадат своя принос за постепенното ограничаване и премахване на смъртното наказание по света.

В рамките на борбата на ЕС срещу изтезанията през 2011 г. ЕИДПЧ подкрепи нови действия на гражданското общество в областта на предотвратяването на изтезанията и възстановяването на жертвите на изтезания. Целта бе укрепване на политиката на ЕС, по-конкретно прилагането на насоките на ЕС относно изтезанията, приети от Съвета на Европейския съюз през 2001 г. По-голямото финансиране на проектите способства за подпомагане на възстановяването на жертвите на изтезания и жертвите на насилствено изчезване, за повишаване на всеобщото разбиране на първопричините за изтезанието и до по-голяма осведоменост във връзка с Незадължителния протокол към Конвенцията против изтезанията. В Шри Ланка и Непал например стартираха конкретни проекти за развитие на капацитета на държавните служители за предотвратяване и разрешаване на проблема с изтезанията и малтретирането в рамките на полицията и въоръжените сили. В други части на света започна изпълнението на проекти, насочени към укрепване на механизмите за разследване, събиране на информация и предупреждение в областта на изтезанията и малтретирането (Гвинея, Мексико и Русия). По линия на ЕИДПЧ беше финансирано и сътрудничеството между медицински и правни експерти при документирането на случаите на изтезания и други форми на жестоко и нечовешко отношение във Филипините. Работено бе и в подкрепа на насърчаването на създаването на национални механизми за превенция и на подпомагането на съдопроизводства по дела за изтезания и на борбата срещу безнаказаността в световен мащаб. Съвместно с Международния съвет за възстановяване на жертвите на изтезания и Световната организация срещу изтезанията, ЕИДПЧ подпомогна осигуряването на застъпничество и подкрепа за жертвите на изтезания и жертвите на насилствено изчезване след падането на режима на Кадафи в Либия.

През 2011 г. ЕИДПЧ продължи да финансира Европейския междууниверситетски център във Венеция и неговата магистърска програма по права на човека и демократизация, както и подобни регионални програми на Балканите (Университета в Сараево), в Африка (Университета в Претория), Латинска Америка (Universidad Nacional De General San Martin в Буенос Айрес) и в азиатско-тихоокеанския регион (Университета в Сидни).

През 2011 г. бяха проведени редица действия за укрепване на международната и регионалната рамка за защита на човешките права, правосъдие, принципите на правовата държава и утвърждаване на демокрацията. Беше предоставена подкрепа на секретариата на Форума на тихоокеанските острови за подпомагане на островните държави от Форума при ратифицирането и прилагането на основните конвенции на ООН за правата на човека и Римския статут на МНС, за повишаване на осведомеността и разбирането на връзките между правата на човека и развитието и за повишаване на националния капацитет на островните държави от Форума да интегрират проблематиката за човешките права в своите правителствени политики и планове за развитие.

Съветът на Европа получи конкретна помощ за два проекта, целящи: i) укрепване на националния капацитет в Армения, Азербайджан, Грузия, Република Молдова, Руската федерация и Украйна за по-ефективна защита на човешките права чрез разширяване на познанията и уменията във връзка с Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и преработената Европейска социална харта; ii) подпомагане на образователните политики в сферата на демократичното гражданство и обучението по въпросите на човешките права в Казахстан.

За да се гарантира спазването на международните стандарти при провеждането на справедливи съдебни процеси, целящи осигуряването на правосъдие за жертвите на червените кхмери, беше предоставена подкрепа и за извънредните съдебни състави в съдилищата на Камбоджа чрез принос към дяла на Камбоджа в бюджета на трибунала. В допълнение към годишния политически диалог по правата на човека, с финансова подкрепа по линия на ЕИДПЧ през 2011 г. бяха организирани 12 семинара на гражданското общество по правата на човека в държави като Колумбия, Бангладеш, Армения и Таджикистан. Третият семинар на гражданското общество ЕС—Африкански съюз беше проведен през ноември в Брюксел.

Накрая следва да се посочи, че подкрепата за правозащитниците остана приоритет за ЕИДПЧ през 2011 г. По линия на извънредния фонд за изложени на риск правозащитници ЕИДПЧ отпуска безвъзмездни средства в малък размер в помощ на отделни лица и правозащитни организации за осигуряване на защита, придобиване на материали за сигурност и IT оборудване за работата, за покриване на адвокатски хонорари, медицински разходи и разходи за възстановяване на активисти, подлагани на изтезания и малтретиране, или за спешно преместване на правозащитници в опасност на безопасно място. През 2011 г. беше направено и картографско проучване на програмите за убежище за изложени на риск правозащитници като първа стъпка към подпомагането на бъдещата инициатива на ЕС за временно преселване на активисти в опасност, които се нуждаят от сигурно убежище.

2.8. Преглед на политиката на ЕС за правата на човека

На 12 декември 2011 г. Европейската комисия прие съвместно съобщение, представено от върховния представител и озаглавено „Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС — към по-ефективен подход“. Съобщението беше резултат на продължителен процес, който започна по време на обсъжданията на неофициалната среща на министрите на външните работи на ЕС (среща тип „Гимних“) през март 2010 г. в Кордоба. Съобщението се основава на резултатите, постигнати на неофициалните срещи в Мадрид, Брюж, Будапеща и Варшава, както и на препоръките на различни заинтересовани страни, отправени в рамките на Форума ЕС—НПО.

Целта на съобщението, която е посочена още в началото му, е „да се открие дискусия с останалите европейски институции за начините, по които външната политика на ЕС относно правата на човека и демокрацията да стане по-активна, по-съгласувана и по-ефективна.“ Това се предприема в отговор на ангажимента, поет с Договора от Лисабон, правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава да се поставят в основата на външната дейност на Съюза, както и да се осигури съгласуваност между различните области на външната дейност и да се гарантира прилагането на принципите на външната политика на ЕС.

Водещата цел на ЕС е формулирана като „предотвратяване на нарушаването на правата на човека, а когато е извършено такова нарушение – гарантиране на достъп до правосъдие и обезщетение за жертвите и търсене на отговорност от извършителите“. За постигането на качествена промяна в ефективността на ЕС, в съобщението се излага визия за това как ЕС да разшири, задълбочи и рационализира своите действия на световната сцена. По този начин се потвърждава ангажиментът на ЕС към универсалността, неделимостта и взаимната обвързаност на всички права на човека – граждански, политически, икономически, социални и културни.

Съобщението предлага действия в четири области:

а) Преразглеждане на изпълнението: ефективни, специално разработени действия

Целта е да се балансира прилаганият по традиция подход „отгоре надолу“ за определяне на политиката и приоритетите с персонализиран подход, който отчита обстоятелствата на мястото, където ще се прилага политиката. Един от начините да се постигне това е да се разработят стратегии за правата на човека за отделните държави. Друг начин е да се действа чрез подход, основан на водени кампании, напр. по трите теми, предложени от Върховния представител: съдебна реформа, права на жените и права на детето. Тези адаптивни начини на работа се свързват с подход, възприет по отношение на Европейското съседство и в по-широк план след събитията от Арабската пролет. Те зависят от важното системно партньорство с гражданското общество, включително с правозащитниците.

б) Единен подход към политиката

Целта е да се постигне пълна съгласуваност на политика, като се обвържат различни области на политиката, които на моменти са се ползвали от различна степен на автономност: търговска политика, предотвратяване на конфликти, управление на кризи, борба с тероризма, както и свобода, сигурност и правосъдие.

Водещ в това отношение е принципът, формулиран от Кофи Анан, който в документа „В условията на по-голяма свобода“ написа: “Няма развитие без сигурност, няма сигурност без развитие и нито едното от двете не може да съществува без зачитане на правата на човека“. Това означава съгласувано и последователно използване на целия набор от инструменти на ЕС : от сътрудничеството за развитие до клаузите за правата на човека в споразуменията.

в) Изграждане на силни партньорства

Това обхваща многостранни, регионални и двустранни партньорства. Целта е да се постигне максимално въздействие на диалога, да се оформят условията за международен дебат чрез добре обмислена дипломация.

г) Използване на колективната сила на Европа

Това има за цел да гарантира, че цялостните усилия на ЕС ще бъдат в една насока. Като начало следва да се гарантира, че всички служители, работещи в тази сфера, получават обучение по права на човека и демокрация. Освен това е необходимо преосмисляне на начина, по който ЕС комуникира с по-широкия свят. Това предполага евентуалното назначаване на специален представител на ЕС за правата на човека.

На 13 декември върховният представител Катрин Аштън представи съобщението на Европейския парламент. Това създаде възможност за провеждане на обмен в рамките на отделните институции на ЕС и между тях във връзка с разработването на по-ефективен и цялостен подход към правата на човека и демокрацията. Този обмен следва да приключи през 2012 г.

NB. В съобщението се предлага ЕС да представи своите резултати в годишния доклад относно правата на човека и демокрацията в света, за да се проследи напредъкът в постигането на целите, формулирани в него. Това следва да даде възможност на всички заинтересовани страни в ЕС, включително гражданското общество, да оценят въздействието от действията на ЕС и да допринесат за определянето на бъдещите приоритети. В резултат форматът на настоящия доклад може да бъде преразгледан преди следващото му издание.

3. ТЕМАТИЧНИ ВЪПРОСИ

Тематични въпроси, свързани с насоките на ЕС

3.1. Смъртното наказание

ЕС категорично и принципно се противопоставя на смъртното наказание и е основен фактор в борбата срещу смъртното наказание в световен мащаб.

Съюзът смята, че премахването на смъртното наказание допринася за укрепването на човешкото достойнство и за по-нататъшното развитие на правата на човека. ЕС счита смъртното наказание за жестоко и нечовешко наказание, което няма възпираща функция спрямо престъпното поведение. Всяка съдебна грешка — неизбежно явление в рамките на която и да е съдебна система — е необратима. На местата, където това наказание все още съществува, ЕС призовава постепенно да се ограничи прилагането му и настоява то да се изпълнява в съответствие с минимални международни стандарти. Насоките на ЕС относно смъртното наказание, които бяха преработени през 2008 г., продължават да бъдат основен инструмент за системни действия спрямо държави извън ЕС.

Тъй като действията на ЕС в тази област представляват основен приоритет на външната политика за човешките права, ЕС продължи да използва всички налични инструменти на дипломацията и сътрудничеството, за да работи за премахването на смъртното наказание.

За да отбележат Европейския ден против смъртното наказание и Световния ден против смъртното наказание на 10 октомври, ЕС и Съветът на Европа направиха съвместно изявление, в което потвърдиха отново, че се противопоставят на прилагането на смъртното наказание при всички обстоятелства и изтъкнаха своя ангажимент към премахването на смъртното наказание в целия свят. Върховният представител направи изявление за печата, в което заяви: „Аз твърдо изразявам постоянната си лична подкрепа, както и тази на Европейския съюз, за премахване на смъртното наказание, което няма място в съвременния свят“. Делегациите на ЕС по света отбелязаха събитието с организирането на семинари, пресконференции, изложби и други прояви.

През 2011 г. ЕС приветства съобщението за премахване на смъртното наказание в щата Илинойс (САЩ) на 11 март 2011 г. ЕС приветства и решението на етиопското правителство от 30 юни 2011 г. да продължи съществуващия мораториум върху изпълнението на смъртни присъди. И обратно, ЕС осъди продължаващото широко прилагане на смъртното наказание в други части на САЩ и света. На Иран и на САЩ беше отделено особено внимание, но изявления и демарши бяха направени в много други държави, въз основа на минималните стандарти, определени от международното право и насоките на ЕС относно смъртното наказание.

ЕС продължи да се противопоставя на смъртното наказание в рамките на всички подходящи форуми, по-конкретно ООН, ОССЕ и Съвета на Европа. В рамките на ОССЕ ЕС направи няколко изявления, в които изрази дълбокото си съжаление по повод на извършени екзекуции в САЩ, позицията си срещу използването на смъртното наказание във всички случаи и при всякакви обстоятелства и призова си за глобален мораториум като първа стъпка към всеобщото му премахване в съответствие с резолюциите, приети от Общото събрание на ООН през 2007 г., 2008 г. и 2010 г. (изявления на ЕС пред Постоянния съвет на ОССЕ от 2 и 10 юни, 1 и 22 септември, 10 ноември и 1 декември).

На 15 декември 2011 г. пред Постоянния съвет на ОССЕ ЕС изрази съжаление и по повод на смъртните присъди в Беларус. Същевременно ЕС приветства премахването на смъртното наказание в щата Илинойс (САЩ) (Декларация на върховния представител от името на ЕС от 11 март 2012 г., която беше направена и пред Постоянния съвет на ОССЕ на 17 март).

ЕС продължава да бъде водещ донор в подпомагането на усилията на организациите на гражданското общество в света за премахване на смъртното наказание. Този въпрос е един от тематичните приоритети в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). През юни 2011 г. беше отправена нова глобална покана за представяне на предложения с бюджет в размер на 7 млн. евро. Няколко нови действия, целящи прилагането на насоките на ЕС относно смъртното наказание, съответно ще получат финансиране през 2012 г. В рамките на текущите проекти през 2011 г. организациите на гражданското общество, твърдо подкрепящи премахването на смъртното наказание, способстваха за постигането на съществени резултати като премахването на смъртното наказание в щата Илинойс. Две важни междуправителствени конференции в Кигали и Рим, организирани от неправителствени организации и финансирани по линия на ЕИДПЧ, дадоха нов принос към дебата за премахване на смъртното наказание с оглед на гласуването по мораториума в Общото събрание на ООН през 2012 г. Партньорите по ЕИДПЧ по света извършваха различни дейности по лобиране, застъпничество, научни изследвания, провеждане на кампании, правна помощ и обучение.

Списъкът със стоки, предмет на контрол върху износа, предвиден в Регламент (ЕО) № 1236/2005 на Съвета относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел прилагане на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, беше изменен от Европейската комисия през декември 2011 г., за да включи натриев тиопентон и подобни вещества, използвани при поставянето на смъртоносни инжекции.

Пример

От 2008 г. насам ЕС следи отблизо случая Troy Davis — американски гражданин, осъден на смърт през 1991 г. в щата Джорджия, като на няколко пъти прави интервенции. Troy Davis беше осъден за убийството на полицейския служител Mark Allen McPhail. Липсват веществени доказателства в подкрепа на осъдителната присъда, която се основава на свидетелски показания, като след процеса седем от деветимата свидетели на обвинението са оттеглили показанията си. Независимо от това на 28 март 2011 г. Върховният съд на САЩ отхвърли искането за обжалване на г-н Davis.

На 21 септември 2011 г. г-н Davis беше екзекутиран. Върховният представител Катрин Аштън направи декларация, в която изрази „дълбокото си съжаление“ по повод екзекуцията, и припомни, че ЕС многократно е настоявал за замяна на наказанието на г-н Davis, тъй като „доказателствата, въз основа на които е осъден г-н Davis, са придружени от сериозни съмнения“.

3.2. Изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание

В съответствие с насоките на ЕС относно изтезанията ЕС запази водещата си роля и продължи действията си в световен мащаб в борбата срещу изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание чрез инициативи на международни форуми, двустранни демарши пред държави извън ЕС, по-добро прилагане на насоките на местно ниво и значителна подкрепа за проекти в тази област на организации на гражданското общество по места. Работна група „Права на човека“ прие преработен текст на насоките.

В рамките на 66-ата сесия на Общото събрание на ООН държавите — членки на ЕС, станаха съвносители и на резолюция, осъждаща всички форми на изтезания и друго жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, включително чрез сплашване.

Резолюцията беше представена от Дания и приета с консенсус. В изявления пред сесията на Общото събрание на ООН ЕС заяви, че резолюцията е израз на стойността, която международната общност придава на човешкото достойнство. Освен това с тази резолюция Общото събрание осъжда всички действия за узаконяване, разрешаване или допускане на изтезания при каквито и да е обстоятелства, включително по съображения, свързани с националната сигурност или в изпълнение на съдебни решения, и настойчиво приканва държавите да гарантират подвеждането под отговорност за всяко такова действие.

През март 2011 г. държавите — членки на ЕС, станаха съвносители и на резолюция, озаглавена „Изтезания и други форми на жестоко, нечовешко и унижително отнасяне или наказание: мандат на специалния докладчик към Съвета на ООН по правата на човека“. С резолюцията бе удължен мандатът на специалния докладчик за изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко и унижително отнасяне или наказание за нов тригодишен период.

В ежегодната си декларация по повод Международния ден в подкрепа на жертвите на изтезания на 26 юни 2011 г., ЕС подчерта първостепенното значение, което придава на премахването на изтезанията по света и на пълното възстановяване на жертвите на изтезания, и отново изтъкна, че държавите трябва да предприемат настойчиви, решителни и ефективни мерки за предотвратяване и борба с всички актове на изтезания и другите форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. ЕС изтъкна изключителното значение, което придава на ролята на ООН в борбата срещу изтезанията и в подкрепа на жертвите, и подчерта подкрепата си за специалния докладчик на ООН за изтезанията, за Доброволния фонд на ООН за жертвите на изтезания, за Службата на върховния комисар по правата на човека, за Комитета на ООН срещу изтезанията, както и за други механизми със значителен принос в тази област като Комитета за предотвратяване на изтезанията към Съвета на Европа.

В съответствие с Насоките на ЕС относно изтезанията посредством политически диалог и демарши Съюзът продължи активно да изразява пред държави извън ЕС загрижеността си относно изтезанията. Тези контакти, поверителни или публични — според случая, се отнасят както до положението с изтезанията, така и до конкретни случаи в определени държави, но засягат също и по-широк кръг от въпроси. През 2011 г. ЕС продължи да се занимава с конкретни случаи в редица държави. В рамките на редовния диалог по правата на човека с държави извън ЕС редовно се поставяха за обсъждане случаи на изтезания и малтретиране.

Повече от 60 делегации на ЕС по света са обявили борбата срещу изтезанията за приоритетна област на работа, като повечето от тях са очертали и конкретни действия, които да бъдат изпълнени в съответните приемащи държави. ЕС продължи да следва установената система на редовни поверителни доклади относно правата на човека, в т.ч. относно изтезанията, изготвяни от ръководителите на мисии в държави извън ЕС. ЕС направи редица изявления, свързани с изтезанията, включително в рамките на многостранни форуми като ООН и ОССЕ, като разгледа начините и средствата за по-добра координация с Комитета на ООН срещу изтезанията и подкомитета на ООН за предотвратяване на изтезанията.

Държавите — членки на ЕС, са под строго международно наблюдение по отношение на изпълнението от тяхна страна на международните и регионалните инструменти в областта на изтезанията и жестокото, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Държавите — членки на ЕС съвместно отправиха покана до всички специални процедури на ООН за правата на човека, в т.ч. специалния докладчик за изтезанията.

Акцентът, който ЕС поставя върху действията за борба с изтезанията, е отразен в значителното финансиране на проекти на структурите на гражданското общество по света. През 2011 г. Европейският инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) подкрепи нови действия на гражданското общество в областта на предотвратяването на изтезанията и възстановяването на жертвите на изтезания. Тези теми, подбрани в рамките на глобалните покани за отправяне на предложения, целяха укрепване на политиката на ЕС, по-конкретно прилагането на насоките на ЕС относно изтезанията, приети от Съвета на Европейския съюз през 2001 г. По-голямото финансиране на проектите способства за подпомагане на възстановяването на жертвите на изтезания и жертвите на насилствено изчезване, за повишаване на всеобщото разбиране на първопричините за изтезанието и до по-голяма осведоменост във връзка с Незадължителния протокол към Конвенцията против изтезанията. В Шри Ланка и Непал например се изпълнява конкретен проект, който развива капацитета на държавните служители за предотвратяване и разрешаване на проблема с изтезанията и малтретирането в рамките на полицията и въоръжените сили. В други части на света се изпълняват проекти, насочени към укрепване на механизмите за разследване, събиране на информация и предупреждение в областта на изтезанията и малтретирането (Гвинея, Мексико и Русия). По линия на ЕИДПЧ бяха финансирани дейности за укрепване на сътрудничеството между медицински и правни експерти при документирането на случаите на изтезания и други форми на жестоко и унижително отнасяне във Филипините, работа в подкрепа на установяване на национални механизми за превенция и за съдопроизводства по дела за насилие и за борба срещу безнаказаността в световен мащаб. По линия на ЕИДПЧ се подпомага важен проект в Либия, изпълняван съвместно от Международния съвет за възстановяване на жертвите на изтезания и Световната организация срещу изтезанията, чиято цел е, въз основа на комплексен подход по въпроса за изтезанията, да осигури застъпничество и помощ за жертвите на изтезания и жертвите на насилствено изчезване след падането на режима на Кадафи.

3.3. Права на детето

Европейският съюз е ангажиран със защитата и утвърждаването на правата на детето във външните и вътрешните си политики. За да се осигури последователност при защитата на правата на детето, през февруари 2011 г. Съобщението на Комисията „Програма на ЕС за правата на детето“ обедини целите на вътрешната и на външната политика в един политически документ.

В рамките на външната политика на ЕС в сферата на човешките права бяха разработени многобройни инструменти на политиката, които да гарантират утвърждаването и защитата на правата на детето във външните отношения на ЕС, главно въз основа на устойчиви и систематични действия.

Насоките на ЕС относно правата на детето (2007 г.) утвърждават правата на детето в световен мащаб чрез прилагане на Конвенцията на ООН за правата на детето и незадължителните протоколи към нея и като гарантират, че правата на детето се отчитат във всички политики и действия на ЕС. Борбата с насилието срещу деца беше избрана през 2007 г. и 2009 г. като приоритетна област за изпълнението на насоките в десет пилотни държави, които бяха избрани в тясно сътрудничество с УНИЦЕФ и гражданското общество: Армения, Барбадос, Бразилия, Гана, Индия, Иран, Йордания, Кения, Мароко и Русия. През 2011 г. ЕС започна преразглеждане на насоките си относно децата, за да се вземат предвид последните събития в международен и вътрешен план. ЕС например премина към определяне на местно равнище на приоритетите в областта на човешките права и повече от половината ръководители на мисии на ЕС взеха решение да работят за утвърждаване на правата на детето.

През 2011 г. ЕС значително активизира действията си за борба с детския труд след приемането на заключенията на Съвета от 2010 г. Бяха предприети няколко инициативи, като например включването на правата на детето в Съобщението на Комисията относно корпоративната социална отговорност и в насоките на Комисията за социално отговорно възлагане на обществени поръчки.

ЕС разполага с множество инструменти, с които да осъществява своята политика по отношение на правата на детето. Политическият диалог дава възможност да се подпомогне ратификацията и ефективното прилагане на съответните международни инструменти, които засягат тези права. През 2011 г. правата на детето бяха включвани редовно в дневния ред на политическия диалог и диалога по правата на човека с държавите извън ЕС.

С оглед на укрепването на капацитета за действие на ЕС през ноември 2011 г. за служителите на ЕС беше осигурено годишно обучение във връзка с правата на детето, организирано в сътрудничество с УНИЦЕФ и организацията „Спасете децата“.

Правата на детето трябва да се отчитат напълно и в рамките на двустранното и многостранното сътрудничество. ЕС играе активна роля при утвърждаването на правата на детето в рамките на различни форуми на ООН. През март 2011 г., заедно с групата на страните от Латинска Америка и Карибския басейн (GRULAC), ЕС внесе в Съвета на ООН по правата на човека предложение за тематична резолюция относно децата, живеещи и работещи на улицата, както и пакет от резолюции на 66-ата сесия на Общото събрание на ООН.

Процесът на разширяване на ЕС също е ефективен инструмент, който предоставя възможности за утвърждаване на правата на детето и за насърчаване на реформирането на режима за закрила на децата в страните кандидатки и потенциални кандидатки.

Сътрудничеството за развитие е друг значим инструмент, използван за утвърждаване и защита на правата на детето. Няколко проекта за борба с детския труд бяха избрани чрез поканата за представяне на предложения от 2011 г. в рамките на тематичната програма „Инвестиране в хората“ на обща стойност от 11 млн. евро.

ЕС подпомага допълнителни проекти чрез различни средства, отпускани по географски признак. Тъй като децата са в много висока степен изложени на риск и са особено уязвими по време на криза, ЕС гарантира също, че специфичните нужди на децата се отчитат изцяло в контекста на хуманитарната помощ, и по-конкретно нуждите на децата, които са разделени от семействата си или са непридружени, които са жертви на действия по набиране на войници от въоръжени сили или групировки, жертви на сексуално насилие или са изложени на ХИВ.

Пример: Борба с детския труд

През 2011 г. ЕС удължи изпълнението на проекта „TACKLE“ организиран съвместно с МОТ. Проектът е насочен срещу детския труд, по-конкретно неговите най-тежки форми, и се изпълнява в 11 държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн: Кения, Замбия, Судан, Мадагаскар, Мали, Ангола, Ямайка, Папуа - Нова Гвинея, Фиджи, Гвиана и Сиера Леоне. Проектът на стойност от 14,75 млн. евро се стреми да отстрани първопричините за детския труд и да предложи на децата алтернатива, като им осигури достъп до базово образование и обучение. По този начин той способства за постигането на Целите на хилядолетието за развитие относно осигуряването на всеобщ достъп до начално образование.

3.4. Децата и въоръжените конфликти

Подпомагането на деца, засегнати от въоръжени конфликти е основен приоритет за ЕС. С Насоките на ЕС относно децата, засегнати от въоръжени конфликти (приети през 2003 г. и преработени през 2008 г.), ЕС поема ангажимент цялостно да разгледа въздействието на въоръжените конфликти върху децата, което предполага използване на инструментите за предотвратяване на конфликти, както и управлението на кризи и разоръжаването и демобилизирането след края на конфликтите и полагането на усилия за реинтеграция. ЕС получава доклади относно положението на децата, засегнати от въоръжени конфликти, изготвени от ръководителите на мисии на ЕС, военните командващи и специалните представители и също така осъществява наблюдение в тази област посредством дипломатически инициативи, политически диалог, многостранно сътрудничество и управление на кризи.

ЕС съсредоточава изпълнението на насоките в 20 приоритетни държави или територии: Афганистан, Бурунди, Централноафриканската република, Чад, Колумбия, Демократична република Конго, Кот д'Ивоар, Хаити, Ирак, Израел, Ливан, Бирма/Мианмар, Непал, окупираните палестински територии, Филипините, Сомалия, Шри Ланка, Судан, Уганда и Йемен. Списъкът на ЕС с приоритетни държави съответства на списъка на ООН с образувания, взели участие в извършването на тежки нарушения на правата на децата при въоръжени конфликти, който се преразглежда ежегодно от Съвета за сигурност на ООН.

В рамките на текущата си работа делегациите на ЕС изпълняват 39 конкретни действия, включени в преработената стратегия за изпълнение от декември 2010 г. ЕС финансира и изпълнява значителен брой проекти в рамките на тематични инструменти като Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) и програмата „Инвестиране в хората“, както и чрез схемите по държави, които включват проекти за разоръжаване, демобилизиране и реинтеграция, финансирани по линия на Европейския фонд за развитие.

Подобно на предходни години ЕС се стреми към тясно сътрудничество с ООН. Съвместно с групата на държавите от Латинска Америка ЕС договори резолюция в Общото събрание на ООН, с която беше удължен мандатът на специалния представител на генералния секретар на ООН за децата и въоръжените конфликти.

През 2011 г. ЕС стартира тематична лобистка кампания за насърчаване на ратифицирането на двата незадължителни протокола към Конвенцията за правата на детето и на Конвенция № 182 на МОТ относно забраната и незабавни действия за ликвидирането на най-тежките форми на детския труд.

Пример: Реинтеграция на децата, засегнати от въоръжени конфликти

ЕС насърчава възприемането на приобщаващ, всеобхватен и дългосрочен подход по отношение на децата, засегнати от въоръжени конфликти, и тяхната реинтеграция и възстановяване. В приоритетните държави се изпълняват редица проекти. В сътрудничество с организацията „War Child Holanda“ ЕС осигури обучение за децата, изложени на риск да бъдат привлечени от въоръжени групировки в Колумбия, с което допринесе за увеличаването на възможностите за тези деца, което е от полза за тяхното участие в обществото. Този проект по линия на ЕИДПЧ на стойност от 600 000 евро предоставя също психо-социална помощ на деца жертви и способства за тяхното насочване към националните системи за препращане и социалните служби. Друг проект, изпълняван през същия период в Колумбия от организацията „Mercy Corps“ (€ 749 859), работи с местните общности за насърчаване на демобилизирането и реинтегрирането на 70 деца — бивши бойци. През 2011 г. в Колумбия се изпълняваха най-малко още 10 подобни проекта.

3.5. Правозащитници

Ангажираността на ЕС в подкрепа на дейността на правозащитниците е в основата на политиката на Съюза за защита и утвърждаване на правата на човека по света. От 2004 г. насам Насоките на ЕС за закрила на правозащитниците служат за реорганизиране на действията на ЕС в тази област, като предлагат практически мерки за подкрепа и подпомагане на правозащитниците, работещи в държави извън ЕС.

Непрекъснатата ангажираност с прилагането на насоките придоби още по-голяма важност, поради факта, че независимо от събитията на Арабската пролет от 2011 г., а в някои случаи и поради тези събития, световната политическа обстановка за правозащитниците не би могла да се нарече положителна. В много държави се наблюдава свиване на демократичното пространство; гражданското общество като цяло и правозащитниците в частност все по-често стават жертва на репресии, а основните свободи все още са обект на сериозни нарушения. Като реакция на тези тревожни практики и в съответствие с насоките, положението на правозащитниците непрекъснато бе поставяно като въпрос в двустранните контакти със страните партньори, било то в рамката на диалог по правата на човека или чрез дипломатически демарши. Едновременно с това през ноември 2011 г. ЕС стана съвносител на резолюция относно правозащитниците в Третия комитет на Общото събрание на ООН и предостави решителна публична подкрепа за специалните процедури на Съвета на ООН по правата на човека, по-конкретно за специалния докладчик на ООН за правозащитниците и съответните регионални механизми за закрила на правозащитниците. ЕС взе участие и в координационни срещи с други международни организации и мандатоносители, работещи по въпросите на правозащитниците за активизиране на международните действия в подкрепа на тяхната дейност.

Съгласно насоките на ЕС за закрила на правозащитниците на мисиите на ЕС беше възложено да приемат местни стратегии за правозащитниците. Освен това веднъж годишно следва да се организира среща на правозащитници и дипломати, следва да се активизират координацията и обменът на информация и следва да се назначат служители на ЕС за връзка с правозащитниците. В резултат до края на 2011 г. бяха проведени 81 срещи с правозащитници, бяха приети 81 местни стратегии за правозащитниците и бяха назначени 89 служители за връзка от ЕС. Местните стратегии съдържат някои интересни предложения, насочени към подобряване на конкретните резултати от работата по насоките и към постигане на по-добри резултати. Местните стратегии показваха, че съществуват няколко възможности за по-голяма подкрепа на правозащитниците на практика, а правозащитниците все повече получават признание като ключови партньори на дипломатите на ЕС в работата им по въпросите на човешките права.

Бяха положени усилия за създаване на предпоставки във връзка с доброволната европейска инициатива по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ИДПЧ) за предоставяне на временно убежище на правозащитници, които трябва незабавно да бъдат преместени от държавата им на произход. През април 2011 г. Комисията възложи изготвянето на проучване за картографиране на съществуващите инициативи в тази област в Европа и извън нея и за предоставяне на препоръки относно добавената стойност на системата на ЕС за временно преселване на изложени на риск правозащитници. Инициативите на ЕС в тази област трябва да допълват вече действащите схеми за убежище, ръководени от различни участници като държави — членки на ЕС (напр. Испания или Ирландия), региони, градове, университети и неправителствени организации.

Политическият ангажимент на ЕС в подкрепа на правозащитниците се допълва от целенасочена финансова помощ по линия на ЕИДПЧ към няколко организации, подпомагащи дейността на активисти в областта на човешките права. През 2011 г. бяха сключени договори по 11 нови проекта в подкрепа на правозащитници на обща стойност над 11 млн. евро и бяха отправени нови покани за представяне на предложения с финансиране, надвишаващо 15 млн. евро. Избраните през 2011 г. единадесет проекта осигуряват подкрепа за различни категории правозащитници и са насочени към защитници на правата на мигрантите в Латинска Америка, журналисти в Източна Африка, юристи в региона на Големите езера, защитници на правата на коренното население в Азия, еколози и защитници на правото на земя по света или профсъюзни дейци в Азия, Латинска Америка и Африка. Някои от тези проекти предвиждат механизми за бързо реагиране за предоставяне на помощ на правозащитници, които се нуждаят от спешна защита, докато други предоставят подкрепа за укрепване на капацитета на правозащитниците. Дейностите включват организиране на обучение по юридически въпроси и въпроси, свързани със сигурността, спешни интервенции и мисии на място за прекратяване на изолацията на подложени на тормоз правозащитници и подпомагане на капацитета им за действие; гореща линия в подкрепа на правозащитници в непосредствена опасност; и пряка подкрепа за нуждаещи се правозащитници (предоставяне на бронирано жилетки и каски, преместване в други държави, юридическа и медицинска помощ и т.н.).

Успоредно с това по линия на механизма за спешна намеса, създаден въз основа на член 9 от Регламента за ЕИДПЧ, през 2011 г. Комисията отпусна 28 неголеми безвъзмездни суми на обща стойност от 247 000 евро за подпомагане на над 100 активисти и няколко местни организации в областта на човешките права за осигуряване на защита и придобиване на материали за сигурност за техните жилища и офиси, IT и друго комуникационно оборудване за работата им; за покриване на адвокатски хонорари за правозащитниците, намиращи се в затвора; за осигуряване на медицинска помощ и подкрепа за реабилитация; или за спешното преместване на правозащитници в опасност на безопасно място в държавата им по произход или в чужбина.

Пример:

През 2011 г. с подкрепа в размер на 10 000 евро, отпуснати по линия на извънредния фонд към ЕИДПЧ за изложени на риск правозащитници, изтъкнат колумбийски профсъюзен деятел, чийто живот беше застрашен, за няколко дни беше евакуиран във Франция. Тази неголяма безвъзмездна сума ще позволи на този правозащитник, който през последните десет години беше обект на множество смъртни заплахи и на няколко опита за убийство от страна на паравоенните и други незаконни групи, заради това че защитава правата на членовете на своя профсъюз, някои от които бяха убити или изчезнаха, да започне нов живот на сигурно място със съпругата си и двете си деца.

3.6. Права на жените

За пореден път през 2011 г. въпросите, свързани с равенството между половете, продължиха да заемат приоритетно място в програмата на ЕС за правата на човека. Създаването на Европейската служба за външна дейност повиши ангажираността на ЕС по отношение въпросите за равенството между половете, благодарение на върховния представител Катрин Аштън — категоричен застъпник на равенството между половете и овластяването на жените.

През 2011 г. върховният представител продължи твърдо да се застъпва за активизиране на борбата с насилието срещу жените. По-конкретно, върховният представител направи съвместно изявление със заместник-председателя на Европейската комисия Вивиан Рединг по повод на Международния ден за борба с гениталното осакатяване на жени. По повод на Международния ден за премахване на насилието срещу жените, 25 ноември 2011 г., върховният представител, заедно с комисаря на ЕС по въпросите на развитието Андريس Пиебалгс и комисаря на ЕС по вътрешните работи Сесилия Малмстрьом, припомни, че ЕС ще продължи да работи със страните и организациите партньори и да подпомага усилията им за борба с всички форми на насилие срещу жените и момичетата.

През 2011 г. ЕС продължи активно да утвърждава правата на жените в рамките на диалога и консултациите по правата на човека със страните партньори. ЕС например повдигна въпроса за правата на жените пред Индия, Украйна, Република Молдова, Мароко, Индонезия, Лаос и други държави. През октомври 2011 г. ЕС проведе с Аржентина диалог, в който акцентът беше поставен изключително върху проблематиката за равенството между половете.

През 2011 г. ЕС продължи да изпълнява насоките си относно насилието срещу жените и момичетата и борбата с всички форми на дискриминация спрямо тях. Изпълнението на тези насоки, които ясно определят борбата срещу насилието и дискриминацията на жените като основни цели на външната политика на ЕС в областта на правата на човека, включва съществена роля за делегациите на ЕС и посолствата на държавите — членки на ЕС, в държави извън ЕС. Повече от 80 делегации на ЕС по света са обявили правата на жените за приоритетна област в стратегиите за правата на човека по държави, като повечето от тях са набелязали и конкретни действия, които да бъдат приложени в съответните приемащи държави.

В рамките на ООН ЕС продължи да работи активно за утвърждаване на равенството между половете и напредъка на жените. През 2011 г. ЕС взе активно участие в Комисията за положението на жените. ЕС приветства темите на тази сесия, и по-конкретно акцента върху връзката между достъпа до образование и достъпа до работни места. Върховният представител проведе среща с г-жа Мишел Башле, изпълнителен директор на новосъздадената структура на ООН за равенство между половете „ООН Жени“, с цел да обсъдят възможностите за по-ефективна съвместна работа.

През 2011 г. ЕС отбеляза особено висока активност в областта на жените и участието в политическия живот. Пример за участието на върховния представител Катрин Аштън беше паралелната проява на високо равнище от 19 септември 2011 г., организирана в рамките на Общото събрание на ООН съвместно от ЕС, „ООН Жени“, Програмата на ООН за развитие, САЩ (държавния секретар Хилари Клинтън), Бразилия (президента Дилма Русеф) и Тринидад и Тобаго, с цел насочване на вниманието към значението на участието на жените в политическия живот за демокрацията, устойчивото развитие и мира. Високопоставените участници подписаха съвместна декларация за увеличаване на участието на жените в политическия живот, в която призоваха всички държави, включително излизащите от конфликт или тези в период на политически преход, да премахнат всички съществуващи дискриминационни бариери пред жените, по-конкретно пред жените в маргинално положение, и насърчиха всички държави да вземат проактивни мерки по отношение на факторите, възпрепятстващи жените да участват в политическия живот.

В декларацията беше отправен призив и за ратифицирането и цялостното прилагане на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. Съвместната организация на събитието бе възможност за ЕС да активизира сътрудничеството с „ООН Жени“.

Освен това, като част от усилията на ЕС по отношение на Арабската пролет, ЕС категорично подкрепи участието в политическия живот на жените в Северна Африка и Близкия изток. ЕС е решен да гарантира, че аспектите, свързани с равенството между половете, са действително интегрирани във всички действия, които предприема в региона.

Пример:

Европейският инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) допринася за овластяването и защитата на жените и момичетата, като подпомага активно жените — активисти в областта на човешките права и застъпници на равенството между половете, и техните мрежи да участват ефективно в процесите на вземане на решения, да изразяват правото си на реализация във всички сфери, да утвърждават овластяването в противовес на всички форми на дискриминация и да осигуряват закрила и правни средства за защита срещу всички форми на основано на пола насилие и да гарантират съдебното преследване на извършителите на подобно насилие.

В Тунис съвместно с ООН ЕС подкрепя водещи неправителствени организации, работещи по проблемите на жените и подпомагащи укрепването на капацитета им за въздействие върху процеса на преход (принос на ЕС в размер на 300 000 евро).

В Египет ЕС е отпуснал сума в размер на 1,7 млн. евро, за да подпомогне създаването и укрепването на връзки между гражданското общество и гражданските групи по интереси, формирани по време на протестите, и да работи с участници от египетска страна в подкрепа на предоставянето на анализ на политическите реформи пред обществеността. Проектът носи особена полза за жените.

3.7. Жените, мирът и сигурността

Тясно свързана с въпроса за участието на жените в политическия живот е и темата за жените, мира и сигурността, с която ЕС продължи да бъде много силно ангажиран през 2011 г.

От 2008 г. насам ЕС прилага специфична политика във връзка с резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН. През 2010 г. министрите на външните работи от ЕС приеха 17 показателя за напредъка, които да измерват изпълнението на поетите от наша страна ангажименти и да гарантират прозрачност. Първият доклад, изготвен на база на показателите, беше завършен през май 2011 г., а резултатите от него бяха обнадеждаващи. Въз основа на получените отговори беше констатирано, че като цяло ЕС развива активна дейност във връзка с жените, мира и сигурността в повече от 70 държави. Институциите и държавите — членки на ЕС, докладваха, че през 2009 г. и началото на 2010 г. са заделили общо 200 млн. евро за дейности, свързани с жените, мира и сигурността. Дейностите включват разработване и прилагане на национални планове за действие, финансиране на неправителствени организации, подпомагане и политическа подкрепа за правителствени агенции, както и осигуряване на обучение.

Подкрепата за гражданското общество има особено важна роля. ЕС например подпомогна женски организации в Сомалия и насърчи сформиранието на „Програма на сомалийските жени“ сомалийското движение за утвърждаване на равенството между половете и овластяването на жените, което осигури място на жените в основни законодателни и политически процеси.

През 2010 г. Европейската комисия прие стратегията за равенство между жените и мъжете за периода 2010—2015 г. за активизиране на действията в областта на равенството между половете. Освен това през март 2011 г. Съветът на Европейския съюз прие Европейския пакт за равенство между половете 2011—2020 г., като потвърди отново ангажиментите на ЕС в тази област.

През 2010 г., за да даде по-нататъшен тласък на изпълнението на ангажиментите си в областта на равенството между половете, ЕС прие първия план за действие по въпросите на равенството между половете и развитието за периода 2010—2015 г., който е обвързващ Комисията и всички 27 държави — членки на ЕС.

Първият доклад за напредъка при прилагането на плана за действие по въпросите на равенството между половете беше представен на Съвета през ноември 2011 г. Той съдържа доказателства за напредъка и посочваше редица добри практики за включването на равенството между половете в политиката за развитие, като например:

- По-голямото наличие на координационни механизми в областта на равенството между половете (вкл. донори, ООН, правителства) в страните партньори, където ЕС играе активна роля;
- Участие на ЕС в многосекторния политически диалог, подпомагащ правителствата партньори да изпълняват ангажиментите си в областта на равенството между половете;
- Подкрепата от страна на ЕС за основаването на „ООН Жени“ и напредък към установяването на стратегическо партньорство между ЕС и „ООН Жени“.

През октомври 2011 г. съвместно с „ООН Жени“ Europe Aid стартира нова програма, насочена към укрепване на капацитета на правителствата да мобилизират ресурси за равенство между половете в 15 държави: Програма на „ООН Жени“ —МОТ за повишаване на отчетността при финансирането в областта на равенството между половете. В програмата участват Етиопия, Хаити, Хондурас, Йордания, Киргизстан, Никарагуа, окупираните палестински територии, Сенегал, Украйна и Боливия, а от април 2012 г. — Руанда, Непал, Перу, Танзания и Камерун. Приносът на Комисията възлиза на 6,5 млн. евро.

Целта на инициативата е да се повиши обемът и ефективното използване на помощта и местните ресурси за изпълнение на националните ангажименти в сферата на равенството между половете и овластяването на жените.

Тази цел ще се преследва посредством 1) изграждане на капацитет на правителствата, гражданското общество и донорите за установяване на недостатъците при финансирането и прилагането в сферата на равенството между половете и при адаптирането на ресурсното разпределение към съществуващите ангажименти и 2) подкрепа на национално и световно равнище и провеждане на многостранен диалог.

Програма „Инвестиране в хората“:

През ноември 2011 г. в рамките на тематичната програма „Инвестиране в хората“ Europe Aid отправи глобална покана за представяне на предложения на стойност 30 млн. евро на тема „Активизиране на защитата и утвърждаването на правата на жените и на социалното и икономическото овластяване на жените“, с цел да се осигури по-равноправен достъп на жените до икономически ресурси и свързани услуги, да се увеличи участието на жените в икономическия растеж и да се разпространяват добри практики в тази област. Допустимите кандидати включват организации на гражданското общество, професионални асоциации, профсъюзи, органи на местната власт и други заинтересовани участници от четири региона.

През 2011 г. основният напредък, осъществен в рамките на ангажимента на ЕС във връзка с положението на жените по отношение на мира и сигурността, беше публикуването на първия доклад относно показателите на ЕС за цялостния подход за изпълнение от страна на ЕС на резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността, който беше приет от Съвета на 13 май 2011 г. Докладът свидетелства за предприемането на конкретни мерки от страна на ЕС за укрепване на защитните механизми за уязвими групи като жени и деца. Това ще позволи проследяване на изпълнението в държавите членки и институциите на ЕС, както и в рамките на мисиите по линия на ОПСО, като по този начин се цели подобряване на отчетността на ЕС по отношение на поетите ангажименти в тази област.

Следващият доклад ще бъде публикуван през 2013 г.

На 8 декември 2008 г. Съветът на ЕС прие цялостен подход за изпълнение от страна на ЕС на резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (цялостен подход), както и преработен оперативен документ относно прилагането на тези резолюции конкретно в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО).

Цялостният подход съдържа ангажимент за разработване, въз основа на определените през 2008 г. показатели „Пекин +15“, на показатели за напредък във връзка със закрилата и овластяването на жените в райони на конфликти и в постконфликтни ситуации. На 26 юли 2010 г. Съветът прие набор от 17 показателя за проследяване на изпълнението на този ангажимент¹. На тази база Генералният секретариат на Съвета и Европейската комисия подготвиха въпросници, обхващащи периода декември 2008 г.—октомври 2010 г., които бяха представени на всички държави — членки на ЕС, на 36 делегации на ЕС в трети държави, на специалните представители на ЕС (СПЕС) и на мисиите и операциите по линия на ОПСО.

От получените отговори става ясно, че ЕС (институции и държави членки) подкрепя програми, свързани с жените, мира и сигурността, в общо 70 държави. Това става посредством широк набор от инструменти и финансови механизми на ЕС, като най-често споменаван е Европейският инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). Приблизително една от всеки пет делегации на ЕС и около половината от държавите — членки на ЕС, посочват също, че са използвали политическия диалог за обсъждане на въпроси, свързани с жените, мира и сигурността.

В получените доклади се откроява голям брой добри практики и новаторски подходи, сред които:

- Координиране на местно равнище в Непал чрез работната група по резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН за подкрепа на мира.
- Включване на проблематиката за равенството между половете в оценката за следкризисните потребности на Пакистан.

¹ Показатели за цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (документ на Съвета 11948/10)

- Инициативи за взаимно извличане на поуки по отношение на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН между Ирландия, Източен Тимор, Либерия и Сиера Леоне и пряка подкрепа за държавите партньори за разработване на национални планове за действие във връзка с Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН.
- Избор от страна на Швеция на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН като приоритетна област при разработването на стратегиите за сътрудничество за развитие с държави в конфликт и постконфликтни ситуации.
- Подкрепа от страна на Германия например, за дейностите за обучение и наемане на персонал на ООН, насочена към повишаване на осведомеността относно равенството между половете сред участниците в мисиите и на участието на жените в мироопазващите мисии.
- Приемане на публично достъпна декларация на мисията относно равенството между половете, очертаваща ангажимента на мисията към включване на проблематиката за равенството между половете и одобрена от висшия ръководен състав (EUROL COPPS).

Освен това докладът даде възможност да бъдат установени някои предизвикателства, които засягат например:

- координацията на местно равнище: само 16 делегации на ЕС са посочили в докладите си наличие на механизъм за координация на местно равнище, който дава възможност за обсъждане на въпроси, свързани с жените, мира и сигурността;
- участие на жените в мирните преговори: макар институциите и държавите — членки на ЕС да са посочили в доклада, че са предоставили подкрепа за мирните преговори в някои държави, в повечето случаи те не са предоставили информация за участието на жените;
- текстовете относно равенството между половете в съвместните действия на Съвета за създаване на мисии по линия на ОПСО: към момента само две съвместни действия съдържат текстове, посветени на равенството между половете;
- обучение на персонала на делегациите на ЕС по въпроси, свързани с равенството между половете: отговорите сочат, че предимно жени се обучават в областта на равенството между половете, което показва, че този проблем продължава да се възприема като „женски“.

Подкрепа от страна на ЕС за Сомалия в областта на жените, мира и сигурността

Към момента Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН не се изпълнява в Сомалия. Липсата на конкретни цели по отношение на промяната на позицията на жените на политическо равнище означава, че трябва да се положат още много усилия за подобряване на политическите права и стремежи на жените в Сомалия. Като отправна точка може да се разглежда предоставената на жените квота от 30 % в Учредителното събрание, състоящо се от 825 души. Поредното предизвикателство ще бъде тази квота да се запази при следващото политическо управление и изпълнението на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН да се включи сред приоритетите на сомалийското правителство, с подкрепата на международната общност.

За да подпомогне работата по изпълнение на тази резолюция в Сомалия, ЕС подкрепи оценката на нуждите от капацитет във връзка с резолюции 1325, 1820, 1888 и 1889 на Съвета за сигурност на ООН на сомалийските министерства, които управляват в три региона, както и установяването на предизвикателствата, възможностите и допирните точки.

Пълният пакет от резолюции на Съвета за сигурност на ООН беше преведен на сомалийски и широко разпространен, като наред с това бяха проведени информационни и образователни сесии за ресорните министерства и женски организации. Освен това през ноември 2011 г. беше отправена покана за представяне на предложения в областта на равенството между половете с бюджет от 3 175 000 евро, открита за участие на международни организации и международни НПО, с акцент върху изпълнението на горепосочените резолюции на Съвета за сигурност на ООН.

През годината се проведеха няколко срещи на неформалната специална работна група на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността; през май, октомври и декември 2011 г. По време на срещите акцентът беше поставен върху изготвянето на горепосочения доклад, както и върху преразглеждането на оперативния документ от 2008 г. относно изпълнението на резолюции 1325 и 1820 на ОС на ООН в контекста на ЕПСО (понастоящем ОПСО), върху взаимодействието с гражданското общество и координирането на усилията на ЕС в тази област.

Годишната среща на съветниците и контактните точки в рамките на ОПСО по въпросите на човешките права и равенството между половете се проведе на 20 юни 2011 г., като в нея участваха експерти от мисии и операции по линия на ОПСО, занимаващи се с равенството между половете. Тази среща бе възможност за обмен на най-добри практики между служителите в мисиите и операциите и персонала от Брюксел, работещи в областта на жените, мира и сигурността. Съветниците по въпросите на равенството между половете изготвиха препоръки с оглед на подобряване на структурите за интегриране на проблематиката за равенството между половете в мисиите и операциите по линия на ОПСО, на обучението в областта на равенството между половете, на мониторинга и последващите действия във връзка с докладването по аспектите и индикаторите, свързани със съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН, в редовните доклади на мисиите/операциите.

В сферата на обучението беше осъществен напредък при разработването на модули за обучение в областта на равенството между половете за служители в мисии и операции по линия на ОПСО след одобряването през 2010 г. на минималните стандартни елементи на ОПСО за обучение в областта на равенството между половете.

ЕС продължи да бъде тясно ангажиран с дейностите на международни организации, работещи в областта на жените, мира и сигурността. В този контекст ЕС даде принос за проведени на 28 октомври 2011 г. дебат в рамките на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН), под надслов „Участие и роля на жените в предотвратяването на конфликти и медиацията“.

3.8. Утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право

ЕС предприе различни инициативи за утвърждаване на международното хуманитарно право в световен план в съответствие с насоките на Съвета от 2005 г. относно утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право.

По време на 31-та международна конференция на Червения кръст и Червения полумесец през ноември в Женева ЕС направи изявление, в което потвърди отново, че международното хуманитарно право продължава да бъде от значение и че всички страни, участващи във въоръжени конфликти, са длъжни да го спазват. В изявлението беше подчертано, че в периода 2007—2011 г. ЕС е използвал всички средства на разположение, като напр. политически диалог с трети държави, публични изявления и сътрудничество с международни организации, за утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право. ЕС изтъкна, че отдава приоритет на борбата с безнаказаността за военни престъпления и насърчава трети държави да приемат наказателни мерки за санкциониране на нарушенията на международното хуманитарно право. ЕС акцентира върху факта, че най-голямото предизвикателство понастоящем се изразява в постигането на по-добро спазване на съществуващите правила на международното хуманитарно право от всички страни в конфликтите, включително от неправителствените участници. ЕС подчерта решимостта си да гарантира поемането на отговорност в това отношение посредством документиране на нарушенията на международното хуманитарно право и подкрепа на механизмите за отчетност.

По време на конференцията ЕС и неговите държави членки поеа седем ангажимента — да положат по-големи усилия за борба с насилствените изчезвания; да продължат да оказват подкрепа за Международния наказателен съд; да работят за разширяване на участието в основните инструменти на международното хуманитарно право; да подпомогнат утвърждаването и разпространяването на международното хуманитарно право; да насърчават зачитането на основните процесуални гаранции за всички задържани във въоръжени конфликти лица; и да подкрепят международните инструменти, насочени към отстраняване на опасностите, които от хуманитарна гледна точка представляват взривните военни остатъци, касетъчните боеприпаси, самоделните взривни устройства и противопехотните мини.

Съвместно с националните подразделения на Червения кръст държавите членки се ангажираха да започнат и обмен на информация относно преговорите по солиден и стриктен договор за търговията с оръжие. Пълният текст на поетите ангажименти се съдържа в приложението към настоящия доклад.

ЕС подчерта пред Организацията на обединените нации своята ангажираност с международното хуманитарно право. В рамките на дебата относно защитата на цивилното население във въоръжени конфликти, който се проведе на 10 май в Съвета за сигурност на ООН, ЕС направи изявление, в което изрази съжаление от факта, че цивилното население продължава да бъде жертва на несъразмерни атаки, целенасочени нападения и безразборно използване на оръжие. ЕС призова всички страни в конфликти да съблюдават изцяло задълженията си по международното право за защита на цивилното население и подчерта необходимостта да се осигури безопасен и безпрепятствен достъп до нуждаещото се население при хуманитарни операции. В изявлението се отбелязва, че извършителите на най-тежките международни престъпления, а именно военни престъпления, престъпления срещу човечеството и геноцид, не трябва да остават безнаказани; ЕС подкрепи механизмите за отчетност на международно и национално равнище.

ЕС многократно осъди нарушенията на международното хуманитарно право по време на конфликта в Либия. На 23 февруари върховният представител направи декларация, в която заклейми използването на сила срещу цивилното население, довело до смъртта на стотици либийски граждани; ЕС призова правителството на Либия да спазва международното хуманитарно право и подчерта, че лицата, отговорни за бруталната агресия и насилие срещу цивилни граждани, ще бъдат подведени под отговорност. На 12 април в заключения на Съвета беше отправен призив за пълно зачитане на международното хуманитарно право, и по-специално за защита на цивилното население. На 29 април 2011 г. върховният представител изрази особено сериозна загриженост във връзка със съобщенията за използване на касетъчни боеприпаси срещу цивилното население и призова въоръжените сили на режима да се въздържат от употребата на сила срещу цивилни граждани. В заключенията си от 18 юли Съветът осъди случаите на грубо посегателство върху правата на човека и нарушенията на международното хуманитарно право, извършвани от режима, и отново изтъкна значението на подвеждането под отговорност, правосъдието и необходимостта от борба срещу безнаказаността. На 14 септември върховният представител направи декларация, в която изрази безпокойството си във връзка с положението на мирното население в региона на Субсахарска Африка и чернокожите либийци.

Върховният представител отбеляза, че тези групи са особено уязвими и трябва да им се осигури адекватна защита; всички задържани бойци трябва да бъдат третирани в съответствие с международното право. В заключенията на Съвета от 10 октомври беше изтъкната необходимостта от пълно спазване от страна на либийските власти на всички международни задължения и принципите на правовата държава, по-конкретно на правата на човека и международното хуманитарно право. Съветът приветства изявленията на председателя на Националния преходен съвет във връзка с нуждата да се избягват репресиите и да се защитят уязвимите групи и бившите бойци. На 14 ноември Съветът прие заключения, в които отбеляза със загриженост съобщенията за нарушаване на правата на човека и на международното хуманитарно право, включително за актове на отмъщение и екзекуции по бързата процедура, и приветства ангажимента на либийските власти да прекратят подобни актове, да проведат задълбочени разследвания на подобни инциденти и да гарантират подвеждане под отговорност на извършителите.

ЕС подкрепи създаването от Съвета на ООН по правата на човека на независима международна анкетна комисия за Сирия. На 28 ноември върховният представител приветства публикуването на доклада на комисията и взе под внимание установените в доклада системни нарушения на човешките права, както и констатациите за извършени престъпления срещу човечеството от страна на сирийските въоръжени сили. Върховният представител осъди тези престъпления и призова за провеждането на специална сесия на Съвета за сигурност на ООН, която се състоя на 2 декември. Във връзка с насилието в Сирия ЕС многократно призова за осигуряване на хуманитарен достъп, а на 21 септември направи изявление, в което изрази съжалението си по повод смъртта на доброволеца от Червения полумесец *Nakam Draak al-Siba'i*, загинал при нападение срещу линейката, в която се е намирал; ЕС призова всички страни да зачитат хуманитарните работници и международното право, регулиращо използването на сила, и настоя за съдебно преследване на извършителите на нападението.

В декларацията от 9 декември относно иракския лагер Ашраф върховният представител подчерта, че евентуално регулирано решение на проблема с лагера Ашраф трябва в пълна степен да зачита международното хуманитарно право.

На няколко пъти през 2011 г. ЕС изрази опасенията си по повод нарушенията на международното хуманитарно право в Судан. През май върховният представител осъди използването на сила срещу цивилни цели в Абией и призова всички страни да вземат необходимите мерки за защита на цивилното население. В заключенията си от юни Съветът осъди проявите на насилие и изселването на цивилни граждани в Южен Кордофан и изрази съжаление за военните действия, предприети от въоръжените сили на Судан в Абией; Съветът припомни задължението на всички страни да спазват международното хуманитарно право и необходимостта от подвеждане на извършителите под отговорност.

На 10 май върховният представител направи декларация, в която приветства публикуването на доклада на експертната група за Шри Ланка към генералния секретар на ООН. Върховният представител отбеляза, че според констатациите на експертната група са налице основателни твърдения за мащабни нарушения на международното хуманитарно право, извършени от всички страни в конфликта. ЕС насърчи правителството на Шри Ланка към взаимодействие с генералния секретар по повод на доклада. В декларация от 16 декември върховният представител взе под внимание доклада на Комисията за извлечени поуки и помирение в Шри Ланка и отбеляза, че е необходимо задълбочено проучване на предложените в доклада мерки, включително на въпроса за подвеждането на извършителите под отговорност.

Една от двете теми на проведения на 8 и 9 декември годишен форум ЕС—НПО беше темата „По-активно прилагане на насоките относно международното хуманитарно право“. В рамките на форума се проведе семинари по различни въпроси, сред които безнаказаността; военните методи и средства; защитата на цивилното население; защитата на задържаните лица; и хуманитарния достъп. Пълният доклад относно форума е достъпен на: <http://www.eidhr.eu>.

В рамките на предоставената от ЕС през 2011 г. хуманитарна помощ Съюзът активизира своята подкрепа за зачитането на международното хуманитарно право. По различни поводи комисар Кристилина Георгиева заклейми нарушенията на международното хуманитарно право и призова бойците да спазват закона и да защитават тези, които не участват във враждебните действия, по-специално като осигурят безопасен и сигурен достъп на неутрални хуманитарни организации. По време на посещенията си в окупираните палестински територии на 15 май 2011 г. комисар Георгиева отбеляза, че насилственото изчезване, придружено от наложените от окупационната власт строги ограничения на достъпа и движението, лишава повечето хора от възможност за икономическо и социално развитие. Комисарят подчерта, че легитимното право на израелския народ да живее в мир и сигурност не освобождава Израел от задължението му като окупационна сила да спазва международното хуманитарно право. През ноември 2011 г. комисар Георгиева подчерта, че е необходимо да се активизира диалогът с някои развиващи се страни, които гледат на хуманитарната помощ като посегателство върху суверенитета им, с оглед на разширяване на прилагането на нормите и правилата на хуманитарна помощ, включително зачитането на международното хуманитарно право.

През 2011 г. Европейската комисия (ГД „Хуманитарна помощ и гражданска защита“) предостави финансиране за обучение по международно хуманитарно право на 108 хуманитарни работници и участници във вземането на политически решения и за изготвянето на наръчник. Освен това Комисията предостави финансова помощ за проект, изпълняван от Норвежкия съвет за бежанците, чиято цел е да установи по какъв начин хуманитарните принципи се прилагат на практика с оглед на постигането на по-голяма оперативност, както и за още един проект, изпълняван от Швейцарската фондация за обезвреждане на противопехотни мини и Женевския призив, за обучение на въоръжени неправителствени формирания по международно хуманитарно право и свързаните с него хуманитарни норми. ГД „Хуманитарна помощ и гражданска защита“ стартира оценка на стратегиите за хуманитарен достъп при финансирани от ЕС хуманитарни интервенции, с цел да се утвърди в по-широк мащаб принципът за зачитане на международното хуманитарно право и на хуманитарното пространство.

ЕС беше обезпокоен, че доставките на хуманитарна помощ от ЕС могат да бъдат възпрепятствани от законодателството за борба с тероризма с извънтериториален обхват, което включва разпоредби за криминализиране на материалната подкрепа за дадени организации, независимо от хуманитарното естество на подобни действия или липсата на всякакви намерения за подкрепа на терористични действия. In the light of the judgment of the US Supreme Court in *Holder v. Holder*. В контекста на решението на Върховния съд на САЩ по делото Холдър/проект в областта на хуманитарното право, което потвърди че разпоредбите на американски закон, забраняващ да се предоставя обучение по международно хуманитарно право на определени образувания, съответства на конституцията, Комисията предприе действия по този въпрос с американските власти на различни равнища.

Други тематични въпроси

3.9. Международният наказателен съд и борбата срещу безнаказаността

ЕС по традиция твърдо подкрепя борбата срещу безнаказаността за най-тежките престъпления, които предизвикват загриженост в международната общност като цяло. Не следва да има сигурно убежище за лицата, извършили геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления. За тази цел ЕС и неговите държави членки продължиха да оказват твърда подкрепа — както политическа и дипломатическа, така и от логистична и финансова — за ефективното функциониране на Международния наказателен съд (МНС) и други наказателни трибунали, напр. *ad hoc* международните трибунали за бивша Югославия и Руанда, специалния съд за Сиера Леоне, извънредните съдебни състави в съдилищата на Камбоджа и специалния трибунал за Ливан. Влизането в сила на Договора от Лисабон допринесе за по-последователни действия в тази област. Неправителственият сектор продължава да бъде ценен съюзник в тези усилия.

В съответствие с ангажиментите, поети на конференцията за преразглеждане на Римския статут в Кампала (31 май—11 юни 2010 г.), ЕС актуализира Обща позиция 2003/444/ОВППС с Решение 2011/168/ОВППС на Съвета, което беше прието на 21 март 2011 г. и което отмени и замени Общата позиция. Целта на новото решение на Съвета е да осигури всеобща подкрепа за Римския статут, като насърчава възможно най-широко участие в него, да запази целостта на Римския статут, да подкрепи независимостта на МНС и неговото ефективно и ефикасно функциониране, да подкрепи сътрудничеството с МНС и прилагането на принципа за взаимно допълване.

В съответствие с решението на Съвета на 12 юли 2011 г. беше приет преработен план за действие. Планът за действие е структуриран в пет раздела:

- а) координиране на дейностите на Съюза за изпълнение на целите на решението;
- б) всеобщо признаване на Римския статут и запазване на целостта му;
- в) независимост на Съда и ефективно и ефикасно функциониране;
- г) сътрудничество със Съда и
- д) прилагане на принципа за взаимно допълване.

През разглеждания период МНС продължи да присъства като тема в дневния ред на важни срещи на високо равнище и в политическия диалог с държави извън ЕС. В изявленията си ЕС отправи призив за край на безнаказаността за извършителите на най-ужасяващите престъпления по света и настоя всички държави да предадат лицата, за които е издадена заповед за арест, за да може да бъде въздадена справедливост. Беше отделено специално внимание на неспазването на задълженията за сътрудничество от някои държави — страни по Римския статут, по-конкретно относно задържането и предаването на лица, за които има издадена заповед за арест.

Ефективната система на международното правосъдие се основава на възможно най-широкото участие на държави в Римския статут. Гренада, Тунис, Филипините, Малдивските острови, Кабо Верде и Вануату се присъединиха към държавите — страни по Римския статут, от различни континенти, като по този начин техният брой достигна 120. ЕС запази ангажимента си да утвърждава всеобщото признаване на статута като част от твърдата си подкрепа за Съда и изпълнява този ангажимент чрез дипломатически демарши, личното участие на върховния представител, включването на клаузи в споразуменията на ЕС с държави извън ЕС, подпомагане на Съда и на гражданското общество. ЕС продължи да координира усилията с държави извън ЕС като Канада, Япония, Австралия, Бразилия и Южна Африка. Това партньорство позволи на ЕС да постигне по-голяма ефикасност и да установи единодействия за ефективното утвърждаване на Съда.

През 2011 г. ЕС предприе действия в подкрепа на всеобщото признаване и прилагане на Римския статут в следните държави и регионални организации: АСЕАН, Армения, Бахамските острови, Камбоджа, Камерун, Китай, Демократична Република Конго (Бразавил), Египет, Ел Салвадор, Гватемала, Ямайка, Казахстан, Кувейт, Киргизстан, Монголия, Мароко, Непал, Катар, Тайланд, Того, Турция, Украйна и Виетнам.

Към момента преразгледаното споразумение от Котону от 2005 г., което се прилага за 76 държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн и за ЕС, е единственият правнообвързващ инструмент, в който има включена клауза за Международния наказателен съд. Към днешна дата клауза за МНС е договорена в споразуменията за партньорство и сътрудничество, споразуменията за търговия, развитие и сътрудничество и споразуменията за асоцииране с Индонезия, Корея, Южна Африка, Ирак, Монголия, Филипините, Виетнам, Сингапур и Централна Америка. В процес на договаряне е клауза за МНС в споразуменията за партньорство и сътрудничество и споразуменията за асоцииране с Австралия, Тайланд, Малайзия, Китай, Русия, Украйна, Република Молдова, Армения, Азербайджан и Грузия.

Европейската мрежа на точки за контакт по отношение на лицата, отговорни за геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, представлява мрежа от национални прокурори, които се специализират в преследването на такива престъпления. През 2011 г. бяха проведени 10-та и 11-та среща на мрежата, съответно през април и ноември. Наред с останалите теми на срещите беше отделено специално внимание на сътрудничеството между отделните държави и между държавите и международните трибунали, прилагането на извънтериториална компетентност от държавите членки и защитата на свидетелите.

ЕС продължи да подпомага възстановяването и укрепването на национално равнище на правовия ред и да предоставя подкрепа на основни организации на гражданското общество, които в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека работят за ефективното функциониране на МНС. Глобалната коалиция за Международния наказателен съд, „Парламентаристи за глобално действие“, „Адвокати без граници“, кенийската секция на Международната комисия на юристите и много други работиха в тясно сътрудничество с ЕС. По линия на Европейския фонд за развитие и Инструмента за стабилност бяха финансирани някои проекти, свързани с наказателното и преходното правосъдие, в Африка, Азия и Океания.

МНС: пример относно Кения

През 2007 г. оспорваните избори в Кения прераснаха в насилие — повече от хиляда души загинаха, стотици станаха жертва на сексуално насилие и още хиляди останаха без дом. При разследването на Международния наказателен съд (МНС) се потвърдиха обвиненията срещу четири от шестте лица, заподозрени от прокурора като носещи основна отговорност за насилието.

От началото на съдебните заседания в МНС през април 2011 г. ЕС непрекъснато изтъква, че правосъдието, помирението и подвеждането под отговорност са от първостепенно значение за постигането на трайна стабилност в Кения и че производството пред МНС допринася значително за тази цел. В този контекст върховният представител изтъкна публично, че е важно определени лица да продължат да оказват пълно сътрудничество на МНС, а правителството на Кения да изпълни задълженията си като страна по Римския статут на МНС.

Гражданското общество в Кения изигра решаваща роля за подвеждането под съдебна отговорност на участниците в следизборното насилие. С подкрепа от ЕИДПЧ кенийската секция на Международната комисия на юристите (ICJ Кения) — НПО, която повече от 50 години работи в Кения и на Африканския континент за утвърждаване на правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията — подпомогна този процес чрез прилагането на експертен юридически опит и най-добрите международни практики. ICJ Кения показва ясно, че производството на МНС е съдебно, а не политическо. Стремещът за насърчаване на по-широко разбиране на международното наказателно правосъдие стана причина за настойчивия призив на ICJ Кения за последователност при изпълнението на решенията на МНС не само по отношение на ситуацията в Кения. Особено важно е, че по искане на ICJ Кения Върховният съд на Кения издаде временна национална заповед за задържане на суданския президент Омар ал-Башир (срещу когото има издадени две заповеди за задържане от МНС за геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, предполагаемо извършени в Дарфур), в случай че отново влезе на територията на Кения.

3.10. Права на човека и тероризъм

ЕС придава голямо значение на гарантирането на пълна и ефективна защита на правата на човека и основните свободи в Европа и в световен мащаб в контекста на борбата с тероризма. Ефективните мерки за противодействие на тероризма и защитата на правата на човека не са противоречащи си цели, а взаимно се допълват и подкрепят. В това отношение стратегическият ангажимент на ЕС, определен в стратегията за противодействие на тероризма, е много ясен: „Да се бори с тероризма на глобално равнище при зачитане на правата на човека и да подобри сигурността в Европа, като предостави възможност на нейните граждани да живеят в пространство на свобода, сигурност и правосъдие.“

В изявленията си пред ООН ЕС потвърди отново значението, което отдава на зачитането на човешките права в борбата с тероризма. В изявление на ЕС в рамките на симпозиума на високо равнище на ООН за международно сътрудничество в борбата с тероризма, който се проведе на 20 септември 2011 г., върховният представител подчерта, че сигурността винаги е тясно свързана с демокрацията и функциониращите институции.

ЕС продължи да води задълбочен диалог с юридическия съветник за международното право и борбата с тероризма в Държавния департамент на САЩ. ЕС повтори призива си за закриване на центъра за задържане в залива Гуантанамо, като посочи, че смята продължителното задържане на затворници без съдебен процес за недопустимо съгласно международното право. В „извънреден“ дебат пред Европейския парламент на 9 юни 2011 г. върховният представител отбеляза, че ЕС е обезпокоен от възможността някои от задържаните в Гуантанамо да бъде осъден на смърт. Върховният представител отбеляза, че ЕС следи внимателно процеса срещу Muhammed al-Nashiri и още пет лица, обвинени в съучастие в терористичните актове от 11 септември 2001 г., и ще продължи редовно да изразява пред американските власти загрижеността си във връзка със смъртното наказание и справедливостта на съдебния процес.

ЕС предостави финансова подкрепа за проект на ООН за разработване на регионален план за действия в Централна Азия за изпълнение на глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма, където зачитането на човешките права е от голямо значение. Освен това ЕС предостави техническа подкрепа на редица държави по света за подобряване на капацитета на техните полицейски и наказателноправни системи за разследване и наказателно преследване на терористични престъпления в съответствие с принципите на правовата държава и правата на човека. В съвместното съобщение на Европейската комисия и върховния представител от май 2011 г. „Нов отговор на промените в съседните държави“ беше изтъкнато значението на сътрудничеството с държавите партньори от Европейското съседство в борбата с тероризма и беше подчертано, че ЕС е готов да изпрати мисии в областта на правовия ред, които да подкрепят усилията на страните партньори за реформа в секторите на правосъдието и сигурността.

ЕС взе участие в стартирането на Глобалния форум за борба с тероризма през септември 2011 г. При стартирането на форума беше приета Декларацията от Кайро за борба с тероризма и утвърждаване на правовия ред: ефективни практики за борба с тероризма в наказателноправния сектор.

3.11. Свобода на изразяване, включително „новите медии“

Свободата на изразяване, установена в Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, включва правото на всяко лице да изразява мнението си и да получава и разпространява информация или идеи, без намесата на публичните власти и независимо от границите. ЕС е решен да се бори за зачитането на свободата на изразяване и да гарантира спазването на плурализма на медиите.

В декларацията си по повод на Международния ден на свободата на печата, 3 май 2011 г., върховният представител Катрин Аштън призова всички държави активно да насърчават свободата на мнение и изразяване, както и плурализма и независимостта на медиите.

ЕС смята, че цензурата и тормозът над журналисти са недопустими, и недвусмислено е изразявал загрижеността си във връзка с нападенията и арестите на журналисти и създаването на пречки за тяхната работа. На 4 май 2011 г. например върховният представител публично обяви дълбоката си загриженост по повод задържането на г-н Andrzej Poczobut, кореспондент в Беларус на полския вестник Gazeta Wyborcza, а на 27 декември 2011 г. посочи, че е сериозно обезпокоена от осъждането на шведските журналисти Martin Schibbye и Johan Persson съгласно етиопската прокламация за борба с тероризма.

При други случаи, например в рамките на диалога по правата на човека с трети държави като Китай или Виетнам, ЕС на двустранна основа повдигна въпроса за свободата на информацията и на медиите и обяви своята загриженост във връзка с тормоза и преследването на независими блогъри, журналисти и други лица, които изразяват политическите си възгледи.

През 2011 г. ЕС продължи да проявява готовност за сътрудничество с други държави със сходни възгледи с цел утвърждаване на свободата на изразяване и достъпа до информация, включително чрез интернет, и да проучва възможностите за постигане на консенсус по политиките за интернет. Това беше потвърдено от Г-8 в Декларацията от Довил за подновени ангажименти за свобода и демокрация и в Декларацията от Довил за Арабската пролет. Няколко държави и организации понастоящем работят по инициативи в тази област в подкрепа на свободата на изразяване в интернет.

ЕС напълно споделя становището, че интернет е важно средство за утвърждаване на свободата на изразяване. Като следствие от Съвместното съобщение „Партньорство за демокрация и споделен просперитет с Южното средиземноморие“ Комисията се ангажира да разработи инструменти, позволяващи на ЕС, в подходящи случаи, да помага на организации на гражданското общество или отделни граждани да заобикалят мерки на произволно прекъсване на достъпа до електронни комуникационни технологии, в т.ч. и интернет. ЕС неотдавна стартира стратегията „No Disconnect“, създадена с оглед на изпълнението на ангажимента на ЕС да гарантира, че интернет и другите информационни и комуникационни технологии (ИКТ) могат да останат двигател на политическата свобода, демократичното развитие и икономическия растеж. Целта е да се предоставя непрекъсната подкрепа на интернет потребителите, блогърите и активистите в киберпространството, които живеят при условията на авторитарен режим.

ЕС твърдо се противопоставя на всяко неоправдано ограничаване на достъпа до интернет и други нови медии, както нееднократно е заявявал, например в заключенията на Съвета по външни работи от януари 2011 г. относно Египет, където египетските власти бяха призовани да възстановят незабавно всички комуникационни мрежи и да гарантират безпрепятствен достъп до всички медии, включително до интернет.

През 2011 г. ЕС приложи и ограничителни мерки в борбата за свобода на изразяване. В рамките на проведената наскоро проверка във връзка с ОСП+ (общата система за преференции на ЕС) в Шри Ланка, една от причините, поради Комисията предложи оттегляне на помощите по ОСП +, бяха острите словесни нападки от страна на правителството срещу журналисти, съпроводени от неспособност за предприемане на ефективни действия за защита на журналистите от физическо насилие. В последвалите преговори с правителството на Шри Ланка във връзка с ОСП + Комисията призова правителството да освободи задържания журналист г-н J.S. Tissainayagam и да предприеме мерки, за да гарантира, че журналистите могат да упражняват професионалните си задължения, без да бъдат подлагани на тормоз.

Освен това по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС предоставя финансова подкрепа за укрепване на свободата на медиите на голям брой международни и местни организации на гражданското общество, които работят за утвърждаване на свободата на медиите и се борят срещу нарушаването на правата на журналистите (най-малко 30 текущи проекта през 2011 г.). Подкрепените от ЕС проекти са насочени към повишаване на професионалните способности на журналисти; посрещане на спешни нужди от защита; утвърждаване на свободата на изразяване в законодателството и в практиката; промяна на националното законодателство относно средствата за масово осведомяване в съответствие с международните стандарти и мониторинг във връзка с нарушаването на правата на журналистите.

3.12. Свобода на сдружаване и на събрания

Както е посочено в Хартата на основните права на Европейския съюз всеки има право на свобода на мирни събрания и на свободно сдружаване, на всяко равнище.

ЕС твърдо се противопоставя на всяко необосновано ограничаване на свободата на мирни събрания. През януари 2011 г. например върховният представител изрази сериозна загриженост във връзка със съобщенията, че мирни демонстранти в Египет са били подложени на жестоки нападения от страна на въоръжени лица, и настоя египетските власти незабавно да вземат необходимите мерки, за да гарантират, че правоприлагащите органи защитават демонстрантите и зачитат правото им на мирни събрания.

Освен това, в декларация от 17 февруари 2011 г. върховният представител изрази публично дълбокото си съжаление във връзка с насилието срещу мирни демонстранти в Бахрейн и призова бахрейнските власти изцяло да спазват и защитават основните права на гражданите си, включително правото на мирно събиране.

Свободата на сдружаване е призната във Всеобщата декларация за правата на човека и Международния пакт за граждански и политически права. Силното гражданско общество е от изключително значение, за да се осигури подкрепа за зачитането на правата на човека и да се създадат условия за демократичен напредък. Гражданското общество изигра основна роля за осъществяване на промените, на които станахме свидетели в резултат на Арабската пролет. ЕС е силно обезпокоен от тенденциите през 2011 г., свързани с положението на гражданското общество в редица държави; присъствието на НПО укрепва демокрацията, по-конкретно в общества в процес на демократичен преход. ЕС продължи да подкрепя правата на гражданското общество и призова правителствата на трети държави да ги защитават и да работят в сътрудничество с тях. На 30 декември 2011 г. например върховният представител призова египетските власти да позволят на организациите на гражданското общество да продължат работата си в подкрепа на прехода в Египет.

При други случаи, в които ЕС провеждаше политически диалог и диалог по правата на човека с трети държави като Алжир, ЕС повдигна на двустранна основа въпроса за свободата на сдружаване и подчерта необходимостта от приемане на законодателство, съответстващо на международните стандарти.

През 2011 г. ЕС продължи да си сътрудничи с международни организации при утвърждаването на свободата на мирни събрания и сдружаване. ЕС подчерта, че е необходимо Съветът на ООН по правата на човека да продължи да отделя специално внимание на свободата на сдружаване и събрания и да предостави конкретна подкрепа на активисти в областта на човешките права и на организации на гражданското общество, които играят основна роля за укрепването на демокрацията.

ЕС приветства назначаването на 1 май 2011 г. на г-н Maina Kiai (Кения) за специален докладчик на ООН по правото на свободни мирни събрания и сдружаване.

ЕС прибягва и до публична дипломация за утвърждаване на правото на свободни мирни събрания и сдружаване; например ЕС организира няколко семинара и работни срещи за младежта в някои региони на Русия, които бяха посветени на международните и руските правни стандарти относно правото на свободни събрания.

През 2011 г. по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС предостави финансова подкрепа на редица международни и местни организации на гражданското общество за укрепване на свободата на мирни събрания и сдружаване. Подкрепяните от ЕС проекти са насочени към разработване на системи за мониторинг на свободата на сдружаване, утвърждаване на правни стандарти относно свободата на събрания, повишаване на обществената осведоменост относно правото на свободно сдружаване и изграждане на мрежи за по-ефективното утвърждаване и защита на посочените права.

3.13. Свобода на мисълта, съвестта, религията и убежденията

Макар през 2011 г. да станаме свидетели на зачестилите прояви на религиозна нетърпимост и дискриминация, намерили израз в насилието и терористичните нападения в редица държави по света, ЕС остана ангажиран с утвърждаването и защитата на свободата на мисълта, съвестта, религията и убежденията. Тази свобода защитава правото на теистични, нетеистични и атеистични убеждения, както и правото да не се изповядва никаква религия. Тя включва и правото на всеки свободно да избира, да променя или да се откаже от своята религия или убеждения.

ЕС смята, че защитата на тези всеобщи принципи е от основно значение за развитието на свободните общества.

Дискриминацията, основана на религия или убеждения, отдавна представлява проблем във всички региони по света и лицата, принадлежащи към конкретни религиозни общности, продължават да бъдат преследвани в много държави. Нещо повече, законодателството в областта на оклеветяването на религии често се използва за малтретиране на религиозните малцинства и ограничаване на свободата на мнение и изразяване, както и свободата на религията и убежденията, които са неразривно свързани. Свободата на изразяване също играе важна роля в борбата срещу нетърпимостта.

В съответствие с предишните заключения от 16 ноември 2009 г., на 21 февруари 2011 г. Съветът по общи въпроси прие заключения, в които се потвърждава твърдият ангажимент на ЕС по отношение на свободата на религията и убежденията и се припомня, че тази свобода трябва да се защитава навсякъде и за всички. В заключенията беше изтъкнат фактът, че основното задължение на държавите е да защитават своите граждани, включително принадлежащите към религиозни малцинства, както и всички лица под тяхна юрисдикция, и да гарантират техните права. Всички лица, принадлежащи към религиозни малцинства, следва да могат свободно да изповядват своята религия и да участват в религиозни обреди, както поотделно, така и колективно, без страх от нетърпимост и посегателства.

ЕС припомни още на всички делегации на ЕС, че заедно с дипломатическите мисии на държавите членки те следва да играят основна роля за постигането на осезаеми положителни резултати във връзка със зачитането на свободата на религията и убежденията в трети държави, където това основно човешко право се нарушава. Поради тази причина към делегациите на ЕС беше отправен формален призив да предприемат действия за повишаване на осведомеността по този въпрос сред дипломатите в ЕС; системно да ангажират властите на държавите партньори по въпроси, свързани със свободата на религията и убежденията, особено на тези държави, където това представлява сериозен проблем; да установят контакти с местни правозащитници, които работят в тази област. Освен това през годината делегациите се занимаваха и с наблюдение на ограниченията върху свободата на религията и убежденията в съответните приемни държави. Изготвените от тях оценки за положението на място за повече от 100 държави ще бъдат използвани през 2012 г. в доклада на ВП/ЗП относно мерките, предприети във връзка със свободата на религията и убежденията, и конкретните предложения за по-нататъшно укрепване на действията на ЕС в това отношение, който ще бъде представен пред Съвета.

През 2011 г. ЕС използва по-активно съществуващите инструменти на двустранно и многостранно равнище за по-ефективното утвърждаване и защита на свободата на религията и убежденията. Специалната *ad hoc* група за свободата на религията и убежденията към работна група „Права на човека“ подкрепи изпълнението на засилените действия на ЕС и подпомогна разработването на насоки, които да бъдат използвани от дипломатите на ЕС. Темата беше включена в обучението по въпросите на човешките права, осигурявано за персонала на ЕС, включително посредством специален курс по свобода на изразяване и свобода на религията и убежденията, проведен през ноември 2011 г.

В отношенията с държавите извън ЕС свободата на мисълта, съвестта и религията е системно обсъждана тема с много събеседници на различни равнища от политическия диалог, включително диалозите и консултациите по правата на човека, като напр. с Алжир, Китай, Египет, Индия, Индонезия, Пакистан, Турция, Виетнам, САЩ и Африканския съюз.

В двустранните си отношения ЕС ангажира различни държави по отношение на изключителната важност на това всеобщо човешко право и разгледа възможностите за по-нататъшно сътрудничество, включително в рамките на многостранни форуми. В рамките на тези диалози ЕС изрази безпокойството си по отношение на прилагането на това право и положението на религиозните малцинства. Когато се сблъсква със сериозни нарушения и опасения относно свободата на религията и свързаните с нея нетърпимост и дискриминация, ЕС изразява становището си с дипломатически средства, публични изявления и заключения на Съвета, като например в случаите на Египет, Нигерия, Иран, Ирак и Пакистан. ЕС продължи да се застъпва за пълното зачитане на свободата на мисълта и съвестта в съответствие с международните стандарти. Освен това текущият процес на разработване на стратегиите за правата на човека по държави ще даде възможност за съсредоточаване на действията и вниманието на ЕС към държави, в които свободата на религията и убежденията е приоритет.

ЕС предприе действия и на многостранно равнище, главно в рамките на Съвета по правата на човека в Женева и Общото събрание на ООН в Ню Йорк. Приоритет беше даден на консолидирането на консенсуса във връзка с необходимостта от борба срещу религиозната нетърпимост, като същевременно се избегне възможността понятието за оклеветяване на религии да бъде превърнато в стандарт в областта на правата на човека. Това понятие, чиято цел е да защитава религията като такава, а не лицата, дискриминирани въз основа на тяхната религия или убеждения, е в ущърб на други основни права на човека, като свободата на изразяване и в крайна сметка и на самата свобода на религията или убежденията. На 16-ата сесия на Съвета по правата на човека през март 2011 г. беше осъществен важен напредък с приемането с консенсус на Резолюция 16/18: за първи път организацията „Ислямско сътрудничество“ (ОИС) не включи понятието за оклеветяване на религията във внесената от нея резолюция, която сега беше озаглавена „Борба с нетърпимостта, насаждането на негативни стереотипи и заклеймяването, дискриминацията, подбуждането към насилие и насилието срещу хора въз основа на религията и убежденията“. За постигането на този резултат основна роля изиграха усилията на Пакистан и САЩ, активно подкрепяни от ЕС. Традиционната за ЕС резолюция относно свободата на религията и убежденията също беше приета без гласуване (Резолюция 16/13).

ВП/ЗП Катрин Аштън и няколко министри на външните работи на държави — членки на ЕС, взеха участие в срещата в Истанбул (стартирането на т.нар. „Истанбулски процес“), свикана през юни 2011 г. от ОИС и САЩ във връзка с борбата срещу религиозната нетърпимост, чиято цел беше да се консолидират постигнатите в Женева резултати с оглед на предстоящата тогава 66-та сесия на Общото събрание на ООН. В комюникето на съпредседателите на срещата от ОИС и САЩ беше отправен призив за прилагането на Резолюция 16/18, като бяха споменати и други приети с консенсус резолюции относно свободата на религията и убежденията.

В рамките на 66-а сесия на ОС на ООН ЕС направи опит да консолидира резултатите от предходните години във връзка със собствената му резолюция относно премахването на всички форми на нетърпимост и дискриминация въз основа на религията и убежденията, като същевременно гарантира утвърждаване на консенсусния подход, възприет от ОИС в Женева. Тези цели бяха постигнати, след като на 19 декември 2011 г. беше приета без гласуване Резолюция 66/168, внесена от ЕС, и Резолюция 66/197, внесена от ОИС, за борба с нетърпимостта, насаждането на негативни стереотипи и заклеймяването, дискриминацията, подбуждането към насилие и насилието срещу хора въз основа на религията и убежденията.

3.14. Лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални лица

През 2011 г. продължи използването на половата идентичност и сексуалната ориентация като претекст за сериозни нарушения на правата на човека по света. Лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ) продължават да бъдат обект на преследване, дискриминация и тежко малтретиране, често придружени от крайни форми на насилие. Отношенията по взаимно съгласие между пълнолетни лица от един и същ пол все още се инкриминират в около 80 държави, а в седем дори се постановява смъртно наказание.

ЕС е категорично ангажиран с оправомощаването на всички лица, за да могат те да упражняват без дискриминация пълния набор от човешки права. Като потвърждение за този ангажимент, както и за снабдяване на персонала на ЕС с оперативен набор от инструменти за утвърждаване и защита на човешките права на всяко лице без оглед на сексуалната ориентация или половата идентичност през юни 2010 г. ЕС прие „Инструментариум за насърчаване и защита на упражняването на всички човешки права от лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица (ЛГБТ)“.

На 17 май 2011 г., по случай Международния ден за борба с хомофобията върховният представител Катрин Аштън направи декларация от името на ЕС, в която отново беше заявен „твърдият ангажимент на Европейския съюз, [и нейния собствен], в подкрепа на правото на всички хора да упражняват без дискриминация пълния набор от права на човека“.

През 2011 г. ЕС продължи да участва активно в многостранни усилия, по-конкретно в рамките на ООН, за борба с дискриминацията, включително основаната на сексуална ориентация или полова идентичност. Европейският съюз горещо приветства направената на 22 март 2011 г. в рамките на Съвета по правата на човека на ООН съвместна декларация от името на 85 държави от всички континенти, озаглавена „Да сложим край на актовете на насилие и на свързаните с тях нарушения на правата на човека, основаващи се на сексуална ориентация и полова идентичност“. Петнадесет държави — членки на ЕС, взеха участие в групата по изготвянето на тази декларация, а всички държави членки дадоха пълната си подкрепа за въпросната инициатива.

Освен това ЕС горещо приветства внесената от Южна Африка безпрецедентна резолюция за правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност, която беше приета с 23 гласа „за“ на заседанието на Съвета по правата на човека от 17 юни 2011 г. Държавите — членки на ЕС, които членуват в Съвета по правата на човека, подкрепиха с гласа си резолюцията, а вотът беше одобрен от Европейския съюз като цяло.

В ООН в Ню Йорк ЕС приветства работата на Службата на върховния комисар за правата на човека (СВКПЧ) по въпросите на ЛГБТ, а като член на междурегионалната основна група за ЛГБТ допринесе за повишаването на осведомеността и привличането на подкрепа за този въпрос. ЕС взе активно участие в подготовката за съпътстващо събитие в ООН в Ню Йорк на 8 декември 2011 г. под надслов „Да спрем тормоза, насилието и дискриминацията, основани на сексуалната ориентация и половата идентичност“.

На регионално равнище ЕС продължи да подкрепя работата на Съвета на Европа, свързана с човешките права на ЛГБТ, по-конкретно посредством приетата на 31 март 2010 г. препоръка на Съвета на Европа относно мерки за борба с дискриминацията на основата на сексуалната ориентация и половата идентичност.

На двустранно равнище ЕС продължи да използва диалога по правата на човека с трети държави за утвърждаването на недискриминационно отношение към ЛГБТИ, а някои публични изявления/демарши бяха използвани да очертаят позицията на ЕС по въпросите, свързани с ЛГБТИ, включително срещу актове на хомофобия и в подкрепа на декриминализирането на хомосексуалните отношения.

Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС продължи да подкрепя няколко организации за защита на правата на хомосексуалните, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ) или на защитниците на правата на ЛГБТИ в усилията им да се противопоставят на хомофобски закони и на дискриминацията срещу ЛГБТИ, да работят за повишаване на осведомеността сред широката общественост за дискриминацията и насилието, обект на които са сексуалните малцинства, да водят борба и да оказват спешна помощ (от психологическа и медицинска помощ до медиация и съдействие за реинтеграция) на най-уязвимите ЛГБТИ, които се нуждаят от такава подкрепа.

На 17 юни 2011 г. в Съвета на ООН по правата на човека с 23 гласа „за“, 19 „против“ и 3 „въздържал се“ бе приета внесената от Южна Африка резолюция „Човешки права, сексуална ориентация и полова идентичност“ (A/HRC/17/L.9/Rev.1). За първи път орган на Организацията на обединените нации одобрява резолюция за утвърждаване на човешките права на ЛГБТИ.

Като се припомня всеобщият характер на правата на човека, в резолюцията се изразява сериозно безпокойство от проявите на насилие и дискриминация, извършвани срещу лица заради тяхната сексуална ориентация или полова идентичност.

В диспозитива на резолюцията се възлага на върховния комисар на ООН за правата на човека Navi Pillay да поръча до декември 2011 г. изготвянето на първото проучване на ООН на дискриминационни закони, практики и прояви на насилие по света срещу лица въз основа на сексуалната ориентация и полова идентичност. Освен това с резолюцията се взема решение за организирането на дискусия по време на 19-ата сесия на Съвета на ООН по правата на човека, за да се обсъдят изложените в проучването факти и подходящите последващи действия по направените препоръки.

3.15. Права на човека и бизнес, включително корпоративна социална отговорност

Настъпиха някои важни развития в политиката на ЕС за бизнеса и правата на човека както във вътрешен план, така и във външните отношения на ЕС.

През октомври 2011 г. Европейската комисия прие съобщението „Обновена стратегия на ЕС за периода 2011—2014 г. за корпоративната социална отговорност (КСО)“, в което се обръща особено внимание на правата на човека в контекста на концепцията за КСО и се правят различни позовавания на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека. По-конкретно, Европейската комисия специално посочва правата на човека като един от елементите, които стопанските субекти следва да интегрират в своите дейности и стратегии, за да поемат своята социална отговорност; разглежда ръководните принципи на ООН като основния набор от международно признати принципи и насоки за КСО; и обявява очакванията си всички европейски предприятия да се съобразяват със своята корпоративна отговорност за спазване на правата на човека, както е посочено в ръководните принципи на ООН.

Освен това Европейската комисия предвижда през 2012—2013 г. да бъдат предприети конкретни действия относно бизнеса и правата на човека. На базата на ръководните принципи на ООН Комисията стартира процес на разработване на насоки за правата на човека в три стопански сектора (заетост и агенции за наемане на персонал, информационни и комуникационни технологии, нефт и газ), както и за малки и средни предприятия. Тя се ангажира също с публикуването на доклад относно приоритетите на ЕС за изпълнение на ръководните принципи на ООН и ще се стреми да повишава разбирането на предизвикателствата, пред които са изправени стопанските субекти, когато работят в държави, в които управляващите не изпълняват изцяло задължението си да защитават човешките права. Освен това Европейската комисия прикани държавите членки да изготвят национални планове за изпълнение на ръководните принципи на ООН. За целта Комисията им предложи и подкрепа.

В началото на 2011 г. Комисията публикува също проучване относно отговорното управление на веригата на доставки, съдържащо конкретно позоваване на рамката на ООН за бизнеса и правата на човека. В това проучване бяха подбрани пет въпроса, свързани с управлението на веригата на доставки, които бяха отнесени към три промишлени сектора от значение за ЕС. Комисията работи по свързани с проучването препоръки.

През годината ЕС активно подкрепяше инициативите, свързани с бизнеса и правата на човека, в рамките на международните форуми. ЕС категорично подкрепи Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека за прилагане на рамката на ООН „Утвърждаване, спазване и правни средства за защита“. През януари 2011 г. ЕС представи коментарите си по проекта за ръководни принципи на ООН, след което през юни 2011 г. в Женева подкрепи приемането им от Съвета по правата на човека. ЕС изрази готовност за тясно сътрудничество с наскоро създадената работна група на ООН по въпроса за правата на човека и транснационалните корпорации и други стопански предприятия, отговорни за насърчаване на ефективното популяризиране и изпълнение на ръководните принципи на ООН. ЕС представи принос под формата на предложения преди първото заседание на работната група през януари 2012 г. за обсъждане на работната ѝ програма. ЕС допринесе също за актуализирането на насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, приети през май 2011 г., които включват рамката на ООН за бизнеса и правата на човека в нова глава относно правата на човека и концепцията за дължимата грижа във веригата за доставки. След това насоките на ОИСР ще бъдат референцията за очакванията на ЕС за отговорно бизнес поведение в контекста на политиката на ЕС в областта на търговията и инвестициите. ЕС подкрепи и допълнителни инициативи на многостранно равнище, напр. Глобалния договор на ООН (т.е. платформата за стопанския сектор, лансирана от тогавашния генерален секретар на ООН, Kofi Annan, обединяваща дружества, ангажирали се да приведат операциите и стратегиите си в съответствие с 10 всеобщо приети принципа в областта на правата на човека, труда, околната среда и борбата с корупцията).

ЕС повдига въпроса за бизнеса и правата на човека и в двустранните си отношения с трети държави. Някои от инициативите включват: семинар на гражданското общество в Бангладеш по правата на човека и достойния труд, семинар на гражданското общество в Чили по правата на човека и корпоративната отговорност и експертен семинар в Сингапур на тема КСО. Освен това ЕС обсъди въпроса за бизнеса и правата на човека с редица трети държави в рамките на редовния диалог по правата на човека. И накрая, чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС подкрепи действия, ръководени от организации на гражданското общество, насочени към насърчаване на спазването и зачитането на човешките права от страна на европейските дружества, опериращи в трети държави. Пример за това е подкрепата по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) за кампанията „Clean Clothes“ — алианс на организации от 15 европейски държави, за изпълнение на проект за постигане на по-добро спазване на икономическите и социалните права при глобалните вериги за доставки на международните компании за производство на облекло в повече от 30 държави.

Още два проекта, финансирани по линия на ЕИДПЧ, са включили в дейностите си въпроса за бизнеса и правата на човека. Глобален проект, насочен към 70 държави, има за цел да укрепи капацитета на местни защитници на правото върху земята да отстояват правата си във връзка с природни ресурси, да заклеми липсата на прозрачност при сключването на договори между държавни учреждения и частни компании и да ангажира правителствата и добивната промишленост в държави, в които съществува конфликт при добива на ресурси. По същия начин, проект относно защитниците на правата на коренното население в Югоизточна Азия включва конкретен план за провеждане на тематично проучване относно корпоративната социална отговорност, правата на човека и коренното население, където съществуват много проблеми във връзка с правото върху земята.

Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека са плод на 6-годишен труд под ръководството на професор John Ruggie, който в периода 2005—2011 г. беше специален представител на Генералния секретар на ООН за бизнеса и правата на човека. Ръководните принципи на ООН осигуряват стандарти, за да се гарантира, че стопанските субекти не допринасят за нарушаването на човешките права. Ръководните принципи на ООН са структурирани съобразно три различни, но взаимосвързани стълба: задължението на държавата да защитава човешките права от нарушаването им от трети страни, в т.ч. от стопанските субекти, чрез подходящи политики, нормативна уредба и по съдебен път; корпоративната отговорност за зачитане на човешките права, което по същество означава да се действа с необходимата грижа, за да се избегне нарушаването на правата на другите; и необходимостта на жертвите да се осигури по-широк и ефективен достъп до защита — както съдебна, така и извънсъдебна.

3.16. Подкрепа за демокрацията

Нова европейска политика за съседство

Съвместното съобщение на върховния представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и на Европейската комисия от 25 май 2011 г. „Нов отговор на промените в съседните държави“ очертава новата визия на ЕС относно европейската политика за съседство. Тази визия се основава на взаимна отчетност и съвместен ангажимент по отношение на универсалните ценности на правата на човека, демокрацията и върховенство на закона. Тя включва много по-високо ниво на диференциация, в съответствие с подхода „повече за повече“, позволяващо на всяка държава партньор да развие своето сътрудничество с ЕС доколкото позволяват нейните собствени стремежи, нужди и способности, и предвижда по-голяма финансова помощ от ЕС за държавите, които провеждат смели реформи.

Новата политическа рамка предвижда по-конкретно подкрепа за „силна демокрация“ и партньорство с обществата, подпомагане на тяхното устойчиво икономическо и социално развитие, растежа и създаването на работни места, укрепване на търговските връзки, насърчаване на по-голяма мобилност и подсилване на регионалните партньорства. През септември 2011 г. беше създаден механизъм за гражданското общество с бюджет от 26,4 млн. евро, насочен към укрепване на капацитета на гражданското общество за насърчаване на реформите и повишаване на публичната отчетност по линия на ЕПС.

В отговор на Арабската пролет ЕС предприе незабавни мерки за бърза и ефективна реакция по отношение на предизвикателствата на бързо променяща се ситуация, които включваха по-конкретно предоставяне на хуманитарна помощ и помощ за гражданска защита за региона (към настоящия момент в размер на 80,5 млн. евро), както и широк набор от мерки за подкрепа в областта на демократичния преход и подпомагане на обеднените райони. По-конкретно, през 2011 г. ЕС предостави значителна помощ за изборите в Тунис, Мароко и Египет.

По линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека беше предоставена извънредна помощ за Тунис, Либия и Египет, като в рамките на наличните мерки за гъвкавост, наред с останалото, беше предоставена подкрепа на медии, политически партии и гражданското общество, участващи активно в местното наблюдение на изборите.

Очаква се други инициативи, главно Европейският фонд за демокрация, да започнат да функционират в най-кратък срок.

Програма за промяна

Въз основа на програмата за действие и прегледа на ЕПС, новата политика за развитие на сътрудничеството — Програмата за промяна, въвежда диференциран подход на ЕС към държавите партньори и се стреми да насочи бъдещото сътрудничество към две приоритетни области:

- Права на човека, демокрация и други ключови елементи на доброто управление; както и
- Приобщаващ и устойчив растеж за човешко развитие.

В Програмата за промяна се посочва, че „доброто управление, в своето политическо, икономическо, социално и екологично измерение, е от ключово значение за приобщаващото и устойчиво развитие. Подкрепата на ЕС за управлението следва да заеме по-важно място във всички партньорства, по-специално чрез стимули за реформа, ориентирана към резултатите, и акцент върху ангажиментите на партньорите по отношение на правата на човека, демокрацията и принципа на правовата държава, както и по отношение на задоволяването на изискванията и нуждите на тяхното население.“

Зачитането на водещата роля на бенефициерите, диалогът между партньорите и акцентът върху стимулите за ориентиране към резултати реформи са основните принципи на подкрепата на ЕС за демократичното управление. Опитът показва, че е необходимо да излезем от рамките на държавната отговорност и по-скоро да градим върху широкото демократично участие или най-малкото да подкрепим неговото възникване.

Основан на принципите на диференциацията между държавите партньори, подходът на ЕС трябва да използва подходящата комбинация от инструменти и форми на подпомагане на национално равнище. Например, държавите партньори, които демонстрират ясен ангажимент и напредък в зачитането на човешките права и демократичната реформа, могат да се ползват от формите за подпомагане от общия бюджет на ЕС.

На 7 декември Комисията представи предложението си за следващата многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2014—2020 г. Бюджетните предложения целят осигуряването на подкрепа за новия подход на Комисията — „Програма за промяна“ — с оглед на съсредоточаването на помощта от ЕС в по-малко сектори за подкрепа на демокрацията, правата на човека и доброто управление и за създаване на приобщаващ и устойчив растеж. Всичко това, заедно с подхода „повече за повече“ евентуално ще осигури допълнителни възможности за финансиране в подкрепа на демокрацията чрез всички географски инструменти (Европейския инструмент за съседство, Инструмента за сътрудничество за развитие), както и чрез Европейския фонд за развитие.

3.17. Подкрепа за провеждането на избори

Европейският съюз вярва, че действителният, прозрачен и мирен избирателен процес е много важна основа за упражняването на правата на човека, за устойчиво развитие и действаща демокрация. ЕС е водещ фактор в световен мащаб в предоставянето на подкрепа за провеждането на избори; прилаганият подход е очертан в съобщението на Комисията от 2000 г. относно наблюдение и оказване на съдействие за провеждане на избори. Основни елементи на подкрепата от ЕС за провеждането на избори са мисиите на ЕС за наблюдение на избори и мисиите за оказване на експертна помощ, както и електоралната подкрепа и подкрепата за национални безпристрастни наблюдатели. Налице е значително взаимно допълване между целите на тези дейности, тъй като резултатите и препоръките на мисиите за наблюдение на избори и за оказване на експертна помощ се включват в бъдещото оказване на съдействие за провеждане на избори и подкрепата за демокрацията в по-общ план.

3.18. Мисии за наблюдение на избори

Списъкът на ЕС с приоритетни държави за мисии за наблюдение на избори беше създаден с решение на върховния представител след консултации с Европейския парламент (групата за координация на избори) и държавите членки (Комитета по политика и сигурност). През 2011 г. бяха организирани десет мисии на ЕС за наблюдение на избори, които предоставиха задълбочена оценка на процесите, вдъхнаха вяра на гласоподавателите и изготвиха подробни и конструктивни препоръки за подобряване на рамката и провеждането на бъдещи избори и за укрепването на демократичните институции.

Мисията на ЕС за оценка направи анализ на регистрацията на гласоподавателите в Судан от 15 ноември 2010 г. до 8 януари 2011 г. и заключи, че като цяло процесът е протекъл задоволително. Оценката и констатациите от регистрацията на гласоподавателите допринесоха за анализа на мисията на ЕС за наблюдение, изпратена да следи референдума в Южен Судан, който се състоя от 9 до 15 януари 2011 г. В рамките на мисията, ръководена от депутатката от Европейския парламент Véronique de Keyser, бяха включени 104 наблюдатели, които определиха референдума като преминал при условия на доверие и добра организация.

Мисията на ООН наблюдаваше президентските и парламентарните избори в Нигер, чиито първи кръг се състоя на 31 януари 2011 г. Главен наблюдател беше Santiago Fisas Auyelà. В страната бяха разположени четиридесет наблюдатели. От организационна гледна точка и в политическо отношение двата кръга от президентските и парламентарни избори преминаха добре. Мисията за наблюдение на изборите изигра основна роля за надеждността на това решаващо гласуване, чиято цел беше доброволното предаване на властта от военната хунта на гражданско правителство.

Ръководената от депутата от ЕП Louis Michel мисия на ЕС за наблюдение на избори наблюдаваше парламентарните избори на 13 февруари в Чад, по време на които в цялата страна бяха разположени 70 наблюдатели. Избирателният процес беше направляван от избирателна комисия, изправена пред трудности от гледна точка на способностите, а цялостният състезателен характер на изборите се нуждае от сериозно подобрене в бъдеще. Въпреки това, благодарение на някои подобрения в избирателния процес след последните избори политическата опозиция имаше възможност за по-голямо участие в надпреварата и е по-добре представена в парламента. Решаваща роля в това цялостно подобрене на процеса изигра мисията на ЕС за наблюдение на избори.

Проведените на 18 февруари 2011 г. втори многопартийни избори в Уганда бяха наблюдавани от мисия на ЕС, съставена от 110 наблюдатели, ръководени от депутата от ЕП Edward Scicluna. В сравнение с изборите през 2006 г. имаше някои подобрения. Избирателният процес обаче бе помрачен от административни и логистични неуспехи, които можеше да се избегнат и които лишиха недопустимо много угандийски граждани от правото да упражнят своя глас. Освен това правомощията на властимащите бяха използвани до степен, която наруши сериозно равните условия между кандидатите в надпреварата и политическите партии.

За изборите в Нигерия през април 2011 г. беше разположена голяма МНИ на ЕС, съставена от 120 души под ръководството на депутата от ЕП Alojz Peterle като главен наблюдател. Оценката на МНИ на ЕС беше, че тези президентски избори са били най-надеждните в Нигерия от възстановяването на демокрацията в страната до момента. Намесата на МНИ на ЕС беше решаваща при отлагането на изборите с една седмица поради проблеми с логистиката и спомогна за възстановяването на доверието в избирателните органи. Мисията съдейства и за последователната и съгласувана реакция на международната общност.

МНИ на ЕС наблюдава втория кръг от президентските избори, които се състояха на 5 юни в Перу. Главен наблюдател беше депутатът от ЕП José Ignacio Salafranca. Избирателният процес премина в условията на прозрачност, професионализъм и безрезервна ангажираност на местните избирателни органи. Като пример за добра практика може да се посочи доброто сътрудничество между ЕС и Организацията на американските държави. Присъствието на мисията на ЕС беше особено видимо в страната, като по този начин допринесе за укрепването на политическите връзки между ЕС и Перу.

МНИ на ЕС под ръководството на депутата от ЕП Michael Gahler, в която участваха 163 наблюдатели, проследи първите демократични избори в Тунис, проведени на 23 октомври. Оценката на мисията беше, че въпреки недостатъците, свързани с прозрачността на процеса, изборите за учредително събрание представляват окуражаваща стъпка по пътя към демокрацията. В контекста на тези избори ЕС за първи път наблюдава провеждането на гласуване извън страната.

МНИ на ЕС, ръководена от María Muñiz de Urquiza, наблюдава президентските и парламентарни избори, които се проведоха на 20 септември в Замбия. В рамките на мисията бяха разположени 120 наблюдатели. Според оценката както на МНИ на ЕС, така и на други присъстващи международни и регионални мисии изборите са се характеризирали с прозрачност и доверие. Регионалните принципи и международните ангажименти за провеждането на периодични и действителни избори са били до голяма степен спазени, но за пълното им изпълнение при бъдещи избори е необходима реформа на основни аспекти на избирателната рамка.

Във връзка с изборите на 6 ноември в Никарагуа ЕС разположи МНИ на ЕС, ръководена от депутата от ЕП Luis Yáñez и съставена от 90 наблюдатели. Според оценката на мисията избирателният процес е бил под международните стандарти за демократични избори, по-конкретно поради липсата на независимост на органа за управление на изборите и отказа за акредитиране на основните групи за наблюдение и на представителите на главната опозиционна партия.

Във връзка с президентските и парламентарните избори на 28 ноември в Демократична република Конго ЕС разположи 147 наблюдатели в рамките на мисията, ръководена от депутатката от ЕП Мария Неделчева. МНИ даде висока оценка на силната мобилизация на населението за вторите многопартийни избори, но изрази съжаление от неадекватната подготовка и провеждане на изборния процес. По-конкретно липсата на прозрачност на ключови етапи от процеса като преброяването на гласовете и обобщаването на резултатите подкопа доверието в тези избори.

Делегацията на ЕП, която взе участие във всички МНИ на ЕС, способства за повишаването на видимостта и даде ценен принос за оценката на мисиите.

ЕС увеличи усилията за разглеждане на препоръките на МНИ на политическо и техническо равнище с цел насърчаване на органите да въведат необходимите реформи. Последващите действия по работата на МНИ са съществен елемент на подкрепата на ЕС за демокрацията в по-широк план.

3.19. Мисии за оказване на експертна помощ при провеждане на избори (МЕПИ)

Предвид ограничения характер на наличните ресурси и големия брой важни избори, които се провеждат ежегодно по света, ЕС не е в състояние да отговори на всяко искане за разполагане на мисия за наблюдение на избори. Въпреки това ЕС може да разполага и мисии за оказване на експертна помощ при провеждане на избори (МЕПИ), чийто мандат включва предоставяне на съдействие за мерки за повишаване на доверието по време на изборите и след тяхното провеждане. Тези мисии извършват подробен анализ на протичащия изборен процес и докладват на съответните заинтересовани участници в страната и на институциите на ЕС, като отправят препоръки. МЕПИ не са мисии за наблюдение и не правят публични изявления относно изборния процес.

През 2011 г. бяха изпратени осем мисии за оказване на експертна помощ при провеждането на избори в Хаити (март), Бенин (март и април), Тайланд (юни и юли), Гватемала (септември и ноември), Либерия (октомври и ноември), Гамбия (ноември), Мароко (ноември), Кот д'Ивоар (декември).

3.20. Оказване на съдействие при провеждането на избори (СИ)

През 2011 г. ЕС продължи да оказва съдействие при провеждането на избори в редица страни, включително Хаити, ДРК, Тунис, Зимбабве и Ел Салвадор. Без да намалява усилията и вниманието си в глобален мащаб, ЕС увеличаваше подкрепата за вълната на демократизация в Южното средиземноморие и Близкия изток. Подкрепа се оказва или подготвя за процесите на демократични реформи в Йордания, Либия и Египет.

През последните седем години (2005—2011 г.) ЕС е отделил близо 700 милиона евро или около 100 милиона евро на година за съдействие при провеждането на избори. Средствата се отпускат по линия на географски инструменти като Европейския фонд за развитие (ЕФР), Европейския инструмент за съседство и партньорство и Инструмента за сътрудничество за развитие. Средства се отделят и чрез Инструмента за стабилност и Европейския инструмент за демокрация и права на човека. Съдействието на ЕС при провеждането на избори се изразява в изграждане на капацитет и техническа и материална подкрепа за изборните процеси в близо 60 страни. Почти 2/3 от подкрепата беше насочена към региона на юг от Сахара. Голяма част от подкрепата беше предназначена за държави след конфликт като ДРК, Афганистан, Судан, Кот д'Ивоар и Ирак. Програмите на ЕС за съдействие при провеждането на избори не са насочени към изборното събитие, а са свързани по-скоро с изборния цикъл.

В повечето случаи тези програми са широкоспектърни и всеобхватни и включват както техническо съдействие, така и материална подкрепа за изборните процедури. Що се отнася до бенефициерите, оказва се подкрепа на органите, свързани с управлението на изборите, както и на главните заинтересовани страни в изборния процес: гражданското общество, политически партии, медии, парламент/министерства, отговарящи за законодателната реформа, и органи по сигурността. Тази широка подкрепа се гради на виждането, че пълноценното и отговорно участие на заинтересованите страни в изборния процес дава възможност за споделена отговорност и може да допринесе за общото приемане на процеса и резултатите от него.

Все по-често, в резултат и на въвеждането в страните партньори на системи за събиране на биометрични данни регистрацията на гласоподавателите изисква специално внимание, а в някои случаи отделна програма. При определени обстоятелства това води до създаването на програми, които едновременно съдействат за регистрацията на потребителите и укрепват модернизиранието на гражданския регистър.

Приоритет за ЕС остават знанията и разработването на политики, както и сътрудничеството с основните участници в областта на оказването на съдействие при провеждането на избори. През юни 2011 г. се проведе тематичен семинар под надслов „Избори, насилие и предотвратяване на конфликти“, в който взеха участие представители на изборните комисии от много развиващи се страни. Вследствие на семинара, организиран съвместно с Програмата на ООН за развитие, бе изготвен изчерпателен обобщаващ доклад. В началото на 2011 г. беше организирано общо обучение, свързано с програмите за оказване на съдействие при провеждането на избори, осъществявани от Програмата на ООН за развитие в контекста на Споразумението за стратегическо партньорство между ООН и ЕС.

Пример — Подкрепа за изборния цикъл в Либерия през 2010—2012 г.

Принос на ЕС в размер на 7 милиона евро за обединен фонд на донори (управляван от Програмата на ООН за развитие)

След десетилетие на гражданска война, вследствие на мирното споразумение от Акра през 2003 г. Либерия пое по пътя на възстановяването. Президентските и парламентарни избори през 2011 г. — вторите избори след края на войната, представляваха голяма стъпка към укрепването на демокрацията в страната.

Програмата на ЕС за електорална подкрепа в Либерия е насочена към задълбочаване на процеса на демократизация чрез подкрепа за националната избирателна комисия и основните участници във всички етапи на изборния процес, като допринася за избирателната реформа и укрепва връзките между изборите и парламентарното развитие.

Като цяло проектът допринесе в значителна степен за провеждането на изборите въпреки предизвикателствата, свързани с правната рамка и логистиката, и с минимални технически трудности. Националната избирателна комисия ръководеше и носеше отговорността във всички етапи на изпълнението. Доброто сътрудничество беше улеснено от настаняването на техническите експерти в помещенията на националната избирателна комисия, което даде възможност за значително предаване на експертен опит. Координацията между международните партньори и взаимното допълване на подкрепата за провеждане на избори даде удовлетворителни резултати.

От друга страна, от области като участието на жените в изборите и гражданското образование могат да се извлекат важни изводи във връзка с подобряването на процеса.

Проектът продължава до края на 2012 г. със следизборни дейности, следвайки по този начин подход, основан на изборния цикъл. Изграждането на капацитет, институционалният преглед на националната избирателна комисия и надграждането върху извлечените в хода на изборния процес изводи са в центъра на вниманието през тази година. Тук ще бъдат включени основните констатации и препоръки на ЕЕМ на ЕС.

3.21. Европейски фонд за демокрация

Създаването на европейски фонд за демокрация се обсъжда от външните министри от ЕС от началото на 2010 г., когато идеята бе лансирана от полския външен министър. Фондът беше включен в съобщението от 25 май относно нов подход към съседните на ЕС държави. На 20 юни и 1 декември Съветът по външни работи изготви заключения във връзка с този фонд, потвърждавайки по този начин политическата подкрепа за инициативата. На 15 декември всички държави членки приеха съвместно изявление, в което се излагаха основните принципи на фонда, който следва да бъде създаден като автономен орган за отпускане на средства и да оказва подкрепа на борещите се с мирни средства за демократизацията в страни в условията на политически преход. Вниманието на фонда ще бъде насочено първоначално, но не единствено към съседните на ЕС държави. Въз основа на изявлението в началото на 2012 г. ще бъде създадена работна група, която да постигне съгласие по устава и правилата за дейността на фонда. Работната група ще се председателства от ЕСВД и всички държави членки, а Комисията и Европейският парламент (докладчикът за Европейския фонд за демокрация, депутатът Lambsdorff) ще бъдат поканени за участие.

3.22. Работа с парламентите по света

Реално действащите демократични парламенти играят централна роля за качествената и стабилна демокрация. Парламентите имат особено важно значение и за строгата отчетност в национален план. ЕС постепенно измества фокуса на своята дейност от укрепване на изпълнителната власт към дейности, целящи засилване на законодателната власт и въвеждането на ефективна система за взаимен контрол. Понастоящем особено внимание се отделя на изграждането на връзки между различните участници в надзора — от медиите и организациите на гражданското общество до парламента и върховните институции за одит.

Комисията предприе и през 2011 г. завърши цялостен обзор, в който се прави преглед на подкрепата, оказана през последното десетилетие от ЕС за парламентите по света, и се дават практически насоки за предоставянето на съдействие на парламентарните институции. Изследването показва, че от 2000 г. насам ЕС е отделил близо 150 милиона евро за укрепване на парламентите по света (с изключение на присъединяващите се държави). Успешните проекти са били основани на внимателна подготвителна работа и на познаване на цялостния климат на управление и мотивите на политическите участници. По-често използваният подход е бил дългосрочен, а проектите са били осъществявани на места с положителни условия за демократично развитие. Характерни за тези проекти са силната национална инициатива, ясните цели, строгото делегиране на отговорност и старателното програмно планиране.

В резултат на въпросния преглед беше публикуван справочният документ на ЕС „Ангажиране и подкрепа за парламентите по света: стратегии и методи за действие на Европейската комисия за оказване на съдействие на парламентите“, който беше широко разпространяван през 2011 г., включително посредством модул за обучение. Публикацията служи за практически инструмент на персонала от ЕС и други заинтересовани страни, тъй като представя методи за ангажиране и оказване на подкрепа на парламентите в страни партньори и се използва от делегациите на ЕС.

ЕС предоставя подкрепа за политически партии предимно в рамките на по-общи проекти за оказване на съдействие при провеждането на избори. След арабската пролет ЕС увеличи ангажираността си с политически партии предвид решаващата и разностранна роля, която те играят в укрепването на демократичната система. ЕС се ангажира единствено с политически партии, които споделят демократичните ценности, на основата на безпристрастен подход и непряко — чрез обучения и други дейности за изграждането на капацитет (правилата на ЕС забраняват прякото финансиране на политически партии). Все по-често ЕС подкрепя и въвеждането на правни или конституционни рамки, които оправомощават демократичните политически партии и им позволяват да действат като приобщаващ изразител на възгледи.

По-конкретно чрез Инструмента за стабилност на ЕС и Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС беше в състояние бързо да предостави подкрепа за политическите партии в Тунис и Египет след народните бунтове. Подкрепата на ЕС беше насочена по-конкретно към вътрешното наблюдение на избори и обучението на политически партии. В тези случаи подкрепата беше част от по-широк пакет в областта на демократизацията, включващ конституционна и избирателна реформа, подкрепа за организациите на гражданското общество за наблюдение, утвърждаване на свободата на изразяване, подкрепа за медиите, гражданско образование, и т.н.

Пример — подкрепа за парламента и институционализирането на новата демократична конституция на Киргизстан

Контекст: Народната революция през 2010 г. възпря опитите на тогавашната изпълнителна власт на наложи отново авторитарно управление и доведе до сформирването на временно правителство, натоварено да въведе демократичен ред. Правителството и парламентът се обърнаха към ЕС за подкрепа в проектирането и въвеждането на нов демократичен ред на основата на парламентарна република.

Програма: Европейският съюз оказва подкрепа за парламента чрез три проекта, които стартираха през 2007 г. и ще продължат през цялата 2012 г. Проектите, на стойност 2 милиона евро, се изпълняват от Програмата за развитие на ООН и са насочени към 1) укрепване на законодателния капацитет на парламента, осъзнаване в обществото на дейността на парламента и повишено използване в парламента на информационни и компютърни технологии; 2) съдействие за изпълнението от страна на парламента на отговорностите, определени в преработената конституция от 2007 г. и включващи законодателни, контролни и представителни функции, 3) съдействие за институционализирането на правната рамка, подкрепяща новата демократична конституция на страната.

Основни констатации Подкрепата на ЕС за парламента в Киргизстан доведе до повишаване на капацитета на парламентаристите и администрацията в парламента, което на свой ред подобри ефективността и авторитета на институцията. Тя подкрепи особено важни изменения в конституцията и сега способства за институционализирането на новия демократичен ред. Въпреки многото оставащи предизвикателства пред Киргизстан в процеса на демократичен преход подкрепата на ЕС спомогна за укрепването на парламента като централна демократична институция и позволи на страната да съхрани и увеличи демократичните свободи — факт, който изпъква на фона на авторитарното управление, често характеризиращо съседните държави в региона.

3.23. Икономически, социални и културни права

ЕС придава на икономическите, социалните и културните права същото значение както на гражданските и политическите права, като отчита общовалидността, неделимостта, взаимозависимостта и взаимосвързаността на всички права на човека, което беше потвърдено на състоялата се във Виена световна конференция по правата на човека през 1993 г.

Икономическите, социалните и културните права продължават да се разглеждат посредством специфичните инструменти на политиката на ЕС за правата на човека по отношение на трети държави. Така например на 22 март 2011 г. ЕС направи декларация по повод Световния ден на водата, в която потвърди отново, че всички държави имат задължения за спазване на човешките права по отношение на достъпа до безопасна питейна вода, която трябва да е на разположение, да е достъпна физически, да е на достъпна цена и с приемливо качество.

Дискусии по икономическите, социалните и културните права бяха подегани и в рамките на диалога и консултациите на ЕС по правата на човека, както и в свързани с тази тема срещи с представители на гражданското общество. През ноември 2011 г. например Европейският съюз организира в Дака, Бангладеш семинар за представители на гражданското общество от ЕС и Бангладеш, посветен на правата на човека и достойните условия на труд. Целта на семинара беше да събере на едно място съответните заинтересовани страни от Бангладеш и Европа с цел да се обсъдят начини за укрепване на социалното измерение на глобализацията и да се окаже съдействие на Бангладеш в прилагането на плана на Международната организация на труда за достойни условия на труд. Резултатите от семинара послужиха за заседанието от 30 ноември 2011 г. на подгрупата на съвместната комисия, посветено на доброто управление и правата на човека.

В рамките на Съвета на ООН по правата на човека ЕС продължи да подкрепя публично и да си сътрудничи с множество механизми по специални процедури, посветени на икономическите, социалните и културните права като мандатите по въпросите на образованието, жилищното настаняване, физическото и психичното здраве, храните, токсичните и опасните продукти и отпадъци, вътрешно разселените лица, коренното население, крайната нищета и достъпа до питейна вода и канализация.

Освен това ЕС продължи да подпомага укрепването на системата на Международната организация на труда (МОТ) за надзор и да участва редовно в Международната конференция на труда и в изпълнителния орган на МОТ във връзка със случаи на сериозно нарушаване на основните трудови стандарти. Подкрепата на ЕС за МОТ продължава например в областта на търговията и заетостта, статистическите системи, политиките за социална закрила и заетост, здравословните и безопасните условия на труд.

В цялостните си отношения с държавите извън ЕС Съюзът продължи да насърчава и улеснява ратифицирането и прилагането на конвенциите на МОТ относно основните трудови стандарти, включително чрез техническо съдействие и тясно сътрудничество с МОТ. В някои случаи ЕС включи в двустранния диалог на равнище експерти въпроси, свързани със заетостта, трудовото законодателство и социалната закрила.

В своята търговска политика ЕС е твърдо ангажиран с утвърждаването на основните трудови стандарти и достойните условия на труд за всички, като редовно включва в договаряните търговски споразумения инициативи и стимули за сътрудничество с цел по-добри условия на труд. Проектите на ЕС за търговски споразумения с други държави и региони внимателно се проучват от гледна точка на възможните последици за социалното развитие, включително трудовите стандарти. Според условията на Общата система за преференции на ЕС развиващите се страни, които са ратифицирали и въвели основните трудови стандарти на МОТ, могат да ползват специални намаления на тарифите за износ към ЕС.

Утвърждаването на икономическите, социалните и културните права е дълбоко свързано с приобщаващото и справедливо развитие: неслучайно шест от осемте Цели на хилядолетието за развитие на ООН поставят особен акцент върху човешкото и социалното развитие.

3.24. Убежище, миграция, бежанци и разселени лица

На 18 ноември 2011 г. Комисията представи съобщението относно **глобалния подход към миграцията и мобилността (ГПММ)**, в което се определят цялостната рамка на външната политика на ЕС относно миграцията и пътят за диалог и сътрудничество с държави извън ЕС в областта на миграцията и мобилността. Един от основните елементи на съобщението е подкрепата за подход, „**насочен към мигрантите**“ и изхождащ от принципа, според който мигрантът е в основата на анализа и на всички действия. В съобщението се подчертава, че управлението на миграцията не е свързано с „потоци“, „количества“ и „маршрути“, а се отнася до хората. За да бъдат уместни, ефективни и устойчиви, политиките трябва да бъдат разработени така, че да отговарят на стремежите и проблемите на засегнатите хора.

Следователно **човешките права на мигрантите** представляват всеобхватен въпрос в контекста на ГПММ. Правата на мигрантите са обект на системно разглеждане в рамките на прилагането на глобалния подход със средствата както на диалога, така и на сътрудничеството с цел да се укрепят правата на мигрантите в държавите на произход, държавите на транзитно преминаване и държавите на местоназначение.

Основният ангажимент в тази област през 2011 г. беше изграждането на система на убежище в Европа. Разширяването на обхвата на директивата за дългосрочно пребиваващите граждани и включването в него на лицата, ползващи се с международна закрила, беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* на 19 май 2011 г., а преработената версия на **директивата за признаването** — на 13 декември 2011 г. С текста на директивата за признаването се укрепват критериите за признаване на международна закрила и разпоредбите, свързани с интересите на детето и на половете, и още повече се сближават правата, предоставени на бежанците, и правата на ползващите се със субсидиарна закрила, въпреки че въпросните два статута все още не са хармонизирани.

С цел да стимулира трудните преговори, през юни 2011 г. Комисията прие **изменени предложения** за преработени версии на директивите за процедурите в областта на убежището и за условията на приемане. Преди представянето на изменените предложения Европейският парламент прие позиции на първо четене по двете първоначални предложения. В Съвета преговорите бяха подновени с бързи темпове. От друга страна, беше отбелязан незадоволителен напредък в преговорите по **преработения регламент от Дъблин**, а дискусиите по **регламента „Евродак“** не напреднаха почти през цялата 2011 г. Във връзка с тази система Комисията докладва за работата на централното звено на Евродак, което като скорост, резултати, сигурност и икономическа ефективност продължи да дава много задоволителни резултати.

Европейската служба за подкрепа в областта на убежището действа от средата на 2011 г. След отправеното от **Гърция** искане през април 2011 г. Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и гръцките органи разработиха двугодишен оперативен план за разполагането на място на екипи за подкрепа в областта на убежището, считано от май. През първата година обаче основната задача на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището беше свързана с наемането на персонал и изграждането на необходимите структури в Малта. Агенцията отговаряше и за мерки за практическо сътрудничество, като например европейския учебен план в областта на убежището. Комисията продължи да подкрепя активно агенцията с цел бързото ѝ превръщане в напълно действаща структура. Очаква се официалните преговори относно участието на асоциирани страни в Европейската служба за подкрепа в областта на убежището да стартират и по възможност да приключат през първата половина на 2012 г.

Солидарността остава важен компонент на политиката в областта на убежището. На 2 декември 2011 г. Комисията прие **съобщение за солидарност в рамките на ЕС** в областта на убежището. Целта на съобщението е да се засили практическото, техническото и финансовото сътрудничество, да се премине към по-добро разпределение на отговорностите и подобро управление на системата за убежище и по този начин да се допринесе за окончателното изграждане до 2012 г. на общата европейска система за убежище. Продължи проектът за **преразпределение на лица от Малта** в рамките на ЕС (EUREMA) и през април 2011 г. държавите членки одобриха стартирането на неговата втора фаза: наред с двустранните ангажименти целта на новия проект е преразпределянето през 2011 г. и 2012 г. на повече от 360 бежанци.

От солидарността на ЕС в областта на убежището се възползваха и трети държави. През 2011 г. около 3000 бежанци са били презаселени в държави — членки на ЕС, 10 от които имат годишни програми за **презаселване**. Що се отнася до външното измерение на убежището, преди края на 2011 г. бяха подновени преговорите по съвместната програма на ЕС за презаселване въз основа на ново компромисно предложение, в което се установяват „конкретни общи приоритети на ЕС за презаселване през 2013 г.“

Продължиха да действат **регионални програми за закрила**. На 1 декември 2011 г. стартира регионалната програма за закрила в Северна Африка, която обхваща Египет, Либия и Тунис. Дейности бяха осъществени само в Египет и Тунис. Поради положението със сигурността през 2011 г. ВКБООН не възобнови присъствието си в Либия.

Миграция

Успешно приключиха преговорите по директива на ЕС за **единното разрешение** за пребиваване и работа на граждани на трети държави в ЕС и за общ набор от права за законно пребиваващи работници от трети държави ². Директивата осигурява равно третиране на законно пребиваващите работници от трети държави в редица области, и по-конкретно по отношение на условията на труд, социалната сигурност, признаването на дипломи, данъчните облекчения и образованието, но и свободата на сдружаване.

Продължават преговорите по предложенията за директиви относно **вътрешнокорпоративните трансфери** ³ и **сезонните работници** ⁴. Степента на правата, които следва да бъдат дадени на гражданите на трети държави, е важен елемент на обсъжданията в Съвета и в Европейския парламент.

Продължи прилагането на **Плана за действие относно непридружени непълнолетни лица** (2010—2014 г.)⁵. В плана се утвърждава общ подход на ЕС, основан на принципа за „висшия интерес на детето“.

▪ ² ДИРЕКТИВА 2011/98/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 декември 2011 година относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава-членка
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:343:0001:0009:BG:PDF>

³ СОМ (2010) 378 окончателен.

⁴ СОМ (2010) 379 окончателен.

⁵ СОМ (2010) 213 окончателен.

В Европейската програма за интеграция на граждани на трети страни се утвърждават солидни гаранции във връзка с основните права на мигрантите, както и необходимостта от положително отношение към многообразието и равно третиране. Нужни са усилия за борба с дикриминацията и за предоставянето на мигрантите на инструменти за запознаване с основните ценности и правила на ЕС и неговите държави членки, за да се гарантира спазване на правата и задълженията както от мигрантите, така и от приемащите ги общества.

На 23 февруари 2011 г. Комисията публикува своята оценка на **споразуменията на ЕС за обратно приемане**, както изисква Стокхолмската програма. Сред основните въпроси в оценката беше наблюдението на прилагането на споразуменията на ЕС за обратно приемане, включително предпазните механизми за защита на правата на човека. Без да поставя под въпрос действащите достижения на правото на ЕС и други свързани международни инструменти, които трябва винаги да бъдат съблюдавани при прилагането на всяко споразумение на ЕС за обратно приемане, Комисията предложи няколко съпътстващи мерки, които допълнително да гарантират пълното зачитане на човешките права на завърналите се в страната на произход лица. В оценката беше изложена и идеята на Комисията да стартира пилотен **проект за наблюдение на положението на обратно приетите лица** по някои споразумения на ЕС за обратно приемане. Оценката послужи и като основа за заключенията на Съвета по правосъдие и вътрешни работи, приети на 9 юни 2011 г. Въпросните препоръки на Комисията относно правата на човека намериха съвсем ограничено място в заключенията.

3.25. Трафик на хора

Трафикът на хора е тежко престъпление и особено сериозно нарушение на правата на човека. Той приема множество форми: трафик с цел сексуална експлоатация, принудителен труд, принудителна просяка, принудително подчинение в домашни условия или трафик на органи. Член 5 от Хартата на основните права на Европейския съюз изрично забранява трафика на хора. Съгласно решението на Европейския съд по правата на човека (януари 2010 г.) по делото *Rantsev/Kunъp и Русия* трафикът на хора е в противоречие с член 4 от Европейската конвенция за защита на правата на човека, който забранява робството и принудителния труд.

Проблемът за трафика на хора продължи да бъде приоритетен за Съюза и държавите членки. През 2011 г. беше приета новата директива за борба с трафика, която се характеризира с подход, основан на правата на човека и отчитащ спецификата на половете; започна да тече мандатът на координатора на ЕС за борба с трафика на хора; изготвен беше първият доклад по прилагането на документа за действие относно външното измерение на трафика на хора.

През април 2011 г. Съветът и Европейският парламент приеха новата Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него. Директивата се отличава с ясен подход в областта на правата на човека, включително аспект на равенството между половете, и използва за отправна точка Протокола на ООН относно трафика на хора и Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора. Документът обхваща всички форми на експлоатация. Излагат се изчерпателни разпоредби относно помощта и защитата на жертви с цел да се гарантират техните човешки права и да се предотврати по-нататъшно виктимизиране. Директивата изисква държавите членки да предоставят специално третиране на особено уязвими жертви и съдържа специални разпоредби по отношение на децата — жертви на трафик. Интересите на децата трябва да са основна грижа в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз и Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г. Освен това в директивата се предвижда екстратериториална компетентност, която се отнася в особена степен, но не изключително за случаи на секс туризъм.

През юли 2011 г. се проведе среща на неформалната мрежа на националните органи за докладване или равностойни механизми по въпросите на трафика на хора. На срещата бяха обсъдени различни въпроси, включително сътрудничеството и партньорствата между всички участници в политиката за борба с трафика като организации на гражданското общество, които работят за защитата на правата на човека.

Надеждните и съпоставими данни са определящи за ефективното разработване на политики. Ето защо през 2011 г. Комисията поде за пръв път на равнище ЕС инициатива за събирането на данни относно трафика на хора. Наред с другото събраните данни ще предоставят информация за пола, възрастта, формата на експлоатация и гражданството на жертвите на трафик, както и за пола и гражданството на трафикантите, което ще позволи да се предприемат по-целенасочени действия по отношение и на трети държави и региони.

През юни 2011 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи прие първия доклад за изпълнението по Документа за действие за укрепване на външното измерение на ЕС за борба с трафика на хора ⁶. В доклада се прави изчерпателен преглед на проектите и действията на държавите — членки на ЕС, на агенциите на ЕС и на Европейската комисия по отношение на трети страни и региони. Много от тези проекти използват основан на правата на човека подход към трафика и целят предотвратяването на първопричините за трафика като бедността и дискриминацията.

⁶ Първи доклад за изпълнението на документа за действие от 2009 г. относно засилването на външното измерение на ЕС за борба срещу трафика на хора, юни 2011 г.
<http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity.action?id=27f3528b-8d2e-419d-b630-7d78a70ef3d7>

През 2011 г. по повод Деня на ЕС за борба с трафика на хора Комисията и полското председателство организираха среща на седем агенции, работещи в областта на правосъдието и вътрешните работи (Европейския институт за равенство между половете, Евроюст, Европол, Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейския полицейски колеж (CEPOL), Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите — членки на Европейския съюз (FRONTEX), и Европейската служба за подкрепа в областта на убежището). Резултатът от тази среща беше съвместно изявление относно бъдещото сътрудничество в областта на трафика, в което агенциите се ангажираха да работят при пълно зачитане на правата на човека.

През 2011 г. Комисията продължи да разработва уебсайта на ЕС относно борбата с трафика, който съдържа информация за политиката и законодателството на равнище ЕС и в държавите членки. Освен това е поместена информация за връзка със съответните правителствени и неправителствени организации и се прави обзор на финансирани от Комисията проекти и на публикации на различни заинтересовани страни, включително относно връзката между правата на човека и трафика на хора ⁷. Препратката към уебсайта се намира на следния интернет адрес: <http://ec.europa.eu/anti-trafficking>.

През 2011 г. бяха назначени членовете на Третата експертна група по трафика на хора. Групата се състои от експерти по правата на човека и половете, които имат за задача да консултират Комисията в областта на политиката и законодателството.

Трафикът на хора в контекста на по-доброто прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека се разглежда и в съобщението от 2011 г. „Обновена стратегия на ЕС за периода 2011—2014 г. за корпоративната социална отговорност“.

През 2011 г. беше приет глобалният подход към миграцията и мобилността (ГПММ) ⁸, който съставлява цялостната рамка на външната политика на ЕС относно миграцията. В съобщението се потвърждава важността на сътрудничеството с трети държави на произход, на транзитно преминаване и на местоназначение, а предотвратяването и намаляването на незаконната миграция и трафика на хора се определя като един от четирите тематични стълба на ГПММ.

⁷ Финансираният от ЕС проект „Ръководство относно правата“ например представлява средство, с чиято помощ неправителствените организации могат да оценяват въздействието на законите за борба с трафика върху човешките права и да предприемат стъпки за основано на доказателства лобиране на техните правителства
<http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity?id=7dbb0353-cb8a-4bcc-a3fa-34dfbe01bbca>

⁸ Съобщение на Комисията: глобалният подход към миграцията и мобилността (COM(2011) 743 окончателен.

През 2011 г. Комисията финансира много проекти за предотвратяване и борба с трафика на хора посредством основан на човешките права подход във и извън ЕС. През 2011 г. бе отправена целева покана за представяне на проекти в областта на трафика на хора по линия на програмата за финансиране „Предотвратяване и борба с престъпността“ като част от Общата програма за сигурност и гарантиране на свободите (2007—2013 г.). По подобен начин през декември 2011 г. бе отправена покана за представяне на предложения по линия на програмите „Дафне“, които допринасят за защитата на деца, младежи и жени срещу всички форми на (основано на пола) насилие, включително трафик на хора.

Борбата с трафика на хора е включена в няколко двустранни планове за действие по линия на ЕПС и в споразуменията за стабилизиране и асоцииране със Западните Балкани. По време на срещата на високо равнище за Източното партньорство през септември 2011 г. участниците се договориха да засилят сътрудничеството и координацията в борбата с трафика на хора.

Проектите се финансират чрез Инструмента за предприсъединителна помощ и Инструмента за техническа помощ и обмен на информация (ТАИЕХ). Въпросът за трафика на хора беше поставян в рамките на политическия диалог с държави извън ЕС, по-специално при диалог и консултации в областта на правата на човека. ЕС подкрепяше международните усилия в различни форуми на ООН за превенция, защита на жертвите и съдействие, установяване на законодателна рамка, разработване на политика и правоприлагане, международно сътрудничество и координация на борбата с трафика на хора.

Трафикът на хора е сред приоритетите на географското и тематичното сътрудничество на ЕС с трети държави (извън ЕС). Въпросът присъства в документите за национална стратегия и в националните и регионалните индикативни програми и беше потвърден в средносрочните прегледи за периода от 2011 г. до 2013 г. Средства се отпускат по линия на инструменти за финансиране като Инструмента за стабилност и Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). Трафикът е един от тематичните приоритети в многогодишната стратегия за периода 2011—2013 г. за тематичната програма за сътрудничество с трети държави в областта на миграцията и убежището.

С директивата беше създадена длъжността „координатор на ЕС за борба с трафика“.

Комисията назначи Mυγiα Vassiliadou, която пое задълженията си през март 2011 г.

Наред с другото координаторът ще предоставя цялостни насоки за стратегическата политика в областта на трафика на хора и ще допринася за изготвянето на нови и подобряването на съществуващите политики на ЕС, свързани с борбата с трафика, по-конкретно във връзка с трети държави. Освен това координаторът ще прави необходимото, за да се осигури адекватното използване и мобилизиране на всички подходящи средства за действия на ЕС срещу трафика на хора. От встъпването си в длъжност насам координаторът работи за повишаване на съгласуваността на политиките за борба с трафика, в това число като включва въпроса в различни направления на политиката и предприема стъпки за осигуряването на по-голяма координация между участниците в областта на борбата с трафика на хора, включително агенции на ЕС, държави членки и международни участници. Координаторът неизменно изтъква, че в борбата с това явление е важно да се прилага подход, основан на човешките права и отчитащ спецификата на половете.

3.26. Расизъм, ксенофобия, недискриминация и зачитане на многообразието

През 2011 г. ЕС продължи да допринася сериозно за борбата с всички форми на расизъм, расова дискриминация, ксенофобия и други подобни прояви на нетърпимост по света.

В рамките на ЕС тази ангажираност се подкрепя от политика на конкретни действия, сред които приемане на законодателство, повишаване на осведомеността, събиране на данни и предоставяне на финансова подкрепа за проекти, свързани с гражданското общество.

На 21 март 2011 г., Международния ден за премахване на расовата дискриминация, върховният представител Аштън излезе с декларация от името на ЕС, в която се заявяваше, че ЕС осъжда „всякакви форми на расизъм, расова дискриминация, ксенофобия и подобни видове нетолерантност, включително дискриминация на основата на сексуалната ориентация, които напълно противоречат на основополагащите ценности на ЕС“.

Във външната си дейност ЕС продължи да поставя въпросите, свързани с расизма и ксенофобията, в политическия диалог с държави извън ЕС, например Русия. Тези въпроси продължават да се вземат предвид и в стратегиите за сътрудничество; така например съгласно плановете за действие в рамките на Европейската политика за съседство страните партньори се ангажират да водят борба с всички форми на дискриминация, религиозна нетърпимост, расизъм и ксенофобия.

ЕС продължи да действа съвместно с регионални органи като Европейската комисия за борба с расизма и нетърпимостта към Съвета на Европа. В рамките на ОССЕ ЕС тясно координира напредъка в изпълнението на ангажиментите, поети от 56-те държави — членки на ОССЕ, по отношение на борбата с расизма, ксенофобията и дискриминацията.

На многостранно равнище ЕС активно си сътрудничи и с ООН в борбата с расизма и дискриминацията. ЕС подкрепи мандата на специалния докладчик на ООН по съвременните форми на расизъм, ксенофобия и свързаната с тях нетърпимост г-н Mutama Ruteere и на неговия предшественик г-н Githu Muigai. Десет години след състоялата се през 2001 г. Световна конференция срещу расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост ЕС остава безрезервно ангажиран с основната цел на конференцията в Дърбан от 2001 г., а именно пълното премахване на расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост.

Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация е всеобщата основа на усилията за предотвратяване, борба и изкореняване на расизма. Европейският съюз продължи да призовава всички държави, които все още не са ратифицирали или приложили изцяло Конвенцията, да направят това.

ЕС продължава да интегрира борбата с дискриминацията в международното си сътрудничество. Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) ЕС подкрепи широк спектър от организации на гражданското общество по около 120 нови проекта, чиято обща стойност възлиза на приблизително 24 милиона евро. Освен това чрез средства от ЕИДПЧ ЕС подкрепи Върховния комисар на ООН по правата на човека в прилагането на съществуващите международни стандарти за равенство и недискриминация, по-специално на Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация.

Световната конференция през 2001 г. срещу расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост се проведе в Дърбан, Южна Африка от 31 август до 8 септември 2001 г. Европейският съюз имаше много голяма заслуга за успеха на тази конференция.

Конференцията прие с консенсус Декларацията и програмата за действие от Дърбан — рамката, която направлява усилията на правителства, неправителствени организации и други институции за борба с расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост.

Конференцията за преглед на изпълнението на договореностите от Дърбан се проведе на 20—24 април 2009 г. в Женева, Швейцария. Направена беше оценка на напредъка по посока на целите, поставени от конференцията в Дърбан през 2001 г.

На 22 септември 2011 г. в Ню Йорк беше организирана проява на високо равнище, която доведе до приемането на резолюция на Общото събрание, с която беше отбелязана 10-ата годишнина от приемането на Декларацията и програмата за действие от Дърбан.

3.27. Права на лицата, принадлежащи към малцинства

Навсякъде по света лицата, принадлежащи към малцинства, продължават да се сблъскват със сериозни заплахи, дискриминация и расизъм и често не могат да участват пълноценно в икономическия, политическия, социалния и културния живот на мнозинствата в държавите или обществата, в които живеят. В Договора за Европейския съюз изрично се заявява, че правата на лицата, принадлежащи към малцинства, са сред ценностите, върху които е изграден ЕС и които ЕС се ангажира да утвърждава в отношенията си с останалия свят. На международно равнище Декларацията за правата на лицата, които принадлежат към национални или етнически, религиозни и езикови малцинства, представлява основен документ за правата на лицата с малцинствена принадлежност. В Европа Съветът на Европа прие Рамкова конвенция за защита на националните малцинства и Европейска харта за регионалните или малцинствените езици.

Защитата на малцинствата е един от основните въпроси в рамките на политическите критерии от Копенхаген за присъединяване към ЕС. Във връзка с това Европейската комисия продължава да оценява в докладите за напредъка положението на малцинствата в страните кандидатки и потенциални кандидатки. В замяна ЕС предоставя целенасочена, предприсъединителна финансова помощ за страните кандидатки и потенциални кандидатки, която да ги подпомогне при осъществяването на необходимите политически, икономически и институционални реформи в съответствие със стандартите на ЕС. Подпомаганите проекти за принадлежащи към малцинства лица имат за цел предимно намаляването на социалните различия и подобряването и насърчаването на по-високо качество на живот. Засилването на социалното сближаване в тези държави включва интегриране на лицата в неравностойно положение, борба с дискриминацията и укрепване на човешкия капитал, по-конкретно чрез реформа на образователните системи.

Въпросите на малцинствата остават важен аспект на отношенията на ЕС с други части на света и в политическия си диалог с държави извън ЕС Съюзът редовно поставя тези въпроси. Въпросите на малцинствата бяха интегрирани в стратегиите за сътрудничество и плановете за действие.

В стратегическия документ на ЕС за Колумбия за 2007—2013 г. например се разглеждат хуманитарното положение на лицата, принадлежащи към малцинства, и състоянието на техните права, като сред основните приоритети са укрепването на мира чрез участие на маргинализирани граждани в местното управление и икономиката на участieto, както и утвърждаването на правата на човека, доброто управление и борбата срещу безнаказаността. Друг пример е изричното упоменаване на зачитането на правата на лицата, които принадлежат към национални малцинства, в плана за действие с Украйна по линия на ЕПС.

ЕС активно сътрудничи във форуми на ООН в утвърждаването и защитата на правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Процесите на ООН включват Форума по въпросите на малцинствата и работата на независимия експерт по въпросите на малцинствата. ЕС продължи да действа съвместно и с други работещи в тази област международни организации и многостранни органи като ОССЕ и Върховния комисар на ОССЕ по националните малцинства и Съвета на Европа.

Освен това ЕС продължи да използва широк набор от финансови и технически инструменти за сътрудничество, в т.ч. двустранно сътрудничество с правителства и пряко подпомагане на гражданското общество, които взаимно се допълват и работят в единоредствие за утвърждаването и защитата на правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

За целта ЕС подпомага чрез двустранно сътрудничество правителствени програми и политики, които са насочени към малцинствата или може да имат потенциално въздействие в тази област. ЕС подкрепи и организации на гражданското общество, които работят за защитата и утвърждаването на правата на лицата, принадлежащи към малцинства, по-конкретно чрез ЕИДПЧ. Основната цел на тази подкрепа беше да се окаже съдействие в борбата с дискриминацията, да се утвърждава, в по-широкия контекст на укрепването на правата на човека, защитата и постигането на равнопоставено участие на мъже и жени от малцинствените общности в социалния, икономическия и политическия живот и да се насърчава политическият плюрализъм и демократичното политическо участие.

С принос от над 90 000 евро по линия на ЕИДПЧ понастоящем се финансира проект, целящ подобряване на политическото участие и представителство на ромското и други национални малцинства в Босна и Херцеговина, като по този начин се утвърждават тяхното приобщаване, интереси и права. Малцинствата, и по-конкретно ромите — най-голямото малцинство в Босна и Херцеговина, страдат от упорита дискриминация, допринесла за ширеща се бедност, безработица, липса на жилище и достъп до образование. Въпреки че Конституцията на Босна и Херцеговина съдържа международно признати стандарти относно правата на човека, само представители на съставните народности (босненци, хървати и сърби) могат „да бъдат избирани“. Съгласно Конституцията лица, принадлежащи към националните малцинства, нямат право на достъп до най-високото равнище на политическо участие на държавно равнище и на равнище автономни единици. Следователно целта на този проект е да се допринесе за създаването на по-добри условия за политическо представителство и участие на ромите и други малцинства на държавно равнище чрез насърчаване на включването на категорията „национални малцинства“ в Конституцията на Босна и Херцеговина и да се засили политическото участие и капацитет на ромите, за да могат да се сдобият с по-голямо влияние в процесите на вземане на решения.

3.28. Права на хората с увреждания

На 22 януари 2011 г. Европейският съюз стана страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Това беше историческо събитие, тъй като Конвенцията за правата на хората с увреждания е първият цялостен договор относно правата на човека, който ЕС ратифицира като „организация за регионална интеграция“. За първи път ЕС взе активно участие в конференцията на държавите — страни по Конвенцията, през септември 2011 г.

Конвенцията има за цел да гарантира, че хората с увреждания могат да се ползват от правата си на равни начала с всички останали граждани. Конвенцията установява минимални стандарти за защитата на пълен набор от човешки права и основни свободи на хората с увреждания. За ЕС това означава да гарантира, че политиките на равнище ЕС и законодателните и свързани с програмирането действия са в съответствие с разпоредбите на Конвенцията относно правата на хората с увреждания, в рамките на компетентностите на ЕС. В приетата през ноември 2010 г. Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г., която има за цел да спомогне за прилагането на разпоредбите на Конвенцията за хората с увреждания на европейско и национално равнище, „външната дейност“ е определена като една от осемте основни области на действие. Стратегията допълва и подкрепя дейността на държавите членки, които носят главната отговорност за политиките по отношение на хората с увреждания.

Въпросите на хората с увреждания намират все по-често място в политическия и тематичния диалог (включително диалога по правата на човека) на ЕС с трети държави; ратифицирането от ЕС на Конвенцията за правата на хората с увреждания предостави още едно основание за това. По-конкретно ЕС призова за ратифицирането и пълното прилагане от всички държави на Конвенцията за правата на хората с увреждания. Така например през 2011 г. въпросът за хората с увреждания бе поставен пред Палестинската автономна власт и Русия.

През 2011 г. ЕС продължи да поддържа правата на хората с увреждания и да настоява за спазването им в рамките на съответните регионални и международни форуми. Така например по време на 66-ата сесия на Общото събрание на ООН ЕС, съвместно с държави от Латинска Америка и след задълбочени консултации с УНИЦЕФ и организации на гражданското общество, лансира резолюция относно правата на детето, специално внимание в която се обръща на децата с увреждания. Като подготовка за тази резолюция ЕС, в сътрудничество с Уругвай (представляващ групата на страните от Латинска Америка и Карибите), Департамента по икономически и социални въпроси към ООН и УНИЦЕФ, организира през юни 2011 г. в Ню Йорк и съпътстващо събитие под надслов „Интерактивно тематично обсъждане: утвърждаване и защита на правата на децата с увреждания“. Освен това ЕС се стреми да включи въпроса за положението на хората с увреждания в други форуми и документи на ООН при прилагане на основан на правата подход.

Продължи и работата на ЕС за защита и утвърждаване на правата на хората с увреждания извън ЕС чрез системно включване на хората с увреждания в сътрудничеството на ЕС за развитие. Финансиране, предназначено за лица с увреждания, предоставят няколко инструмента на ЕС за финансиране, като например Инструмента за сътрудничество за развитие, Европейския фонд за развитие, Европейския инструмент за съседство и партньорство и Европейския инструмент за демокрация и права на човека. През 2011 г. ЕС финансира над 20 проекта, специално насочени към хора с увреждания (с бюджет, надхвърлящ 12 милиона евро).

През ноември 2010 г. Комисията прие „**Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г.**“⁹, чиято цел е да спомогне за прилагането на разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Акцент в стратегията е премахването на пречките в осем основни области: достъпност, участие, равенство, заетост, образование и обучение, социална закрила, здравеопазване и външна дейност.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:EN:PDF>

По отношение на външната дейност стратегията има за цел да утвърждава правата на хората с увреждания, включително в програмите си за развитие и на международни форуми (например ООН, Съвета на Европа, ОИСР). В Първоначалния план за прилагане на европейската стратегия за хората с увреждания ¹⁰ се определят ключови действия и срок за начало на прилагането на стратегията, сред които:

- Предприемане на стъпки, гарантиращи, че сътрудничеството на ЕС за развитие достига до хората с увреждания както чрез проекти/програми, специално предназначени за хора с увреждания, така и чрез по-добро интегриране на въпросите на хората с увреждания.
- Подкрепа за усилията на страни партньори за подписване, ратифициране и прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания.
- Подкрепа, при целесъобразност, за институционалното укрепване на организациите на хората с увреждания в страните партньори и на организации, които се занимават с въпросите на хората с увреждания и развитието.
- Насърчаване на инфраструктура, финансирана по линия на проекти на ЕС за развитие, с изискванията за достъпност за хора с увреждания.
- Въз основа на принципите на Конвенцията за защита на правата на хората с увреждания извеждане на преден план в диалога по човешките права между ЕС и трети държави на въпроса за хората с увреждания като свързан с правата на човека.

3.29. Въпроси на коренното население

Принципите в основата на ангажимента на ЕС към коренното население се прилагат в контекста на Декларацията на ООН за правата на коренното население от 2007 г., в която се доразвиват правата и се гарантира непрекъснатото развитие на коренното население в целия свят.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1324:FIN:EN:PDF>

ЕС се стреми да включва правата на човека, в това число въпросите на коренното население, във всички аспекти на външните си политики, включително в политическия диалог с трети държави и регионални организации, в рамките на многостранни форуми като Организацията на обединените нации и чрез оказването на финансова подкрепа.

След определянето през 1994 г. на Международен ден на коренното население по света комисарят по външните отношения и европейската политика за съседство, а сега върховният представител почти ежегодно прави изявления по случай тази дата (9 август). Освен това около 9 август делегациите на ЕС по цял свят организират многобройни прояви, в това число срещи с лидери на коренното население, пресконференции, статии в печата, участие в семинари и посещения на финансирани от ЕС проекти.

ЕС продължи да участва активно във форуми на ООН по въпросите на коренното население и да допринася за насочената към сътрудничество дейност на агенциите на ООН по въпросите на коренното население. През 2011 г. ЕС се присъедини към консенсуса по резолюцията на редовния Трети комитет на Общото събрание относно правата на коренното население, а във внасянето ѝ се включиха близо половината държави — членки на ЕС. В резолюцията се съдържа решение за провеждането през 2014 г. на пленарно заседание на високо равнище на Общото събрание под надслов „Световна конференция по въпросите на коренното население“. Освен това ЕС направи декларация по въпросите на коренното население в рамките на Третия комитет, както и на сесията на експертния механизъм по правата на коренното население през 2011 г., и взе участие в интерактивния диалог със специалния докладчик за състоянието на правата и основните свободи на коренното население г-н James Anaya.

ЕС продължи да включва въпросите на коренното население в стратегиите си за сътрудничество за развитие. В стратегическия документ на ЕС за Колумбия за 2007—2013 г. например се разглежда хуманитарното положение на лицата, принадлежащи към малцинства, и състоянието на техните права, като сред основните приоритети се включват укрепване на мира чрез участие на маргинализирани граждани в местното управление и икономика на участието, както и утвърждаване на правата на човека, доброто управление и борбата срещу безнаказаността. Друг пример е изричното включване на коренното население в подкрепата за модернизиране на държавата, укрепване на доброто управление и социалното приобщаване в стратегическия документ за Перу за периода 2007—2013 г.

Чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека ЕС оказва пряка подкрепа и на организации на гражданското общество, които се занимават с въпросите на коренното население. По линия на ЕИДПЧ съществуват множество възможности за специфични дейности от значение за коренното население, които да се изпълнят на национално, наднационално или регионално равнище.

ЕС отчита особената уязвимост и сурови репресии, с които се сблъскват защитниците на правата на коренното население в много страни по цял свят, както става видно от много международни доклади, включително на специалния докладчик на ООН за правозащитниците. През 2011 г. по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека беше финансиран регионален проект за 1,2 милиона евро, целящ да подпомогне и укрепи мрежата на защитниците на правата на коренното население в Непал, Бангладеш, Индия, Камбоджа, Индонезия, Малайзия, Филипините и Тайланд.

От 2011 г. чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека се финансира проект за 1,2 милиона евро, целящ укрепване на мрежата на защитниците на правата на коренното население, която наблюдава и регистрира случаи на нарушения на човешките права на коренното население в Азия, повишаване на осведомеността за правата на коренното население на местно и международно равнище и защита на лицата и организациите, които утвърждават и защитават правата на коренното население в Азия. Проектът, обхващащ Непал, Бангладеш, Индия, Камбоджа, Индонезия, Малайзия, Филипините и Тайланд, цели борба с липсата на законово признаване и подходящи политики за защита на човешките права на коренното население в азиатския регион, където живеят близо 200 от 350-те милиона коренни жители в света.

По-голямата част от коренното население в тези страни живее под прага на бедността, подложено е на всякакви форми на дискриминация, има ограничен достъп до политическите процеси на вземане на решения и правосъдните системи и е жертва на нарушения не само на личните, но и на колективните си права. Непризнаването на поземлените права на коренното население доведе до масово разграбване на земя и принудително разселване с цел насаждения, мащабно разработване на мини, язовири, инфраструктура и защитени области. Освен това за много случаи на нарушение на човешките права сред коренното население не се съобщава и няма писмена следа поради ниската степен на осведоменост на коренните общности за техните права, а застъпничеството остава силно ограничено, особено в райони на конфликт, което прави работата на защитниците на правата на коренното население особено важна.

4. ДЕЙСТВИЯ НА ЕС НА МЕЖДУНАРОДНИ ФОРУМИ

4.1. 66-а сесия на Общото събрание на ООН

Третият комитет (социални, хуманитарни и културни въпроси) на 66-ата сесия на Общото събрание официално започна работа на 3 октомври 2011 г. и приключи на 22 ноември 2011 г.

До края на сесията комитетът прие 66 резолюции, 16 от които след гласуване, потвърдило поляризирането на позициите по някои въпроси. ЕС постигна главните си набелязани за сесията цели. Усилията на ЕС бяха съпътствани от информационна кампания в Ню Йорк и в столиците на трети държави в подкрепа на резолюциите, засягащи конкретни държави, както и по въпроса за свободата на религията и убежденията. Кампанията беше тясно координирана с държави съмишленици. Четири инициативи на ЕС бяха успешно приети от Третия комитет. Преговорите относно състоянието на човешките права в Бирма/Мианмар се състояха в контекста на неотдавнашното положително развитие в страната и това намери отражение в балансираната ангажираност на заинтересованата страна в преговорния процес. Резолюцията беше приета с подкрепа от повече партньори от всякога.

С най-голяма досега подкрепа беше приета и резолюцията за положението с правата на човека в КНДР (представена съвместно с Япония). В хода на преговорите не настъпиха промени в обичайното поведение на КНДР, която отказа да поеме ангажимент по този въпрос.

Що се отнася до тематичните въпроси, резолюцията за правата на детето, която е съвместна инициатива на ЕС и GRULAC (групата на страните от Латинска Америка и Карибите), беше приета с консенсус, както при предишни сесии, макар и след отхвърлянето на две враждебни изменения, внесени съответно от Пакистан и Сирия. Обект на тазгодишната резолюция бяха децата с увреждания. Резолюцията относно премахването на всички форми на нетърпимост и дискриминация въз основа на религията и убежденията, внесена по инициатива на ЕС, отново беше приета с консенсус.

Освен това ЕС подкрепи внесената от Канада резолюция относно положението с правата на човека в Иран, която беше приета с по-голяма и убедителна подкрепа.

Целенасочената междурегионална резолюция за положението в Сирия получи голямо мнозинство гласове в последния ден от сесията, в това число от нетрадиционни поддръжници на резолюции по конкретни държави, включително всички арабски държави с изключение на Сирия.

Въз основа на Резолюция 16/18 на Съвета по правата на човека „Борба с нетърпимостта, насаждането на негативни стереотипи и заклеймяването, дискриминацията, подбуждането към насилие и насилието срещу хора въз основа на религията и убежденията“ организацията „Ислямско сътрудничество“ (ОИС) внесе текст, който първоначално обаче съдържаше проблематична формулировка. След обширни и до голяма степен двустранни преговори се оформи компромисен пакет, който ЕС беше в състояние да приеме след постигането на съгласие за категорично пояснение на позицията при приемането на текста на ОИС. Предвид продължаващите събития в региона на Близкия изток и Северна Африка САЩ внесоха отново инициативата за жените и участието в политическия живот, вече разгледана на 58-ата сесия на Общото събрание, в която акцент е и политическото участие на жените в процесите на политически преход.

ЕС имаше единна позиция във всички случаи, с изключение на две гласувания. След три години на разделно гласуване държавите — членки на ЕС постигнаха единна позиция, като гласуваха с общ глас „въздържал се“ по проекта за резолюция относно последващите действия след Дърбан. Ново разделно гласуване на ЕС („против“/ „въздържал се“) обаче имаше по проекта за резолюция относно съвременните форми на расизъм: представено беше категорично общо пояснение на гласуването, в което беше изразено безпокойството на ЕС относно основанията за резолюцията и нейния избиращ характер. Разделно гласуване на ЕС имаше и по внесената от групата на необвързаните държави резолюция относно правото на развитие.

Освен това в качеството си на отделни държави държавите — членки на ЕС, внесоха дванадесет резолюции, като всички бяха приети с консенсус.

4.2. Съвет на ООН по правата на човека

Прегледът на Съвета по правата на човека приключи на 17 юни 2011 г. с приемането от Общото събрание на ООН на резолюция (154 гласа „за“, 4 гласа „против“, без „въздържал се“; 34 страни не взеха участие в гласуването). Така приключи продължилният близо две години процес на активни преговори в Женева и Ню Йорк, чиито резултати според ЕС са незначителни, но все пак гарантират аспекти, които са приоритетни за ЕС, като способността на Съвета по правата на човека на ООН да търси решение на проблематични ситуации в отделните страни, независимостта на върховния комисар, неговата служба и специални процедури, както и постигането на известен напредък по условията на всеобщия периодичен преглед.

Наред с този преглед определящо за укрепването на отговора на Съвета по правата на човека и способността му да търси решение на важни събития беше развитието на положението с правата на човека на място през 2011 г.

Годината започна със специална сесия на 25 февруари 2011 г., посветена на положението с човешките права в Либия. На форума беше изразено не само сериозно безпокойство от състоянието на човешките права в Либия, но беше отправена и препоръка за временното прекратяване на членството на страната в Съвета по правата на човека — безпрецедентен акт, предприет от Общото събрание на 1 март.

През март, юни и септември бяха проведени три редовни сесии на Съвета по правата на човека. С дванадесетата сесия на Работната група за всеобщ периодичен преглед (ВПП, 3—14 октомври 2011 г.) Съветът по правата на човека приключи първия цикъл от ВПП. По този повод ЕС изтъкна важността на въпросния инструмент и насърчи всеобхватното и бързо изпълнение на препоръките, включително чрез привличането на международна подкрепа за целта.

Шестнадесетата сесия на Съвета по правата на човека се състоя от 28 февруари до 25 март 2011 г. и с приетите по време на сесията 8 резолюции за конкретни държави от общо 40 проектоинициативи, одобрени в хода на сесията, потвърди отново способността на Съвета да предприема действия във връзка с положението в отделни държави. Присъствието на ВП Катрин Аштън в първия ден от заседанието на високо равнище подчерта значимостта, която ЕС придава на Съвета по правата на човека.

Истински пробив бе приетата резолюция за Иран, с която бе установен първият национален мандат от създаването на Съвета. Този резултат стана възможен благодарение на усилията на активна междурегионална основна група и на масирана кампания за лобиране.

ЕС поде инициативата по отношение на резолюция относно положението с правата на човека в Бирма/Мианмар, с която беше удължен мандатът на специалния докладчик и беше отчетен развоят на събитията, включително изборите и всеобщия периодичен преглед. Незначителни промени бяха направени в другата традиционна резолюция за положението с човешките права в КНДР, внесена от ЕС съвместно с Япония, която получи още повече гласове в подкрепа в сравнение с предишната година.

Много активна по време на сесията беше и Африканската група, която внесе четири резолюции, засягащи държави в Африка (ДРК, Кот д'Ивоар, Гвинея и Бурунди). ЕС работи в тясно сътрудничество с Тунис с цел внасянето на консенсусна резолюция, основен акцент в която беше техническото сътрудничество и помощ, с подкрепата и на Африканската група и Арабската група.

По отношение на тематични инициативи ЕС внесе с успех инициатива относно свободата на религията и убежденията с цел да се изрази безпокойство от насилието и нетърпимостта към религиозните малцинства в съответствие със заключенията на Съвета по външни работи от 21 февруари 2011 г. В резолюцията беше изразено и задоволство от работата на специалния докладчик за свободата на религията и убежденията, чийто мандат беше създаден преди 25 години като последващо действие по Декларацията от 1981 г. за премахването на всички форми на нетърпимост и дискриминация въз основа на религията и убежденията. Наред с това един от най-важните резултати от тази сесия беше приетата с консенсус резолюция на организацията „Ислямска конференция“ (ОИК) за борба с религиозната нетърпимост, смятана от мнозина за алтернатива на традиционно внасяната от ОИК резолюция за борба с оклеветяването на религии. ЕС и групата на страните от Латинска Америка и Карибите осигуриха успеха на традиционната резолюция за правата на детето, преговорите по която изискваха широк кръг от предварителни консултации и тясно сътрудничество със специалния представител на Генералния секретар за насилието срещу децата и с УНИЦЕФ. Най-накрая Съветът прие проекта за декларация на ООН относно образованието и обучението в областта на правата на човека.

По време на натоварената 17-а сесия на Съвета по правата на човека (30 май—17 юни 2011 г.) бяха приети 29 инициативи (8 от които с гласуване). Водещ приоритет за ЕС на тази сесия беше въпросът за Беларус; ЕС постигна приемането на резолюция за положението с правата на човека в страната.

В хода на сесията бяха представени няколко инициативи, засягащи региона на Близкия изток и Северна Африка. По-конкретно Съветът прие резолюция за удължаване на мандата на анкетната комисия за Либия. В междурегионално изявление относно Сирия правителството беше призовано да сътрудничи изцяло на Съвета по правата на човека и да предостави на върховния комисар безпрепятствен достъп до страната, а в подобно изявление относно Йемен бе изразено задоволство от планираната мисия на върховния комисар и от насрочения за 18-ата сесия на Съвета интерактивен диалог. Съветът прие и резолюция за утвърждаване и защита на човешките права в контекста на мирните протести, която произтича от предишни опити да се свика специална сесия по тази тема.

Във връзка с положението в други конкретни държави беше създаден мандат за независим експерт по положението с правата на човека в Кот д'Ивоар, който да спомогне за изпълнението на препоръките на анкетната комисия, беше удължен с една година мандатът на независимия експерт за Сомалия и беше приета резолюция за техническа помощ за Киргизстан.

В областта на тематичните въпроси Съветът прие новаторската резолюция на Южна Африка относно дискриминационни закони, практики и прояви на насилие по света срещу лица въз основа на сексуалната ориентация и половата идентичност, с която на върховния комисар на ООН беше възложен мандат да изготви проучване по въпроса, което да бъде представено в рамките на тематично обсъждане в Съвета по правата на човека през март 2012 г. Освен това Съветът одобри ръководните принципи за бизнеса и правата на човека с цел прилагане на рамката на ООН „Утвърждаване, спазване и правни средства за защита“ и стартира механизъм за последващи действия по работата на специалния представител на Генералния секретар за бизнеса и правата на човека. Не на последно място Съветът прие успешно проекта на Третия незадължителен протокол към Конвенцията за правата на детето, с който се установява процедура за индивидуални жалби.

На 18-ата сесия на Съвета на ООН по правата на човека (12—29 септември 2011 г.) бяха приети, в повечето случаи с консенсус, 37 резолюции или изявления на председателя. По време на сесията Съветът прие седем инициативи относно конкретни държави (Судан, Южен Судан, Либия, Йемен, Бурунди, Камбоджа и Хаити) — всички по точка 10 (техническа помощ и изграждане на капацитет).

Освен това в съответствие с определените основни приоритети на ЕС за сесията Съветът удължи с резолюция мандата на независимия експерт по положението с правата на човека в Судан, която беше приета с консенсус и изготвена в сътрудничество със заинтересованата държава. Положението в Южен Судан също беше предмет на резолюция, основен акцент в която беше сътрудничеството и помощта в областта на човешките права. Съветът прие с консенсус и резолюция относно Йемен, с която страната беше приканена да разгледа препоръките в доклада на върховния комисар на ООН по правата на човека и беше взето под внимание оповестеното от правителството намерение да започне разследване на нарушенията на човешките права. Беше взето решение и за извънреден двугодишен мандат на независим експерт за Камбоджа. Съветът удължи мандата на независимия експерт за Хаити и прие резолюция за предоставяне на консултантски услуги и техническа помощ на Бурунди, в която беше изразено задоволство от ефективното създаване на национална институция за правата на човека в съответствие с принципите от Париж. В областта на тематичните въпроси в хода на сесията Съветът установи нов мандат на специален докладчик за насърчаване на истината, справедливостта, обезщетенията и гаранциите за недопускане на повторно нарушение.

През годината ЕС изигра решаваща роля за свикването на три специални сесии, посветени на положението с правата на човека в Сирия. Първата специална сесия относно Сирия се състоя на 29 април. Сесията прие резолюция, в която към Върховния комисариат на ООН за правата на човека беше отправено искане за спешно изпращане в Сирия на мисия, която да разследва всички предполагаеми нарушения на международното право в областта на човешките права и да установи фактите и обстоятелствата около тези нарушения. На 23 август се състоя втора извънредна сесия; тогава Съветът възложи на независима анкетна комисия мандат да разследва „всички предполагаеми случаи на нарушения на международното право в областта на правата на човека в Сирийската арабска република от март 2011 г. до момента (...) и по възможност да установи отговорните лица с цел да се гарантира търсенето на отговорност (...) от извършителите на нарушения“. На 28 ноември 2011 г. анкетната комисия, която не получи подкрепа, нито съдействие от сирийските власти, изготви доклада си, който бе предаден на Общото събрание с препоръка то да прецени и разпространи докладите сред всички съответни органи на ООН.

След оповестяването на доклада на анкетната комисия ЕС реши да подкрепи свикването във връзка със Сирия на трета извънредна сесия на Съвета по правата на човека, която се състоя на 2 декември. В резолюцията, приета в края на тази трета сесия с впечатляващо мнозинство, се призоваваше за установяването на присъствие на Върховния комисариат за правата на човека в Сирия и за възлагане на мандат на специален докладчик, който да наблюдава положението. Освен това в резолюцията се отправяше искане към властите да направят необходимото, за да гарантират достъпа на анкетната комисия до страната и да ѝ оказват необходимото сътрудничество.

4.3. Съвет на Европа

2011 г. се характеризираше с по-нататъшно задълбочаване на сътрудничеството между ЕС и Съвета на Европа и с интензивен обмен, включително в областта на човешките права. Рамката за това засилено сътрудничество и политически диалог е Меморандумът за разбирателство между ЕС и Съвета на Европа, подписан през 2007 г.

Присъединяването на ЕС към Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) съгласно предвиденото в Договора от Лисабон представлява важна стъпка към по-добра защита на човешките права на всички европейски граждани. Тази стъпка изисква задълбочен анализ на най-деликатните аспекти на едно бъдещо споразумение. ЕС работеше усилено за постигането на безпроблемно интегриране в рамката на ЕКПЧ, като се взема предвид спецификата на институционалното устройство на ЕС. От юли 2010 г. насам бяха проведени осем преговорни сесии за присъединяване на ЕС към ЕКПЧ, които приключиха със съгласие на експертно равнище по проект за споразумение за присъединяване на ЕС през юни 2011 г. Текстът на проекта за споразумение трябва да бъде валидиран от членовете на всяка от организациите. От страна на ЕС е нужно повече време за обсъждане на най-деликатните аспекти на присъединяването.

Висши служители на Съвета на Европа, включително генералният секретар на Съвета на Европа и комисарят на Съвета на Европа по правата на човека, продължиха да се срещат редовно с председателя на Комисията, с върховния представител/заместник-председателя, както и с други членове на Комисията. Редица висши служители на Европейската комисия посетиха Страсбург, за да представят кратка информация за различните политики на ЕС, в това число инициативата Източно партньорство.

ЕС високо цени работата, извършена от Венецианската комисия на Съвета на Европа, и приветства нейната роля в предоставянето на консултации по съвместимостта на законодателството на държавите — членки на Съвета на Европа, с европейските стандарти и норми в областта на основните права и свободи. ЕС провежда ежегодни консултации със Съвета на Европа по пакета си за разширяване, в които участват приблизително 60 експерти и служители. ЕС редовно се консултира със Съвета на Европа и неговите органи за наблюдение при подготовката на годишните си доклади за напредъка по ЕПС. ЕС има добро сътрудничество с комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, по-конкретно по отношение на положението в Грузия след конфликта.

ЕС и Съветът на Европа изпълниха редица съвместни програми в областта на правовия ред, демокрацията и правата на човека. ЕС и Съветът на Европа продължиха да си сътрудничат тясно в усилията за премахване на смъртното наказание навсякъде по света, пример за което е публикуването на съвместна декларация по повод международния и европейски ден срещу смъртното наказание на 10 октомври 2011 г.

ЕС продължава да допринася в голяма степен за дейностите на Съвета на Европа чрез финансирането на съвместни програми и инициативи. От 2010 г. ЕС финансира няколко цели проекта на Съвета на Европа посредством Инструмента за Източното партньорство с оглед на укрепването на процесите на реформа в държавите от Източното партньорство и приближаването им към стандартите на Съвета на Европа и ЕС в ключови области от обхвата на Платформа 1 на Източното партньорство (добро управление и права на човека). След обещаващите резултати по линия на Инструмента за източно партньорство на Съвета на Европа ЕС стартира Инструмент за южно сътрудничество на Съвета на Европа (4 милиона евро в продължение на повече от 30 месеца), който следва да насърчи напредъка в областта на човешките права и демократизацията в страните от Южното средиземноморие в духа на преработената европейска политика за съседство на ЕС.

4.4. Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)

Европейският съюз представлява половината членуващи в ОССЕ (56 участващи държави) и следователно има специалната отговорност да играе активна роля в организацията.

Основната задача на ЕС е да подкрепя усилията на ОССЕ за засилване на сигурността чрез всичките ѝ три „измерения“, а именно:

- политико-военното измерение;
- икономическото и екологичното измерение; както и
- човешкото измерение.

ЕС е силно ангажиран с тази цялостна концепция за сигурността, в центъра на която са поставени правата на човека. Ето защо в годината след срещата на високо равнище в Астана през 2010 г. ЕС положи много усилия, за да се осигури по-добро прилагане на политическите ангажименти на ОССЕ, които всяка участваща държава е поела доброволно, особено по отношение на човешкото измерение, което включва ангажименти и действия в областта на правата на човека, основните свободи, демократизацията (включително изборите), правовия ред и търпимостта и недискриминацията.

През 2011 г. ЕС постави акцент върху основната свобода на изразяване:

- на първо място, върху предприемането на необходимите мерки, които да гарантират спазването на основните свободи в цифровата епоха и надмощието на плурализма в медийния пейзаж. Свободата на медиите се разглежда като лост за постигането на по-голямо спазване на други основни свободи и човешки права.
- на второ място, подкрепата за усилията, целящи по-добра защита на журналистите предвид тревожната тенденция на зачестили нападения и сплашване на журналисти и работещи в медиите в много части от региона на ОССЕ.

В това отношение успехът беше променлив. От една страна, ЕС даде основен принос за състоялата се в продължение на два дни във Вилнюс през юни 2011 г. успешна и широко разгласена конференция, посветена на безопасността на журналистите, както и за двудневната среща по въпроса за плурализма в новите медии, която се проведе във Виена през юли 2011 г. От друга страна, въпреки сериозните усилия на ЕС съветът на министрите във Вилнюс през декември 2011 г. не успя да постигне консенсус по приемането на решения на министрите по тези две теми, който би довел до по-нататъшно затвърждаване на ангажиментите на ОССЕ в това отношение. За няколко източни държави от региона на ОССЕ беше трудно да признаят тези приоритети на ЕС за приоритети на целия регион на ОССЕ.

Освен това ЕС подкрепи и придаде форма на много полезни прояви, свързани с теми, които са приоритетни за ЕС в рамките на ОССЕ, като например:

- Конференция на експерти, посветена на предприемачеството сред жените (Вилнюс, 3—4 май 2011 г.)
- Годишната конференция на Съюза за борба с трафика на хора (Виена, 20—21 юни 2011 г.)
- Срещата на ОССЕ, посветена на развитието на национални институции по правата на човека (омбудсмани, комитети, институти и други механизми).

Освен това през 2011 г. ЕС изразяваше активно вижданията си на ежеседмичните постоянни съвети и месечните заседания на комитетите на ОССЕ, свързани с човешкото измерение: тези заседания дават възможност за постоянен преглед на ангажиментите в областта на човешките права на 56-те държави, участващи в ОССЕ, и за откритото им и откровено обсъждане.

Много конкретни проблемни ситуации, свързани с правата на човека и основните свободи, бяха изведени на преден план и доведени до знанието на обществеността. ЕС е убеден, че ОССЕ е много полезен елемент на дипломатическия инструментариум, с който разполага Съюзът в областта на правата на човека.

5. ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С КОНКРЕТНИ ДЪРЖАВИ И РЕГИОНИ

5.1. Страни — кандидатки за членство в ЕС, и потенциални кандидатки

5.1.1. Турция

В доклада на Комисията за напредъка през 2011 г. се посочва, че въпреки ограничения напредък са необходими значителни усилия в областта на основните свободи, и особено свободата на изразяване; сериозна загриженост предизвиква броят на съдебните дела срещу писатели и журналисти, както и честите несъразмерни забрани на уебсайтове.

За пета поредна година нарасна броят на жалбите пред Европейския съд по правата на човека. Вече няколко години Турция не изпълнява някои от съдебните решения. Освен това вече няколко години не се провеждат редица реформи, а законодателството в областта на институциите за правата на човека трябва да бъде приведено изцяло в съответствие с принципите на ООН.

По време на Съвета за асоцииране ЕС—Турция през април 2011 г. ЕС насърчи Турция да подобри още повече съблюдаването на основните права и свободи в законодателството и в практиката. Бяха отбелязани положителни стъпки по отношение на гражданския контрол над силите за сигурност и изпълнението на стратегията за съдебна реформа, но е необходим по-нататъшен напредък. Допълнителни усилия са нужни и за цялостно изпълнение на критериите от Копенхаген, в това число по отношение на правата на собственост, правата на професионалните съюзи, правата на лицата с малцинствена принадлежност, правата на жените и на децата, борбата с дискриминацията, равенството на половете и борбата срещу изтезанията и малтретирането. ЕС изрази съжаление, че обявеното от правителството през август 2009 г. демократично отваряне с цел разрешаване по-конкретно на въпроса с кюрдите не е отговорило на очакванията, тъй като на практика са били приложени недостатъчно мерки. ЕС призова Турция да внесе изменения в законодателството за борба с тероризма, за да се избегнат необоснованите ограничения върху упражняването на основните права.

Въпроси от подобен характер бяха разгледани в заключенията на Съвета от декември 2011 г. ЕС заключи, че са предприети действия по важни приоритети, сред които гражданския надзор върху силите за сигурност, реформата на съдебната система, свободата на религията и убежденията и ратифицирането на незадължителния протокол към Конвенцията на ООН против изтезанията. ЕС приветства първите стъпки на Турция към промяна на конституцията, като наблегна, че решаващо остава прилагането в съответствие с европейските стандарти. Съветът също насърчи Турция да направи необходимото за провеждане на възможно най-широки консултации с участието на всички политически партии и на гражданското общество. Освен това Съветът прикани страната да подобри допълнително спазването на основните права и свободи по закон и на практика, по-специално в областта на свободата на изразяване. ЕС приветства приетото законодателство за изменение на Закона за фондациите, целящо да улесни възстановяването на конфискувано имущество на немюсюлмански общности, при условие че бъде прилагано ефективно.

Напредъкът по отношение на политическите критерии, включително основните права, е един от основните елементи на предложението на Комисията за активизиране на отношенията между ЕС и Турция и процеса на присъединяване чрез „Положителната програма“, която бе одобрена от Съвета през декември 2011 г. Положителната програма има за цел да подкрепя и допълва процеса на присъединяване.

През 2011 г. на Турция беше отпусната предприсъединителна финансова помощ в размер на 780 милиона евро. Турция получи подкрепа и в областта на трансграничното сътрудничество и за регионални и хоризонтални програми по линия на Инструмента за предприсъединителна помощ.

5.1.2. *Западни Балкани*

Перспективата за членство в ЕС е най-мощният двигател на свързана с ЕС реформа в региона на Западните Балкани, включително привеждане в съответствие с политиките на ЕС в областта на човешките права. Зачитането на демократичните принципи, принципите на правовата държава, човешките права и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, основните свободи и принципите на международното право, пълното сътрудничество с Международния наказателен трибунал за бивша Югославия (МНТБЮ) и регионалното сътрудничество са сред условията на процеса за стабилизиране и асоцииране, който представлява политическата рамка за страните от Западните Балкани. В неговата основа са споразуменията за стабилизиране и асоцииране, като демократичните принципи и защитата на човешките права са основни елементи.

Последната оценка на ЕС на ситуацията се основава на годишния доклад на Комисията за напредъка, публикуван на 12 октомври 2011 г. Като основни предизвикателства в региона се посочват въпросите, свързани с принципите на правовата държава, и особено корупцията и организираната престъпност, укрепването на административния капацитет и свободата на изразяване в медиите. Освен това в доклада се подчертава значението на регионалното сътрудничество и помирението в региона на Западните Балкани.

По отношение на процеса на завръщане на бежанците и разселените лица по време на срещата си в Белград на 7 ноември външните министри на Босна и Херцеговина, Хърватия, Черна гора и Сърбия постигнаха съгласие да продължат с усилията за намиране на изход от всички нерешени въпроси в тази област и да свикат конференция на донорите с цел финансиране на съвместна програма, свързана с жилищното настаняване на бежанци, на стойност 584 милиона евро.

В рамките на различни форуми ЕС редовно обсъжда със страните от региона въпроси, свързани с правата на човека. Помощта на ЕС се предоставя чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) и е насочена към краткосрочни и средносрочни приоритети за по-нататъшната европейска интеграция. Като част от цялостните усилия на ЕС в Западните Балкани през 2011 г. ЕС организира в региона три мисии по линия на ОПСО и поддържа две служби на СПЕС. В мандата на всяка операция се подчертава значението на въпросите, свързани с човешките права и правовия ред.

ЕС подкрепя мандата на МНТБЮ, като набляга на необходимостта от пълно сътрудничество с Трибунала като особено важно условие за членство в ЕС. Задържането и прехвърлянето на двамата останали бегълци през май и юни 2011 г. допринесе значително за международното правосъдие и помирението в региона.

На 5 декември 2011 г. Съветът на ЕС изтъкна отново значението на защитата на всички малцинства и насърчи правителствата на страните от региона да предприемат необходимите мерки за разрешаване на тези въпроси.

5.1.3. Хърватия

През юни 2011 г., след като изпълни успешно определени показатели по преговорната глава за съдебната система и основните права и през целия процес на сближаване с достиженията на правото на ЕС продължи да бележи напредък в областта на правата на човека и демокрацията, Хърватия приключи преговорите за присъединяване. Страната подписа договора за присъединяване на 9 декември 2011 г. След ратификацията Хърватия ще се присъедини към Европейския съюз на 1 юли 2013 г.; дотогава Европейската комисия ще продължи да следи изпълнението на ангажиментите, поети по време на преговорите за присъединяване, по-конкретно в областта на съдебната система и основните права. Европейската комисия докладва редовно на държавите — членки на ЕС. В доклада за напредъка от октомври 2011 г. Комисията отбеляза предприетите от Хърватия различни мерки за повишаване на осведомеността на обществеността и за подобряване на защитата на правата на човека. Същевременно прилагането на човешките права, включително по отношение на ефикасността на съдебната система и достъпа до правосъдие, изисква непрекъснато внимание.

ЕС наблюдаваше отблизо изпълнението на стратегията за реформа на съдебната система и въвеждането на мерки за укрепване на независимостта, отчетността, безпристрастността и професионализма на съдебната система. По отношение на съдебното преследване на военни престъпления ЕС редовно оценяваше напредъка, постигнат в безпристрастното водене на съдебни процеси. Остава необходимостта от намирането на цялостно решение на въпроса за безнаказаността. ЕС финансира проект за наблюдение от неправителствени организации на процеси за военни престъпления.

ЕС подчерта значението на трайното прилагане на правните разпоредби относно защитата на правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в това число постигането на ефективни резултати вследствие на усилията за повишаване на заетостта сред малцинствата. Освен това ЕС насърчи Хърватия да приложи новостите в областта на правата на жените, на децата и на хората с увреждания.

За трайно завръщане на бежанците трябва да бъдат създадени подходящите икономически и социални предпоставки. Окуражен от съществения напредък на Хърватия по програмата за жилищно настаняване, ЕС продължи да оглавява координацията на донорите и прикани страната да работи и занапред за предоставяне на необходимото настаняване. ЕС припомни необходимостта от цялостно разглеждане на всички случаи на дискриминация и наблегна, че следва да се прилагат възпиращи санкции. ЕС продължи да финансира проекти за изграждане на капацитет в посочените по-горе области чрез Инструмента за предприсъединителна помощ и Европейския инструмент за демокрация и права на човека, включително като отпускна редица стипендии за организации на гражданското общество.

5.1.4. *Бивша югославска република Македония*

ЕС продължи да предприема последващи стъпки във връзка с прилагането на правата на човека в страната и да ги утвърждава.

Като страна по Охридското рамково споразумение от 2001 г. ЕС наблюдава прилагането на всички произтичащи от това споразумение политики. Заедно с президента на републиката, министър-председателя, неговите заместници и представители на цялото общество в проявите за отбелязване на 10-ата годишнина от Охридското рамково споразумение участие взеха комисарят по разширяването и няколко членове на Европейския парламент.

Оценката на Европейската комисия беше, че страната продължава да изпълнява в достатъчна степен политическите критерии. Страната продължи да извършва реформи, свързани с присъединяването, но все още съществуват предизвикателства. В доклада за напредъка през 2011 г. Комисията отбеляза, че правната и институционална рамка в областта на човешките права и защитата на малцинствата е в общи линии изградена, и насърчи диалог по въпроси, предизвикващи сериозно безпокойство, като например липсата на свобода на изразяване в медиите.

През юли делегацията на ЕС участва в организирането на семинар по въпросите на ромите, след който бяха изготвени няколко документа. Като последващо действие, за правителството бяха определени цели, включващи по-широк кръг въпроси, свързани с принципите на правовата държава и основните свободи.

Основните права бяха обект на особено внимание по време на срещата на ръководителите на мисии на ЕС, на която наред със специалното обсъждане на правата на ЛГБТ бяха потвърдени стратегии и насоки по отношение на правозащитниците. Делегацията на ЕС съдейства и за проект, насочен към повишаване на осведомеността на гражданите за правата на лицата, принадлежащи към малцинства, посредством новаторски културни прояви.

През 2011 г. по линия на ИПП ЕС предостави финансова помощ в размер на 29 милиона евро, от които 8,8 милиона евро бяха насочени за защита и утвърждаване на правата на човека. Освен това през 2011 г. по линия на ЕИДПЧ бяха отпуснати 600 000 евро за проекти в контекста на Охридското рамково споразумение: за насърчаване на борбата с дискриминацията, на социалното приобщаване и социалните права, включително за защита на правата на малцинствата и по-конкретно на ромите, с ясен акцент върху интегрирането на правата на жените, децата и хората с увреждания.

Страната има споразумение със САЩ за отказ за предаване, което не отговаря на съответните ръководни принципи на ЕС относно договореностите между държава — страна по Римския статут на Международния наказателен съд, и САЩ.

5.1.5. *Черна гора*

Черна гора постигна известен напредък в утвърждаването и прилагането на правата на човека. Необходими са по-нататъшни усилия за постигане на съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област, особено по отношение на въвеждането и прилагането.

Що се отнася до основните права, известен напредък бе отчетен при укрепването на правната и институционална рамка, но е необходимо съществуващите правни гаранции да бъдат прилагани изцяло, а административният капацитет да бъде увеличен. В съответствие с европейските стандарти и практиката на Европейския съд по правата на човека трябва да се повиши ролята на правоприлагащите органи с цел защита на свободата на медиите.

Качеството и устойчивостта на диалога между държавните институции и организациите на гражданското общество са се подобрили, но е необходимо да бъдат укрепени още повече. Ограничен остава напредъкът по отношение на приобщаването на ромите, гюптите и египтяните. През юли 2011 г. със съдействието на ЕС и Службата на върховния комисар на ООН за бежанците беше приета стратегия за намиране на трайно решение на въпросите на разселените лица в Черна гора.

Законодателната и институционалната рамка, свързана с провеждането на избори, беше значително укрепена с новия закон относно изборите от септември 2010 г., като по този начин бяха изпълнени основните препоръки на Службата на ОССЕ за демократични институции и права на човека и на Венецианската комисия по отношение на провеждането на избори. Необходими са още трайни усилия за укрепването на законодателната и надзорната роля на парламента. Осигурено е автентичното представителство на малцинствата.

Правата на човека са част от механизма за наблюдение след публикуване на становището. По време на Втория съвет за стабилизиране и асоцииране на 20 юни 2011 г. ЕС посочи, че институционалната и законодателната рамка за правата на човека е до голяма степен изградена, но че прилагането на действащото законодателство невинаги е задоволително. ЕС изтъкна, че трябва да продължи повишаването на осведомеността на правоприлагащите органи и на държавните служители за всички аспекти на нарушаването на човешките права. ЕС призова Подгорица да разследва предишни случаи на насилие и сплашване на журналисти и да увеличи усилията за борба с малтретирането и изтезанията.

Съюзът изрази задоволство от присъединяването на Черна гора към общата позиция на ЕС относно Международния наказателен съд, но същевременно отбеляза, че страната има споразумение със САЩ за отказ за предаване, което не отговаря на съответните ръководни принципи на ЕС.

Укрепването на принципите на правовата държава, борбата с корупцията и организираната престъпност, утвърждаването на свободата на медиите и гарантирането на правния статут на разселените лица и спазването на техните права са основни приоритети за започване на преговорите за присъединяване.

5.1.6. Албания

Спазването на демократичните принципи и правата на човека са заложи в Споразумението за стабилизиране и асоцииране между ЕС и Албания, което влезе в сила през април 2009 г.

И през 2011 г. голяма роля играеше политическата безизходица, последвала общите избори през юни 2009 г. Инцидентите на 21 януари 2011 г., довели до насилие и до смъртта на четирима демонстранти, повишиха градус на недоверие. Спорното преброяване на неправилно пуснати бюлетини на местните избори, които се състояха на 8 май, и оспорването на резултатите в Тирана изостриха още повече различията между управляващото мнозинство и опозицията. И макар че всичко това отклони през голяма част от годината вниманието от така необходимите за ЕС реформи в политиката, завръщането през септември на опозицията в парламента и междупартийното споразумение през ноември за изпълнение на някои ключови реформи откри пътя за напредък.

На този фон правителството положи усилия за напредък по програмата на ЕС за интегриране, в частност с план за действие в отговор на 12-те основни приоритета, посочени в становището на Европейската комисия от 2010 г. Сред тези приоритети са укрепването на защитата на човешките права, и по-специално на правата на жените, децата и ромското малцинство, борбата с дискриминацията, както и необходимостта от по-нататъшни мерки за подобряване на отношението към задържаните лица в полицейските участъци, следствения арест и затворите.

След експулсирането на 45 ромски семейства в Тирана, през март 2011 г. делегацията на ЕС, посолството на САЩ и представителството на ОССЕ направиха съвместно изявление, в което призоваха страната да се придържа към международните си задължения и настойчиво приканиха властите да проучат и предоставят необходимата социална помощ.

По отношение на експулсирането и новата рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите в периода до 2020 г. делегацията на ЕС организира през юни специална среща на ръководителите на мисии с цел обсъждане на основните въпроси на ромската общност съвместно с държавите — членки на ЕС, техническия секретариат за ромите към Министерството на труда и социалните въпроси, международни организации и организации на гражданското общество.

През декември делегацията на ЕС проведе семинар, чиято цел беше набелязването на евентуални пътища за подобряване на приобщаването на ромските и египетските общности. През 2012 г. от албанските власти се очаква да докладват на Европейската комисия за изпълнението на заключенията от семинара. Пак през декември делегацията на ЕС подписа десет нови договора за отпускане на безвъзмездни средства в общ размер на 1,2 милиона евро по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека. Проектите, осъществявани от местни неправителствени организации, целят подобряване на достъпа на уязвими и маргинализирани лица до правосъдие, утвърждаване на правата на дискриминирани групи и укрепване на равенството между половете и оправомощаването на жените.

Страната има сключено споразумение със САЩ за отказ за предаване, което не отговаря на съответните ръководни принципи на ЕС относно договореностите между държава — страна по Римския статут на Международния наказателен съд, и САЩ.

През декември 2011 г. албанският парламент одобри кандидатурата за адвокат на народа (назначението се очакваше от февруари 2010 г.).

5.1.7. Босна и Херцеговина

През март 2011 г. Съветът постигна съгласие по цялостен подход на ЕС: укрепена стратегия за Босна и Херцеговина и засилено самостоятелно присъствие на ЕС на място (специален представител на ЕС/Делегация на ЕС).

По линия на установената рамка на процеса на стабилизиране и асоцииране през юни 2011 г. Босна и Херцеговина встъпи в структуриран диалог с ЕС относно съдебната система с цел консолидиране на постиженията в областта на правовата държава, изграждане на независима, ефективна и безпристрастна съдебна система в цяла Босна и Херцеговина и улесняване на по-нататъшното интегриране с ЕС.

През декември 2011 г. политическите ръководители в Босна и Херцеговина постигнаха съгласие за сформирание на министерски съвет (след общите избори през октомври 2010 г.), за приемане на държавен бюджет за 2011 г., за придвижване на законите относно преброяването на населението и държавните помощи, както и за изпълнение на решението на Европейския съд по правата на човека по делото *Sejdic/Finci*. В резултат страната продължава да се стреми към напредък в изпълнението на задълженията си по Споразумението за стабилизиране и асоцииране и временното споразумение с цел хармонизиране на своята конституция с решението на Европейския съд по правата на човека.

Политическият натиск върху медиите и упоритото разделение на медиите на етническа основа продължава да подкопава развитието на толерантно общество. Дискриминацията продължава да бъде широко разпространена и влияе върху всички сектори на социалния и политическия живот. Най-засегнати остават ромите и групите в уязвимо положение. Положенията за подобряване на социалното приобщаване на ромското малцинство усилия са недостатъчни. Недобро е прилагането на правата на жените. Постигнат е ограничен или никакъв напредък за подобряване на положението на жените, подложени на изнасилване или сексуално насилие през войната. Ограничени остават усилията за премахване на дискриминацията и сегрегацията в училищата и за подобряване на достъпа до образование.

Мисиите по линия на ОПСО в Босна и Херцеговина, а именно Полицейската мисия на Европейския съюз (ПМЕС) и операция ALTHEA (ръководените от ЕС сили от 2007 г. насам), осигуряваха подкрепа за правовия ред и безопасната и сигурна среда.

Страната има сключено споразумение със САЩ за отказ за предаване, което не отговаря на съответните ръководни принципи на ЕС относно договореностите между държава — страна по Римския статут на Международния наказателен съд, и САЩ.

Средствата, отпуснати през 2011 г. по линия на компонент I на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП), възлизат на 102,68 милиона евро. Наред с другото, посредством ИПП се подкрепят дейности в областта на образованието и изпълнението на процеса от Сараево за връщане на бежанци в Босна и Херцеговина.

5.1.8. Сърбия

На 5 декември Съветът посрещна със задоволство становището на Комисията от 12 октомври относно кандидатурата на Сърбия за членство в ЕС. Освен това Съветът отчете, че Сърбия е постигнала напълно удовлетворително равнище на сътрудничество с Международния наказателен трибунал за бивша Югославия (МНТБЮ), и отбеляза, че трайното пълно сътрудничество с МНТБЮ остава особено важно. Сърбия постигна съществен напредък по посока на изпълнението на политическите критерии, установени от Европейския съвет от Копенхаген, и изискванията на процеса на стабилизиране и асоцииране, включително в областта на правата на човека и защитата на малцинствата.

В рамките на процеса на стабилизиране и асоцииране ЕС продължи да прави преглед на правата на човека, включително на положението на социално уязвимите групи и малцинства в Сърбия. Освен това делегацията на ЕС в Белград следи отблизо положението с правата на човека в Сърбия, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства, чрез различни средства като мисии на място, както и чрез редовен диалог със съответните заинтересовани страни като организации на гражданското общество и международни организации, особено в контекста на изготвянето на становището.

За 2011 г. по линия на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) бяха отпуснати 201 млн. евро за Сърбия. Финансовата помощ беше насочена в области като укрепването на правовия ред, правата на човека и образованието. Редица инициативи на гражданското общество получиха подкрепа по национални и регионални програми по линия на ИПП, както и в рамките на механизма за гражданско общество и от целеви финансови инструменти като Европейския инструмент за демократизация и права на човека.

Делегацията на ЕС в Белград продължи да наблюдава положението с правата на човека и на лицата, принадлежащи към малцинства, като обръщаше особено внимание на ромското малцинство като една от най-дискриминираните и маргинализирани групи. Създадена беше правната и институционална рамка за защита на основните права. Сега вниманието е съсредоточено върху въвеждането на законодателството относно правата на човека, което трябва да бъде засилено. Сътрудничеството между органите и гражданското общество се подобри със създаването на правителствена служба за сътрудничество с гражданското общество. На недостатъците на съдебната реформа се търси решение чрез текущ преглед на процедурата за повторно назначаване на съдии. Постоянен въпрос в отношенията със Сърбия е борбата с корупцията и организираната престъпност, в това число необходимостта от постигане на бъдещи доверие резултати в съдебните дела, и ЕС насърчава по-нататъшните усилия в това отношение.

5.1.9. *Косово*¹¹

През 2011 г. бюрото за свръзка на Европейската комисия в Косово (БСЕК, сега наречено Бюро на ЕС), специалният представител на ЕС и мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово допринасяха за придържането към международните стандарти относно правата на човека и прилагането им в Косово.

¹¹ Това название не засяга позицията по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/99 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

Чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) и Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) Европейската комисия предостави на съответните институции и местното гражданско общество помощ в областта на правата на човека. През 2011 г. помощта по линия на ЕИДПЧ възлезе на 900 000 евро. Тя включваше финансирането на популярна телевизионна програма за дебати, насърчаваща разследващата журналистика, помощ за организация, която участва в борбата с трафика на хора, както и проекти за пропагандиране в контекста на човешките права. Проектите по линия на ИПП включват дейности за преместването на ромски семейства, живеещи в замърсени с олово области в Косово, за обратното приемане и реинтеграция на ромски семейства, репатрирани от държави — членки на ЕС, за връщането на разселени лица, избягали в Сърбия през 90-те години на XX век или вследствие на размириците през 2004 г. Техническа помощ беше предоставена и чрез Инструмента за техническа помощ и обмен на информация (ТАИЕХ) с цел подобряване на свободата на изразяване посредством изменението на правната рамка за обществената електронна медия и новия канал на сръбски език.

Специалният представител на ЕС участва в утвърждаването на правата на човека посредством наблюдение и докладване по специфични аспекти на човешките права и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, както и чрез политическо застъпничество пред институциите в Косово. Политическото застъпничество и натискът за прилагане на стандартите в областта на правата на човека намериха отражение в диалога по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране (ПСА). По време на председателстваното от ГД „Разширяване“ заседание в областта на правосъдието, свободата и сигурността в рамките на диалога по линия на процеса на стабилизиране и асоцииране бяха отправени няколко препоръки към властите в Косово (които бяха изпълнени), по-конкретно с цел рационализиране на институциите, които се занимават с правата на човека, повишаване на политическата подкрепа за омбудсмана и координирано разглеждане на многобройни въпроси, свързани с правата на собственост. Бюрото за свързка на Европейската комисия редовно провеждаше консултации с местни организации на гражданското общество. Няколко от тези консултации бяха свързани с въпроси на правата на човека, а събраната информация послужи за изготвянето на годишния доклад за напредъка, за подготвянето на заседания за диалог по ПСА и за организирането на среща на високо равнище с участието на всички заинтересовани страни, която беше посветена на интеграцията на ромите и се председателстваше от директора, отговарящ за Западните Балкани в ГД „Разширяване“.

След срещата, която се състоя през май в Прищина, участниците от ЕС успяха да преодолеят препятствията, свързани със записването в училище на 60 деца от ромските, гюптските и египетските общности, които не бяха посещавали училище в продължение на няколко години. Това беше крайъгълен камък в изпълнението на 40-те действия, договорени по време на конференцията. По-нататъшното изпълнение на тези действия понастоящем е обект на наблюдение.

По отношение на правата на жените през 2011 г. беше отбелязан известен напредък в резултат на приемането на закона за защита срещу домашното насилие, големите отговорности, възложени на жените в новото правителство, и избора на жена за президент на Косово.

Мисията на ЕС в областта на върховенството на закона в Косово продължи да изпълнява своя мандат. Главната ѝ цел е да подпомага и подкрепя институциите в областта на правовия ред, съдебните и правоприлагащите органи в напредъка им към устойчивост и отчетност.

Специалната група за разследване разследва обвиненията за военни престъпления и организирана престъпност в Косово и региона, отправени от г-н Dick Marty в доклада му за Съвета на Европа за 2011 г. Разследването на специалната група за разследване ще бъде сложно и продължително и ще се извършва в съответствие с международните стандарти за правата на човека.

Конституционната и правната уредба на Косово в областта на правата на човека е приведена до голяма степен в съответствие със стандартите на ЕС, но липсват политическа воля и средства за прилагането ѝ. Ниска остава и осведомеността за основните права и правата на лицата, принадлежащи към малцинства. Оценката в доклада на Комисията за напредъка през 2011 г. сочи, че утвърждаването и прилагането на правата на човека остава голямо предизвикателство. Констатациите в доклада послужиха като ежедневно средство за пропагандиране на придържане към международните стандарти в областта на правата на човека.

5.2. Страни, обхванати от европейската политика за съседство

5.2.1. *Източно партньорство*

През 2011 г. ЕС активизира диалога и сътрудничеството в областта на правата на човека със страните от Източното партньорство (Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Република Молдова и Украйна) както на двустранна, така и на многостранна основа. На проведената през септември 2011 г. във Варшава среща на високо равнище беше подчертано, че Източното партньорство се основава на общите ценности и принципи на свободата, демокрацията, зачитането на правата на човека и основните свободи и принципите на правовата държава.

Многостранното измерение на Източното партньорство подкрепя сближаването на партньорите с нормите на ЕС и служи като средство за ангажиране с широк кръг заинтересовани страни (гражданското общество, парламенти и регионални и местни органи), което гарантира, че въпросите на демокрацията и правата на човека остават водещи в програмата на Източното партньорство.

В помощ на подкрепата за утвърждаване на човешките права и демократичните ценности през май 2011 г. започна да действа Инструмент за Източно партньорство. Целта на инструмента, финансиран от ЕС и прилаган от Съвета на Европа, е да спомогне за сближаването на партньорите със стандартите на ЕС и на Съвета на Европа в областта на съдебната реформа и изборните стандарти, както и в борбата с киберпрестъпността и корупцията.

5.2.2 Южен Кавказ (регион)

Годината 2011 се характеризираше с по-нататъшни усилия за реформа на страните от Южен Кавказ, насочени към по-голямо спазване на човешките права и насърчаване на демократичното управление. Напредъкът в тези области обаче беше неравномерен, тъй като за положението в Грузия, Армения и Азербайджан останаха характерни липсата на плурализъм в медиите, слабият правов ред, тежките репресии на мирните протести и политическото поляризиране. Поради тази причина ЕС следеше отблизо ситуацията с правата на човека в тези три държави и повдигаше въпроса по време на всички двустранни срещи, включително при конкретен диалог по правата на човека и в работата на подкомитети. Това придоби още по-голяма важност в контекста на заложеното в преработената политика за европейско съседство равнище на амбиция в отношенията на ЕС със съседните държави, която ще взема под внимание отражението на тези ценности в националните практики и в изпълнението на политиките.

5.2.3. Армения

ЕС продължи да насърчава арменските власти да предприемат по-нататъшни стъпки за преодоляване на събитията от 1 и 2 март 2008 г., последвали президентските избори. През май народното събрание одобри президентска амнистия, която доведе и до освобождаването на всички поддръжници на опозицията, задържани във връзка със събитията през март 2008 г. след президентските избори. Арменските власти обаче трябва да проведат цялостно разследване на смъртните случаи по време на сблъсъците през март 2008 г. и на твърденията за малтретиране на лица, задържани от полицията, и нарушенията на изискването за справедлив процес.

ЕС насърчи арменските власти да подобрят свободата на изразяване и свободата на медиите, и по-конкретно ситуацията по отношение на телевизионните излъчвания и делата за обида и клевета. След влизането в сила през 2011 г. на новия закон, с който беше изменен Законът за телевизията и радиото, броят на телевизионните канали, излъчващи в столицата, беше сведен от 22 на 18. Печатните медии и медиите онлайн се характеризират с по-голям плурализъм, но обсегът им е ограничен. Законът за радио- и телевизионното разпръскване, изменен няколко пъти, продължава да поражда загриженост относно плурализма на медиите. Въпреки че декриминализира клеветата и обидата, законът предвижда големи парични глоби за обида и клевета. Такива глоби може да бъдат налагани на медии след граждански иск. На 10 ноември представителят на ОССЕ за свободата на медиите призова властите да извършат по-нататъшна реформа в законодателството с цел да се гарантира подходяща защита на медиите при граждански дела за клевета.

ЕС призова арменските власти да подобрят положението със свободата на религията и убежденията. Макар като цяло да се спазва свободата на религията, членовете на малцинствени вероизповедания понякога се сблъскват с обществена дискриминация. Алтернативната гражданска служба остана проблем през 2011 г. предвид необходимостта да се гарантира истински алтернативна гражданска служба в съответствие с препоръките на Венецианската комисия.

Третият кръг от диалога между ЕС и Армения по правата на човека се състоя в Брюксел през декември 2011 г. Диалогът беше откровен и открит, а арменската страна показва сериозна воля за ангажимент.

ЕС продължи да съдейства за укрепването на Службата на правозащитника, която запазва основната си роля в наблюдаването на положението с правата на човека и основните свободи в Армения.

Освен това консултативната група на ЕС за Република Армения продължи да подкрепя усилията за реформи в Армения, в това число реформите в областта на човешките права и доброто управление.

5.2.4. *Азербайджан*

През 2011 г. положението с правата на човека в Азербайджан предизвикваше загриженост в ЕС, който следеше отблизо развоя на събитията в тази област през цялата година и повдигаше въпроса при двустранни разговори с азербайджанските власти.

Безмилостното потушаване на вълната от протестни действия през март и по-конкретно на митинга в Баку на 2 април беше сигнал за сериозно възпрепятстване на демократизацията и зачитането на човешките права, както и за неспазване на ангажиментите, поети към ЕС и по линия на членството на Азербайджан в Съвета на Европа и в ОССЕ. ЕС изрази безпокойството си в девет декларации. В края на 2011 г. около 13 активисти, участвали в събитията от април 2011 г., все още бяха в затвора. Безпокойство породило и принудителното изселване на голям брой жители от центъра на Баку, продиктувано от усилените ремонтни работи в центъра на града, което в някои случаи предхождаше съдебното решение.

След парламентарните избори през ноември 2010 г. и установените в процеса на наблюдение недостатъци Службата на ОССЕ за демократични институции и права на човека представи поредица предложения, като повечето от тях не бяха разгледани и нито едно не беше изпълнено (включително преработването на състава на избирателните комисии на всички равнища). Макар освобождаването през май 2011 г. на задържания журналист Eynullah Fatullayev да беше приветствано като положително развитие, условията за упражняване на свободата на словото и свободата на събрания се влошиха със зачестилите прояви на тормоз и сплашване на независими журналисти и пречките пред организирането на протести. Освен това Азербайджан отказа да покани докладчика на ПАСЕ за политическите затворници Strasser.

Като последващо действие по първия кръг от заседанията на подкомитета ЕС—Азербайджан по въпросите на правосъдието, свободата, сигурността и правата на човека и демокрацията през юни 2011 г. в Баку беше организиран семинар на гражданското общество, посветен на работната среда за неправителствените организации. Вторият кръг от обсъжданията на подкомитета се състоя през ноември 2011 г. в Брюксел. Въпроси, свързани с нарушения на човешките права, бяха включени в срещите на високо равнище между ЕС и Азербайджан, в т.ч. и в Съвета за сътрудничество през ноември 2011 г.

5.2.5. Грузия

През 2011 г. ЕС и Грузия продължиха да задълбочават и разширяват отношенията си в рамките на Източното партньорство. Преговорите за споразумение за асоцииране между ЕС и Грузия напредваха с добро темпо, а Грузия отбеляза напредък, достатъчен за започването на преговори за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия. През 2011 г. работата на ЕС в областта на правата на човека беше подкрепена от нова стратегия за правата на човека за Грузия, която бе изготвена и одобрена от държавите членки.

През юни 2011 г. в Брюксел се проведе четвъртият диалог по правата на човека ЕС—Грузия. Диалогът се характеризираше с конструктивни дискусии и по-фокусирани изказвания и ангажираност на грузинската страна отколкото при предишни сесии.

През 2011 г. ЕС продължи да съдейства за укрепването на Службата на обществения защитник (СОЗ) в рамките на новата програма „Цялостно институционално изграждане“. СОЗ продължи независимата си дейност за наблюдение на нарушенията на човешките права и изготви конкретни препоръки за властите. Добър пример е пълната реформа на стратегията за здравни грижи в затворите след докладите на СОЗ през 2011 г. През 2011 г. за първи път грузинският обществен защитник беше избран за член на Комитета на ООН срещу изтезанията.

Като цяло Грузия продължи с въвеждането на политически реформи. Прокарани бяха няколко изменения на основни закони в областта на политиката, правосъдието, свободата и сигурността. Грузия продължи да бележи напредък в борбата с корупцията. Същевременно остават някои въпроси относно справедливите условия на изборната обстановка, сред които неравномерно разпределената тежест на гласовете, неясноти в механизмите за оспорване на изборните резултати, равният достъп до медиите и недостатъчно регулираното използване на държавни средства за политически цели от управляващата партия.

Характерни за управлението на Грузия остават и доминиращата изпълнителна власт, слабият парламентарен контрол и недостатъчната степен на независимост на съдебната система. След насилственото разпръскване на протестиращи през май поведението и отчетността на грузинските правоприлагащи органи станаха обект на внимателно разглеждане. Случаи на прекомерно използване на сила от правоприлагащите органи не стигнаха до съд. Реформата и по-нататъшното либерализиране на сектора на наказателното правосъдие продължиха в съответствие с договорените между правителството и ЕС планове и програми, въпреки че големият брой затворници предизвиква загриженост.

Грузия направи важна крачка към гарантирането на свободата на религията. Зачитането на правото на труд и по-конкретно неспазването от Грузия на някои разпоредби на международните конвенции за правото на труд продължават да предизвикват безпокойство. Нарасна загрижеността, че правото на собственост не се зачита в достатъчна степен.

ЕС участва активно в усилията за разрешаване на конфликта в Грузия чрез мисията за наблюдение на ЕС (EUMM) и новия специален представител на ЕС за Южен Кавказ и кризата в Грузия. Беше постигнат напредък в областта на услугите за вътрешно разселени лица, но остава известно безпокойство във връзка с изгонванията. ЕС, заедно с ОССЕ и ООН, продължава да председателства преговорите в Женева.

5.2.6. *Беларус*

През 2011 г., след нарушенията на изборните стандарти на президентските избори през 2010 г. и последвалите репресии на опозицията и гражданското общество положението в Беларус по отношение на спазването на човешките права, правовия ред и демократичните принципи сериозно се влоши.

На заседанието на Съвета по външни работи от 31 януари 2011 г. бе поискано незабавното освобождаване и реабилитация на лицата, задържани по политически причини след изборите на 19 декември, а Беларус беше настойчиво приканена да спазва правата на задържаните и на техните семейства. Освен това Съветът призовава беларуските власти да сложат край на преследването на демократичните сили, независимите медии, представителите на гражданското общество и студентите и да преустановят всякакви наказания или дискриминация срещу онези, които упражняват правото си на свобода на изразяване и на събрания, включително лидерите на опозиционните партии.

Във връзка с тези последни събития и развитието на обстановката, на 31 януари Съветът реши да наложи и ограничения за пътуване и замразяване на активите на лицата, отговорни за фалшифицирането на президентските избори от 19 декември 2010 г. и за последвалите жестоки репресии на демократичната опозиция, гражданското общество и представителите на независимите медии. Отново бяха въведени и ограниченията за пътуване, вдигнати на 13 октомври 2008 г. с цел да се насърчи напредъкът. Ограничителните мерки бяха засилени още повече на заседанията на Съвета от 21 март, 24 май, 20 юни и 10 октомври.

На 17 юни по време на 17-ата сесия на Съвета на ООН по правата на човека беше приета внесената от ЕС резолюция за правата на човека в Беларус.

На 20 юни 2011 г., на фона на политическите съдебни процеси, по-конкретно през април и май, Съветът остро осъди задържането, съдебните процеси и осъждането по политически причини на представители на гражданското общество, независимите медии и политическата опозиция, сред които бившите кандидат-президенти Некляев, Римашевски, Саников, Статкевич и Ус, и отново призова за незабавното освобождаване и реабилитиране на всички политически затворници. Освен това Съветът осъди продължаващото влошаване на положението със свободата на медиите в Беларус и призова страната да прекрати политическото преследване и тормоз на демократичните сили, независимите медии, гражданското общество и техните защитници.

В изявление от 16 юли говорителите на ВП Аштън изразиха безпокойство от зачестилите случаи на брутално отношение към “мълчаливите протести” в Беларус.

В декларация, приета от държавните и правителствените ръководители от ЕС по време на срещата на високо равнище на държавите от източното партньорство във Варшава на 30 септември 2011 г., ЕС изрази дълбоката си загриженост от влошаващото се положение с правата на човека, демокрацията и правовия ред, осъди влошаването на положението със свободата на медиите и призова за незабавното освобождаване и реабилитиране на всички политически затворници, за прекратяване на репресиите на гражданското общество и медиите и за встъпване в политически диалог с опозицията.

На 8 август говорителят на ВП Аштън направи изявление по повод ареста на известния правозащитник Алес Беляцки, а на 23 и 24 ноември ВП Аштън и комисарят Щефан Фюле излязоха с две съвместни изявления във връзка със съдебния процес и осъждането на правозащитника.

В съвместно изявление на държавния секретар на САЩ Хилари Клинтън и ВП Аштън беше отбелязана първата годишнина от репресиите, последвали президентските избори на 19 декември 2010 г., беше изразено безпокойство от положението, както и готовността на САЩ и ЕС да съдействат за изпълнението от Беларус на международните й задължения за спазване на основните права на човека, правовия ред и демократичните принципи

Беларус е единствената държава в Европа, която продължава да прилага смъртно наказание. На 22 юли 2011 г. ВП Аштън направи остро изявление във връзка със съобщенията за екзекуцията на г-н Нурshkawtsow и г-н Burdyka, а в изявление от 1 декември 2011 г. изрази съжаление от решението на Върховния съд да осъди на смърт г-н Kanavalaw и г-н Kavalayow. И в двата случая ВП Аштън призова Беларус да се присъедини към глобалния мораториум върху смъртното наказание.

На международната конференция на донорите “Солидарност с Беларус” във Варшава на 2 февруари 2011 г. комисарят Фюле съобщи, че Комисията ще увеличи четирикратно помощта си за гражданското общество в Беларус и ще предлага спешна подкрепа за жертви, с което общият размер на финансирането от ЕС за населението на Беларус за периода от 2011 г. до 2013 г. ще се увеличи на 17,3 милиона евро.

5.2.7. Република Молдова

През април 2011 г. се състоя вторият кръг от диалога по правата на човека между ЕС и Република Молдова, който през октомври 2011 г. беше допълнен от неформална среща на експертно равнище с правителството на Република Молдова, представители на гражданското общество и с участието на ОССЕ, Съвета на Европа и представители на Програмата на ООН за развитие. Като последващо действие по диалога по правата на човека през юни 2011 г. в рамките на Инструмента за техническа помощ и обмен на информация (ТАИЕХ) беше организиран семинар на експерти, посветен на недискриминацията.

Въпреки проточилата се безизходна ситуация около избора на президент на страната и свързаната с това политическа несигурност Република Молдова продължи да бележи траен напредък за постигане на съответствие с демократичните принципи и принципите на правовата държава.

През юни в страната се проведеха местни избори. Те бяха потвърждение за подобрената изборна среда (избирателният кодекс беше изменен през март и април) в съответствие с някои от препоръките на Службата за демократични институции и права на човека на ОССЕ, направени след двете общонационални анкети през 2010 г. На някои места обаче липсата на подходящо оборудване за гласуване повлия върху анонимността на вота, а в по-общ план трябва да се подобри законодателството относно изборите и политическите партии, по-конкретно по отношение на финансирането на партиите и предизборните кампании, процедурите за оплаквания и обжалване и регистрацията на гласоподавателите.

Що се отнася до свободата на изразяване, съдебната практика не е догонила неотдавнашните подобрения в законодателството и в съдебните решения продължава позоваването на Гражданския кодекс вместо на новия закон за свободата на изразяване. Така медиите не можаха да се ползват от гарантираната от законодателството степен на защита. В областта на свободата на медиите извършената вътрешна реформа превърна обществената електронна медия Teleradio Moldova в модерна институция. Вечерната новинарска емисия на руски език беше изместена в по-неудобен часови пояс, но същевременно бе увеличено определеното за тази емисия време.

Действащите правни разпоредби гарантират свободата на събранията и сдруженията.

Нарушенията на това право са вече изключени. По искане на общината на Кишинев Апелативният съд на Кишинев измести Парада на равенството, организиран от групата на лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица, от центъра на столицата на място, където няма да привлича внимание.

Известен напредък може да се отбележи по отношение на защитата на малцинствата. С помощта на УНИЦЕФ и Съвета на Европа правителството назначи медиатори на ромската общност, а през юли прие план за действие за приобщаване на ромите за периода 2011—2015 г. Понастоящем планът се преработва.

Очаква се приемането от парламента на законодателство за борба с дискриминацията. Продължава дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация.

По отношение на интегрирането на хората с увреждания беше постигнат ограничен напредък. След приемането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания правителството одобри редица концепции за нови социални услуги за хора с леки умствени увреждания.

Неравномерен беше напредъкът по отношение на правата на децата. Броят на децата в социални заведения намалява, но все още е висок (6 900 според УНИЦЕФ). Въпреки сериозните промени в законодателството през 2010 г. на въпроси като детския труд и правосъдието за непълнолетни не е намерено адекватно решение. Системата за правосъдие за непълнолетни не отговаря на признатите международни стандарти, а уязвимостта на децата по отношение на трафика на хора и сексуална експлоатация остава съществен проблем.

Правителството продължи да изпълнява националната програма за равенство на половете за периода 2010—2015 г. Трудовото законодателство беше изменено в съответствие с преработената Европейска социална харта с цел включване на понятието „сексуален тормоз“. Жените обаче все още не са достатъчно представени нито в централното, нито в местното управление, въпреки че след местните избори броят на кметиците леко се повиши. Освен това, въпреки подобрената правна рамка механизмите за защита срещу домашното насилие остават недостатъчни поради неизпълнение на съдебните заповеди за защита, от една страна, и поради липсата на система за рехабилитация на извършителите, от друга страна.

Напредък беше постигнат по отношение на свободата на религията. Парламентът прие закона за религиозните организации. През март 2011 г. Министерството на правосъдието регистрира за първи път ислямска религиозна организация – „Ислямска лига на Република Молдова“ . Като цяло членовете на религиозни общности могат да изповядват своята религия свободно и без страх от нерегламентирана държавна намеса. Същевременно проявите на политическа намеса и в някои случаи изказвания, насаждащи омраза, от страна на представители на широко преобладаващата ортодоксална църква не срещаха отпор от публичните органи.

Република Молдова е изправена пред замразен конфликт с отцепническия регион на Приднестровието, който на практика има собствени власти. Положението с правата на човека в региона на Приднестровието продължава да поражда сериозно безпокойство. Областите, в които са необходими подобрения, включват работата на съдилищата на местно равнище, условията в местата за задържане, свободата на изразяване, свободата на религията и убежденията и правото на образование, и по-конкретно възможността за свободно функциониране в региона на училищата, използващи латинската азбука. Неотдавнашната промяна във фактическото ръководство повлия върху използваната за въпросите на човешките права реторика и надеждите са, че замислените реформи в посочените по-горе области ще бъдат осъществени възможно най-скоро.

5.2.8. *Украйна*

Украйна продължава да бъде страна с демократични институции, ангажиран свободен печат и активно гражданско общество. Въпреки това строгият контрол на изпълнителната власт върху съдебната система, политически мотивираното преследване на опозиционни лидери и отмяната на конституцията от 2006 г. доведоха до влошаване на политическата обстановка. Правовият ред остава слаб, което се дължи главно на необходимостта от доизграждане на статута и капацитета на основните институции.

Събитията през 2011 г. в областта на демокрацията и правата на човека показаха устойчива тенденция за отстъпление от демокрацията, което поставя под въпрос постигнатия в миналото значим напредък. Редица бивши високопоставени служители и водещи опозиционни фигури, включително бившият министър-председател Тимошенко, бяха обект на правосъдие с избирателен характер, което се отличаваше с непрозрачни и опорочени съдебни процедури. Това породило сериозни критики в самата Украйна и в чужбина. Изразено бе и безпокойство относно съществените забавяния в организирането на специализирани медицински прегледи на задържани лица. Международните и местните организации в областта на правата на човека продължават да информират за нарастващ брой на жалбите срещу изтезания и малтретиране в местата за лишаване от свобода и в местата за задържане, както и за неосигуряването на подходящи медицински грижи. Налице са прекомерна употреба на мерки за задържане в досъдебното производство, което допълнително утежнява проблема с пренаселеността в местата за задържане. Изпълнението на решенията на украински съдилища и на Европейския съд по правата на човека все още страда от недостатъци.

Правителството извърши известна работа по подготовката на нови правни актове в областта на свободата на събранията и НПО. Продължи постъпването на информация, че правоприлагащите органи прибегват до различни средства за възпиране на проявите на недоволство и в определени случаи са правили опити да ограничават свободата на събрания. Журналисти подадоха оплаквания срещу *de facto* цензура и натиск от страна на правоприлагащите органи. Все още предстои приемането на цялостно антидискриминационно законодателство.

На 16 юни 2011 г. в Киев се проведе министерската среща ЕС—Украйна по правосъдие, свобода и сигурност. На нея беше потвърдена необходимостта Украйна да укрепи допълнително зачитането на правата на човека, основните свободи, демократичните ценности и принципите на правовата държава, на основата на независима и безпристрастна съдебна система. На срещата на високо равнище ЕС—Украйна, проведена в Киев на 19 декември 2011 г., ръководителите постигнаха разбирателство, че постиженията на Украйна, особено във връзка със зачитането на общите ценности и принципите на правовата държава, ще бъдат от решаващо значение за темпа на политическото ѝ приобщаване и икономическата ѝ интеграция в ЕС, включително в контекста на сключването на споразумението за асоцииране и последващото му изпълнение.

5.2.9. Съюз за Средиземноморието

Началото на Съюза за Средиземноморието беше поставено на срещата на високо равнище в Париж на 13 юли 2008 г., на която беше подчертан ангажиментът за укрепване на демокрацията и политическия плюрализъм чрез разширяване на участието в политическия живот и възприемане на всички права на човека и основни свободи. 2011 г. стана свидетел на бурни промени в Южното средиземноморие като бяха свалени репресивните режими в Египет, Тунис, Либия, а насилието в Сирия все още продължава. Събитията отекнаха в Ливан, Мароко, Йордания и Алжир, които реагираха чрез по-голям ангажимент за реформи. Подновената европейска политика за съседство (ЕПС) призна Съюза за Средиземноморието за важна регионална рамка, допълваща двустранните отношения между ЕС и неговите партньори; ЕПС отправи призив към секретариата на Съюза за средиземноморието да поеме ролята на катализатор за популяризирането на ключови проекти; ЕПС изтъкна и необходимостта да предостави по-голяма подкрепа на партньорите си, ангажирани с демокрацията, в т.ч. и правата на човека, въз основа на принципа „повече за повече“.

Така програмите SPRING, приети от Комисията, възнаграждават страните партньори, поели сериозен ангажимент за реформи, включително в областта на правата на човека. Наред с това Евросредиземноморската мрежа за правата на човека, която обединява 64 организации в областта на правата на човека в евросредиземноморския регион, продължи да оказва подкрепа за процесите на реформи в арабския свят.

5.2.10. Египет

В съвместна декларация от февруари 2011 г. председателят на Европейския съвет Херман ван Ромпюй, председателят на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу и върховният представител на ЕС Катрин Аштън приветстваха решението на президента Мубарак да се оттегли. ЕС похвали куража на египетския народ и призова армията да гарантира, че демократичните промени ще се осъществят по мирен път, като изрази твърдия си ангажимент да увеличи подкрепата си за Египет и неговия народ в преходния период.

От началото на народните бунтове в Египет през януари 2011 г. ЕС твърдо се противопостави на всички неоправдани ограничения на правото на свобода на мирни събрания. Например през януари 2011 г. върховният представител на Съюза и заместник-председател на Комисията, както и заключенията от заседанието на Съвета по външни работи на ЕС, изразиха голямо безпокойство относно информацията за насилствени нападения срещу мирни демонстранти от страна на въоръжени лица и изпратиха строго послание на египетските власти незабавно да предприемат мерки, с които да се гарантира, че правоприлагащите органи ще закрилят правото на мирни събрания на протестиращите и ще освободят лицата, задържани за мирно изразяване на своите възгледи, и настоятелно приканиха властите да изпълнят обещанието си за прекратяване на съдебните процеси срещу граждани във военни съдилища.

В началото на бунтовете египетското правителство блокира редица уебсайтове в социалните мрежи, а египетските полицейски органи арестуваха десетки репортери на местни и международни медии. В декларация от януари 2011 г. ЕС настойчиво прикани египетските власти незабавно да възстановят всички мрежи за комуникация.

ЕС приветства измененията в конституцията, приети чрез референдум през март 2011 г., и оказва подкрепа за избирателния процес, започнал през ноември 2011 г. като предостави финансова помощ на организации на гражданското общество в Египет за обучението на повече от 1000 наблюдатели на изборите, за повишаване на осведомеността на избирателите и за изграждане на капацитет на избирателната комисия. На 30 март 2011 г. ЕС организира семинар, посветен на „Предизвикателствата пред правата на човека след 25 януари“.

ЕС приветства съобщението на правителството, че националната служба за сигурност ще бъде подложена на съдебен надзор и ще функционира единствено като невоенна агенция за събиране на разузнавателна информация, и предложи съдействие за реформата на сектора на сигурността.

По повод третото си посещение в Кайро на 14 април 2011 г. върховният представител Катрин Аштън проведе среща с представители на жените и изслуша техните опасения. ЕС категорично осъди всички форми на насилие срещу жените и други уязвими групи и повдигаше редовно тези проблеми пред египетските власти; Съюзът изрази подкрепа за усилията на властите за популяризиране на правата на жените, като проактивно подкрепи инициативи на гражданското общество за популяризиране на тези права.

Закрилата на лицата от малцинствата и борбата срещу дискриминацията, включително на религиозна основа, бяха утвърдени като приоритет в програмирането на сътрудничеството на ЕС с Египет. ЕС неколккратно изрази силно безпокойство по отношение на свободата на религията в Египет и в неотдавнашни декларации (от 1 януари, 7 май и 10 октомври) върховният представител осъди безрезервно нападенията срещу невинни поклонници копти и призова преходното ръководство да възстанови реда и да предаде на правосъдието лицата, отговорни за насилието, за да бъдат съдени от редовните съдилища.

Чрез делегацията си в Кайро и редовните контакти с египетското министерство на външните работи, министерството на вътрешните работи и Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) ЕС наблюдава отблизо положението на мигрантите и бежанците в Египет. ЕС настоятелно прикани египетските власти да предприемат подходящи мерки срещу трафика на хора и да осигурят закрилата на основните права на мигрантите и бежанците, за които отговарят. ЕС приветства сигналите на правителството, че Синай е стратегически приоритет, на който следва да бъде отделено по-голямо внимание и изразява готовност да подкрепи египетските органи в това усилие.

На 29 декември 2011 г. египетските сили за сигурност и представители на прокуратурата извършиха внезапни проверки на редица офиси на местни и международни организации на гражданското общество, намиращи се на 17 различни места из страната, и конфискуваха компютри и документация. По време на внезапните проверки бяха забелязани процедурни нередности, като липса на заповеди за претърсване или липса на съдебни заповеди за затваряне на офисите. В изявление от 30 декември говорителят на върховния представител на ЕС призова египетските власти да разрешат проблема и да дадат възможност на организациите на гражданското общество да продължат работата си в подкрепа на прехода в Египет.

На заседанието на Съвета по външни работи на ЕС от 1 декември 2011 г. беше приветствано добре организираното и мирно начало на парламентарните избори в Египет на 28 ноември и беше отбелязано съобщението на върховния съвет на въоръжените сили за провеждането на избори за президент преди края на юни 2012 г. Съветът изтъкна, че следва възможно най-скоро да се премине към гражданско управление.

5.2.11. Израел

Подобно на предходни години ЕС продължи да заявява силното си безпокойство по отношение на човешките права на съответните заседания в рамките на Съвета за асоцииране ЕС—Израел. Заседанията представляваха възможност да се обсъдят въпроси като зачитането на правата на човека по отношение на всички групи от населението, административното задържане (включително по отношение на отделни случаи), правата на хората от малцинствата, правозащитниците и международното хуманитарно право и правото в областта на правата на човека.

На 13 септември 2011 г. се проведе 5-ото заседание на неофициалната работна група ЕС—Израел по правата на човека. Подробно бяха разгледани редица проблеми, свързани с положението в Израел. Те включваха правния статут и икономическото положение на израелските малцинствени групи, с изявен акцент върху заселването и имуществените права на бедуинската общност. По отношение на арабското малцинство като цяло, ЕС призова за подобряване на действащата правна рамка с оглед на по-успешното предотвратяване на някои форми на дискриминация и насърчи Израел да се съобрази със заключителните наблюдения от 2010 г. на Съвета на ООН по правата на човека и на комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените (2011 г.) във връзка с палестинската арабска общност. В Кнесета бяха обсъдени и редица законодателни предложения, насочени към ограничаване на свободата на сдружаване и функционирането на НПО и на гражданското общество като цяло, включително законопроект за финансираните от чужбина НПО, който беше приет през февруари 2011 г., и закон относно бойкотите. Беше широко застъпен и въпросът за условията за задържане и за задържаните лица в Израел и Европа, като ЕС отново изрази своята загриженост по отношение на практиката за административно задържане и привлече вниманието върху някои отделни случаи. В хода на обсъжданията значително внимание беше отделено на правата на детето, по-специално във връзка със задържането на деца. Освен това от израелска страна бяха повдигнати някои въпроси, будещи обща загриженост, и по-конкретно правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в държавите — членки на ЕС, като Израел очерта последните събития във връзка с правата на ЛГБТ като законовата забрана на дискриминацията срещу двойките от един и същ пол в някои области и признаването от Върховния съд на пенсионните права и правото на отпуск по майчинство. Делегациите проведоха обмен на мнения по въпроси, свързани с антисемитизма и ксенофобията, и припомниха значението на годишните семинари ЕС—Израел по този въпрос, въз основа на приоритетите на плана за действие. И накрая, задълбочено бяха обсъдени действията, предприети в рамките на международните форуми по правата на човека (Общото събрание на ООН и СПЧ), и сътрудничеството с механизмите на ООН, както и ратифицирането и прилагането на основните инструменти на ООН в областта на човешките права и незадължителните протоколи към тях (по-специално Конвенцията против изтезанията и незадължителния протокол към нея).

В рамките на подкомитета ЕС—Израел за политически диалог и сътрудничество бяха обсъдени с Израел въпроси относно правата на човека във връзка с окупираните палестински територии.

5.2.12. *Окупирани палестински територии*

В рамките на европейската политика за съседство ЕС води с Палестинската власт (ПВ) редовен диалог по въпросите на правата на човека. На 30 и 31 март 2011 г. във Витлеем се проведе третото заседание на подкомитета ЕС—ПВ по правата на човека, доброто управление и принципите на правовата държава. След заседанието на подкомитета Палестинската власт организира консултативен форум с участието на представители на гражданското общество. Независимата комисия за правата на човека (ICHR), която участва в палестинската делегация, направи преглед на състоянието на правата на човека в окупираните палестински територии, като отбеляза, че окупацията на териториите и вътрешното политическо разделение сред палестинците е допринесло за множество нарушения на тези права.

ЕС изрази безпокойството си по повод нарушенията на правата на човека, сред които произволно задържане, неизпълнение на съдебни решения, както и нарушения на правото на свобода на изразяване и на събранията. Съюзът повдигна и въпроса за твърденията за изтезания в местата за задържане, управлявани от Палестинската власт, както и за твърде честите незаконни арести. ЕС припомни категоричното си и принципно противопоставяне на смъртното наказание при всички обстоятелства. Съюзът похвали Палестинската власт за мораториума *de facto* върху смъртното наказание и настоятелно я прикани да продължи с плановете си за официално премахване на смъртното наказание в процеса на приемане на нов наказателен кодекс.

През 2011 г. ЕС по различни поводи повдигаше темата за състоянието на правата на човека в окупираните палестински територии, където все още има проблеми. Неколкократно ЕС изрази съжаление по повод на дейности, свързани със заселването по Западния бряг, включително източен Йерусалим, и припомни, че счита селищата и разрушаването на къщи за незаконни съгласно международното право.

През 2011 г. положението на палестинските правозащитници в окупираните палестински територии продължи да бъде критично. Продължи съдебният процес в Израел срещу правозащитника Басем Тамими. Чрез изявление на свой говорител от 13 декември 2011 г. върховният представител Катрин Аштън изрази съжаление за смъртта на неговия племенник Мустафа Тамими, убит от сълзотворен снаряд, изстрелян от непосредствена близост по време на участие на жертвата в редовна седмична демонстрация.

ЕС осъди и изгарянето на джамии на Западния бряг, като насилието, свързано със заселниците, се повиши с 40 % през 2011 г., причинявайки жертви сред палестинците и имуществени вреди.

ЕС е в постоянни консултации и диалог с правозащитни организации и оказва подкрепа на дейности, свързани с правата на човека, чрез Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ). На уебсайта на службата на ЕС за техническа помощ може да се намери списък на текущите проекти, финансирани от ЕС, в областта на правата на човека.

5.2.13. Йордания

Шестият кръг на преговорите между Йордания и Европейския съюз в рамките на подкомитета „Права на човека, управление и демокрация“ се проведе в Брюксел през март 2011 г. Това беше първият кръг след като ЕС и Йордания се договориха за „статут на напреднало партньорство“ през октомври 2010 г.

В рамките на диалога ЕС—Йордания по правата на човека бяха обсъдени реформите, разработени на местно равнище, включително реформата на избирателната система и свободата на сдружаване, свободата на събрания, свободата на медиите, свободата на изразяване, свободата на религия или убеждение, правата на жените и проблемът с изтезанията.

Подобно на други страни в региона, през 2011 г. Йордания стана свидетел на демонстрации, на които бяха отправени призови за политически и икономически реформи и искания за край на ендемичната корупция. В отговор на променящия се местен политически контекст и увеличаващите се искания за реформи, крал Абдула създаде Комитет за национален диалог и Кралски комитет за преразглеждане на конституцията, съответно през март и април 2011 г.

На Комитета за национален диалог беше поставена задачата да предложи основани на консенсус проекти за избирателен закон и за закон за политическите партии, а на Кралския комитет беше възложено да преразгледа конституцията. В края на септември 2011 г. парламентът прие 41 конституционни изменения, които влязоха в сила на 1 октомври 2011 г. Тези изменения представляват рамката за политическите реформи в Йордания, в които се включва създаването на Конституционен съд и на независима комисия за надзор и управление на изборния процес, както и забрана на изтезанията.

Приемането от парламента на закони за прилагане на измененията следва да подготви пътя за консолидиране на институциите, закриващи демокрацията, доброто управление и принципите на правовата държава, като се гарантира истински политически плюрализъм и предоставяне на правомощия на политическите партии.

Преработеният закон за публичните събрания влезе в сила през май 2011 г. и въведе някои позитивни промени по отношение на свободата на изразяване и на събранията.

Организаторите на публични събрания вече не се нуждаят от одобрението на министерството на вътрешните работи. Необходимо е само да уведомят властите 48 часа преди провеждането на събитието.

По отношение на свободата на пресата традиционните и онлайн новинарски портали неколkokратно се сблъскаха с агенциите за сигурност, особено при предаването на информация за демонстрациите.

Обхватът на корупцията в йорданското общество продължава да бъде въпрос, предизвикващ сериозно безпокойство и ключов приоритет за всяко следващо правителство, но с ограничени видими резултати.

Йордания продължава да прилага *de facto* въведения през май 2006 г. мораториум върху изпълнението на смъртното наказание.

Необходимо е Йордания да положи допълнителни усилия за изкореняване на насилието срещу жените, като въведе и по-нататъшни мерки, насочени към насърчаване на интеграцията на жените в областта на политиката, икономиката, образованието и заетостта. Децата от бракове на йордански жени с чужденци все още нямат право да придобиват йорданско гражданство и следователно са лишени от правото на обществено образование и здравеопазване. Също така чуждестранните им съпрузи не се ползват с гражданските права, които имат йорданците, сключили брак с чужди граждани.

5.2.14. Ливан

След политическата безизходица през първата половина на 2011 г. отношенията на ЕС с Ливан се оживиха след формирането на ново правителство през юли 2011 г. През декември Съветът за асоцииране постави началото на подготовката за нов план за действие по линия на Европейската политика за съседство.

ЕС активно се включи в обсъжданията с новото правителство относно изборителната реформа. През октомври 2011 г. министерството на вътрешните работи представи проект за закон. ЕС се застъпи за включването на препоръките на мисията за наблюдение на изборите, която се проведе през 2009 г. ЕС задели 2 милиона евро за подпомагане на изборителната реформа в Ливан преди изборите през 2013 г.

ЕС продължи да насърчава Ливан да реформира сектора на правосъдието и да укрепи независимостта му. ЕС нееднократно настоятелно прикани Ливан да премине от *de facto* мораториум върху смъртното наказание към окончателното му премахване.

Все още буди загриженост окаяното положение в ливанските затвори. Делът на лишените от свобода, очакващи началото на съдебен процес или на лицата, изтърпяли своето наказание, продължава да бъде над 50 %. Организациите на гражданското общество продължават да информират за използването на произволни задържания, особено в случаите на бежанци и мигранти.

ЕС потвърди отново призива си към Ливан да подобри положението на палестинските бежанци, особено по отношение на правото им на труд и на социално осигуряване, както и относно правата им да притежават, наследяват или регистрират недвижимо имущество. Все още предстои приемането на подзаконовни актове за прилагане на одобрените през 2010 г. изменения, свързани с трудовото законодателство.

Парламентът финализира проект за национален план за действие за правата на човека и скоро той би могъл да бъде приет.

ЕС се намеси в подкрепа на правото на свободно изразяване на правозащитниците, срещу които бяха повдигнати обвинения, поради предоставената от тях информация за използването на изтезания.

5.2.15. Сирия

В следствие на бунтовете в Сирия, започнали през пролетта на 2011 г., и ескалацията на насилието и нарушенията на правата на човека от страна на сирийското правителство срещу сирийските граждани, на заседанието на Съвета по външни работи през май 2011 г. беше взето решение за спиране на изпълнението на програмите за двустранно сътрудничество между ЕС и сирийското правителство. ЕС замрази и проекта за споразумение за асоцииране. От тогава насам Комисията изключи сирийските власти от участие в своите регионални програми, а Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) спря всички свои операции по предоставяне на заеми и техническа помощ за Сирия.

ЕС призова президента Асад да се оттегли и работи в тясно сътрудничество с международната общност за оказване на натиск върху сирийското правителство за прекратяване на всички форми на насилие. ЕС оказва подкрепа на Лигата на арабските държави за нейните усилия да разреши кризата и настоятелно прикани членовете на Съвета за сигурност на ООН да постигнат съгласие по решителни действия на ООН спрямо Сирия. Ограничителните мерки от страна на ЕС, включително оръжейно ембарго, са в сила спрямо Сирия от май 2011 г., като редовно се въвеждат нови мерки. Към края на 2011 г. ЕС беше наложил десет групи санкции по отношение на 86 лица и 30 образувания, включително много военни служители и служители по сигурността, носещи отговорност за насилието и репресиите.

През цялото време на бунтовете ЕС многократно осъди по най-категоричен начин продължаващите брутални репресии, водени от сирийския режим срещу собственото му население, както и широко разпространените случаи на нарушения на правата на човека, включително убийствата, масовите арести и изтезанията на граждани, мирни протестиращи и техните роднини, което може да се окаже равностойно на престъпления срещу човечеството. ЕС настоятелно прикани сирийския режим да направи възможен безпрепятствения достъп на хуманитарни работници и агенции, както и на медии и независими наблюдатели.

ЕС работи в тясно сътрудничество с международните партньори, за да се гарантира силна реакция от страна на ООН на кризата в Сирия. В резултат на това Общото събрание на ООН и Съветът на ООН по правата на човека приеха важни резолюции за страната. През 2011 г. в Женева Съветът на ООН по правата на човека проведе три специални сесии, посветени на състоянието на правата на човека в Сирийската арабска република, като две от сесиите се състояха след официално искане от ЕС.

ЕС изрази и сериозната си загриженост относно заключенията в доклада на Независимата международна анкетна комисия за Сирия, съгласно които в страната са били извършени престъпления срещу човечеството и други груби нарушения на правата на човека. ЕС непрекъснато е изразявал своята позиция, че извършителите на предполагаемите престъпления, като посочените в доклада, следва да не останат безнаказани.

5.2.16. *Тунис*

Тунизийската революция откри пътя за прехода на страната към демокрация. За периода 2011—2013 г. ЕС беше заделил 240 милиона евро от Европейския инструмент за съседство и партньорство за целите на двустранното сътрудничество с Тунис. Тази индикативна сума беше увеличена със 150 милиона евро. Само за 2011 г. ЕС удвои финансовата помощ от планираните 80 милиона евро на приблизително 160 милиона евро. Тези средства бяха насочени по-специално към икономическото възстановяване, гражданското общество и прехода към демокрация.

През януари 2011 г. в съвместна декларация върховният представител на ЕС Катрин Аштън и комисар Щефан Фюле потвърдиха солидарността на ЕС с Тунис и тунизийския народ, осъдиха жестокото потушаване на демонстрациите и настоятелно приканиха тунизийските власти да се държат отговорно, да опазят мира, да покажат сдържаност и да избягват насилието. Бунтовете доведоха до официалната оставка на президента Зин ал Абидин бен Али на 14 януари 2011 г.

На 31 януари 2011 г. Съветът прие ограничителни мерки по отношение на Тунис за нарушения на правата на човека. През февруари 2011 г. ЕС замрази активите на г-н Бен Али и на лица, разследвани за присвояване на държавни средства в Тунис.

Политическата подкрепа на ЕС за прехода в Тунис беше изразена чрез поредица посещения на високо равнище — на 14 февруари посещение на върховния представител на ЕС Катрин Аштън, следвана от председателя на Европейската комисия Барозу, комисарите Фюле, Малмстрьом и Де Гухт, както и от председателя на Европейския парламент Бузек.

ЕС призова преходното правителство да гарантира бърз и безпроблемен преход към демокрация и изрази своята готовност да осигури незабавна подкрепа за подготовката и организирането на изборния процес, както за съвместна работа по по-широк пакет в подкрепа на демократичните реформи и икономическото развитие.

ЕС приветства решението на преходното правителство за освобождаване на политически затворници, осигуряване на свобода на изразяване, както и за наказателно преследване на членове на семейството на бившия президент Бен Али за корупция.

ЕС предостави незабавна подкрепа за подготовката на изборите и изпрати на място мисия за наблюдение на изборите, ръководена от Михаел Галер, в чийто доклад се казва, че като цяло изборите са били проведени добре, основавали са се на стабилен политически консенсус, съпътствани са били от широка свобода на изразяване и организацията им е била прозрачна.

През октомври 2011 г. тунизийските граждани имаха за първи път възможността да избират своите представители по свободен и демократичен начин. Понастоящем новоизбраното учредително събрание е натоварено със задачата да изготви новата конституция на страната. ЕС декларира, че е решен да продължи да оказва политическа и финансова подкрепа за тунизийския народ. Въпреки това ЕС изрази съжаление относно жестоките сблъсъци, които избухнаха след обявяването на предварителните резултати от изборите и настоятелно прикани към спокойствие и сдържаност.

През 2011 г., посредством Инструмента за стабилност, бяха мобилизирани 2 милиона евро за подкрепа на седем проекта за подпомагане на тунизийските власти за подготовката на демократични избори в съответствие с международните стандарти, за подкрепа за развитието на независимо гражданско общество, както и за осигуряване на възможност за гражданските сдружения да играят активна роля в изготвянето на националната програмата за реформи.

Освен това през март 2011 г. беше обявена покана за представяне на предложения по ЕИДПЧ с бюджет от 2 милиона евро. Финансиране получиха 10 проекта в следните три области: национално наблюдение на изборите, обучение на политически партии и подкрепа за свободата на изразяване и популяризиране на демократичните ценности.

Освен това през юли 2011 г. беше отправена друга покана за представяне на предложения по линия на тематичната програма „Недържавни участници и местни власти в процеса на развитие“ с общ бюджет в размер на 2,5 милиона евро. Акцентът в поканата беше поставен върху насърчаването на проекти за местно развитие със специално внимание, насочено върху създаването на работни места и генерирането на доходи. Финансиране получиха шест проекта.

През септември 2011 г. ЕС организира първата сесия на Специалната група Тунис—ЕС, създадена за осигуряването на по-добра координация на европейската и международната подкрепа за прехода в Тунис.

Предоставена беше и значителна хуманитарна помощ, по-специално в подкрепа на усилията на Тунис да се справи с притока на бежанци от военните действия в Либия. През 2011 г. ЕС постави началото на диалог с Тунис, посветен на миграцията, мобилността и сигурността.

На 27 декември 2011 г. ЕС приветства назначаването на новото тунизийско правителство и изрази ангажимента си за по-нататъшна подкрепа за тунизийските власти и тунизийското гражданско общество в процеса на преход на страната към демокрация.

ЕС поднови преговорите с цел установяването на привилегировано партньорство между ЕС и Тунис посредством приемането на „статут на напреднало партньорство“.

5.2.17. Алжир

На 3—4 октомври в Алжир се проведе първото заседание на подкомитета ЕС—Алжир „Политически диалог, сигурност и права на човека“. 6-ото заседание на Съвета за асоцииране ЕС—Алжир се състоя през юни в Люксембург. На него подробно бяха обсъдени въпроси, свързани с демократизацията, реформите и правата на човека. През май комисарят Фюле посети Алжир за втори път. По време на това посещение той проведе срещи с широк кръг организации на гражданското общество и, наред с други въпроси, обсъди с алжирските власти планираните политически реформи.

На последното заседание на Комитета за асоцииране ЕС—Алжир, проведено през декември в Брюксел, Алжир изрази желанието си да започне провеждането на проучвателни преговори за изработването на план за действие в контекста на актуализираната Европейска политика за съседство. На 20 декември Алжир отправи официална покана към ЕС за наблюдение на парламентарните избори през май 2012 г.

На 29 април 2011 г. върховният представител на Съюза изрази своята загриженост във връзка с убийството на професор Ахмед Керуми — правозащитник, бивш член на политическата партия „Демократично и социално движение“. Върховният представител призова за провеждането на бързо и цялостно разследване и за разкриването и предаването на неговите убийци на органите на правосъдието. Върховният представител припомни ангажимента на ЕС за партньорство с Алжир и за подкрепа на правозащитниците и на организациите на гражданското общество.

В началото на 2011 г. алжирските власти отмениха извънредното положение и се ангажираха с политически и социално-икономически реформи. ЕС изрази готовността си да оказва подкрепа на Алжир за изпълнението на тази задача, но подчерта, че е необходимо тези реформи да се проведат по начин, който отговаря на законните възжелания на алжирския народ. Реформите бяха обсъдени с алжирските власти по време на първото заседание на подкомитета „Политически диалог, сигурност и права на човека“, както и по време на второто заседание на Комитета за асоцииране ЕС—Алжир. ЕС изрази позицията, че законодателните реформи, особено относно сдруженията и медиите, следва да не налагат по-ограничителен режим за упражняването на свободата на сдружаване и свободата на изразяване. Изготвеният от редица НПО анализ на новия закон за сдруженията поражда загриженост, особено по отношение на създаването и разпускането на сдружения, обхвата на дейностите им, тяхното финансиране и сътрудничество с международни неправителствени организации.

ЕС проследи отблизо събитията във връзка със свободата на вероизповеданията и убежденията.

По отношение на правата на жените ЕС приветства проекта за реформа (приет впоследствие през януари 2012 г), чиято цел е гарантиране на квота за жени в изборните органи. Без отговор остават въпросите дали прилагането му ще осигури реална равнопоставеност. ЕС изрази загриженост от факта, че Алжир все още не е оттеглил резервите си относно Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. ЕС изтъкна и необходимостта за реформа на Семейния кодекс (*Code de la famille*).

Службите на ЕС проведоха редовни срещи с организации на гражданското общество както в Алжир, така и в Брюксел. Делегацията в Алжир работеше много активно за осведомяването на гражданското общество относно възможностите и процедурите за финансиране. Проведени бяха консултации с национални и международни НПО в рамките на групата за ефективност на помощите за гражданското общество и по повод на честванията на международни дни (напр. ден на правата на човека).

През 2011 г. четиринадесет допълнителни проекта получиха финансиране по линия на ЕИДПЧ и програмата за недържавни участници. Проектите обхващат много широк кръг от теми, включително местно развитие, изграждане на капацитет, права на жените и здравеопазване.

В полза на Алжир е налице общ бюджет на стойност 172 милиона евро за периода 2011—2013 г., финансиран посредством Европейския инструмент за съседство и партньорство. През 2011 г. Европейската комисия задели в полза на Алжир 58 милиона евро. Тези средства се използват за подкрепа на реформите в областта на транспорта, културата и културното наследство, младите хора и заетостта.

5.2.18. Мароко

ЕС и Мароко продължиха диалога в областта на правата на човека, по-специално по време на проведеното на 20 октомври 2011 г. в Брюксел шесто заседание на подкомитета ЕС—Мароко „Права на човека, демократизация и управление“.

Посредством декларация от 19 юни 2011 г. на Катрин Аштън — върховен представител на ЕС, и Щефан Фюле — член на Комисията, отговарящ за разширяването и европейската политика за съседство, ЕС приветства измененията в конституцията, които бяха предмет на референдум, проведен на 1 юли 2011 г. В новата конституция са включени важни мерки в областта на правата на човека и основните свободи, включително принципът за върховенство на международното право пред националното право; признаването на гражданските права на жените и равенството им с мъжете; новата институционална рамка за правата на човека; създаването на национален съвет за правата на човека, междуведомствената делегация за правата на човека и създаването на омбудсман. Мароканските власти решиха да проведат по-рано парламентарните избори за камара на представителите. Тези избори се проведоха на 25 ноември 2011 г. Със съгласието на мароканското правителство от 14 ноември до 2 декември се състоя мисия на ЕС по въпросите на изборите. Мисията представи доклад, в който се съдържат множество препоръки с цел подобряване на някои аспекти на изборителната рамка (по-продължителна кампания; обявяване на резултатите в брой на гласовете; изборителна активност на жените и т.н.) В декларация от 26 ноември 2011 г. ЕС приветства организацията на тези избори и се ангажира с подкрепа на усилията, полагани от Мароко, за бързо и ефективно изпълнение на своята амбициозна програма за реформи.

През май 2011 г. Съветът на правителството обяви решението си да ратифицира факултативния протокол към Конвенцията против изтезанията. ЕС насърчи мароканското правителство да се присъедини към факултативен протокол № 1 към пакта за граждански и политически права по отношение на процедурите за подаване на жалби и да ратифицира Международната конвенция за защита на всички лица срещу насилствено изчезване. В областта на свободата на сдружаване и свободата на събрания (включени в новата конституция) все още има практически трудности, свързани с упражняването на тези свободи (трудности с регистрирането на чуждестранни неправителствени организации, отказ за издаване на разписки, пречки пред провеждането на манифестации). Постъпиха информации за случаи на насилие от страна на силите на реда срещу демонстранти, по-специално от движението „20 февруари“. При диалога с мароканските власти ЕС заяви, че е важно да се гарантира свободата на събрания и на сдружаване.

Свободата на изразяване и на пресата също беше включена в конституцията, както и правото на достъп до информация с административен характер и специфичните средства за уреждане на този достъп, а именно върховния орган за аудиовизуална комуникация. Докато журналистите по принцип могат да се изказват критично, налице е информация за множество репресивни мерки и сплашване срещу медии и журналисти, изразили критични мнения по чувствителни теми. ЕС насърчи Мароко да приеме най-скоро нов медиен кодекс, в който се включва реформа на налагането на наказанието лишаване от свобода спрямо журналисти. По отношение на правата на жените и на уязвимите лица Мароко прие правителствена програма за равенството за периода 2011—2013 г. ЕС предвиди 35 милиона евро за изпълнението на програмата, предимно чрез повишаване на осведомеността на населението и чрез укрепване на възможностите за равноправно участие на жените и мъжете в политическото управление и в управлението на обществените дела. Мароко оттегли всички резерви относно Международната конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, но запази някои декларации, чието оттегляне би трябвало да се осъществи наред с привеждането в съответствие на националния закон. През май 2011 г. Съветът на правителството прие факултативния протокол към конвенцията (който дава възможност на комитета да приема индивидуални петиции). Проектът за закон относно условията за работа на домашния персонал (който обхваща и забраната за трудова дейност на децата на възраст под 15 години) беше приет от Съвета на правителството през октомври 2011 г.

Допълнително се засили сътрудничеството между ЕС и Мароко в рамките на международните организации, особено в Съвета на ООН по правата на човека. В контекста на арабската пролет Мароко взе активно участие в контактната група на ООН за разрешаване на конфликта в Либия и сътрудничи с ЕС по темата за зачитането на правата на човека в Сирия.

5.2.19. *Западна Сахара*

ЕС продължи да следи отблизо темата за Западна Сахара и особено диалога с Мароко и Алжир. ЕС придава голямо значение на подобряването на състоянието на човешките права в Западна Сахара, където продължават да съществуват проблеми по отношение на свободата на изразяване и на сдружаване. ЕС напълно подкрепя ангажимента на генералния секретар на ООН и неговия личен пратеник по въпроса за Западна Сахара и призова страните да продължат преговорите под егидата на ООН с оглед на намирането на справедливо, трайно и взаимно приемливо политическо решение. С резолюция 1979 (2011) на Съвета за сигурност на ООН Съветът за сигурност приветства създаването на Национален съвет по правата на човека в Мароко и предложението за компонент по отношение на Западна Сахара, както и ангажимента на Мароко да гарантира безусловен и безпрепятствен достъп до всички специални процедури на Съвета на ООН по правата на човека.

5.2.20. *Либия*

Вследствие на жестоките репресии и нападения от страна на режима на Кадафи срещу собствените му граждани, на 22 февруари 2011 г. ЕС взе решение да прекъсне преговорите по рамковото споразумение ЕС—Либия.

Впоследствие ЕС пое водеща роля в решението, взето на 1 март от Общото събрание на ООН, за лишаване на Либия от правата, произтичащи от членството в Съвета по правата на човека.

В контекста на събитията в Либия на 11 март се проведе извънредно заседание на Европейския съвет. Лидерите призоваха полковник Кадафи да се откаже от властта незабавно и заявиха, че националният преходен съвет ще бъде считан от ЕС за легитимен партньор. На поредица от заседания на Съвета по външни работи и на Европейския съвет ЕС отново изтъкна призивите си към режима за прекратяване на насилието и нарушаването на правата на човека, извършени срещу либийските граждани и подчерта подкрепата си за продемократичните сили. Освен това председателят Барозу, председателят Ван Ромпюй и върховният представител Катрин Аштън направиха декларации по широк кръг въпроси, простиращи се от областта на правата на човека (включително закрила на цивилното население и осъждането на произволните задържания и убийства без съд и присъда, както и дискриминацията срещу уязвими групи), използването на касетъчни боеприпаси, статутът на националният преходен съвет и цялостната подкрепа за цивилното население в Либия.

В отговор на кризата ЕС бързо приложи ограничителните мерки, предвидени в Резолюции 1970 и 1973 на Съвета за сигурност на ООН, наред с поредица от допълнителни ограничителни мерки по своя преценка. Тези мерки бяха предназначени да закрилят цивилното население посредством предотвратяване на възможността режимът на Кадафи да получава оръжия и пари и включваха забрани за пътуване и замразяване на средства, като бяха насочени специално срещу приближените до режима хора, отговорни за даването на заповеди за извършване на актове на насилие.

ЕС изигра активна роля в усилията на международната общност да постигне разрешаване на конфликта. Представители на ЕС присъстваха на срещите на високо равнище в Париж и Лондон, на заседанията на контактната група за Либия и на групата от Кайро [1], както и на срещата на високо равнище в Париж на 1 септември и на заседанието на „Приятели на Либия“, проведено в Ню Йорк успоредно със сесията на Общото събрание на ООН, по време на която националният преходен съвет получи пълно признание от международната общност като легитимния орган на властта в Либия.

На 22 май 2011 г. върховният представител посети Бенгази и официално откри техническата служба на ЕС. На службата на ЕС беше възложено да поддържа връзка с базирания в Бенгази национален преходен съвет и да координира помощта от ЕС на място. На 12 ноември, след освобождаването на Триполи, върховният представител посети Триполи, за да открие официално делегацията на ЕС в Либия и за да се срещне с властите на преходния съвет в тяхната столица в съответствие с обещаното по време на посещението в Бенгази през май.

От началото на либийската криза ЕС е предоставил над 158 милиона евро под формата на хуманитарна помощ и мобилизира екипи и средства на ЕС за гражданска отбрана в помощ на цивилното население в Либия и по нейните граници. След освобождаването на страната върховният представител обяви отпускането на пакет на стойност 30 милиона евро за неотложна помощ, включително в областите на зачитането на правата на човека, предотвратяването на изтезанията и малтретирането и за укрепването на гражданското общество.

През годината няколко членове на Европейския парламент посетиха Либия, оказвайки по този начин подкрепа за повишаването на осведомеността в Европа за предизвикателствата, пред които са изправени преходните власти в хода на процеса на демократичен преход.

Върховният представител подчерта, че новата конституция следва да урежда правата на жените, за да се гарантира, че жените участват в процеса. ЕС даде възможност на жени от 12 различни либийски града да наблюдават изборите в Тунис.

На 21 декември 2011 г. Съветът на ЕС размрази всички средства и активи на Централната банка на Либия и на Либийската арабска външна банка, държани в ЕС, с цел подкрепа на възстановяването на либийската икономика и оказването на съдействие на новата либийска власт.

5.3. Русия и Централна Азия

5.3.1. Русия

През 2011 г. ЕС и Русия продължиха да провеждат редовните си шестмесечни консултации по правата на човека. Тринадесетият и четиринадесетият кръг на консултациите се проведеха през май и ноември в Брюксел. Те дадоха възможност за провеждането на отворен диалог по редица въпроси, свързани с правата на човека в Русия, Европейския съюз и на международни форуми. Изтъкнатите по-специално теми бяха: свободата на изразяване, свободата на събрания и сдружаване, положението на правозащитниците, принципите на правовата държава, функционирането на съдебната система, изборителните права, расизмът, ксенофобията и борбата срещу дискриминацията, (включително по-специално правата на лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални лица и интерсексуалните лица (ЛГБТИ)), правата на детето, сътрудничеството по въпросите на правата на човека в международните организации (ООН, Съвет на Европа, ОССЕ), както и Северен Кавказ.

ЕС и Русия имаха и възможност да отправят запитвания по отношение на специфични индивидуални случаи. В съответствие с практиката си да включва мнението на гражданското общество на заседанията си със страни извън ЕС, посветени на правата на човека, Съюзът проведе среща с представители на руски и международни НПО преди всеки кръг на консултациите. Европейският парламент също беше осведомяван посредством специални брифинги и последващи информации.

С цел консултациите да станат по-ефективни и насочени към постигането на резултати, ЕС продължи да приканва настоятелно Русия за промяна на реда и условията за провеждане на консултациите по правата на човека, особено чрез включването на министри и агенции, различни от министерството на външните работи, провеждане на консултациите в Русия и ЕС, редувайки мястото, както и чрез провеждане на срещи с руски и международни НПО. Този въпрос беше разгледан на двете срещи на високо равнище ЕС—Русия, в Нижни Новгород през юни и в Брюксел през декември, и беше обсъден от председателя Ван Ромпъой и президента Медведев посредством обмяна на писма. Въпроси, свързани с правата на човека, по принцип продължиха да бъдат повдигани на всички равнища в отношенията между ЕС и Русия, включително на най-високо равнище.

ЕС продължи да изтъква загрижеността си по отношение на спазването от страна на Русия на ангажиментите, поети от нея в рамките на ООН, ОССЕ и Съвета на Европа. Тъй като 2011 г. беше година на избори, изборителните права на руснаците бяха сред ключовите теми, обсъждани с Руската федерация — от темата за регистрацията на политическите партии до справедливия достъп до средства и медии, свободата на събрания на опозицията, и наблюдението на изборите. Върховният представител Катрин Аштън направи няколко декларации в това отношение в периода преди изборите, а и непосредствено след тях.

Трудното положение на правозащитниците, поредицата насилствени нападения срещу журналисти и изявени активисти в Руската федерация, както и ограниченията по отношение на свободата на изразяване, свободата на сдружаване и свободата на събрания продължава да буди сериозна загриженост в ЕС. Липсват резултати от разследванията на убийствата на правозащитници като Естемирова, както и на смъртта на задържаните в очакване на съдебен процес Магницки и Трифонова. На 27 декември ръководителят на президентския съвет по въпросите на правата на човека и гражданското общество Михаил Федотов предаде на президента Медведев доклади, свързани със Сергей Магницки и Михаил Ходорковски. Междувременно съдебното дело срещу покойния адвокат Сергей Магницки беше подновено 2 години след неговата кончина, а обстоятелствата около неговата смърт по време на задържане в очакване на съдебен процес все още не са обект на пълно разследване. Не на последно място окончателната присъда от втория съдебен процес срещу Ходорковски и Лебедев събуди сериозна загриженост относно нередности и липсата на справедлив съдебен процес. Върховният представител Аштън направи декларация в това отношение.

ЕС продължи да изпитва безпокойство за състоянието на правата на човека в Северен Кавказ, което не се подобри през 2011 г., като продължиха да постъпват множество данни за изтезания, отвличания, произволни задържания и нарушения на правата на жените, включително „убийства в защита на семейната чест“ и домашно насилие. Ненаказуемостта за тези престъпления все още е широко разпространена. В съседните република — Ингушетия и Дагестан по-специално, положението се влоши още повече. Броят на нападенията, свързани с расизъм и етническа омраза, все още буди загриженост. Информациите сочат, че подобно е и положението на лицата без гражданство в Руската федерация.

Сред значимите важни събития, приветствани от ЕС, са някои усилия за модернизация, по-специално усилията, свързани с принципа на правовата държава (стартирането на редица реформи в областта на съдебната система, местата за лишаване от свобода и правоприлагането) и политическия плурализъм (намаляване на избирателния праг за влизане в Думата от седем на пет процента, въвеждане на изменения по отношение на регистрацията на политическите партии и усилия по отношение на избирателния закон).

5.3.2. Централна Азия (регионален преглед)

След приемането ѝ от Европейския съвет на 21 и 22 юни 2007 г., Стратегията на ЕС за ново партньорство с Централна Азия предостави цялостната рамка за отношенията на ЕС с Централна Азия. В стратегията се отчита, че правата на човека, правовият ред, доброто управление и демократизацията стоят в основата на дългосрочната политическа стабилност и икономическото развитие на Централна Азия.

ЕС повдигна въпроси за правата на човека пред всяка държава от Централна Азия посредством различни политически контакти и посещения на високо равнище, включително по време на заседанието ЕС—Централна Азия на равнище министри, което се проведе на 7 април 2011 г. в Ташкент, Узбекистан. Редица двустранни демарши бяха направени към държави от региона по бъдещи загриженост въпроси в областта на правата на човека.

В съответствие със стратегията ЕС установи структурирани диалози по правата на човека с всички държави от региона. Тези диалози предоставят възможност за открито обсъждане на всички въпроси, будещи безпокойство, включително индивидуални случаи. Диалозите са подготвени в тясно сътрудничество с гражданското общество на местно и международно равнище. Приносът на гражданското общество беше потърсен и на редица семинари, организирани от ЕС с четири държави от Централна Азия¹². На тези семинари бяха разгледани международните стандарти, европейските добри практики, националните закони и практическото им прилагане. Семинарите предоставиха възможност за обмен на мнения между представители на гражданското общество и на академичната общност и държавни служители от Европа и от Централна Азия. Семинарите доведоха до разработването на подробни препоръки за необходимите законодателни и практически промени, за да се осигури пълно спазване на международните и националните стандарти, които впоследствие бяха представени на длъжностните лица. Последващите действия във връзка с диалозите и семинарите бяха осигурени чрез контакти между националните власти и делегациите на ЕС, както и чрез финансирането на проекти, включително по ЕИДПЧ.

ЕС разработи с държавите от Централна Азия на национално равнище и програми и проекти за двустранно сътрудничество, пряко свързани с правата на човека. По-конкретно ЕС подкрепи реформата в съдебната система и затворите, както и повишаването на осведомеността и изграждането на капацитет в областта на човешките права. В съответствие със стратегията през цялата 2011 г. продължиха и дейностите, залегнали в регионалната инициатива в областта на правовия ред в Централна Азия.

Приносът за прилагането на политиката на ЕС в областта на правата на човека е част от мандата на Специалния представител на ЕС за Централна Азия, Пиер Морел, който продължи да повдига въпроси за правата на човека по време на посещенията си в региона и в двустранните си контакти.

¹² http://eeas.europa.eu/human_rights/dialogues/civil_society

Чрез диалог и съвместни проекти ЕС сътрудничи тясно с ОССЕ, Съвета на Европа, ООН и Върховния комисар на ООН по правата на човека, по-специално регионалната му служба в Бишкек.

5.3.3. *Казахстан*

Обстановката в Казахстан през 2011 г. се характеризираше с известно напрежение в резултат на трудовия спор в сферата на промишлеността, който започна през май в Zhanaozen. В няколко нефтопреработвателни предприятия бяха организирани стачни действия, като работниците настояваха за увеличение на заплатите, по-добри условия на труд и премахване на ограниченията по отношение на независимите профсъюзи. Тези действия прераснаха в жестоки сблъсъци между полицията и стачкуващите работници през декември 2011 г. Властите назначиха анкетна комисия, която да установи обстоятелствата около проявите на насилие. ЕС изрази очакванията си комисията да работи в условия на прозрачност и да се гарантира справедлив съдебен процес за предполагаемите извършители на насилието.

Положението с правата на човека в по-общ план продължи да буди загриженост. ЕС продължи да настоява пред казахстанските власти да осъществят по-нататъшни политически реформи по отношение на свободата на събрания, свободата на убежденията, ролята на гражданското общество и НПО, положението с политическата опозиция и свободата на медиите и на изразяване.

От пролетта на 2011 г. насам в Казахстан имаше няколко бомбени атентата и предполагаеми терористични нападения, които според постъпилите сведения са били свързани с религиозния екстремизъм. Тези инциденти доведоха до нов открит дебат относно религиозната свобода и задълбочаващата се тенденция на религиозен екстремизъм в Казахстан.

ЕС и Казахстан проведоха обсъждания на високо равнище в рамките на срещата на Съвета за сътрудничество през юни 2011 г. Четвъртата сесия на диалога ЕС—Казахстан по правата на човека се проведе на 30 ноември 2011 г. в Брюксел. Семинарът ЕС—Казахстан за представители на гражданското общество, посветен на правата на човека и озаглавен „Постигане на по-силно взаимодействие между държавата и гражданското общество като двигател за напредъка“, беше организиран в Алма Ата на 19 и 20 октомври 2011 г.

5.3.4. *Киргизстан*

Формирането на коалиционно правителство и мирните президентски избори през октомври 2011 г. представляваха заключителната стъпка в процеса на преход от временни институции, установени след кризата от 2010 г., към държавни институции, установени чрез демократични избори. Някои недостатъци в прилагането на законодателството, отбелязани от службата за демократични институции и права на човека към ОССЕ, подчертават необходимостта от въвеждането на подобрения в изборителния процес. ЕС подкрепя процеса на демократизиране и потвърди ангажимента си за осигуряване на съществена помощ в подкрепа на реформите в страната, особено в областите на правовата държава и социално-икономическото развитие.

В хода на политическия диалог ЕС продължи да приканва киргизките власти да провеждат по-нататъшни политически реформи, особено по отношение на правовата държава и правосъдието.

ЕС настоятелно прикани киргизките власти да ускорят подобряването на положението на всички граждани по отношение на правата на човека, по-специално да гарантират правото на справедлив съдебен процес и достъп до правосъдие, адекватни процесуални правила и да намалят натиска над съдиите и адвокатите на подсъдимите. ЕС изрази дълбока загриженост от решението на киргизкия върховен съд да потвърди наказанието доживотен затвор на правозащитника г-н Аскарров и отправи призив за обмисляне на всички възможни пътища за преразглеждане на делото.

Реформата на наказателния кодекс е важно събитие: ЕС приветства декриминализирането на клеветата в Киргизстан, което даде добър пример на региона. През декември 2011 г. Киргизстан покани специалния докладчик на ООН за изтезанията да посети страната.

Третата сесия на диалога ЕС—Киргизстан по правата на човека се проведе на 28 юни 2011 г. в Бишкек. Освен въпроси от взаимен интерес или бъдещи обща загриженост в рамките на международните форуми, ЕС засегна редица специфични пораждащи безпокойство въпроси относно състоянието на правата на човека в Киргизстан, особено по отношение на съдебната реформа, включително задържането в досъдебното производство, изтезанията, правото на справедлив процес и достъпа до правосъдие; свободата на сдружаване и на събрания; правата на лишените от свобода; децата и жените; и националната рамка за закрила на правата на човека.

ЕС непрекъснато предоставя подкрепа за дейности, насочени към възстановяването, помирието и дейностите по предотвратяване на конфликти, които са от значение за устойчивия растеж на страната. В отговор на изразения от новото правителство интерес да започне съвместно с ЕС съдебна реформа и борба срещу корупцията, в ход е подготовката на цялостна програма за съдействие по тези въпроси и за споделяне на опита на ЕС.

5.3.5. Таджикистан

Третият и четвъртият кръг на диалога ЕС—Таджикистан по правата на човека се проведеха в Душанбе, съответно на 2 февруари 2010 г. (за 2010 г.) и 25 октомври 2011 г. Диалогът даде възможност за обмен на мнения по широк кръг въпроси от взаимен интерес или пораждащи обща загриженост, включително националните институции по правата на човека и правата на жените, децата и мигрантите. Отбелязани бяха различията относно избирателния закон, гражданското общество, свободата на вероизповеданията и на медиите. Обсъдени бяха и възможностите за конкретно сътрудничество в областта на правата на човека. В рамките на четвъртия кръг на диалога представители на делегацията на ЕС посетиха и един от затворите в Душанбе.

Семинарът ЕС—Таджикистан за представители на гражданското общество, посветен на правата на работниците мигранти, беше организиран на 26 и 27 юли 2011 г.

„Въпроси, свързани с правата на човека, бяха обсъдени и по време на първото заседание на Комитета за сътрудничество, проведено на 16 март 2011 г. в Душанбе. Основните повдигнати въпроси бяха свързани с препоръките на службата за демократични институции и права на човека, свободата на изразяване, свободата на медиите и свободата на вероизповеданията.“

5.3.6. *Туркменистан*

ЕС продължи да следи внимателно състоянието на правата на човека в Туркменистан и в хода на двустранния диалог последователно изразяваше постоянната си загриженост по повод на редица въпроси, включително по време на диалога ЕС—Туркменистан по правата на човека. Четвъртият кръг на диалога се проведе в Брюксел на 8 юли 2011 г. ЕС и Туркменистан поставиха акцент предимно върху съдебната реформа, включително условията в местата за лишаване от свобода, върху националните институции за закрила на правата на човека, развитието на гражданското общество, свободата на сдружаване, свободата на изразяване, свободата на придвижване и правата на лицата, принадлежащи към националните малцинства и сътрудничеството на международни форуми.

5.3.7. *Узбекистан*

ЕС продължи да призовава узбекските власти да осъществят по-нататъшни политически реформи, особено по отношение на свободата на събрания, свободата на убежденията, ролята на гражданското общество и НПО, свободата на медиите и правата на детето. ЕС приветства освобождаването на редица правозащитници през 2011 г., но остана загрижен от общия брой на задържаните в Узбекистан правозащитници, активисти и журналисти и продължи да повдига въпроси, включително индивидуални случаи, пред узбекистанските власти. Съюзът продължи да настоява за по-голям достъп на международната общност до узбекистанските места за лишаване от свобода.

Петият кръг на диалога ЕС—Узбекистан по правата на човека се проведе на 24 юни 2011 г. в Ташкент. ЕС и Узбекистан поставиха акцент предимно върху съдебната реформа, включително условията в местата за лишаване от свобода, върху националните институции за закрила на правата на човека, развитието на гражданското общество, свободата на сдружаване, свободата на изразяване, свободата на придвижване и сътрудничеството на международни форуми. ЕС повдигна въпроса за сътрудничество и със специалния докладчик по изтезанията и за отправяне на покана към комисия на МОТ за наблюдение на напредъка в изпълнението на конвенции 138 и 182 на МОТ за забрана на детския труд.

През декември 2011 г. Европейският парламент оттегли съгласието си за включването на протокол, посветен на текстила, в Споразумението за партньорство и сътрудничество, поради загриженост относно детския труд. Вероятно Европейския парламент би очаквал да стане свидетел на конкретен напредък по въпроса за принудителния труд, включително завръщане на международните наблюдатели за прибирането на реколтата от памук през 2012 г. с цел ново обмисляне на включването на протокола. Засили се сътрудничеството по изработването на програма на стойност 10 милиона евро в областта на реформата на наказателното правосъдие, която трябва да стартира в началото на 2012 г.

Съвместно със Съвета на Европа ЕС продължи изпълнението на инициативата ЕС—Централна Азия в областта на правовата държава. По отношение на Узбекистан бяха включени следните дейности: укрепване на Конституционния съд, Върховния съд и службата на омбудсмана, обучение на съдии и представители на публичната администрация, изготвяне на правни становища по проекти за законодателни актове.

5.4. Африка

5.4.1. Африкански съюз

Започналият през 2008 г. диалог по правата на човека АС—ЕС, продължи да бъде важен форум за обсъждане на усилия за утвърждаване на правата на човека и демокрацията. През 2011 г. в Дакар се проведе едно заседание, посветено на теми като сътрудничеството между АС и ЕС за закрила на правозащитниците, на правата на човека в процеса на преход към демокрация, сътрудничество в областта на правото на развитие и изпълнението на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността.

Третият семинар АС—ЕС за представители на организациите на гражданското общество, посветен на правата на човека, се проведе в Брюксел на 21 и 22 ноември 2011 г. Препоръките се отнасят за две основни области: права на човека и избори, както и положението с правото на жилище и с принудителните съдебни отстранения. Препоръките ще бъдат предоставени като принос към следващия диалог Африка—ЕС относно правата на човека.

Като проява на съвместните си усилия, на 12 февруари 2011 г. ЕС и АС излязоха с обща декларация по случай Международния ден срещу използването на деца войници. В тази декларация ЕС и АС приветстваха постигнатия напредък, включително чрез приемането на Резолюция 1882 на Съвета за сигурност на ООН и потвърдиха отново подкрепата си за борбата срещу безнаказаността във връзка с наемането и използването на деца войници и необходимостта от съдебно преследване на извършителите на подобни престъпления. Те призоваха също всички държави да ратифицират до 2012 г. факултативния протокол относно участието на деца във въоръжени конфликти, вследствие на кампанията, подета през май 2010 г. от службата на специалния представител на генералния секретар на ООН за децата и въоръжените конфликти.

В рамките на платформата Африка—ЕС за диалог относно управлението и правата на човека (лансирана на 12 ноември 2010 г.) заседаваха две работни групи — първата в Брюксел през юни 2011 г., която обсъди управлението на природните ресурси в условията на конфликт и в периода след приключване на конфликта, и втората в Тунис през декември 2011 г., която обсъди свободата на изразяване, включително свободата на медиите като движеща сила за насърчаване на демократичните промени. От лансирането си през ноември 2010 г. платформата предоставя отворено, приобщаващо и неофициално пространство за диалог, което осигурява възможност за формулирането на споделени правителствени програми и препоръки между двата континента. През септември 2011 г. в Брюксел се проведе едно неофициално заседание на експерти в рамките на партньорството Африка—ЕС за демократично управление и права на човека, което даде възможност за по-нататъшни консултации относно начините за по-добро подпомагане на африканските инициативи в областта на управлението, например Африканския механизъм за партньорски проверки и Африканската харта за демокрация, избори и управление.

В допълнение към диалога АС—ЕС по правата на човека, проведените по силата на член 8 от Споразумението от Котону политически диалози предоставят възможност за отправяне на бъдещи загриженост въпроси, свързани с правата на човека, пряко към националните власти в африканските партньорски държави. През декември 2010 г. бяха проведени конкретни диалози по правата на човека с Нигерия и Южна Африка.

5.4.2. *Ангола*

Въпреки конституционните гаранции за основните свободи и наличието на национална институция по правата на човека, на различни равнища все още са налице недостатъци по отношение на закрилата на правата на човека. Сред неотдавнашните проблемни въпроси са твърденията за насилие и малтретиране от страна на силите за сигурност срещу незаконни мигранти и миньори в богатите на диаманти провинции в областта Лунда. Постъпиха информации за прекомерно използване на сила от полицията срещу незначителни опозиционни и младежки протести.

Представители на делегацията на ЕС и на държавите членки посетиха областта Лунда и осъществиха контакти с властите и с представители на гражданското общество. В координация с други международни партньори те следят положението, като обръщат внимание на правителството към необходимостта от пълно разследване на твърденията и от предприемането на превантивни действия посредством обучение на силите за сигурност и упражняването на контрол над тях. По-рано посланици от ЕС посетиха богатата на нефтени залежи северна провинция Кабинда, където нередовно избухват спорадични бунтове и където са налице твърдения за нарушаване на правата на човека.

ЕС и неговите държави членки финансират проекти в областта на правата на човека и предоставят подкрепа на местни и международни организации, активни в тази област. При общото намаляване на помощта от донори за Ангола, финансирането от ЕС е един от малкото източници, с които разполагат местните организации в областта на правата на човека.

Политическият диалог по член 8 от Споразумението от Котону продължава да не се провежда, но на споразумението „Ангола—ЕС: съвместен път напред“ се възлагат големи надежди. В него се включва широкообхватен политически диалог, включително по въпросите на мира и сигурността, правата на човека и доброто управление.

5.4.3. Бурунди

Подобно на предишни години загрижеността на ЕС за състоянието на правата на човека в Бурунди продължи и през 2011 г. Годината бе белязана от голям брой убийства без съд и присъда — според ООН общо 62, а според НПО повече. Лидери на опозицията в чужбина, представители на гражданското общество и медиите запълват празнината, оставена от опозиционните политически партии, но същевременно журналисти и водещи представители на гражданското общество се превърнаха в мишена за арести и заплахи.

Политическият натиск от международната общност започна да дава известни резултати към края на годината, когато положението сякаш се поуспокои. ЕС допринесе за повишаване на международните усилия за възобновяване на диалога между правителството и опозиционните партии в чужбина с оглед гарантиране на нормална подготовка за изборите през 2015 г.

ЕС се стремеше активно да провежда диалог с правителството съгласно член 8 от Споразумението от Котону, но без успех. През 2011 г. по-плодотворен бе диалогът с гражданското общество, който продължи и се съсредоточи повече върху политическото управление.

ЕС продължи да финансира проекти по линия на ЕФР за децентрализиране на съдебната система и за подпомагане на местното управление с цел разрешаване на трудни проблеми, свързани с конфликти за земя. ЕС прикани към представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ и инструмента за стабилност.

5.4.4. Камерун

Ангажиментът на ЕС в областта на правата на човека и демократизацията в Камерун значително се засили през 2011 г. както по отношение на политическия диалог и застъпничеството, така и като финансова подкрепа. Основните области при този ангажимент през годината бяха следните.

Правозащитници: мисиите на ЕС в Камерун подпомогнаха създаването на национална мрежа за защита на правозащитниците (RENAPDDHO). Делегацията на ЕС предостави консултации, политическа подкрепа и помощ в натура, а посолството на Франция осигури известна финансова помощ. RENAPDDHO се намесва при заплахата за правата на човека на определени лица и е в процес на завършване на първи доклад относно положението на правозащитниците в Камерун.

Осведоменост по правата на човека: ЕС предостави финансова подкрепа за организацията през 2011 г. на филмов фестивал, посветен на правата на човека в Яунде. За съжаление в последния момент фестивалът беше забранен от властите поради предполагаеми рискове за общественения ред, след което ръководителите на мисии на държави от ЕС изразиха съжаление относно това решение.

Правосъдие и условия в местата за задържане: ЕС е основният донор в тази критична област. Подкрепата от ЕС представляваше особено решителен принос за намаляване на броя на лицата, задържани в очакване на съдебен процес и за подпомагане на подобряването на здравето (включително превенция относно СПИН), хигиената и предоставянето на правни консултации за задържаните. Освен това, редовно в рамките на политическия диалог, се повдигат и въпроси свързани с (лошото) функционирането на съдебната система, особено в случаи от особена важност.

Права на ЛГБТ лицата: проблемът, който е много чувствителен в Камерун, редовно се повдига в рамките на политическия диалог с властите, като крайната цел е декриминализиране. ЕС предостави и финансова подкрепа за една НПО, работеща за защита на правата на ЛГБТ лицата, по-специално лицата, които са задържани или срещу които се водят съдебни производства. Проектът породи противоречия с правителството, което обвини ЕС в намеса и в популяризиране на хомосексуалността, и поиска от Съюза да оттегли субсидията. ЕС реагира остро на тези обвинения и отказа да преразгледа проекта.

В рамките на текущия политически диалог през цялата 2011 г. бяха повдигани други въпроси, включително премахването на смъртното наказание (понастоящем е в сила само де факто мораториум), правата на жените (особено насилието срещу жените), правата на децата (по-специално ратификацията от Камерун на двата незадължителни протокола към Конвенцията на ООН за правата на детето) и ограничаването на политически права, като свободата на сдружаване и свободата на протест. Финансиране беше предоставено и на НПО, работещи с коренното население (особено Вака Pygmies)

5.4.5. Чад

Както се отбелязва с доклада за състоянието на правата на човека в Чад, поръчан от Службата на Върховния комисар по правата на човека, „не е налице политика на умишлено систематично нарушаване на правата на човека. Но тези права постоянно са нарушавани“.

Чад е ратифицирал основните международни конвенции относно утвърждаването и защитата на правата на човека, но ефективното прилагане на тези конвенции далеч не е задоволително. Това се дължи на липсата на финансови и технически ресурси, заделени за проблеми, свързани с правата на човека и с правосъдието. Наред с това правото на развитие е сериозно спъвано от чести случаи на глад и епидемии, които засягат по-специално района на Сахел.

Ето защо предизвикателствата в областта на правата на човека са доста разнообразни, но ЕС и неговите държави членки набелязаха четири основни предизвикателства, върху които трябва да съсредоточат своите усилия:

- а) Установяване на надеждна и функционираща съдебна система, която да сложи край на безнаказаността, която все още е широко разпространена.
- б) Зачитане и утвърждаване на правата на най-уязвимите, включително деца, жени (особено в селските райони), и лица с увреждания.
- в) Подпомагане на процеса на реформа на силите за вътрешна сигурност с цел утвърждаване на принципите на правовата държава в страната и предотвратяване на злоупотребите.
- г) Зачитане на демократичните принципи и утвърждаване на доброто управление, като се даде възможност на гражданите да участват в обществените дела на национално и местно равнище.

10-ият Европейски фонд за развитие превърна „доброто управление“ в един от двата си основни сектора (70 милиона евро), за да допринесе за възобновяването на добре функциониращите обществени институции и практики в областта на правосъдието, управлението на публичните финанси и сигурността в страната.

В този контекст програмата на ЕС за подкрепа на правосъдието в Чад (PRAJUST), която стартира през 2009 г., е насочена към устойчивото подобряване на правораздаването в страната, като допринася за помощта, оказвана на наказателните и гражданските производства, както и на практикуващите лица (адвокати, съдии, служители в затворите и т.н.) По линия на PRAJUST се предвижда и съществен принос към правителствената програма за изграждането и обновяването на сградния фонд на съдебната система в цялата страна.

Реформата на сектора на сигурността е ключова област, която вече се ползва от подкрепата на ЕС чрез програмата PAFSI — програма за подпомагане на реформата на силите за вътрешна сигурност.

По двустранна и многостранна линия ЕС създаде анкетната комисия, натоварена със задачата да хвърли светлина върху събитията от януари и февруари 2008 г. и изчезването на опозиционния лидер Ибну Умар Махамат Салех.

ЕС беше политически и финансово ангажиран с организацията на съдебния процес срещу бившия президент Хабре, въпреки че процесът предстои, тъй като съдът все още не е определен.

По отношение на изборите ЕС предостави подкрепа за подготовката и организацията на парламентарните и президентските избори, проведени през 2010 и 2011 г. На място бе изпратена мисия на ЕС за наблюдение на изборите, ръководена от бившия комисар по въпросите на развитието и член на Европейския парламент Луи Мишел.

Програмата за подкрепа на управлението в Чад, започнала в края на 2011 г., осигури подкрепа за ключовото финансово администриране и управление на приходите от нефт. По линия на програмата продължават усилията, започнали през 2007 г., за подобряване на капацитета на министерството на финансите и бюджета. Един компонент от програмата е насочен към подпомагане на неотдавнашния процес на децентрализация след провеждането през 2011 г. на местните избори в основните градове на страната.

ЕС запази ангажимента си за справяне с ключови проблеми, свързани с доброто управление (правосъдие, права на човека, сили за сигурност, прозрачност и децентрализация на икономиката) посредством своя политически диалог съгласно член 8 от Споразумението от Котону, както и посредством изпълнението на своите програми и проекти.

Чрез своите бюджетни редове ЕС популяризира зачитането на правата на жените, децата и разселените лица. В тази работа се включва борбата срещу практиките за дискриминация срещу жените като генитално осакатяване, насилствени и преждевременни бракове, както и срещу насието, основано на полова принадлежност.

5.4.6. Кот д'Ивоар

За Кот д'Ивоар 2011 г. започна с тежка политическа криза: отказа на тогавашния президент да приеме резултата от президентските избори, проведени в края на ноември 2010 г., според който победител беше неговият противник Аласан Уатара. Репресиите от страна на нелегитимния режим на Гбагбо доведоха до множество нарушения на правата на човека, които бяха осъдени с декларации на върховния представител Аштън и нейния говорител. Посредством приемането на ограничителни мерки срещу 118 лица и 13 икономически образувания (вж. различните решения на Съвета на ЕС до началото на април 2011 г.) ЕС незабавно и непоколебимо оказва подкрепа за волята на гражданите на Кот д'Ивоар, ясно изразена чрез урните. Тези мерки бяха изключително ефикасни, като отслабиха значително режима на Гбагбо.

В контакт с регионални институции като Икономическата общност на държавите от Западна Африка и Африканския съюз, както и в рамките на ООН, ЕС проведе и изключително активна дипломатическа дейност, като ги насърчи да заемат ясни позиции и да се включат в посреднически действия за възстановяване на конституционни ред. За целта ЕС им предостави и подкрепа под формата на информация, технически и финансови средства. Същевременно ЕС мобилизира 60 милиона евро за предоставянето на хуманитарна помощ на най-засегнатите от кризата части от населението и предостави 1 милион евро от ЕИДПЧ, отчасти за специфична подкрепа за жените жертви на сексуално насилие по време на кризата.

След разрешаването на кризата чрез встъпването в длъжност на легитимния президент Уатара, стана възможно сътрудничеството за развитие да бъде възобновено, което осигури ефективно начало на програмата с бюджет 18 милиона евро за подкрепа на съдебната система, чиято цел е да съдейства на държавата да изготви политика за реформа по сектори, да насърчи достъпа до правосъдие, да намали корупцията в съдебната система и да повиши професионализма на съдиите. През 2011 г. 7 съдилища в северните региони бяха възстановени и подновиха функционирането си, като по този начин подобриха достъпа до правосъдие в тези зони.

Посредством специфична експертиза в полза на министерството на правосъдието (въз основа на кредит по линия на Инструмента за стабилност) ЕС предостави подкрепа за текущите съдебни процедури, по-специално за следователския екип на министерството, водещо разследването на престъпленията по време на кризата, както и подкрепа за изработването на закон за защита на свидетелите и жертвите и проект за закон за прилагане на Римския статут на Международния наказателен съд (МНС).

В края на годината одобрение получиха подкрепата за национално помирение, насочена към съдебната система в преход, посредничеството при конфликти за земя в западната част на страната и усилията за повишаване на професионализма и отговорността на медиите. ЕС продължи да оказва техническа и финансова помощ за изборителния процес с цел прекратяване на кризата, като предостави подкрепа за организацията на парламентарните избори през декември 2011 г. в размер на 8 милиона евро и финансира наблюдението на изборите от представители на гражданското общество. През октомври 2011 г. ЕС засили и диалога си с организациите за защита на правата на човека в контекста на преразглеждането на стратегията на страната относно правата на човека.

5.4.7. Демократична република Конго

През 2011 г. ЕС беше активно ангажиран в проследяването на изборния процес в ДРК, довел до провеждането на парламентарни и президентски избори. На 24 януари ВП/ЗП направи декларация по повод на изменението на конституцията и призова към диалог между всички участници в изборния процес.

ЕС предостави финансова подкрепа за организирането на президентските и парламентарните избори и изпрати мисия за наблюдение на изборите, която да действа на място.

На няколко пъти ЕС изрази своята загриженост по повод на политически мотивираните нарушения на човешките права, в т.ч. заплахи срещу свободата на медиите и нарушаване на свободата на словото и на мирен протест.

На 7 септември ЕС публикува на място декларация, в която припомни отговорностите на всички политически фактори и на националната полиция в ДРК за провеждането на свободни, прозрачни, демократични и мирни избори. На 8 ноември ЕС изрази безпокойството си във връзка с последните събития в изборителната кампания в ДРК. Ключовите послания относно значението на спазването на основните свободи бяха представени на националната изборителна комисия (CENI). През ноември и декември ЕС направи няколко изявления във връзка с качеството на изборния процес в ДРК.

Освен това ЕС продължи да изпълнява ангажимента си за подкрепа на правозащитниците. Представители на ЕС участваха на всички етапи от процеса срещу заподозрените лица, замесени в смъртта на правозащитника Floribert Chebeya. На 29 юни ВП/ЗП направи декларация, в която взе под внимание присъдата, постановена от висшия военен съд, като изтъкна значението на борбата с безнаказаността и припомни позицията на ЕС по отношение на смъртното наказание. ЕС направи няколко демарша в защита на правозащитниците и актуализира местния си план за действие за изпълнение на насоките на ЕС относно правозащитниците. Освен това на местно равнище беше изготвена стратегия на страната за човешките права.

ЕС продължи да изпълнява ангажимента си за подкрепа на борбата срещу основаното на пола насилие в ДРК. Наред с другите финансови ангажименти, на 11 юли беше обявена програма със средства в размер на 2,5 млн. евро за осигуряване на подкрепа на жертвите на сексуално насилие в провинциите Киву.

ЕС продължи да следи отблизо събитията в законодателната сфера, особено по отношение на реформата на сектора за сигурност. В ДРК бяха изпълнени няколко важни проекта по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

На международни форуми ЕС продължи да подкрепя Международния наказателен съд във връзка с висящите дела по отношение на Конго. Освен това ЕС работи активно и в рамките на Съвета на ООН по правата на човека с цел подобряване на състоянието на човешките права в ДРК.

5.4.8. Еритрея

ЕС продължи да изразява загриженост във връзка с нарушенията от Еритрея на задълженията в областта на правата на човека. В рамките на политическия диалог ЕС призова правителството на Еритрея да освободи без условия всички политически затворници. През септември 2011 г. върховният представител Катрин Аштън направи декларация от името на Европейския съюз относно политическите затворници в Еритрея по повод 10-ата годишнина от задържането им. ЕС настоятелно прикани правителството на Еритрея да освободи безусловно затворниците от „G 11“ — група от единадесет висши правителствени служители, произволно задържани и лишени от права от 2001 г. насам след открита критика срещу президента Исаяс Афеверки.

Беше изразена и загриженост за съдбата на задържаните журналисти и на лицата, лишени от свобода заради своите политически и религиозни убеждения. Наред с останалото ЕС призова еритрейските власти да освободят Давит Исаак, журналист с двойно гражданство — еритрейско и шведско, който от 2001 г. е лишен от свобода и държан в изолация, както и всички други лишени от свобода журналисти. ЕС неколнократно отпрати искания за информация за тях и достъп до тях. Въпросът за съдбата на задържаните лица беше повдигнат лично от управляващия директор за Африка Никълъс Уесткот по време на срещата му с президента Исаяс.

Друга проблемна област продължава да бъде свободата на вероизповеданията. ЕС изрази безпокойството си във връзка с нарушенията срещу непризнатите от държавата верски групи в Еритрея и повторно поиска достъп до бившия патриарх на еритрейската православна църква, отстранен през 2007 г.

ЕС изрази загриженост и за тежкото положение на еритрейските бежанци в района на Африканския рог. Тези въпроси бяха повдигнати пред еритрейското правителство, както и пред други правителства, на чиято територия е получена информация за трафик на хора и малтретиране.

ЕС продължи да оказва подкрепа за дейности по утвърждаване на правата на човека, по-специално свързани с достъпа до информация относно човешките права и с правата на жените и децата.

5.4.9. Етиопия

Цяла глава от новия план за развитие на Етиопия за следващите пет години — План за растеж и преобразуване, е посветена на изграждането на капацитет на публичната администрация и на доброто управление (включително антикорупционните мерки). Това сякаш подсказва наличието на ангажимент от страна на правителството за постигането ефективна държавна администрация и за укрепването на доброто управление в демократичен и политически смисъл като гръбнак на националната стратегия за развитие.

ЕС обаче продължава да е загрижен за положението на правозащитниците и прилагането на закона, уреждащ дейността на организациите на гражданското общество. Издадените през 2011 г. нови насоки за разработване на някои аспекти на законодателството в областта на гражданското общество вероятно ще поставят допълнителни предизвикателства пред организациите на гражданското общество. Въпреки това беше установен тристранен диалог между правителството на Етиопия, донорите и представители на гражданското общество. ЕС е уверен, че диалогът ще даде възможност за напредък по пътя към подобряването на тези нормативни актове. ЕС продължи и успешното изпълнение на проектите по Фонда за гражданското общество, включително в области, свързани с правата на човека и управлението.

През 2011 г. Етиопия стана свидетел на първите арести и последвалите съдебни процеси съгласно новата антитерористична прокламация, влязла в сила през 2009 г. През юни бяха арестувани двама етиопски журналисти, последваха арестите на няколко други журналисти и членове на опозицията.

ЕС наблюдаваше съдебните процеси и до края на 2011 г. двама шведски журналисти получиха присъди лишаване от свобода за 11 години, а три други процеса срещу общо 36 души все още бяха в ход и се наблюдаваха от ЕС.

Изразени бяха известни критики по отношение на арестите и изпълнението на антитерористичната прокламация, най-вече от страна на Амнести Интернешънъл, Хюмън райтс уоч, и Репортери без граници. ООН настойчиво прикани Етиопия да преразгледа широкото определение за тероризъм съгласно антитерористичната прокламация и изрази загриженост относно възможното вредно въздействие, което то може да окаже върху медиите в страната, както и върху други демократични права. ЕС се ангажира с въпроса за антитерористичната прокламация в рамките на диалога, който предприема с Етиопия.

През 2011 г. представители на донорите, включително ЕС, проведоха мисия за установяване на фактите, за да направят оценка на програмата за заселване в нови селища, изпълнявана от етиопското правителство с цел подобряване на основните услуги за селското население. Противно на твърденията на организации за защита на правата на човека, мисията не откри доказателства за принудително преместване или други нарушения на правата на човека. Донорите не оказват подкрепа за програмата, но са загрижени за последиците от прибързаното ѝ изпълнение, което понякога води до липса на основни услуги и дори до недостиг на храна. През 2011 г. ЕС започна диалог с етиопското правителство по темата.

Етиопия започна изработването на национален план за действие в областта на правата на човека, който ще бъде завършен през 2012 г. и ще включва препоръките от процеса на всеобщ периодичен преглед и от органите на ООН по въпросите на международните договори.

5.4.10. Гамбия

Гамбия поддържаше политическа и макроикономическа стабилност, но състоянието на правата на човека и по-специално свободата на изразяване продължиха да представляват предизвикателства. Тази тенденция се потвърди по време на изборите за президент през ноември, спечелени от действащия президент Джамех. ЕС разгърна експертна мисия за наблюдение на изборите, чиято оценка ще оформи основата за по-нататъшен двустранен политически диалог.

ЕС и Гамбия поддържат структуриран политически диалог, предвиден в член 8 от Споразумението от Котону, с взаимно договорени приоритети, споделен дневен ред и ангажименти, поети от двете страни. Заседанията се провеждат два пъти годишно. Неизменни основни елементи на дневния ред са управлението и правата на човека. Действията и напредъкът в тази област обаче са по-бавни отколкото в други обсъждани области.

ЕС продължи да оказва подкрепа на представителите на гражданското общество, работещи по-специално в областта на управлението, правата на човека и правата на жените.

5.4.11. Гвинея

През 2011 г. като цяло състоянието на правата на човека и демокрацията в Гвинея продължи да се подобрява. От гледна точка на сигурността положението в Конакри и вътрешността на страната, белязано от множество прояви на насилие от страна на полицията, се стабилизира. Отбелязан беше известен напредък в борбата срещу безнаказаността, по-специално по случая с жертвите от 28 септември 2009 г. (когато мирна манифестация бе брутално смазана от силите за сигурност). При все това няколко прояви на насилие, извършени през 2011 г. от полицията, все още са ненаказани, а двамата високопоставени служители, за които се смята, че носят отговорност за насилието от 28 септември 2009 г. все още заемат високи постове в публичната администрация, което не улеснява напредъка на разследванията. ЕС все още поддържа санкциите срещу 5 лица (замразяване на средства и забрана за визи) заради предполагаемата им отговорност за това насилие.

Съдебната система е все така слаба, условията при задържане са лоши и не зачитат правата на човека, но бяха направени първите стъпки за реформа на съдебната система и системата на местата за лишаване от свобода. ЕС вече подпомогна в известна степен съдебната система, чрез предоставянето на техническа помощ за министерството и подкрепа за жертвите и гражданското общество в борбата срещу безнаказаността за престъпленията, извършени по време на клането от 28 септември 2009 г. Започна и реформата на силите за сигурност, по-специално чрез демилитаризирането на град Конакри и пенсионирането на около 4000 военни лица с над 35 години стаж (т.е. 15 % от силите за сигурност). Политическото положение е по-стабилно и в отговор на възстановяването на конституционния ред чрез встъпването в длъжност на демократично избран президент и гражданско правителство, ЕС смекчи условията за възобновяване на сътрудничеството по 10-ия Европейски фонд за развитие и частично отмени оръжейното ембарго. Провеждането на свободни и прозрачни парламентарни избори остава обаче последното условие, което ще направи възможно за пълното нормализиране на отношенията с ЕС.

5.4.12. Гвинея Бисау

През 2011 г. състоянието на правата на човека в Гвинея Бисау продължи да бъде тревожно, особено в областта на икономическите и социалните права, което се дължи на нерешени проблеми с бедността и неграмотността, както и неадекватен достъп до основни обществени услуги. Тези въпроси, както и широко разпространеното домашно насилие, оказаха също негативно въздействие в сферата на правата на жените и децата.

През юни 2011 г. Народното събрание гласува два закона, съответно за борба с трафика на хора и за забрана на гениталното осакатяване на жените. През декември 2011 г. Гвинея Бисау ратифицира Африканската харта за демокрация, избори и управление.

През април 2011 г. в рамките на Европейската инициатива за демокрация и права на човека Европейският съюз за пръв път отпрати покана за представяне на предложения, насочена към засилване на закрилата на правата на децата, жените и лицата, лишени от свобода. Четири проекта бяха подбрани за финансиране на обща стойност 1 140 000 евро.

Повтарящи се случаи на насилие и сплашване по политически причини, тясно свързани с ролята на военните във вътрешната политика, заплашваха стабилността на страната. През декември 2011 г. потушаването на предполагаем опит за преврат завърши с незаконното убийство на предалото се заподозряно лице, както и с редица произволни арести и задържания. Безнаказаността и корупцията останаха основни предизвикателства, на които не се отдели достатъчно внимание.

Борбата с безнаказаността и зачитането на принципите на правовата държава бяха в центъра на политическия диалог между Европейския съюз и Гвинея Бисау в рамките на консултациите, започнали съгласно член 96 от Споразумението от Котону. Представителите на правителството на Гвинея Бисау представиха задоволителни предложения и инициативи за провеждане на ключовите реформи, насочени към стабилизиране на страната в демократични условия. Консултациите приключиха с Решение 2011/492 на Съвета, а за изпълнението на тези ангажименти бяха приети подходящи мерки. Въпреки че трябва да се отбележи известен напредък в изпълнението на тези ангажименти, до края на 2011 г. не беше изцяло изпълнен нито един от ключовите ангажименти.

5.4.13. Кения

През цялата 2011 г. ЕС продължи да наблюдава отблизо състоянието на правата на човека в Кения.

През 2011 г. подкрепата за изпълнението на новата конституция беше сред главните приоритети на ЕС в Кения, не на последно място с оглед на закрилата и утвърждаването на правата на човека.

Безнаказаността продължава да е основна причина за загриженост. ЕС редовно засягаше тези въпроси пред правителството на Кения и в общественото пространство. През цялата 2011 г. Съюзът продължи също да оказва политически натиск върху правителството, за да предприеме то действия срещу убийствата и изтезанията без съд и присъда, извършване от силите за сигурност, както и срещу корупцията в обществения сектор.

Като верен привърженик на Международния наказателен съд (МНС), ЕС продължи да отправя призови към правителството на Кения, както и към шестте лица, получили призовки от МНС във връзка с престъпления, извършени по време на избухналото след изборите 2007/2008 г. насилие, да окажат пълно съдействие на съда. Също така ЕС насърчи създаването на местен механизъм за предаване на правосъдието на други лица, замесени в насилието, последвало изборите.

Поддържан бе непрекъснат и редовен диалог с организации на гражданското общество, включително посредством редовни заседания на равнище ръководители на мисии.

В резултат на публичните (медийни) декларации на ЕС по въпроси, свързани с правата на човека, т.е. МНС, борбата срещу безнаказаността, убийствата без съд и присъда, или Международния ден на правата на човека, ЕС постигна добра видимост в страната като фактор в областта на правата на човека.

5.4.14. Либерия

Въпреки че не са налице доказателства за системни злоупотреби или незачитане на правата на човека от страна на държавните органи в Либерия, предизвикателствата, свързани с утвърждаването и защитата на правата на човека са много големи: условията в затворите са лоши, включително е налице пренаселеност, а задържаните се лишават от свобода твърде дълго преди съдебните процеси, които не са справедливи. Сексуалното насилие и насилието, основано на полова принадлежност, включително изнасилванията, както и гениталното осакатяване на жени и нарушаването на правата на децата, в това число и злоупотребата с деца, са широко разпространени в страната.

Либерия официално запазва смъртното наказание за някои престъпления, но върху изпълнението на това наказание е наложен доброволен мораториум.

Като част от дейностите по популяризиране на правата на човека, ЕС прие „Местна стратегия на ЕС за правата на човека“ и се ангажира на местно равнище съвместно с правителството и съответните институции в тази област (включително националната комисия по правата на човека). През ноември беше отправена покана за представяне на предложения по линия на ЕИДПЧ (бюджет на стойност 600 000 евро).

През 2011 г. в Либерия се проведеха президентски и парламентарни избори, вторите демократични избори след края на гражданската война. Вторият тур на изборите обаче беше белязан от бойкот от страна на опозицията и от улични сблъсъци между протестиращи и полиция. ЕС предостави финансова помощ за изборния процес (7 милиона евро) и разположи мисия от експерти за изборите.

5.4.15. Мадагаскар

2011 г. стана свидетел на значимо събитие, свързано с малгашката криза. Благодарение на постоянните усилия на тристранната посредническа група на Южноафриканската общност за развитие, на 16 септември 2011 г. основните заинтересовани политически сили подписаха „Пътна карта за прекратяване на кризата в Мадагаскар“. Този документ представя ангажиментите, които страните се договориха да поемат за успешното провеждане на процес на неутрален, приобщаващ и консенсусен преход, който да завърши с провеждането на честни, свободни и прозрачни избори и възстановяването на конституционния ред в Мадагаскар.

ЕС, Южноафриканската общност за развитие, Африканският съюз и международната общност приветстваха това събитие и от тогава насам отбелязват напредъка, постигнат по неговото изпълнение (назначаването на министър-председател, приет с консенсус, формиране на правителство на националното обединение, установяване на преходен парламент и създаване на национална избирателна комисия).

Подобно развитие на събитията доведе до ново решение на ЕС от 5 декември, съгласно член 96 от Споразумението от Котону, за удължаване на действието на влязлото в сила през 2010 г. решение, но приемайки позитивен подход, който отваря пътя за подпомагане от ЕС на преходния процес и за постепенно възобновяване на сътрудничеството от страна на ЕС в областта на помощта за развитие, при условие, че се постигне реален напредък по изпълнението на пътната карта за процеса на преход.

Въпреки това изпълнението на пътната карта за процеса на преход продължава да бъде твърде нестабилно.

5.4.16. Малави

През 2011 г. състоянието на правата на човека в Малави допълнително се влоши. С приемането през януари 2011 г. на измененията на наказателния кодекс, с които се разширява правителственият контрол върху медиите, на риск се излагат свободата на словото и свободата на пресата. Правителството е подложено на натиск от страна на активисти, поради слабото икономическо и политическо управление. През юли 2011 г. се проведеха демонстрации, в резултат на които загинаха двадесет души, след като срещу протестиращите беше използвано оръжие. Върховният представител Аштън направи декларация и осъди използването на сила от властите в Малави и възпрепятстването на гражданите да упражняват своето конституционно право на демонстрация. На 14 октомври 2011 г. управляващият директор за Африка в ЕСВД Никълъс Уесткот се среща с министъра на външните работи на Малави П. Мутарика и потвърди отново безпокойството на ЕС от развитието на ситуацията с управлението в Малави.

По 10-ия Европейски фонд за развитие ЕС е заделил 30 милиона евро за програма за управление за подобряване на демократичното управление, чрез осигуряване на достъп до качествено правосъдие за всички в Малави посредством по-ефективна и по-отзивчива съдебна система, подходи, които осигуряват по-голяма морална подкрепа и са по-благоприятни за жертвите както в официалната, така и в неофициалната система, повишена демократична отчетност и надзор, и за да се гарантира, че всички хора в Малави знаят и разбират правата и услугите, които им се полагат, както и че могат да се позовават на тях.

5.4.17. Мавритания

В Мавритания приобщаващият политически диалог между президентското мнозинство и части от опозицията доведе до споразумение по пакет от съществени конституционни реформи. Значителен напредък беше постигнат в областта на свободата на медиите, като в тази област Мавритания се оказа начело сред държавите в региона. В страната обаче продължават да съществуват остатъци от робството и заклеяването на тази практика от правозащитните организации е причина за редовни сблъсъци с властите. Редовно постъпват информации за случаи на произволно задържане. Основният структурен проблем в Мавритания е слабостта на съдебната система. Гражданското общество в Мавритания продължава да бъде слабо и страда от липса на координация.

В момента се прави оценка на стратегията на ЕС за правата на човека за Мавритания. В координация с държавите членки делегацията на ЕС редовно събира правозащитниците и предприема конкретни политически демарши пред правителството, в които осъжда нарушенията на правата на човека. На оперативно равнище през 2011 г. в Мавритания беше поставено началото на два нови тематични проекта в областта на равенството между половете и по линия на ЕИДПЧ, с цел да се подпомогнат неправителствените организации по въпросите на равенството между половете и борбата срещу робството и последиците от него. Тези проекти, наред с вече действащите 5 проекта в тази област, са на стойност 1,3 милиона евро Освен това ЕС предоставя и структурна подкрепа за гражданското общество посредством специфична програма по линия на 10-ия ЕФР.

5.4.18. *Нигер*

През 2010 г. и 2011 г. ЕС подкрепяше демократичния преход в Нигер, по-специално с подпомагане на изборния процес. То се изрази в отпускането на 18,5 милиона евро (над 60 % от външната помощ), което даде възможност за повишаване на доверието на политическите субекти и на общественото мнение в изборите, като се осигури подготовката и провеждането на конституционния референдум през октомври 2010 г. и на отделните избори (местни, парламентарни и президентски) през първите три месеца на 2011 г.

Освен това за парламентарните избори на 31 януари 2011 г. и двата тура на президентските избори на 31 януари и 12 март 2011 г., в Нигер започна да функционира мисия за наблюдение на изборите. Главен наблюдател беше г-н Сантяго Фисас Айксела — член на Европейския парламент. В мисията бяха включени 40 наблюдатели от 15 държави — членки на Европейския съюз, от Швейцария и Канада. Мисията започна дейността си на 4 януари 2011 г. и остана на място до официалното обявяване на резултатите от втория тур на президентските избори на 1 април 2011 г. Наблюдателите бяха разположени из цялата страна, с изключение на района на Агадез от съображения за сигурност.

5.4.19. *Нигерия*

През април 2011 г. в Нигерия се проведеха избори за президент, парламент и областни управители. В страната беше разположена мисия на ЕС за наблюдение на изборите, ръководено от члена на ЕП Петерле. ЕС стигна до заключението, че тези избори представляват значително подобрение спрямо предходните години и биха могли да бъдат смятани за най-надеждните избори от възстановяването на демокрацията в Нигерия през 2009 г. Наблюдавани и докладвани бяха обаче редица нередности и недостатъци. Препоръките, направени от мисията на ЕС за наблюдение на изборите, подтикнаха нигерийската независима национална избирателна комисия да изготви собствени заключения. След изборите избухна насилие, което ЕС осъди в декларация на място.

Правата на човека останаха приоритет в рамките на „ЕС—Нигерия: Съвместен път напред“. През март 2011 г. беше приет Закон за комисия за правата на човека. През декември 2011 г. беше назначен новият председател на комисията за правата на човека, който е бивш правозащитник. През юни 2011 г. беше приет Закон за свободата на информацията.

ЕС продължи да наблюдава състоянието на правата на човека, включително в рамките на местната работна група на ЕС по правата на човека. През юли 2011 г. беше изготвен доклад на ръководителите на мисии относно свободата на вероизповеданията и съвестта. Проведени бяха няколко срещи с представители на гражданското общество, на които беше обсъден законът за браковете между лица от един и същи пол.

Състояха се срещи с председателя на комисията по правни въпроси на Камарата на представителите и с председателя на комисията по правата на човека на Сената, на които беше обсъдено състоянието на правата на човека в страната. Предварително планираната за декември 2011 г. сесия на местния диалог по правата на човека беше в крайна сметка отложена и се проведе през февруари 2012 г.

През 2011 г. бяха изпълнени осем проекта, подпомогнати от програмата на ЕИДПЧ за стратегия за подпомагане на конкретни държави. През декември 2011 г. беше отправена нова покана за представяне на предложения по линия на стратегията на ЕИДПЧ за подпомагане на конкретни държави.

ЕС направи декларации за осъждане на насилието между общностите и на терористичните нападения, включително нападението срещу седалището на ООН през август 2011 г и нападенията срещу църкви около Коледа.

5.4.20. Руанда

Пряката помощ от ЕС за правителството се допълва с помощта за гражданското общество. През 2011 г. продължи диалогът с гражданското общество, с по-силен акцент върху политическото управление.

Проведени бяха редовни срещи ЕС—Руанда, посветени на изборния процес (президентски и местни избори и избори за Сенат) и на всеобщия периодичен преглед, като прегледът представлява инструмент за политика и политически диалог.

При тясно сътрудничество между делегацията на ЕС, националната служба за разпореждане и представители на гражданското общество беше извършена подготвителна работа за изготвянето на покана за представяне на предложения на стойност 2 милиона евро за недържавни участници по линия на споразумението за финансиране „Гласност и отчетност“ от 10-ия ЕФР.

Специфичната цел на тази покана е популяризиране на дейностите по застъпничество и наблюдение в секторите на правосъдието и правата на човека в съответствие с препоръките на работната група по сектора на правосъдието и доброволните ангажименти на Руанда в контекста на всеобщия периодичен преглед.

Като цяло финансовата помощ за гражданското общество в Руанда постоянно нараства през 2011 г. като новите договори се подписват по две конкретни програми: „Европейски инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) и „Недържавни участници и местни органи в развитието“. В периода между втората половина на 2010 г. и 2011 г. бяха подписани общо 13 нови договора на стойност около 6 милиона евро. Тези проекти са насочени към наблюдение на изборите и предоставянето на образование по граждански въпроси, за да се гарантира по-прозрачен изборен процес; подпомагане на мозъчен тръст за провеждането на проучвания по въпросите на етническата принадлежност и социалната кохезия; засилване на националната кампания срещу корупцията; предоставянето на подкрепа за жертвите на насилие в трансграничните райони; наблюдение и консултации по новоприетата поземлена реформа; и укрепване на процесите на децентрализация и местно управление.

В края на 2011 г. ЕС разполагаше по отношение на Руанда с портфолио с около 60 действащи проекта, финансирани чрез различни тематични програми за подкрепа на гражданското общество.

5.4.21. Сенегал

Сенегал е демократична и стабилна страна с общи положителни постижения в областта на правата на човека. Това се потвърди през 2011 г.

След демонстрациите от 23 юни обаче, в очакване на президентските избори (26 февруари 2012 г.), бяха забелязани случаи на тормоз от страна на администрацията и полицията срещу представители на опозицията и гражданското общество. Освен това, разпространението на 14-ия годишен доклад на Обсерваторията за закрила на правозащитниците, публикуван от Международната федерация за правата на човека, беше спряно от митническите власти без нормално обяснение.

Дълготрайният и непостоянен конфликт в Казаманс е друг повод за загриженост. През 2011 г. спорадичните сблъсъци продължиха и редица хора, сред които цивилни граждани, пострадаха (над 60 смъртни случаи) предимно в резултат на бандитски актове, включително се появиха твърдения за екзекуцията на група от 10 дървосекачи в края на ноември. Властите така и не предоставиха подробности за тези събития. До този момент усилията за преговори се провалят в опитите за постигане на устойчиво разрешаване на конфликта.

ЕС и Сенегал поддържат структуриран политически диалог, предвиден в член 8 от Споразумението от Котону, с взаимно договорени приоритети, споделен дневен ред и ангажименти, поети от двете страни. Заседанията се провеждат два пъти годишно. Постоянно се обсъжда темата за правата на човека, включително посочените по-горе въпроси.

ЕС продължи да оказва подкрепа за демаршите на международната общност да убеди Сенегал да предаде на съд обвинения в престъпления срещу човечеството Хисен Хабре — бивш президент на Чад (живеещ понастоящем в Сенегал), или да го екстрадира. С подкрепата на ЕС Белгия подаде искане за екстрадиране. Тази тема също е включена постоянно в дневния ред на посочените по-горе срещи по диалога съгласно член 8.

5.4.22. Сомалия

През 2011 г. продължи конфликтът в южната и централната част на Сомалия, като гражданите заплащат тежка цена, особено в зоните, контролирани от бунтовническите сили на радикалните ислямисти от Аш Шабаб. ЕС допринесе за установяването на сигурност чрез своята мисия по линия на ОПСО, която обучава членове на сомалийските национални сили за сигурност в Уганда (EUTM Сомалия), и чрез своята съществена подкрепа за мисията на Африканския съюз в Сомалия (AMISOM) посредством Финансовия инструмент за мир в Африка. Под натиска на сомалийските национални сили за сигурност и AMISOM през август 2011 г. Аш Шабаб се изтегли от столицата Могадишу. Те обезопасиха столицата в голямата ѝ част, като осигуриха атмосфера, която е по-благоприятна за зачитането и утвърждаването на правата на човека и за изпълнението на Споразумението от Кампала от май 2011 г. Освен това в EUTM Сомалия бяха включени модули по правата на човека и равенството между половете, което доведе до по-голямо зачитане на правата от страна на силите на реда.

По линия на ЕИДПЧ ЕС изпълни разнообразни проекти за подпомагане на независимите медии, на комисията по правата на човека в района на Сомалиленд, за придобиване на способности от страна на старейшини и религиозни лидери за предотвратяване на конфликти в цялата страна, разработване на местен капацитет за наблюдение на избори и създаване на възможности за диалог между гражданското общество и сомалийските власти.

Из цяла Сомалия бяха обучени полицаи и съдии във връзка с принципите на правовата държава и борбата срещу безнаказаността. С подкрепата на ЕС три жени прокурори (от общо девет) и полицейски служители бяха назначени в района на Сомалиленд.

По линия на програмата за демократизация ЕС изрази подкрепа за проекта за федерална конституция, по който бяха извършени одити във връзка с правата на човека и равенството между половете. В районите на Сомалиленд и Пунтленд ЕС подпомогна отварянето на политическия живот, както и назначаването и изграждането на капацитет на техните избирателни комисии.

5.4.23. Южна Африка

На 15 септември 2011 г. в националния парк Кругър в Южна Африка се проведе четвъртата среща на високо равнище Република Южна Африка—ЕС, на която бяха потвърдени ангажиментите на двете страни за стратегическо партньорство, основано на общи ценности, сред които правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, както и решимостта им за сътрудничество в рамките на международни форуми по въпросите на правата на човека.

През февруари 2011 г. ЕС и Южна Африка проведоха своя четвърти неофициален диалог по правата на човека, като се основаваха на диалозите, водени от декември 2009 г. В обсъжданията бяха включени сътрудничеството в многостранни форуми, както и проблеми на континентално и национално равнище. ЕС и Южна Африка се споразумяха през 2012 г. диалогът им да стане официален.

Сътрудничеството за развитие Южна Африка—ЕС продължи да подпомага правата на човека посредством различни програми, включително програмата за достъп до правосъдие и за утвърждаване на конституционните права, както и гражданското общество чрез ЕИДПЧ.

През цялата година ЕС продължи да следи събитията и да ангажира Южна Африка в областта на правата на човека, наред с останалото, по отношение на процеса на регистрация и депортиране на зимбабвийски имигранти, настоящия дебат относно приемането на закон за защита на държавната информация или положението на лесбийки, гейове, бисексуални и транссексуални лица (ЛГБТ лица).

На полето на многостранните отношения 2011 г. беше белязана особено от приемането на забележителната резолюция, внесена от Южна Африка, относно „Правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност“, приета на 17 юни 2011 г. от Съвета на ООН по правата на човека. Резолюцията е първата, в която се приканва за край на дискриминацията по света, основана на полова принадлежност, и в която този проблем се признава за „приоритет“ на ООН резолюцията получи силна подкрепа и приветствие от ЕС.

5.4.24. Судан

Надеждният характер на резултата от референдума, проведен през януари 2011 г., и приемането на този резултат от властите в Хартум, беше първостепенен политически приоритет за ЕС през 2011 г. Голямо внимание беше отделено и на периода до обявяването на независимостта на Южен Судан на 9 юли 2011 г. и след него.

И двете ключови събития преминаха мирно, но в месеците след обявяването на независимостта на Южен Судан положението значително се влоши, като избухнаха боеве между суданските въоръжени сили и суданската народноосвободителна армия-Север в Южен Кордофан и Сини Нил, а продължиха и споровете за Абией. Продължаващият конфликт доведе до сериозно хуманитарно положение и тежки нарушения на правата на човека в зоните на конфликт, в това число и Дарфур, въпреки подписаното през юли 2011 г. в Доха мирно споразумение за Дарфур.

По време на периода, обхванат от този доклад, цялостното състояние на правата на човека в Судан не се подобри. В много части на страната продължават произволните арести и акциите срещу отделни лица поради етническата им принадлежност. За политическите опоненти, младежките групи, активистите за защита на човешките права и журналистите продължава да съществува висока степен на риск от тормоз, произволни задържания и малтретиране от страна на националната служба за сигурност поради политическата им принадлежност, като напълно липсва отчетност. Цензурата и контролът върху медиите от страна на държавните органи, особено върху вестниците, остава на високо равнище.

Бъдещият статут на гражданите на Южен Судан, които живеят в северната част на Судан, също буди загриженост при липсата на споразумение между Севера и Юга. Процесът на преразглеждане на конституцията представлява друго предизвикателство в контекста на изявлението на президента Башир, че той ще се проведе в съответствие със законите на шериата.

Приключването на мандата на Мисията на ООН в Судан (UNMIS) в следствие на независимостта на Южен Судан остави празнина по отношение на наблюдението в областта на правата на човека. По отношение на Дарфур обаче смесената мисия на ООН/АС в Дарфур (UNAMID) все още е в състояние да изпълнява тази функция посредством своя отдел по правата на човека. Прекратяването на Мисията на ООН в Судан (UNMIS) засегна и координацията в рамките на международната общност в областта на правата на човека. Налице са планове за възобновяване на „Международния форум за партньорство“ — форум за координация в областта на правата на човека, ръководен в миналото от Мисията на ООН в Судан (UNMIS) и делегацията на ЕС в Хартум.

Във връзка с установяването на съдържателен диалог по правата на човека със суданските власти, необходимо е да се посочи създаването на национална комисия по правата на човека. Подборът и независимостта на нейните членове обаче хвърля известна сянка на съмнение относно способността ѝ да изпълнява конструктивна роля при утвърждаването и закрилата на стандартите, свързани с правата на човека в Судан.

Изготвена е тригодишна стратегия на ЕС по правата на човека в Судан, в която са включени осем приоритетни области. За допълнителна информация по темата, включително подробен анализ на състоянието на правата на човека в Судан, вж. пълния текст на документа, разпространен на 13 декември 2011 г.

През май 2011 г. Судан взе участие в процеса на всеобщ периодичен преглед.

5.4.25. Южен Судан

След изразеното на референдума за самоопределение през януари 2011 г. внушителното мнозинство в подкрепа на разделянето, през юли 2011 г. Южен Судан стана независима държава.

Държавните структури на Южен Судан, който продължава да страда от последиците, причинени от десетилетията на война и слабо развитие, започват тепърва да се изграждат и капацитетът им е изключително ограничен. Нарушенията на човешките права, извършвани от силите за сигурност, са често срещани, макар и не систематични. Те се простират от незаконно задържане до използване на неоправдано насилие при кампаниите за разоръжаване на цивилното население.

Съдебната система и системата за правоприлагане в Южен Судан са слаби поради липсата на квалифицирани служители и на използването на обичайното право, което води до безнаказаност за извършените престъпления и сериозни нарушения на човешките права в процеса на правораздаване. Тези нарушения включват произволни арести и задържания, липса на правна помощ и съвет, продължително досъдебно задържане и лоши условия в местата за задържане.

През отчетния период насилствените междуетнически конфликти на общностите от селските райони във връзка с добитък или ресурси продължават да са причина за множество човешки жертви. В същия контекст отвличанията на жени и деца са често срещано явление. Силите за сигурност често не са в състояние да осигурят защита на гражданите, което се дължи и на липсата на обучение и подходящо оборудване. Членовете на Суданското народно освободително движение (SPLA) извършват посегателства срещу цивилни граждани, включително противозаконни убийства, побои и грабежи.

Освен това вражеските действия между SPLA и въоръжените опозиционни групи причиниха смъртта на стотици и изселването на хиляди цивилни граждани, разрушиха къщи и други цивилни сгради.

ЕС подкрепя усилията на правителството за подобряване на положението на човешките права, като оказва техническа помощ, главно за съдебната система, както и чрез комисията за правата на човека. Подкрепата по линия на ЕИПЧ включва проекти за правата на жените, хората с увреждания и утвърждаване на плурализма.

ЕС установи политически диалог с правителството по въпроси от областта на човешките права. Освен това ЕС подкрепи действията на правителството за присъединяване и ратифициране на договорите и конвенциите в областта на човешките права. Като положителна промяна, ЕС отбелязва, че правителството на Южен Судан желае да работи със Съвета на ООН по правата на човека с оглед на подобряването на положението с правата на човека в страната.

5.4.26. *Того*

През 2011 г. Того премина през своя всеобщ периодичен преглед и прие голям брой препоръки — процес, който беше активно наблюдаван от ЕС. Комисията по истината, справедливостта и помирението, създадена през 2009 г. за разследване на политическите престъпления, извършени между 1958 г. и 2005 г., продължи дейността си със значителна финансова подкрепа от ЕС. Направени бяха над 20 000 изявления, а из цялата страна бяха организирани изслушвания. Освен това ЕС осигури подкрепа за платформа на организации на гражданското общество, които развиват активна дейност в тази област с цел да се насърчи по-голямо участие на гражданското общество и гражданите в процеса на национално помирение.

Правозащитниците продължават да сочат безнаказаността и липсата на независимост на съдебната система като основни проблеми, наред с твърденията за случаи на незаконни задържания и изтезания. Националната комисия по правата на човека беше натоварена със задачата да разследва тези случаи.

Националната комисия по правата на човека съвместно с министерството по правата на човека, парламентарната комисия по правата на човека и върховният орган за аудиовизуалните медии и комуникацията получиха подкрепа от ЕС за укрепване на своя капацитет. ЕС продължи да предоставя и много съществена финансова помощ за националната програма за модернизиране на съдебната система, включително обучение, законодателни реформи и инфраструктура.

Задържаните лица, жените и децата са сред най-уязвимите категории на населението. ЕС предостави подкрепа на гражданското общество за популяризиране на зачитането на правата на човека, особено правата на тези уязвими групи. Наред с останалото, много успешен се оказа финансиран от ЕС проект за подпомагане на задържаните лица при позоваване на правата си и за по-успешна повторна социална интеграция. Освен това по линия на тематичната програма за недържавни участници и местни власти финансиране получиха пет проекта, съсредоточени върху местното развитие и гражданското участие.

Посредством финансиран от ЕС проект за подпомагане на изборния процес бяха разработени нови дейности, чиято цел е популяризирането на гражданското образование, осигуряването на обучение по демокрация и избори за политически партии и представители на гражданското общество, популяризирането на участието на жените в обществената и политическата сфера и укрепването на капацитета на независимата национална изборителна комисия.

През февруари 2011 г. ЕС подписа финансово споразумение на стойност 6 милиона евро за проект за укрепване на капацитета на представителите на гражданското общество и за подпомагане на техните дейности, особено в областта на помирието и правата на човека. В допълнение към тези дейности, по време на заседанията в рамките на своя политически диалог, ЕС продължи да изразява загрижеността си относно въпроси, свързани с правата на човека.

5.4.27. Уганда

От политическа гледна точка решаващото събитие в Уганда пред 2011 г. бяха проведените през февруари парламентарни и президентски избори. В своя декларация, посветена на изборите, върховният представител приветства мирното им провеждане. ЕС беше изпратил мисия за наблюдение на изборите, а ръководителят на наблюдателите представи доклада си през май. Въз основа на този доклад ЕС обсъжда с правителството как да се изпълнят някои от основните препоръки, по-специално относно състава на изборителната комисия, финансирането на кампанията и регистрацията на изборителите. По няколко повода президентът Мусевени изрази одобрение за разглеждането на възможности за реформиране на изборителната комисия, както и за провеждането на други реформи. На правителството бяха предоставени писмени материали относно различни модели на изборителни комисии.

След изборите ЕС продължи усилията си да поддържа отворения характер на политическото пространство. Когато протестите, наречени „пеша на работа“, бяха посрещнати с прекомерна употреба на сила от органите за сигурност в Уганда, ЕС публикува на място декларация относно правото на мирна демонстрация, като прикани всички партии в Уганда да разрешат политическите конфликти с мирни средства.

С цел предотвратяване на по-нататъшно задушаване на политическите свободи посредством бъдещи законодателни актове, ЕС включи в дневния ред на политическия диалог ключови законодателни предложения. При обсъждането на измененията на разпоредбите на Конституцията относно правото на освобождаване под гаранция ЕС припомни на правителството основополагащия принцип, свързан с презумпцията за невинност. Като припомни правото на свобода на словото и на свобода на събранията, ЕС отправи критики към проекта за закон за управление на обществения ред, в който бяха включени разпоредби, предоставящи широки правомощия на полицията да налага забрани за провеждането на публични събрания. Този проект за закон е предмет на много дебати и вероятно ще бъде приет в изменен вид през 2012 г.

ЕС повдигна и въпроса за премахване на смъртното наказание. С настояването, че смъртното наказание все още се радва на широка обществена подкрепа, правителството го запазва, въпреки че е рядко прилагано и не е изпълнявано от 2003 г. (военни съдилища).

ЕС припомни на правителството за необходимостта от прилагане на национално равнище на Конвенцията на ООН срещу изтезанията. Закон срещу изтезанията, внесен от членове на парламента и подкрепян от правителството, понастоящем се намира в парламента и се очаква да бъде приет през 2012 г. Предстои ратификацията на факултативния протокол към Конвенцията срещу изтезанията.

ЕС продължи да следи отблизо състоянието на ЛГБТ лицата в Уганда, които са подложени на дискриминация, преследване и открити заплахи. ЕС изрази загрижеността си относно правата на човека на ЛГБТ лицата при всеки възможен случай в диалога си с правителството, включително с президента. Освен това ЕС подпомогна местни организации за защита на правата на човека, които предоставят защита и се опитват да променят разбиранията в страната. Предвижданият драконовски мерки проект за закон срещу лицата с хомосексуална ориентация беше замразен от предишния парламент през 2011 г. (но впоследствие беше внесен отново през 2012 г.).

ЕС беше движещата сила сред партньорите в областта на развитието в Уганда по отношение на подкрепата за правозащитниците и през февруари 2011 г. беше приета местната стратегия за изпълнение относно правозащитниците.

Накрая, на техническо равнище, ЕС участва във фонд, обединяващ множество донори (шест държави членки на ЕС, Норвегия и делегацията на ЕС) с цел подобряване на демократичното управление в Уганда със специален акцент върху утвърдената демокрация, достъпа до правосъдие и засилената отчетност.

5.4.28. Зимбабве

През февруари 2011 г. ЕС взе решение да изключи 35 лица от списъка на лица, на които са наложени забрана за издаване на визи и замразяване на активи, и да удължи валидността на останалите мерки, които понастоящем се прилагат спрямо Зимбабве и които се състоят от i) забрана за издаване на визи и замразяване на активи на посочени в списък лица и предприятия; ii) оръжейно ембарго и iii) други мерки, предприети в контекста на член 96 от Споразумението от Котону.

Тези мерки са специално целенасочени и оказват въздействие предимно върху набелязаните лица, не върху икономиката. Фактически, от създаването на правителството на националното единство, ЕС и неговите държави членки са предоставили близо 1 милиард щатски долара за подпомагане на развитието с цел посрещане на потребностите на зимбабвийския народ, включително за предоставянето на услуги като здравеопазване и образование.

При приемането на тези мерки ЕС отбеляза съществения напредък, постигнат при справянето с икономическата криза и при подобряването на доставката на основни обществени услуги. ЕС обаче счете, че събитията в икономическата и социалната сфера не са били съпътствани от равностоен напредък в политическата сфера. ЕС отбеляза, че са необходими допълнителни реформи по отношение на зачитането на принципите на правовата държава, правата на човека и демокрацията, които имат съществено значение за създаването на благоприятна среда за провеждането на надеждни избори. В този контекст върховният представител изрази дълбоката си загриженост от изблиците на политическо насилие в началото на годината. ЕС ясно изрази и готовността си да адаптира предприетите от него мерки в отговор на всички бъдещи реформи.

Създаването на правителство на националното единство осигури нов тласък за укрепването на отношенията между ЕС и Зимбабве. От тогава насам беше възобновен политическият диалог с общата цел за постепенно нормализиране на отношенията. От 2009 г. се проведе поредица от събития на високо равнище: юни 2009 г., Брюксел — тристранна среща ЕС—Зимбабве, ръководена от министър-председателя Цвангирай; септември 2009 г. — посещение на тройката на ЕС в Хараре; и юли 2010 г., Брюксел — заседание на равнище министри, на което всеобхватният зимбабвийски министерски екип за възстановяване на отношенията проведе среща с върховния представител Аштън и комисаря Пибалгс.

И след сформирането на правителството на националното единство ЕС продължи да наблюдава отблизо положението с правата на човека в Зимбабве. През 2011 г., в тясно сътрудничество със своите държави членки, ЕС изготви стратегия по правата на човека, в която са определени приоритетите, свързани с подпомагането и участието на организациите на гражданското общество и институциите в контекста на предизборния период.

ЕС финансира широк кръг дейности в Зимбабве за създаване и поддържане на открита политическа среда, в която се спазват правата на човека и принципите на правовата държава, и за придвижване на страната към честни избори. ЕС приключи изработването на краткосрочна стратегия, чрез която да продължи подкрепата за реформите, предвидени в Глобалното политическо споразумение (ГПС), по-специално процесите, свързани с конституцията, изборите и помирието, както и реформата на съдебната система. В стратегията се поставя силен акцент върху представителите на гражданското общество, като от 2009 г. насам само Европейската комисия предоставя 30 милиона евро в подкрепа на техните дейности.

5.5. Близкият изток и Арабският полуостров

Размириците в арабския свят засегнаха и страните от Персийския залив, макар и в по-ограничена степен. Режимите в тези страни предприеха действия за съдържането и ограничаване на революционните дейности, особено чрез отпускането на значителни „финансови пакети“ и задоволяването на социални потребности, като оставиха настрана политическите проблеми и, понякога, установиха допълнителни ограничения пред вече доста ограничените граждански свободи. През цялото време на размириците ЕС наблягаше на необходимостта от разработени на местно равнище реформи и от национален диалог, като същевременно показваше волята си да подпомага тези реформи, ако и когато има искане за това.

В рамките на 21-то заседание на съвместния съвет на равнище министри ЕС—Съвет за сътрудничество в Персийския залив, проведено в Абу Даби на 20 април 2011 г., ЕС и Съветът за сътрудничество в Персийския залив имаха възможност за обменят мнения по въпроси на правата на човека и да постигнат съгласие за набелязването на възможни пътища за установяването на сътрудничество в тази област.

ЕС продължи да отделя специално внимание на събитията, които засягат гражданското общество в Обединените арабски емирства, особено съдебните процеси срещу няколко правозащитници. В ОАЕ, Катар и Кувейт ЕС разработи местна стратегия по правата на човека, която даде възможност на ЕС да установи приоритети, да набележи въпроси, будещи загриженост, и да определи области за сътрудничество по въпросите на правата на човека.

В Оман ЕС беше разтревожен от закриването на вестник Ал Заман и повдигна въпроса през властите, за да се гарантира, че свободата на медиите няма да бъде допълнително ограничавана.

5.5.1. Саудитска Арабия

ЕС продължи да засяга въпроса за правата на човека в отношенията си със Саудитска Арабия, особено по отношение на смъртното наказание, положението на жените и свободата на пресата. Публикувани бяха конкретни декларации по въпроса за правата на жените, например по отношение на политическото участие и равното третиране (протеста на жените водачи на МПС). През септември 2011 г. ЕС приветства факта, че от 2012 г. жените в Саудитска Арабия ще имат право да участват в консултативния съвет (шура) и ще имат възможност да гласуват и да се кандидатираат на местните избори през 2015 г.

Относно смъртното наказание, през 2011 г. екзекуциите се увеличиха. Особена загриженост буди фактът, че по-голямата част от екзекуциите не бяха извършени в съответствие с минималните международни стандарти: извършени бяха екзекуции за предполагаеми нарушения, свързани с наркотици и магьосничество. ЕС направи постъпки по въпроса пред съответните власти и потвърди отново искането си за налагането поне на фактически мораториум.

ЕС набеляза и други области, в които се очаква напредък. Специално внимание се отделя на свободата на изразяване. ЕС влезе в контакт със саудитските власти относно случаи на отделни лица, срещу които се водят съдебни производства след като са изразили своите възгледи в интернет. Сред другите области, будещи безпокойство, са правата на детето, свободата на събрания и сдружаване, както и свободата на вероизповеданията и съвестта. Особен интерес предизвиква положението на работниците мигранти в страната.

ЕС редовно изпраща послания на Саудитска Арабия относно необходимостта да се предостави адекватна защита на основните свободи, включително в изпълнение на международните конвенции. Тези послания се предават на двустранна основа, както и в контекста на заседанията по линия на сътрудничеството между ЕС и Съвета за сътрудничество в Персийския залив.

5.5.2. Бахрейн

Относно Бахрейн, от момента, в който протестиращите започнаха да се събират през февруари 2011 г., ЕС призова всички в страната да се въздържат от насилие и да се включат в диалог, при който мирно и конструктивно да обсъдят своите различия. Първата публична декларация беше направена в средата на февруари. След като на 15 март Съветът за сътрудничество в Персийския залив разположи своите сили и протестите бяха потушени с насилие, върховният представител Аштън незабавно командирова висш пратеник в Манама, който да проведе разговори с широк кръг събеседници през март. Върховният представител предаде и посланията на ЕС директно на бахрейския министър на външните работи, който е личен пратеник на краля, както и лично на крал Хамад.

Стройната поредица от декларации през годината, както и дипломатическите контакти с бахрейските власти привлякоха общественото внимание към състоянието на правата на човека, необходимостта за търсенето на отговорност от извършителите от всички слоеве на обществото, за определянето на дата за посещение на представители на върховния комисар на ООН за правата на човека и за утвърждаването на действително помирение в цялото бахрейско общество. Върховният представител включи положението в Бахрейн в дневните редове на няколко заседания на външните министри от ЕС, което доведе до приемането на заключения, в които се призовава за зачитане и закрила на правата на човека. На заседанието си през юни 2011 г. държавните и правителствените ръководители от ЕС изразиха своята загриженост за положението, свързано със съдебните процеси и присъдите срещу членове на опозицията в Бахрейн, и насърчиха страната да гарантира зачитането на правата на човека и основните свободи.

Тази натиск от страна на ЕС наред с международната общност и множество организации на гражданското общество доведе до известни резултати: независимата анкетна комисия беше създадена през юни, за да разследва нарушенията на правата на човека, а съдебните процеси пред съдилищата за национална безопасност и присъдите, постановени от тези съдилища, бяха преразгледани. ЕС допълнително взе под внимание доклада на независимата анкетна комисия и подчерта отново, че Съюзът е готов да окаже съдействие на Бахрейн в усилията му да изпълни нейните препоръки.

5.5.3. *Иран*

Влошаването на състоянието на правата на човека в Ислямска република Иран остана повод за огромна загриженост от страна на Европейския съюз през 2011 г. ЕС изрази своята загриженост пред иранските власти по всички възможни канали, но за съжаление положението не се подобри. В Брюксел, Техеран и в рамките на международни организации ЕС направи множество декларации на всички равнища, за да призове Иран да спазва своите международни задължения.

ЕС изрази по-специално съжаление относно факта, че през 2011 г. хиляди ирански граждани станаха жертви на насилие от страна на държавните органи, включително ръководители на опозицията, правозащитници, адвокати, блогъри, журналисти, жени активисти и хора на изкуството, както и много лица от малцинствата, в това число религиозни малцинства, особено от бахайската и християнската общност. Неизвестен брой лица пострадаха от тормоз и арести, упражнявайки законовите си права или защитавайки правата на други. Лица от етнически малцинства, включително азери, балучи, араби, редовно стават жертви на репресии и са на преден план сред осъдените на смърт. Активисти получиха тежки наказания лишаване от свобода. Изпълнявани бяха и телесни наказания. Задържани лица информираха за широко разпространени случаи на изтезания и малтретиране. Увеличи се контролът над външните източници на информация като интернет, международни радио и телевизионни канали. Ирански журналисти, работещи за чуждестранни медии бяха заплашвани или подлагани на тормоз от служители по сигурността, ЕС остана загрижен относно усилията на иранските власти да възпрепятстват свободната комуникация между гражданите и получаването от тях на информация в Иран.

Широкоразпространеното използване на смъртното наказание, което през 2011 г. достигна в Иран най-високите си равнища през последните години и беше приложено спрямо непълнолетни лица, включително на публични места, беше повод за особена загриженост на ЕС. През годината в Иран бяха отчетени между 277 и 436 екзекуции; но в резултат на информацията за тайни екзекуции, особено в затвора Валикабад в Машхад, броят на лицата, екзекутирани през миналата година в Иран, би могъл съществено да се увеличи. ЕС продължи да призовава Иран да зачита минималните стандарти с оглед установяването на мораториум върху използването на смъртното наказание. Фактът, че стотици хора бяха осъдени на смърт, без правото на справедлив процес, или бяха осъдени за престъпления, които според ЕС следва да не бъдат наказвани със смъртно наказание (напр. вероотстъпничество, изневяра, нарушения, свързани с наркотици), беше изключително тревожен за ЕС.

ЕС подкрепи и годишната резолюция на Общото събрание на ООН относно състоянието на правата на човека в Иран, която през 2011 г. получи най-голямата подкрепа досега — 86 гласа в нейна полза в третия комитет. От 2004 г. насам, всяка година, тази резолюция дава израз на сериозната загриженост на Общото събрание от влошаването на състоянието на правата на човека.

През март 2011 г. ЕС подкрепи установяването от Съвета на ООН по правата на човека на мандат за специален докладчик по състоянието на човешките права в Иран. През декември 2011 г. настоящият титуляр на мандата — д-р Ахмед Шахид, имаше възможност да представи мнението си за положението пред работна група „Права на човека“ на Съвета на ЕС. До края на 2011 г. обаче той все още не бе получил разрешение да посети Иран. ЕС изрази увереност, че за да изпълни мандата си по правилен начин, д-р Шахид следва да бъде допуснат в страната, заедно с редица други титуляри на мандати по различни теми, които от последното посещение, състояло се по специална процедура през 2005 г., не са получили разрешение за достъп до иранска територия.

През април и октомври 2011 г. ЕС наложи конкретни ограничителни мерки спрямо 61 лица (включително трима ирански министри), въз основа на отговорността им, пряка или чрез изпълнението на заповед, за сериозни нарушения на правата на човека. На засегнатите лица са наложени замразяване на активи и забрана за влизане в ЕС.

Същевременно ЕС остана отворен за обсъждания от технически характер с Иран по въпроси, свързани с правата на човека. Това предложение за започване на конкретни обсъждания беше неколккратно отправяно от ЕС към иранските власти през годината, но не беше прието. Поради това диалогът ЕС—Иран по правата на човека, който е замразен от декември 2006 г., когато Иран отмени петия кръг, продължи да бъде в застой и през 2011 г.

ЕС продължи да сътрудничи с представители на иранското гражданско общество, намиращи се в Иран или в изгнание, с цел подпомагане на закрилата и утвърждаването на правата на човека в Иран. Това се осъществяваше особено посредством редица проекти, финансирани от създадени за целта инструменти, включително ЕИДПЧ.

5.5.4. *Ирак*

Състоянието на правата на човека остава нестабилно из цял Ирак, като страната твърде бавно се възстановява от трудностите през годините след конфликта и продължава да бъде изправена пред много предизвикателства от политическо естество, свързани със сигурността и развитието. След последните общи избори политическият преход попадна в известен застой, а насилието продължава да е широко разпространено, като засяга много иракски цивилни граждани, включително лица от малцинствата и уязвими групи.

През 2011 г. се увеличи използването на смъртното наказание, което продължава да бъде повод за сериозна загриженост. ЕС неколkokратно призова Ирак да прекрати изпълнението на екзекуции и да възприеме минималните международни стандарти в очакване на премахването на смъртното наказание (направени бяха постъпки и бяха публикувани декларации).

В рамките на диалога с Ирак ЕС продължи да изразява загриженост относно правата на човека. Делегацията на ЕС в Багдад поддържаше редовни контакти с властите, както и с представители на гражданското общество и малцинствата, и заедно с дипломатическите мисии на ЕС продължи дейността на работната група по правата на човека. ЕС продължи също така активно да подкрепя ООН и нейните усилия за намирането на мирно решение за положението на лицата, живеещи в лагера Ашраф. Върховният представител насърчи всички, които могат да въздействат върху ситуацията по някакъв начин, да направят това в дух на конструктивност, като дадат най-голям приоритет на сигурността и безопасността на живеещите в лагера.

Доброто управление, правата на човека и принципите на правовата държава остават ключовите области, върху които е концентрирана помощта на ЕС за Ирак. ЕС е ангажиран посредством проекти за подпомагане по тези области. Доброто управление и принципите на правовата държава са включени в приоритетите на първият по рода си стратегически документ ЕС—Ирак за 2011—2013 г. ЕС предостави също така ръководство и обучение в областта на полицейските сили, съдебната система и затворническата администрация чрез своята интегрирана мисия за спазване на правовия ред в Ирак (EUJUST LEX), която през 2011 г. съществено увеличи дейностите си в страната (Багдад, Басра и Ербил).

За нова основа на отношенията между ЕС и Ирак ще послужи Споразумението за партньорство и сътрудничество, което съдържа като основен елемент клауза относно правата на човека и установява рамка за сътрудничество по правата на човека и различни въпроси, сред които правовият ред.

5.5.5. Йемен

Йеменската революция беляза положението през цялата година, започвайки с първия протест срещу президента Салех на 15 януари 2011 г., ръководен от Тавакул Карман, която по-късно през 2011 г. получи нобеловата награда за мир. Освен това, с нападенията, извършени от ислямски фундаменталисти, се влоши положението със сигурността.

През 2011 г. тези две теми направиха абсолютно необходимо засилването на ангажимента на ЕС. През целия период на размириците ЕС изпълняваше главна роля в областта на политиката и хуманитарната помощ. ЕС упражняваше непрекъснат натиск върху всички страни в Йемен за безпроблемно, мирно предаване на властта, което впоследствие доведе до избори, проведени след периода, обхванат от доклада. При всички свои действия ЕС осъждаше използването на насилие срещу протестиращите и изразяваше сериозна загриженост за благоденствието и безопасността на йеменския народ.

Публикувани бяха 21 официални декларации. Освен това, в шест заключения, министрите на външните работи от ЕС осъдиха публично насилието и нарушенията на правата на човека. Също така, на заседанието си през юни държавните и правителствените ръководители настойчиво приканиха всички страни да прекратят насилието, да зачитат правата на човека и да спазват постоянно примирие. Върховният представител и нейните служби поддържаха и постоянен контакт с ключови членове на режима и неговите опоненти. Действията на ЕС бяха оформяни в близко сътрудничество с държавите от Персийския залив, САЩ и други фактори от международната общност.

С изострянето на вече бедственото положение в резултат на политическите, социалните и икономическите размирици в Йемен, международната общност продължи да оказва съвместно твърд натиск за основан на реда преход и за незабавното започване на процес на всеобхватни реформи. След инициатива от страна на ЕС в рамките на Съвета по правата на човека, членовете на ЕС, които са и членове на Съвета за сигурност на ООН, осигуриха приемането през октомври на резолюция, която най-после подготви пътя за подписването на 23 ноември на инициативата на Съвета за сътрудничество в Персийския залив и нейния механизъм за изпълнение, а по този начин и за дългоочаквания преход.

Отделно от дейността, свързана с размириците, ЕС продължи също така да засяга въпроса за правата на човека в отношенията си с йеменските власти, най-вече посредством постъпки, свързани с правата на човека относно смъртното наказание за непълнолетни лица, свободата на изразяване и Международния наказателен съд.

Накрая, посредством увеличена финансова подкрепа, ЕС допринесе съществено за посрещане на хуманитарните потребности на населението. Първоначално предвидената сума в размер на 4 милиона евро за хуманитарни нужди за 2011 г. беше увеличена на 25 милиона евро. Общият размер на финансирането от ЕС през 2011 г. в хуманитарната област надхвърли 60 милиона евро. ЕС остава с убеждението обаче, че са абсолютно необходими допълнителни сериозни усилия за облекчаване на хуманитарното положение на цивилното население: три милиона души се нуждаеха от незабавна помощ, а Йемен е на второ място в света по брой на деца, страдащи от хронично недोхранване.

5.6. Азия и Океания

5.6.1. Афганистан

През 2011 г. състоянието на правата на човека в Афганистан не се подобри съществено. Сред областите, които будят особена загриженост са правата на жените и децата, смъртното наказание, изтезанията и малтретирането, произволното задържане, рисковете за правозащитниците, свободата на изразяване, преходното правосъдие, безнаказаността и жертвите сред цивилното население в резултат на конфликта.

Съдебната система и управлението в общ смисъл все още страдат от недостатъци, а парламентът преживя тежки сътресения през значителна част от годината. Ситуациите на безизходица и липсата на политическа воля за реформи в различните аспекти на управлението спъват пряко и непряко напредъка в областта на правата на човека. Като една от областите, в които е съсредоточен ЕС, управлението се радва на значителен дял от вниманието и финансирането от страна на Съюза. През 2011 г. ЕС задели 20 милиона евро за правосъдието и 40 милиона евро за реформа на публичната администрация, както и 140 милиона евро за реформа на полицейските служби с акцент върху гражданските полицейски сили и професионализацията.

Полицейската мисия на Европейския съюз в Афганистан (EUPOL) работи в тясно сътрудничество с министерството на вътрешните работи и други заинтересовани страни за повишаване на познанията на служителите на афганистанската национална полиция за основните стандарти в областта на правата на човека и тяхното прилагане. Наскоро мисията и министерството подкрепиха създаването на служба на независим полицейски омбудсман.

След публикуването на доклад на Мисията на ООН за съдействие в Афганистан (UNAMA) относно изтезания и малтретирания в някои места за лишаване от свобода в страната международните сили за поддържане на сигурността временно прекратиха прехвърлянето на затворници в осем провинции. Сериозен проблем остава пренаселеността в затворите. Европейският съюз продължава да подпомага сектора на местата за лишаване от свобода посредством заплати за затворническия персонал, но наблюдава отблизо положението в затворите след като отговорността за тях беше прехвърлена от министерството на правосъдието на министерството на вътрешните работи в разрез с добрата международна практика.

Насилието срещу жени и момичета — някои традиционни практики и наказания за „престъпления срещу морала“, продължава да буди сериозна загриженост. През 2011 г. няколко случая на насилие срещу жени предизвикаха широко отразяване в медиите. Попаднали в центъра на вниманието, афганистанските власти реагираха бързо, но стана ясно, че по-ранните призови към местните власти не са успели да предизвикат подходяща реакция.

Съобразно със съответните насоки на ЕС, жените и половата принадлежност са постоянни елементи на диалога между делегацията на ЕС и правителството на Афганистан.

Делегацията се стреми също да насърчава подпомагането на правителството за адекватното изпълнение на неговите национални и международни задължения в областта на правата на човека. Посредством консултации и групи за обсъждания делегацията поддържа редовни контакти с представители на гражданското общество и неправителствени организации в областта на правата на човека. През 2011 г. делегацията на ЕС проведе поне три консултации между висши представители на ЕС и членове на гражданското общество. Някои от темите, на които беше акцентирано, бяха дискриминацията, насилието, свързано с половата принадлежност, включително сексуалното насилие, трафикът и преждевременните и насилствени бракове.

ЕС продължава да бъде основен донор в Афганистан. Инициативи и проекти на гражданския сектор получиха финансиране чрез ЕИДПЧ, програмата „Недържавни участници и местни власти в процеса на развитие“ и Инструмента за стабилност. Те бяха насочени към утвърждаване и укрепване на приобщаващо гражданско общество на широка основа в Афганистан, което да участва по въпроси от политическо, икономическо и социално естество с оглед насърчаването на диалог и на отчетността и прозрачността на държавните образувания.

През 2011 г. беше поставено началото на няколко нови проекта и бяха отправени две покани за представяне на предложения на обща стойност 3 милиона евро. Конкретни теми сред текущите проекти бяха преходното правосъдие и подкрепата за лица, пострадали от жестокости, инициативите относно жените, мира и сигурността (Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН), обучението по правата на човека за журналисти и укрепването на участието, особено на жени, в структурите на местното управление.

В периода на подготовка за конференцията в Бон, подпомаганият от Германия и други държави членки процес на консултации с гражданското общество на цялата територия на Афганистан даде възможност на това общество да избере своите представители за конференцията и за провеля се преди нея форум на гражданското общество.

5.6.2. Бангладеш

ЕС продължи работата си по утвърждаването и закрилата на правата на човека в контекста на основните си цели за намаляване на бедността и подпомагане на демократичната система в Бангладеш.

ЕС лансира редица програми за развитие, насочени към подкрепа за демократичните институции и надзорните органи. Доразвивайки своите дългосрочни усилия в тези области, Съюзът подпомогна действия за укрепване на местните власти, изграждане на капацитет на бангладешката избирателна комисия и съдействие за изграждане на институции в региона на хълмовете на Читагонг.

В рамките на редовния диалог с бангладешките власти ЕС повдигна въпроси относно, наред с останалото, реформата на институциите, ролята на независимите надзорни органи, положението в затворите, смъртното наказание, свободата на изразяване, изпълнението на мирното споразумение за региона на хълмовете на Читагонг и правата на жените и децата. Декларациите на ЕС получиха допълнителна тежест чрез присъствието в Бангладеш на лидери на ЕС на високо равнище, включително комисаря по въпросите на развитието г-н Андريس Пибалгс.

ЕС продължи да води диалог с всички заинтересовани страни по мирното споразумение за региона на хълмовете на Читагонг с оглед ускоряване на неговото изпълнение. Във връзка с това Съюзът осъществи посещение в региона на хълмовете на Читагонг, за да оцени по-добре положението на място. Посещенията на място бяха допълнени с контакти със съответните отговорни лица в Дака.

Хуманитарното положение на народността рохингия в Бирма/Мианмар продължи да бъде предмет на дипломатически и хуманитарни действия от страна на ЕС. ЕС изразява надежда, че в контекста на сътрудничеството между Бангладеш и Бирма/Мианмар може да бъде постигнато дълготрайно решение.

През ноември ЕС проведе конференция по правата на човека и достойния труд, чиято цел бе да събере на едно място социалните партньори и гражданското общество с оглед разработването на практически предложения за ефективното изпълнение на програмата за достоен труд, изготвена от Международната организация на труда (МОТ), включително предложения относно предизвикателства като доходите, подобряването на възможностите за наемане на работа, справянето с неравенството между половете по отношение на наемането на работа и заплащането, подобряването на схемите за социална защита, премахването на детския труд, закрилата на уязвимите групи и на правата на професионалните съюзи.

5.6.3. Бирма/Мианмар

ЕС приветства освобождаването на редица политически затворници, ангажиментът на правителството за реформи, отслабването на цензурата върху медиите и приемането на законодателни актове в областта на трудовото право, разработени в тясно сътрудничество с МОТ.

В отговор на окуражаващите събития, през април 2011 г. ЕС облекчи ограничителните мерки, като премахна забраната за издаване на визи за гражданите на правителството и за министъра на външните работи. Чрез мисиите на специалния пратеник на ЕС Пиеро Фасино и други контакти на високо равнище ЕС насърчи по-нататъшните реформи, особено относно принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека в зоните на конфликти на етническа основа, както и незабавното и безусловно освобождаване на всички останали политически затворници. Наред с това ЕС предложи и подкрепа за провеждането на реформите. След предложение от страна на правителството на Бирма/Мианмар, това включваше и предварителни разговори с новосъздадената национална комисия по правата на човека.

ЕС остана най-големият донор на хуманитарна помощ и помощ за развитие на страната с цел подпомагане на намаляването на пусналата дълбоки корени структурна бедност. Проекти, финансирани от ЕС обхващаха достъп до вода и канализация, здравеопазване, продоволствена сигурност и помощ за разселените лица. Освен това ЕС прояви активност при изграждането на връзки с гражданското общество и потърси двустранен диалог с правителството в рамките на заседанията по процеса ASEM (срещата Азия—Европа) и заседанията ЕС—АСЕАН. На тези заседания беше предоставена възможност на ЕС да изрази загрижеността си и да насърчи правителството да продължи процеса на положителна промяна.

На многостранно равнище ЕС подкрепи подновяването на мандата на специалния докладчик на ООН за Мианмар и резолюциите за страната в рамките на Съвета на ООН по правата на човека през пролетта и в третия комитет на Общото събрание на ООН през есента на 2011 г., като призна постигнатия през годината напредък, разкритикува нарушенията на правата на човека и проявите на дискриминация срещу етнически групи и призова властите да предприемат по-нататъшни стъпки за реформиране на страната. Загрижеността относно правата на човека беше изразена и пряко пред властите по време на всеобщия периодичен преглед

5.6.4. Камбоджа

ЕС предостави финансова подкрепа за националната страна на извънредните състави на съдилищата на Камбоджа като част от ангажимента на Съюза към правосъдието и националното помирение. През 2011 г. ЕС пое ангажимент за допълнителни 1,3 милиона евро в полза на извънредните състави на съдилищата на Камбоджа по линия на ЕИДПЧ.

През 2011 г. ЕС продължи да подпомага организациите на гражданското общество при изпълнението на проекти в областта на правата на човека. Финансирането от ЕС обхваща области като права на жените, права на децата, права на собственост върху земя, местни общности, права на човека в местата за задържане и затворите, достъп до правосъдие, аспекти на миграцията, свързани с правата на човека, трафик на хора и свобода на изразяване.

По време на изготвянето на проектозакона за неправителствените организации и сдружения ЕС препоръча правителството да проведе по законопроекта консултации на широка основа със заинтересованите страни и да изготви закон, който гарантира благоприятна среда за гражданското общество.

В рамките на международните форуми ЕС подкрепи резолюцията на ООН за Мианмар от есента на 2011 г., с която беше удължен мандатът на специалния докладчик на ООН за Камбоджа, и засили сътрудничеството със Службата на Върховния комисар по правата на човека (СВКПЧ). ЕС приветства и приемането на всички препоръки, направени по време на всеобщия периодичен преглед на ООН.

5.6.5. Китай

През 2011 г. ЕС остана загрижен за нарушенията на правата на човека в Китай.

На проведения на 16 юни 2011 г. в Пекин диалог по правата на човека ЕС—Китай бяха обсъдени подробно правата на лицата от малцинствата, по-специално положението на етническите тибетци, уйгури и монголци, както и на християните и на лицата, имащи нетеистични убеждения, като Фалун Гонг. В рамките на диалога бяха обсъдени и принципите на правовата държава; ЕС изтъкна загрижеността си относно засилващата се практика на принудителни изчезвания и задържания без съдебни процедури и поиска информация относно сведенията на изтезания на задържани лица. ЕС подчерта значението на независимата съдебна система и свободата на адвокатите да изпълняват своите професионални задължения, без да бъдат подлагани на тормоз. ЕЗ изрази и загриженост относно свободата на изразяване и повтори призива си към Китай да ратифицира Международния пакт за граждански и политически права и да реформира системата за превъзпитание чрез труд. Диалогът не беше съпътстван с посещение, тъй като постигането на споразумение за мястото на посещението беше невъзможно. Успоредно с диалога ЕС предаде списък на индивидуални случаи, будещи загриженост. Китай на практика анулира втория кръг на диалога, който следваше да се проведе през втората половина на 2011 г.

На 6 и 7 септември в Пекин се проведе семинар за правни експерти ЕС—Китай. Темите бяха права на човека и политика в областта на наркотиците и права на човека и технологиите.

След вълна от произволни арести и насилствени изчезвания на адвокати, писатели, журналисти, автори на петиции, хора на изкуството, блогъри в Китай през пролетта на 2011 г., както и въвеждането на нови ограничения за работата на чуждестранни журналисти, на 12 април върховният представител направи декларация, в която изрази своята тревога от тези събития.

В декларацията се изразяваше загриженост относно ареста на Ай Вейвей, подчертаваше се, че произволните арести и изчезвания трябва да престанат и настоятелно се приканваха китайските власти да изяснят местонахождението на всички изчезнали лица. Върховният представител призова Китай да гарантира, че отношението към въпросните лица е в съответствие с международните стандарти в областта на правата на човека и да освободи всички задържани поради упражняването на правото на свободно изразяване. На 24 юни върховният представител приветства освобождаването на Ай Вейвей.

През цялата 2011 г. Китай продължи сериозно да ограничава свободата на изразяване и на сдружаване, а китайските съдилища наложиха тежки присъди. Върховният представител изрази упрек към осъждането през декември 2011 г. на правозащитниците Чен Вей и Чен Кси съответно на 9 и 10 години лишаване от свобода и също разкритикува осъждането на адвоката по правата на човека Гао Жишенг на допълнителни три години лишаване от свобода. Върховният представител призова за незабавното освобождаване на г-н Гао Жишенг и за предоставянето на информация за неговото благосъстояние и местонахождение.

ЕС беше дълбоко загрижен за политиките, прилагани от китайските власти в Тибет и Синцзян. По време на дебат, проведен по спешност на 27 октомври в Европейския парламент, върховният представител изтъкна загрижеността на ЕС от засилващите се правни ограничения относно религиозните практики в Тибет и изучаването на тибетски език, провежданата официална кампания срещу тибетски интелектуалци и културни дейци, тежките мерки предприемани срещу всеки жител на Тибет, който прави опити да протестира срещу официалната политика и въздействието върху тибетската култура от масовото принудително повторно заселване на номади. ЕС подчерта своето дълбоко безпокойство от поредицата самозапалвания в тибетските региони и призова китайските власти да позволят на всички тибетци да упражняват безпрепятствено своите културни и религиозни права, както и да се въздържат от използването на сила срещу мирно протестиращите лица. По време на дебат, проведен по спешност на 10 март, върховният представител изрази загрижеността си относно реконструкцията на Кашгар в Синцзян. ЕС беше обезпокоен от факта, че разрушаването на град, служил в продължение на стотици години за основа на уйгурската култура, може да окаже сериозно въздействие върху съхраняването на тази култура през следващите години и подчерта, че ще призове Китай да проведе консултации с местните жители и да работи по реконструкцията заедно с ЮНЕСКО.

На 17-ата сесия на Съвета на ООН по правата на човека ЕС направи декларация, в която се изразяваше дълбока загриженост за влошаването на състоянието на правата на човека в Китай.

5.6.6. *Корейска народнодемократична република (КНДР)*

ЕС продължава да бъде сериозно загрижен по отношение на тежките нарушения на човешките права в Корейската народнодемократична република (КНДР). Съюзът нееднократно изрази тревогата си на международни форуми и призова Пхенян да вземе мерки за подобряване на положението. През март 2011 г. ЕС отново изигра важна роля за приемането от Съвета на ООН по правата на човека на резолюция за удължаване с една година на мандата на специалния докладчик на ООН за състоянието на човешките права в КНДР. На 19 декември 2011 г. Общото събрание на ООН прие със 123 гласа „за“ резолюция за състоянието на човешките права в КНДР, внесена от ЕС, Япония и Република Корея. Въпросът за състоянието на човешките права беше пряко повдигнат пред властите на КНДР и от посланиците на държавите—членки на ЕС в Пхенян и при срещи с представители на КНДР в Брюксел и в други държави—членки на ЕС.

По време на редовния политически диалог ЕС—КНДР, който се проведе през първата седмица на декември 2011 г. в Пхенян, ЕС призова КНДР да зачита в пълна степен всички човешки права и основни свободи и да изпълни препоръките, съдържащи се в съответните резолюции на ООН. Като мярка за изграждане на доверие, ЕС насърчи Пхенян да сътрудничи в пълна степен с механизмите на ООН за правата на човека, включително като предостави на специалния докладчик пълен, свободен и безпрепятствен достъп до КНДР. Освен това ЕС насърчи Пхенян да се включи в съдържателен диалог по правата на човека с ЕС и неговите държави членки. ЕС изтъкна отново готовността си за възобновяване на двустранния диалог с КНДР по правата на човека, като предлага експертен опит и конструктивно сътрудничество по конкретни въпроси на човешките права. ЕС изрази дълбоката си загриженост от факта, че в КНДР продължават да се постановяват смъртни присъди и да се екзекутират граждани. ЕС настойчиво прикани Пхенян незабавно да прекрати систематичните, масови и тежки нарушения на гражданските, политическите, икономическите, социалните и културните права, да закриля жителите на страната, да реши проблема с безнаказаността и да гарантира, че отговорните за нарушаване на правата на човека се предават на съд пред независима съдебна система, с цел да се гарантира пълен, безопасен и безпрепятствен достъп до хуманитарна помощ и да се даде възможност на хуманитарните агенции да осигурят безпристрастна доставка на помощ. ЕС призова КНДР да намери решение на същинските причини за наличието на бежанци и да гарантира, че всички връщани в КНДР бежанци могат да се завърнат, без да бъдат застрашавани безопасността и достойнството им.

През втората половина на 2011 г. ЕС предостави на КНДР 10 милиона евро за извънредна продоволствена помощ за подпомагане на уязвимите групи, основно в северните и източните провинции на страната. През август 2011 г. ЕС отпусна допълнителни 200 000 евро за пострадалите от наводненията в страната.

5.6.7. Фиджи

През 2011 г. нямаше подобрение на положението с правата на човека, като военният режим на командващия въоръжените сили Байнимарама консолидира властта си. Особена загриженост предизвикват ограниченията върху свободата на изразяване и свободата на събиранията, както и произволното задържане и цензурата на медиите.

В отговор на държавния преврат от 2006 г. и последвалото неизпълнение от страна на Фиджи на съвместно договорените ангажименти по отношение на демократичните принципи, правата на човека и принципите на правовата държава, ЕС реши през 2007 г. да прекрати временно помощта за развитие (с някои малки изключения), предоставяна по линия на Споразумението от Котону и Инструмента за сътрудничество за развитие. Действието на решението, първоначално валидно за две години, беше удължавано няколко пъти и на 26 септември 2011 г. беше продължено с още дванадесет месеца. През 2011 г., по време на двустранни срещи и проведените в Сува редовни заседания в рамките на политическия диалог по член 8 от Споразумението от Котону, ЕС насърчаваше режима да пристъпи към съдържателен диалог, да възстанови демокрацията и да отмени указите за извънредното положение.

След арестуването без съдебна заповед и нанесения тежък побой от военните през февруари на най-малко десетима политици, профсъюзни деятели и дисиденти, на 15 март ЕС отправи протест пред Министерството на външните работи по време на срещите в рамките на политическия диалог по член 8, а на 21 март протестира заедно със САЩ и други партньори.

Режимът забрани провеждането на годишната среща на Методистката църква, след като църквата отказа да уволни трима църковни ръководители. Режимът прие и укази, с които силно се ограничават основни трудови права, а именно указа за трудовите отношения (изменение) и указа за заетостта в основните национални области на промишлеността. Профсъюзни ръководители бяха арестувани за незаконно събиране по време на среща с профсъюзни членове, а един от лидерите беше обвинен в противодържавна дейност. Цензурата беше затегната чрез прилагане на указа за развитие на медийната индустрия от 2010 г.

Срокът на действие на указите за извънредното положение от 2009 г., които силно ограничават правата на човека, беше удължаван всеки месец през 2011 г., но на 31 декември командващият въоръжените сили Байнимарама обяви, че предстои те да бъдат отменени.

5.6.8. Индия

Европейският съюз продължи да наблюдава внимателно състоянието на човешките права в Индия в изпълнение на насоките си за правата на човека, като взаимодействаше с гражданското общество и правителствените органи (особено по време на годишния диалог по правата на човека) във връзка с твърденията за злоупотреби, и подпомагаше НПО, работещи в областта на правата на човека, както и отделни правозащитници.

В областта на основните права въпросът със смъртното наказание беше предмет на стриктно наблюдение и дипломатически действия на високо равнище, включително писмо от върховния представител Аштън до министъра на вътрешните работи Чидамбарам във връзка с отхвърлените от президента призови за помилване. В контекста на диалога по правата на човека, състоял се през март, продължиха обсъжданията с правителството по приемането на закон за предотвратяване на изтезанията и по бъдещи загриженост въпроси, свързани със законодателството в областта на сигурността.

Конкретно по отношение на правозащитниците ЕС продължи разговорите с индийската администрация по списък от приоритетни случаи (и продължи да наблюдава съдебните заседания в процеса срещу д-р Бинаяк Сен, който беше освободен под гаранция).

Беше проведен семинар по въпросите на социалното приобщаване.

По време на годишното си посещение в щатите Джаму и Кашмир ръководителите на мисии на ЕС имаха възможността сами да направят преценка по въпросите, свързани с правата на човека, в този регион.

Не на последно място, ЕС подкрепи финансово редица инициативи по различни проблеми във връзка с правата на човека, сред които трафика на жени и деца, предотвратяването на изтезанията, правата на маргинализираните и социално изключените групи, правата на работниците в неофициалния сектор и достъпа до правосъдие на уязвимите групи от населението.

5.6.9. Индонезия

Всеобхватното споразумение за партньорство и сътрудничество (СПС), подписано от ЕС и Индонезия на 9 ноември 2009 г., доведе до установяването на структуриран диалог по правата на човека. По случай подписването на СПС Индонезия и ЕС определиха правата на човека и демокрацията като един от приоритетите за засилено сътрудничество до ратифицирането на споразумението.

Вторият кръг от диалога по правата на човека се състоя през март 2011 г. в Брюксел. Това беше ценна възможност да се обсъдят бъдещи загриженост въпроси като недискриминацията, правата на задържаните и на затворниците, Международния наказателен съд, правата на жените, правото на образование и сътрудничеството в рамките на международните форуми. Освен това през октомври 2011 г. ЕС организира семинар с представители на гражданското общество относно свободата на религията, озаглавен „Акцент върху правата на човека и вероизповеданията“, който даде възможност за провеждане на оживена дискусия относно ролята на религията за насърчаване на спазването на правата на човека и мирното съчетаване на практикуването на вероизповедание с други основни права на човека, включително свободата на изразяване.

ЕС направи изявление по повод на убийството на трима представители на общността ахмади и незадоволителните присъди на осъдените за нападенията през февруари и юли 2011 г.

По линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) през 2011 г. бяха подпомогнати дванадесет проекта в областта на правата на човека, обхващащи проблеми като включването на аспекта на човешките права в процесите на вземане на решение, представителството на политическо равнище, изтезанията, правото на образование и правото на здравеопазване, както и действителното упражняване от жените и децата на техните човешки права. Насоките на ЕС относно правата на човека бяха преведени на индонезийски език и се разпространяват масово.

Чрез редовни мисии ЕС следи внимателно състоянието на човешките права в особено чувствителни области като Аче и Папуа, където съществува конкретна загриженост във връзка с процеса на установяване на истината и процеса на помирение и въпросите, свързани с особения автономен статут, предоставен на тези провинции.

Мисиите на ЕС в Джакарта създадоха специална работна група по правата на човека, включваща политическите съветници от делегацията на ЕС и посолства на държави членки.

5.6.10. Япония

През годината напредна работата по подготвителното проучване за споразумение между ЕС и Япония за политическо, глобално и друго секторно сътрудничество, въз основа на споделената ангажираност с фундаментални ценности и принципи.

ЕС продължи дълготрайното си сътрудничество с Япония в съответствие с „програмата за сътрудничество“. Проведени бяха консултации в областта на правата на човека, по-специално за улесняване на сътрудничеството в работата в рамките на Общото събрание на ООН, включително по съвместно внесената резолюция относно човешките права в КНДР.

ЕС топло приветства *de facto* мораториума върху смъртното наказание, към който Япония се придържаше през 2011 г., и призова за неговото продължаване.

5.6.11. Лаос

През февруари 2011 г. ЕС и Лаос проведоха третия кръг от редовния диалог по правата на човека в рамките на работната група ЕС—Лаос относно управлението и правата на човека. Диалогът предостави възможност за обсъждане на многобройни въпроси, свързани с правата на човека, включително прилагането на всеобщия периодичен преглед (ВПП), свободата на изразяване, на събранията и на сдружаването, свободата на религията и на убежденията, връщането на бежанците от народността мон, трафика на хора, условията в затворите и центровете за задържане, реформите в областта на управлението и поземлените права. Преди диалога се проведе експертен семинар относно прилагането на препоръките на ВПП в Лаос. ЕС сподели опита на своите държави членки в тази област, а международните организации и гражданското общество предложиха идеи за подобряване на прилагането на препоръките на всеобщия периодичен преглед в Лаос.

През 2011 г. бяха осъществени девет проекта в областта на правата на човека. Шест от тях бяха финансирани в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека, един — по тематичната програма за недържавни участници/органи за местно управление и два — по проектното споразумение между ЕС и Програмата на ООН за развитие (ПРООН). Проектите бяха насочени към правата на детето, равенството на половете, хората с увреждания, малцинствените групи в неравностойно положение, както и към изграждането на капацитета на нововъзникващите организации на гражданското общество в Лаос.

Проектите, осъществявани с ПРООН, подпомогнаха и националния парламент при реформирането на националното законодателство в съответствие с международните конвенции или стандарти. В рамките на международноправен проект бяха проведени и няколко обучения за правителствени служители и местното гражданско общество в областта на прилагането на международните конвенции по правата на човека. Препоръките по линия на ВПП за Лаос бяха публикувани и разпространени сред различни агенции, както правителствени, така и международни.

5.6.12. Малайзия

През 2011 г. ЕС и Малайзия продължиха преговорите по споразумение за партньорство и сътрудничество, в което ще бъдат включени разпоредби относно правата на човека.

ЕС и Малайзия започнаха дискусии по правата на човека на местно равнище. Първата от тези срещи се проведе през февруари 2011 г. и беше посветена на упражняването на правата на човека от жените и децата. Това е първият двустранен диалог по правата на човека, провеждан от Малайзия.

На 1 март 2011 г. делегацията на ЕС, посолството на Нидерландия и Висшият институт по ислямски изследвания организираха публичен семинар на тема „Религията в обществената сфера — ЕС и Малайзия“, който привлече над 150 участници от широката общественост. На следващия ден се проведе семинар при закрити врати под същия надслов.

През март Малайзия беше домакин и на среща на държавите от Азия и Тихоокеанския регион, посветена на въпроса за универсалността на Римския статут на Международния наказателен съд. След това събитие правителството взе решение за присъединяване към Римския статут.

ЕС финансира редица проекти в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ), обхващащи широк кръг въпроси, като например правата на жените и децата, недискриминацията, свободата на медиите, коренното население, правата на човека в областта на образованието и хората с увреждания. В рамките на първата отчетна среща през септември 2011 г. НПО бенефициерите споделиха основните проблеми, които са срещнали при изпълнението на проекта, и съдействаха за набелязването на нови теми, по които ЕС и Малайзия да предприемат последващи действия. Средства по линия на ЕИДПЧ бяха използвани и за финансиране на създаването на документален филм относно смъртното наказание в Малайзия.

ЕС продължи да сътрудничи по въпросите на правата на човека с всички заинтересовани страни, като покани някои от тях на местните срещи на работната група на ЕС по правата на човека. Главните партньори са малайзийската адвокатура и националната комисия по права на човека. Едно от конкретните постижения на това сътрудничество беше организираното през октомври 2011 г. публично събитие, посветено на отмяната на смъртното наказание. Успоредно с публичния семинар, в който участваха около 350 души, беше проведена техническа консултация при закрити врати по искане на главната прокуратура. Видни европейски личности направиха изказвания и на двете събития, които бяха първи стъпки в продължителната кампания за отмяна на смъртното наказание в Малайзия.

5.6.13. *Непал*

Въпреки поетите ангажименти по силата на Всеобщото мирно споразумение от 2006 г., нарушенията на правата на човека, включително различни форми на дискриминация и широко разпространена безнаказаност, както и слабото прилагане на принципите на правовата държава остават ключовите дълготрайни проблеми в областта на правата на човека в Непал.

На политическо равнище ЕС се ангажира с процес на застъпничество пред правителството и постоянно напомняше на политическите партии за необходимостта извършителите на нарушения на човешките права да бъдат изправени пред съда, както и да бъдат разгледани емблематични случаи на груби нарушения на човешките права, които са били извършени по време на конфликта и след него и които са показателни за продължаващата безнаказаност по отношение на такива престъпления. На министър-председателя, на председателя на учредителното събрание и на лидерите на политическите партии беше връчено писмо, в което се изразява загриженост във връзка с механизмите за преходно правосъдие и предложението за масова амнистия.

По време на проведения през януари 2011 г. всеобщ периодичен преглед в областта на правата на човека за Непал и предприетите през юни 2011 г. последващи действия ЕС настоя пред правителството да изпълни поетите ангажименти и призова към подобряване и приемане на няколко проектозакона за създаване на механизми за преходно правосъдие, които се разглеждат в парламента.

На местно равнище ЕС продължава да координира и наблюдава състоянието на човешките права в Непал, по-специално уязвимото положение на правозащитниците. През май 2011 г. в южната част на Непал беше осъществена мисия на базираната в Катманду работната група на ЕС за закрила на правозащитниците, чиято цел беше да се съберат от първа ръка сведения за проблемите, с които се сблъскват правозащитниците, и да се окаже подкрепа на работата им. В качеството си на председател на работната група на ЕС за закрила и насърчаване на правозащитниците, делегацията на ЕС организира среща на работната група на ЕС за преглед на положението на правозащитниците и за обсъждане на възможните начини за бъдеща работа.

ЕС предоставя финансова помощ на различни местни и международни НПО за осъществяване в Непал на инициативи, свързани с човешките права и демокрацията. Проектите са финансирани по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ), Инструмента за миграция и убежище, както и по линия на Инструмента за инвестиране в хората (DCI-HUM). В рамките на два нови проекта, които се изпълняват от 2010 г. — проект по глобалната покана за представяне на предложения по ЕИДПЧ (ангажимент на ЕС в размер на 360 000 евро) и проект по глобалната покана за представяне на предложения по DCI-HUM (ангажимент на ЕС в размер на 575 000 евро) — продължава да се търси решение на проблема с децата и семействата, засегнати от въоръжения конфликт в Непал. Друг проект (ангажимент на ЕС в размер на 857 000 евро), избран в рамките на глобалната покана за представяне на предложения по DCI-HUM, е насочен към въпросите за закрила и насърчаване на многообразието в културата. В допълнение към шестте нови проекта, избрани през 2011 г. по схемата на ЕИДПЧ за подпомагане на конкретни държави (ангажимент на ЕС в размер на 900 000 евро), се работи по 10 проекта, които са насочени предимно към закрила и утвърждаване на правата на човека и консолидирането на демокрацията. През 2011 г. започна работа и по два нови проекта, допринасящи за насърчаването на безопасната миграция на мигранти работници жени.

Продължават да действат двустранни програми в областта на образованието и процеса на изграждане на мир с цел насърчаване на достъпа до образование и подпомагане на качествено образование. Проектите, финансирани в рамките на инструмента за прехрана, също съдействат за преодоляване на острата нужда от основни храни в местните общности.

За да определи приоритетите на поканата за представяне на предложения по ЕИДПЧ през 2012 г., делегацията проведе консултации с различни групи, включително жени, далити и деца.

През 2011 г. делегацията на ЕС в Непал организира семинар, с който бе отбелязан Денят на коренното население. Представители на делегацията присъстваха и на няколко програми по различни поводи, като изразиха солидарност по отношение на закрилата и насърчаването на спазването на правата на човека. По случай Международния ден на правата на човека - 10 декември, беше изготвено съвместно съобщение за местния печат ЕС++, в което се изтъква, че правителството носи отговорност за полагане на допълнителни и по-големи усилия за закрила и насърчаване на основните права на човека и за изпълнение на задълженията си в рамките на международното право, с цел укрепване на мира и демокрацията.

5.6.14. Пакистан

Третото споразумение за сътрудничество (2004 г.) между ЕС и Пакистан включва задължителната вече клауза относно правата на човека.

През 2011 г. ЕС договори ново стратегическо партньорство с Пакистан, план на ангажиментите ЕС—Пакистан. Петгодишният план на ангажиментите предвижда по-често провеждане на диалог по правата на човека и ратифициране и ефективно прилагане на международните конвенции като част от стратегическия политически диалог.

Началото на 2011 г. беше белязано от две трагични убийства на високопоставени политици в Исламабад. Бившият губернатор на щата Пенджаб Салман Тасир и бившият министър за малцинствата Шахбаз Бхати бяха убити от екстремистки групи, заради подкрепата им за промените в драконовските закони срещу богохулството, предизвикани вследствие на смъртното наказание, наложено на жена християнка, по обвинение в богохулство. Двете убийства изведоха на преден план силите на нетърпимостта в пакистанската общност, които открито подкрепиха убийството на Салман Тасир и отпразнуваха неговата смърт.

Върховният представител категорично осъди и двата инцидента, като изтъкна загрижеността на ЕС поради обстановката на нетърпимост и насилие, свързана с дебатите относно законите за богохулство, и настойчиво прикани пакистанските власти да осигурят закрилата на лицата, които са изразили открито позицията си по въпроса. През цялата година ЕС продължи да следи и да изразява пред властите загриженост във връзка със случая с осъдената на смърт през 2010 г. за богохулство християнка Асия Биби, която се намира в затвор в Пенджаб.

Пакистан ратифицира Международния пакт за граждански и политически права и Конвенцията против изтезанията в навечерието на втората среща на високо равнище ЕС—Пакистан от 4 юни 2010 г. Същевременно обаче страната внесе многобройни специални резерви по текстовете на инструментите в областта на правата на човека. Ето защо ЕС предприе усилия за изразяване на загрижеността си във връзка с естеството и степента на широкообхватните резерви срещу договорите, които бяха сред най-всеобхватните резерви, внасяни някога от държава—страна по тези договори. Това послание беше подсилено от посещения в страната на мисии от Европейския парламент през годината. В отговор на продължителната кампания на ЕС на 14 септември 2011 г. Пакистан оттегли 16 от 19-те си резерви.

Сигурността на журналистите, отразяващи въпроси на правата на човека, продължи да буди сериозно безпокойство през цялата година. По-конкретно загриженост предизвика убийството на известен журналист в Пакистан, отразявал чувствителни въпроси, особено във връзка с движението на талибаните в Афганистан и Пакистан. В отговор на широко разпространените опасения на 15 юли 2011 г. делегацията на ЕС проведе дискусия в Исламабад по въпросите на безопасността и сигурността на медиите, на която присъстваха голям брой представители на медиите. Бяха проведени задълбочени дискусии относно необходимостта от обучение и закрила на журналистите, отразяващи събития в зони на конфликт, и относно това как да се водят журналистически разследвания, при отправени заплахи, както и относно границите на отговорната журналистика.

ЕС осъществи сътрудничество с Пакистан по програма за повишаване на капацитета на правоприлагащите органи; обучението, проведено с полицията и прокурорите, включваше компоненти относно ефективната защита на правата на човека.

ЕС е в процес на изготвяне на програма „Подкрепа за демократичните институции“, която съдържа компонент, свързан с правата на човека. Главната цел на програмата е да се окаже подкрепа за консолидиране на демократичния процес в Пакистан, като се укрепят демократичните институции на страната. Конкретната цел е да се допринесе за по-доброто функциониране и провеждане на дебати в пакистанските парламенти, най-вече на равнище провинции. С въвеждането на компонент, свързан с правата на човека, се цели да се активизира стимулирането и защитата на правата на човека в страната чрез подпомагане на правителството и на националните институции, работещи в областта на правата на човека, за да се повиши капацитетът им да изпълняват международните задължения в областта на правата на човека.

5.6.15. Филипини

След приключване на преговорите относно Споразумението за партньорство и сътрудничество, съдържащо силни разпоредби в областта на правата на човека, ЕС и Филипините започнаха дискусии относно стартирането на евентуален диалог по правата на човека. Докато се установи подобен официален диалог, ЕС продължава да повдига въпроси за правата на човека в рамките на редовния политически диалог, като последната такава дискусия бе през декември 2011 г. на срещата на високопоставените служители, както и по време на взаимодействието си с гражданското общество и съответните конституционни органи.

ЕС продължи да подкрепя мирния процес от Минданао чрез пряко участие в международния екип за наблюдение, особено като пое ръководството на компонента на екипа, отговарящ за хуманитарните и възстановителни действия и дейностите за развитие. През 2011 г. беше даден силен тласък на мирните преговори.

ЕС продължи да предоставя техническа помощ с цел да се реши проблемът с екзекуциите без присъда и насилствените отвличания. Програмата EPJUST подпомага филипинското общество (правителствени органи, съответни конституционни органи и гражданското общество) в усилията да се сложи край на екзекуциите без присъда и на насилствените отвличания на активисти, журналисти, профсъюзни дейатели и представители на фермерите, както и за разкриване и изправяне пред съд на извършителите. След приключването на програмата EPJUST през юли 2011 г. ЕС ще продължи подкрепата си чрез нова програма „Правосъдие за всички“, чиято цел е носителите на права да получат повече възможностите за търсене на справедливост, като същевременно се повиши ефикасността на носителите на задължения да раздават правосъдие, като специално внимание се обърне на екзекуциите без присъда и насилствените отвличания. ЕС продължи да подкрепя и многобройни проекти в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека, включително правата на жените, коренното население, предотвратяването на изтезания, правата на детето, правозащитниците, професионалните съюзи и правата на работниците.

ЕС приветства факта, че през август 2011 г. Филипините ратифицираха Римския статут на Международния наказателен съд. Върховният представител излезе с декларация, в която поздрави Филипините за това решение.

5.6.16. Шри Ланка

През 2011 г. положението с правата на човека в Шри Ланка продължи да бъде обект на вниманието на международната общност. Въпреки отбелязания положителен напредък в такива области като езиковите права и борбата с трафика на хора, правителството не осъществи политики и не предприе действия за решаването на редица остри въпроси в областта на правата на човека. Изчезванията, убийствата без присъда, масово разпространената практика на изтезания, продължителното незаконно задържане под стража, правните пречки за водене на справедлив процес при спазване на процесуалните правила, както и обезпокояващото ниво на безнаказаност са сред въпросите, будещи най-голяма загриженост.

През 2011 г. разговорите по правата на човека между ЕС и властите в Шри Ланка бяха прекратени след оттеглянето през 2010 г. на преференциалните тарифни отстъпки на ОСП+.

Независимо от липсата на официален ангажимент пред правителството на Шри Ланка в областта на правата на човека делегацията на ЕС в Шри Ланка, в тясно сътрудничество с посолствата на държавите членки, продължи да наблюдава редовно нарушенията на правата на човека на място, включително в северната и източната част на страната, където са зоните на конфликт. ЕС продължи да подкрепя правозащитниците и журналистите, изложени на риск. Дипломатите на ЕС и на държавите членки съгласуваха своите действия и усилия за застъпничество, като повдигаха въпроса за правата на човека пред националните органи, присъстваха на съдебни заседания в процеси срещу правозащитници, обвинени в извършването на незаконни действия и наблюдаваха разследвания за безследно изчезнали лица. Те редовно провеждаха тематични срещи, както и годишна среща с правозащитници и представители на гражданското общество, за да могат да бъдат информирани за положението на място и да поддържат връзка с местните участници. ЕС повдигна въпроса за закрилата на правата на човека и пред посланика на Шри Ланка в ЕС. Освен това ЕС продължи да изразява загриженост относно минали и сегашни нарушения на правата на човека в Шри Ланка на международни форуми, по-специално на заседания на Съвета на ООН по правата на човека, като същевременно насърчаваше правителството на Шри Ланка да води диалог с ООН по тези въпроси.

Помощта на ЕС беше предоставена чрез наличните фондове за подкрепа на недържавни участници, както и по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

5.6.17. Тайланд

С оглед на парламентарните избори през юли 2011 г. ЕС изпрати в Тайланд мисия за оказване на експертна помощ при провеждането на избори (ЕЕМ), в която участваха двама изборни експерти, базирани в Банкок. Мандатът на ЕЕМ беше да направят анализ на изборите спрямо международните стандарти за демократични избори и редовно да докладват на институциите на ЕС, както и да направят препоръки за възможни подобрения на изборния процес.

Тайландските власти оказаха добро сътрудничество на ЕЕМ, а окончателният доклад беше връчен и на външния министър, на председателя на избирателната комисия и на ръководителя на Комисията за истина и помирение.

ЕС продължи да наблюдава отблизо развитието в областта на свободата на изразяване в Тайланд. ЕС провеждаше редовни срещи с няколко представители на гражданското общество и правозащитници, които изразиха безпокойство поради свиващото се пространство на свободата на изразяване, политизирането на въпроса, значителното увеличение на делата по обвинение в обида на кралска особа, както и суровото прилагане на законите и дългите срокове на присъдите по неотдавна разглеждани дела. ЕС наблюдаваше няколко съдебни процеса срещу видни правозащитници, включително делата срещу Chiranuch Premchaiporn и Somyot Pruksakasemsuk. След осъждането на Amphon Tangnoppakul на 20 години лишаване от свобода през ноември 2011 г., ЕС излезе с изявление на местните ръководители на мисии на ЕС, в което настойчиво приканва тайландските власти да „гарантират прилагането на принципите на правовата държава по недискриминационен и съразмерен начин, съвместим с утвърждаването на основните права на човека, включително свободата на изразяване.

ЕС финансира редица проекти в областта на правата на човека, които се отнасят до принципите на правовата държава и достъпа до правосъдие, процеса на помирение в отдалечената южна част на страната и правата на бежанците. Освен това ЕС продължи да провежда посещения на място в отдалечения юг, в североизточния регион и в други региони на страната. Наред с това ЕС внимателно наблюдаваше първия всеобщ периодичен преглед за Тайланд, който се проведе през октомври 2011 г. в Женева, като насърчаваше правителството да приеме и приложи колкото се може повече от препоръките на прегледа. Във връзка с това ЕС приветства ангажимента на Тайланд в рамките на всеобщия периодичен преглед да отпрати покана до всички специални процедури на ООН за правата на човека и би оценил високо факта, ако специалният докладчик на ООН за свободата на изразяване направи официално посещение в Тайланд.

5.6.18. Източен Тимор

Източен Тимор бележи стабилен напредък в укрепването на демокрацията и правата на човека на фона на значителните предизвикателства, с които все още се сблъсква тази млада и неукрепнала държава. През март 2011 г. Европейският съюз стартира програма на стойност 39 милиона евро за подпомагане на Източен Тимор по пътя към установяването на стабилна демокрация и устойчиво развитие, по-специално по отношение на демократичното управление, развитието на селските райони и ролята на гражданското общество. Що се отнася до последното, целта е да се увеличи капацитетът на мрежите и представителните организации, да се подкрепи приобщаващият диалог и сътрудничество между местните и централните органи на власт и недържавните участници и да се повиши участието на недържавните участници на децентрализирано равнище чрез подходящи действия в областта на гражданското образование и младежката заетост. Тази помощ е от голямо значение, тъй като Източен Тимор не разполага с необходимия капацитет да се справя с нарушенията на правата на човека. Въпросът за търсенето на отговорност за нарушенията на правата на човека в миналото (по време на индонезийската окупация от 1974 г. до 1999 г. и по време на проявите на насилие през 1999 г., последвали референдума за независимост) продължава да бъде от решаващо значение. ЕС подкрепи изготвянето на двата доклада за тези събития. Докладите все още не са обсъждани в парламента.

Първият всеобщ периодичен преглед на Съвета на ООН по правата на човека за Източен Тимор през октомври 2011 г., в който активно участваха голям брой държави—членки на ЕС, съдържа основни препоръки за справяне с насилието срещу жените и децата, решаване на въпроса с нарушенията от миналото и осигуряване на репарации за жертвите на конфликта, както и укрепване на съдебните институции.

5.6.19. Виетнам

През 2011 г. чрез редовния си диалог по правата на човека, публични изявления, дипломатически демарши и техническа помощ ЕС продължи да насърчава Виетнам да премине към по-отворено общество, основано на принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека.

По-специално, ЕС настойчиво прикани правителството на Виетнам да премахне ограниченията върху свободата на изразяване и медиите, както е гарантирано от член 19 от Международния пакт за граждански и политически права, по който и Виетнам е страна.

Освен това ЕС използва техническата помощ, предоставена съгласно „Проекта за партньорство в областта на правосъдието“, за модернизиране и въвеждане на професионални стандарти в съдебната система.

ЕС продължи да осъществява проекти, свързани с утвърждаването и защитата на правата на човека, включително правата на детето, правата на работниците, правата на хората с увреждания и недискриминацията.

ЕС и Виетнам постигнаха съгласие да преразгледат условията на редовния си диалог по правата на човека, като преминат от местен диалог, воден от ръководителите на мисиите на ЕС в Ханой, към по-активен диалог в столиците, воден от експерти по правата на човека. (N.B. Първият кръг от този нов, по-активен диалог по правата на човека се проведе на 12 януари 2012 г. в Ханой).

5.7. Северна и Южна Америка

5.7.1. Канада

ЕС продължи да сътрудничи с Канада в съответствие с „Програмата за партньорство ЕС—Канада“, договорена през 2004 г. Наред с текущите контакти през годината на 17 март 2011 г. в Женева ЕС и Канада проведоха двустранни консултации по правата на човека. Това предостави възможност за преглед на международните приоритети в областта на правата на човека.

В рамките на Общото събрание на ООН ЕС подкрепи активно внесената от Канада резолюция относно състоянието на човешките права в Иран. Подкрепяната от Канада инициатива в рамките на ООН за създаване на Международен ден на момичето (11 октомври) също получи подкрепа от ЕС.

5.7.2. САЩ

Заради процеса на изграждане на ЕСВД през 2011 г. не бяха проведени двустранни консултации по правата на човека със САЩ. Същевременно течеше редовен обмен между американската администрация и делегацията на ЕС във Вашингтон, между централите (ЕСВД и Държавния департамент), както и между съответните мисии към ООН в Ню Йорк и Женева. ЕС стимулираше диалога по правата на човека във Вашингтон, като взе участие в няколко многостранни срещи, организирани от Държавния департамент, и активизира контактите си със заинтересованите страни, по-специално НПО и мозъчни тръстове, по такива теми като правата на човека в държавите от Арабската пролет, свобода на религията, ЛГБТ, свободен интернет, правозащитници. Нещо повече, както и в предишни години динамичното партньорство, установено между ЕС и САЩ в рамките на многостранни форуми като Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на ОС на ООН, бе от решаващо значение за постигането на няколко резултата (вж. раздела по-горе). Това сътрудничество бе допълнено от диалог по въпросите на борбата с тероризма и в областта на международното право, който се проведе с Харолд Кох, юридически съветник в Държавния департамент.

Смъртното наказание продължава да бъде въпрос, бъдещ най-сериозна загриженост у ЕС. През 2011 г. бяха екзекутирани 43 души, което представлява незначително намаление в сравнение с екзекутираните през 2010 г. 46 лица. В същото време броят на постановените смъртни присъди спадна от 104 през 2010 г. на 78 през 2011 г., като за първи път от повторното въвеждане на смъртното наказание през 1976 г. насам този брой е под 100. В рамките на 43-те екзекуции ЕС се намеси в шест от случаите, в съответствие с насоките на ЕС. Чрез посланика в делегацията на ЕС и/или чрез декларации на ВП/ЗП и Делегацията на ЕС към ОССЕ ЕС излезе с многобройни изявления във връзка с тези шест случая, включително случая Troy Davis в щата Джорджия и Humberto Leal във Флорида.

Освен това наложената от ЕС забрана върху износа на лекарства с двойна употреба, които могат да бъдат използвани за екзекуции, забави изпълнението на няколко смъртни присъди в щатите Охайо, Кентъки, Аризона и някои други, тъй като както пред щатските, така и пред федералните съдилища бяха водени различни дела, по които закупуването на чуждестранни лекарства с цел използването им за екзекуции, бе обявено за незаконно. Това принуди няколко щата да внесат промени в закона относно извършването на екзекуции, заменяйки „коктейла“ от три лекарства, използвани за приготвянето на смъртоносна инжекция, с алтернативи, които могат да бъдат придобити в САЩ. Освен това към днешна дата няколко апелативни дела продължават да се разглеждат от съда.

Изследване на агенцията за социологически проучвания Галъп от 2011 г. показва, че едва 61 % от американските граждани подкрепят смъртното наказание, което е най-ниското ниво на подкрепа, регистрирано от Галъп от 1972 г. насам. На щатско равнище изглежда се създава известна динамика, имайки предвид, че през последните години няколко щата премахнаха смъртното наказание, включително щатът Илинойс през март 2011 г., а през ноември 2011 г. губернаторът на щата Орегон Джон Кицхабър постанови спирането на предстояща екзекуция и обяви, че няма да подписва повече смъртни присъди, докато трае мандатът му.

През 2011 г. ЕС подкрепи шест организации на гражданското общество с безвъзмездни средства, отпуснати по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека, в т.ч. Адвокатската колегия на САЩ, която проведе кампания за премахване на смъртното наказание в САЩ. Успоредно с това ЕС продължи собствените си усилия за борба със смъртното наказание. По-специално следвайки критериите, набелязани в насоките на ЕС относно намесата по случаи, свързани със смъртното наказание (2008 г.), ръководителят на делегацията на ЕС във Вашингтон продължава да излиза с декларации, когато това е подходящо.

По искане на ЕС по повод на приемането на формулировка за прилагане на решението на Международния съд, известно като решението „Авена“, правителството на САЩ изтъкна отново намерението си да приеме необходимото законодателство за прилагане, веднага щом Конгресът бъде убеден да предприеме действия. За съжаление досега не е отбелязан напредък в законодателния процес.

В началото на 2011 г. дебатът по закриването на центъра за задържане в залива Гуантанамо получи нов развой, от една страна, с въвеждането на процес на периодичен преглед при продължителните задържания, приет с изпълнителна заповед на президента Обама от март 2011 г., и от друга страна, с възобновяването на процесите, гледани от военни комисии. Въпреки потвърдения ангажимент от страна на администрацията за закриването на центъра за задържане, предприетите стъпки бяха прагматично признание, че това няма да се случи в скоро време. ЕС продължи да наблюдава събитията и да призовава за закриване на центъра.

С приемането от Конгреса през декември 2011 г. на Закона за определяне на бюджета за отбраната за 2012 г., този процес бе допълнително забавен. Законът не само съдържа досегашни формулировки, които затрудняват закриването на Гуантанамо, но също така кодифицира Закона за разрешаване на използването на военна сила от 2001 г. и задължителното военно задържане, както и (потенциалното) задържане за неопределен срок без съдебен процес на чуждестранни граждани, заподозрени в извършването на терористична дейност (т.е. лица, заловени в хода на враждебни действия, или принадлежащи или свързани с Ал-Кайда, или участвали в планирането или в извършването на нападения срещу граждани на САЩ или на коалиционните партньори). ЕС сътрудничи с администрацията на САЩ по тези въпроси.

5.7.3. *Аржентина*

След края на военния режим през 1983 г. бе отбелязано забележително подобрение в областта на зачитането на правата на човека. Аржентина е ратифицирала повечето от правните инструменти в областта на правата на човека на равнище ООН и на регионално равнище, както и Римския статут на Международния наказателен съд.

Въпреки това продължават да съществуват редица проблеми, по-специално що се отнася до условията в затворите, домашното насилие срещу жените и правата на лицата, принадлежащи към малцинства.

Правата на човека заемат важно място в двустранните отношения ЕС—Аржентина, в рамките на приетата конкретна съвместна декларация ЕС—Аржентина по правата на човека (2008 г.) Следващият диалог по правата на човека ЕС—Аржентина бе планиран за април 2012 г.

Ключовите въпроси и основните области на намеса в рамките на сътрудничеството ЕС—Аржентина по правата на човека са социалната справедливост, правата на лицата, принадлежащи към малцинства и човешките права на коренното население. Дейностите, предприети през 2011 г. съответстват на набелязаните за Аржентина приоритети, включително подкрепа на уязвимите групи, засегнати от неравенството и бедността, правата на жените и трафика на хора, условията в местата за задържане и гаранциите, както и престъпленията срещу човечеството.

Освен това през 2011 г. ЕС предприе два демарша за уведомяване на съответните аржентински органи за приоритетите на ЕС в Съвета на ООН по правата на човека.

5.7.4. Боливия

2011 година ще бъде запомнена в Боливия като годината на TIPNIS. Конфликтът във връзка с построяването на път през природен резерват, който е и територия на коренното население (TIPNIS — Territorio Indigena Parque Natural Isiboro Sécure), предизвика силен протест сред коренното население и извади на преден план проблемите за съвместяване на националното икономическо развитие със зачитането на правата на коренното население. През 2011 г. Боливия проведе избори за съдебни длъжности, за избор на съдии във висшите съдебни органи на страната, включително Конституционния и Върховния съд. Тези избори бяха подкрепени от правителството като пръв по рода си опит за демократизиране и насърчаване на независимостта на съдебната власт и подобряване на достъпа до правосъдие. Въпреки това безпрецедентният брой недействителни и празни бюлетини свидетелства за протестен вот, повлиян от конфликта във връзка с TIPNIS. ЕС е важен участник в защитата и насърчаването на правата на човека и използва няколко инструмента за постигането на тези цели, включително сътрудничеството за развитие, Инструмента за стабилност и политическия диалог.

5.7.5. Бразилия

Диалогът и тясното сътрудничество с Бразилия по въпроси на правата на човека продължиха и през 2011 г. Както е предвидено в съвместния план за действие, ЕС и Бразилия разработиха „институционална“ рамка, създаваща условия за редовни двустранни консултации по въпроси, свързани с правата на човека. През май 2011 г. се проведе второто заседание в рамките на диалога по правата на човека ЕС—Бразилия; на срещата присъстваха осем бразилски ведомствени министри, като на преден план в дневния ред бяха изведени проблемите на коренното население, правозащитниците и въпросите, свързани с миграцията. През 2011 г. чрез механизма за финансиране на секторния диалог (Инструмент за сътрудничество за развитие — отпускане на средства по страни) бяха финансирани два малки проекта, единият от които беше за подкрепа на националната програма за закрила на правозащитниците, а другият беше свързан с борбата с трафика на хора с акцент върху защитата на жените и децата. Отправена бе и покана за представяне на предложения по линия на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ), на обща стойност 1.8 милиона евро. Целта е да се финансират инициативи на гражданското общество, съсредоточени върху борбата с насилието срещу жените, децата, уязвимото население и правозащитниците. На петата среща на високо равнище ЕС—Бразилия, проведена на 4 октомври 2011 г. в Брюксел, ЕС и Бразилия поеха ангажимент да укрепят сътрудничеството си в областта на правата на човека на многостранните форуми, по-специално като разработят съвместни инициативи в Съвета на ООН по правата на човека, както и като развият тристранни инициативи за сътрудничество със заинтересовани развиващи се страни.

5.7.6. Чили

Всеобхватното споразумение за асоцииране между ЕС и Чили е в основата на много добрите двустранни отношения. През 2011 г. Чили и ЕС продължиха да работят заедно за утвърждаването на правата на човека в страната, в регионален контекст на двустранна основа и на многостранните форуми. На втората среща в рамките на диалога по правата на човека ЕС—Чили, която се проведе в Сантяго през януари, обсъжданията бяха съсредоточени върху правата на коренното население, жените и мигрантите, както и върху сътрудничество по прегледа на Съвета на ООН по правата на човека. През октомври представители на гражданското общество от ЕС и Чили участваха в два семинара по правата на човека в Сантяго: темата на единия беше правата на човека и корпоративната социална отговорност, а на другия бяха разгледани институционални модели за защита на правата на човека, тъй като Чили се готви да създаде Секретариат по правата на човека към Министерството на правосъдието. Чрез външната си помощ ЕС продължава да подкрепя прилагането в Чили на Конвенция № 169 на Международната организация на труда (относно правата на коренното население и племенните народи) и съхраняването на паметта на жертвите на военната диктатура от 1973—1990 г.

5.7.7. Колумбия

През 2011 г. колумбийското правителство продължи да прилага амбициозни инициативи, обявени от президента Сантос при встъпването му в длъжност през август 2010 г. , чиято цел е да се излекуват част от раните, нанесени от вътрешния конфликт в Колумбия, и да се подобри положението с правата на човека. Основен момент в тези инициативи е законът за репарации за жертвите на конфликта и за реституция на незаконно отнетата земя, който предвижда четири милиона пострадали лица да получат репарации. Сред другите ключови мерки са внасянето в парламента на предложение за реформа на съдебната система, с което, наред с другото, се цели намаляване на безнаказаността, реформа на правителствената система за защита на лицата, изложени на риск, и разпускане на дискредитираната служба за разузнаване DAS (*Departamento Administrativo de Seguridad*).

Правителството на Сантос продължи да търси контакт с правозащитници, профсъюзи и гражданското общество като цяло, и активно се зае с процес на диалог с участието на гражданското общество и международната общност, чиято кулминация ще бъде националната конференция по правата на човека през декември 2012 г., на която ще се приеме национален план за действие в областта на правата на човека и ще бъде създаден национален център по права на човека. Въпреки усилията на правителството заплахите и нападенията срещу правозащитници, профсъюзни дейатели, активисти за връщане на земята и политически и социални лидери продължиха, не на последно място поради твърдата опозиция спрямо някои от реформите на Сантос от заинтересовани страни, свързани с незаконни въоръжени групи, които оказват съпротива чрез увеличаване на насилието.

ЕС следеше отблизо положението с правата на човека в Колумбия, като поддържаше редовни контакти с колумбийските органи на различни равнища. Доказателство за готовността на правителството да обсъжда въпроси по правата на човека свободно и при пълна прозрачност бе петото заседание на местния диалог по правата на човека ЕС—Колумбия, което се проведе през юни 2011 г. с пълноценното участие на съответните ведомствени органи. Сред разискваните теми бяха борбата срещу безнаказаността и новият закон за жертвите. ЕС поиска информация и за редица отделни случаи, сред които нападения и заплахи срещу правозащитници. Освен диалога с правителството ЕС продължи да поддържа тесни връзки и да се консултира с гражданското общество и с правозащитници, включително в контекста на финансираната от ЕС семинар за гражданското общество, който се проведе в Богота през декември 2011 г. Освен това Съюзът осъществи програми за външна помощ в подкрепа на правата на човека, като предостави подпомагане за изграждане на капацитет в борбата срещу безнаказаността, помощ за вътрешно разселени лица и действия за предотвратяване на разселването, както и помощ за жертви на конфликта. ЕС изготви и първа пилотна програма в подкрепа на закона за жертвите.

5.7.8. *Еквадор*

2011 година беше белязана от нарастваща конфронтация между правителството и частните медии, за които се смята, че защитават интересите на традиционния икономически и политически елит, противопоставящ се на „Revolución Ciudadana“ („Гражданска революция“). Някои съдебни дела, заведени срещу вестници и журналисти, могат да имат отрицателни последици за свободата на изразяване и независимостта на съдебната власт в Еквадор.

Изпълнението на проекта, финансиран по линия на Инструмента за стабилност, в района на северната граница между Еквадор и Колумбия, продължи през 2011 г.

Основните цели на проекта са да бъде укрепен капацитетът на институциите и на гражданското общество за справяне със ситуация на криза по сигурността. да се подобри защитата на основните права на човека на силно уязвимите групи от населението; както и да се насърчи процесът на диалог между населението и публичните власти и от двете страни на границата, включително социални и икономически мерки за изграждане на мира, и принос за установяването на култура на мирно съществуване.

През ноември 2011 г. по отношение на Еквадор беше обявена покана за предложения по линия на ЕИДПЧ — подпомагане на конкретни държави, с цел насърчаване на формулирането, координацията и връзките между различните участници в утвърждаването на правата на човека и прилагането на конституционните гаранции, по-специално за създаване на справедлива и ефикасна съдебна система, както и за разработване на интегрирани системи за сигурност и предотвратяване на кризи.

5.7.9. *Ел Салвадор*

През юни представители на делегацията на ЕС в Ел Салвадор и на посолствата на три държави— членки на ЕС посетиха сградата на малка местна радиостанция, срещу чиито служители бяха отправени смъртни заплахи. Работещите в радиостанцията твърдят, че са били заплашвани заради публичното си противопоставяне на миннодобивните проекти в департамента *Sabañas*, както и поради факта, че са изобличили изборни измами в същия район. Мисията за установяване на фактите беше последвана от среща с министъра на правосъдието и сигурността, който беше приканен да следи разследването на заплахите и да продължи да осигурява защита на персонала на радиостанцията.

Беше подписано споразумение със салвадорското правителство и с местния изборителен орган за финансиране на реформа, която, като се започне с президентските избори през 2014 г., да намали разстоянието между гласоподавателите и центровете за гласуване, като по този начин насърчи демократичното участие. Проектът се изпълнява вследствие на препоръките, направени от мисията на ЕС за наблюдение на избори след проведените през 2009 г. избори.

5.7.10. *Гватемала*

ЕС наблюдаваше внимателно състоянието на правата на човека в Гватемала, особено увеличаващите се нападения срещу правозащитници и принудителните прогонвания на общности на коренното население от техните земи. През юни делегацията на ЕС и посолствата на държавите членки организираха годишна среща на правозащитници, за да потвърдят отново ангажимента на ЕС за закрила на правозащитниците и да обсъдят прилагането на свързаните с това насоки на ЕС. През септември и ноември държавите— членки на ЕС взеха участие в наблюдението на двата кръга от президентските избори.

Що се отнася до преходното правосъдие, като международен наблюдател делегацията на ЕС присъства на основните съдебни заседания по делото за геноцид и престъпления срещу човечеството, извършени по време на въоръжения конфликт от петима военни, които понастоящем са пенсионирани. Делото (първо по рода си в Латинска Америка) беше подпомогнато чрез финансиран от ЕС проект за предоставяне на правна помощ на жертвите. Това дело и присъдата по делото за масовите кланета в селцето Дос Ерес (осъждането на трима военни и един член на полувоенните групи) са важни стъпки към укрепване на гватемалската съдебна система и към напредък в процеса на национално помирение.

ЕС подкрепи проект във връзка със смъртното наказание, който изигра важна роля на застъпничество при постановената от Върховния съд замяна на 13 смъртни присъди с лишаване от свобода. В края на 2011 г. само едно лице, осъдено на смърт, продължаваше да очаква преразглеждане на присъдата си.

На последно място през цялата 2011 година ЕС продължи активно да подкрепя мандата на Международната комисия срещу безнаказаността в Гватемала (CICIG), което е признание за важната роля на CICIG за разпускането на тайните групи и за насърчаването на законодателни реформи в областта на правосъдието и сигурността.

5.7.11. Хондурас

През 2011 г. продължиха оплакванията от страна на национални и международни организации за защита на правата на човека относно нарушения на правата на човека, по-специално срещу журналисти, групи на ЛГБТ, жени, правозащитници и селяни.

Правата на човека продължиха да бъдат на преден план в политическия аспект на двустранните отношения и бяха централна тема на обсъжданията с правителството на Хондурас по време на диалога на високо равнище, който се проведе в Брюксел през юни 2011 г. ЕС следи отблизо положението с правата на човека в Хондурас и, заедно с ръководителите на мисиите в страната, в местно изявление публично изрази категоричното си осъждане и дълбока загриженост във връзка с убийствата, нападенията и заплахите срещу журналисти и медии в Хондурас с надеждата, че тези престъпления и заплахи няма да останат ненаказани.

През 2011 г. ЕС продължи подкрепата си за работата на Комисията за истина и помирение и механизма ѝ за последващи действия (Unidad de seguimiento a las recomendaciones de la Comisión Verdad y Reconciliación - USICVR), както и за националната система за утвърждаване и защита на правата на човека чрез програмата, финансирана по линия на Инструмента за стабилност. Освен продължаващата си подкрепа за гражданското общество в Хондурас по линия на ЕИДПЧ, през 2011 г. ЕС одобри и нов проект в подкрепа на новото Министерство на правосъдието и правата на човека, за да се подобри управлението и спазването на правата на човека в Хондурас чрез консолидиране на принципите на правовата държава, укрепване на правителствените институции и създаване на правна рамка в този сектор. ЕС ще подпомогне правителството на Хондурас в разработването и прилагането на национална политика и план за действие в областта на правата на човека, както и в прилагането на препоръки по правата на човека, направени от международни организации (особено онези, които правителството на Хондурас е приело по време на всеобщия периодичен преглед през 2010 г.).

Споровете за земя продължават да прерастват в насилие; особена загриженост буди положението в Bajo Aguan.

5.7.12. Мексико

През 2011 г. ЕС поддържаше конструктивен диалог с Мексико в областта на правата на човека, както във вътрешен, така и в многостранен план.

През март в Брюксел ЕС и Мексико проведеха годишния си диалог на високо равнище относно двустранни въпроси в областта на човешките права. ЕС изрази загриженост за трудното положение с правата на човека в Мексико, по-специално в контекста на нарастващото насилие и борбата с организираната престъпност. Мексико представи постиженията си в областта на реформата на наказателноправната система и военното правораздаване на страната, както и в създаването на механизми за закрила на правозащитници и журналисти.

Правата на човека бяха обсъдени и на 11-то заседание на съвместния комитет ЕС—Мексико. Мексико представи наскоро предприетите съществени стъпки, като например конституционната реформа, с която се въвеждат международните стандарти в областта на правата на човека във вътрешния съдебен ред, и решението на Върховния съд всички нарушения на правата на човека да останат извън юрисдикцията на военните съдилища. Мексико и ЕС се договориха да продължат сътрудничеството си в областта на правата на човека, особено като подкрепят прилагането на приетите реформи.

През 2011 г. делегацията на ЕС и посолствата на държавите членки в Мексико положиха целенасочени усилия за прилагането на насоките на ЕС по правата на човека, особено по отношение на закрилата на правозащитниците. Те излязоха с две местни изявления по важни въпроси и проведеха мисии за установяване на фактите в щатите Baja California, Chihuahua, Coahuila, Guerrero, Nuevo Leon, Oaxaca и Tabasco.

Освен това петима членове на Европейския парламент (подкомисия по права на човека) посетиха Мексико (Мексико сити и Оаксака) с цел да проучат положението с правата на човека в страната. Мисията включваше срещи с мексиканските власти, с НПО и правозащитници, с националната комисия по правата на човека и с членове на Конгреса. Основните обсъдени въпроси бяха безнаказаността, положението на правозащитниците и журналистите, използването на армията в борбата с организираната престъпност и съдебната реформа.

През 2011 г. ЕС и Мексико координираха тясно усилията си по въпросите на правата на човека на многостранно равнище. Двете страни провеждаха редовно консултации, по-специално в Женева. В Съвета по правата на човека и в Общото събрание на Организацията на обединените нации ЕС и Мексико приеха сходни позиции по почти всички въпроси и ситуации, свързани с правата на човека.

5.7.13. Никарагуа

През 2011 г. изборите заемаха централно място в програмата на ЕС в областта на правата на човека и демокрацията в Никарагуа. Беше изпратена напълно квалифицирана мисия на ЕС за наблюдение на избори, която да наблюдава проведените на 6 ноември общи избори. В окончателния доклад на мисията се заявява, че демократичните стандарти са се влошили още повече и че избирателният процес е далеч от основните показатели за демократични избори, по-специално що се отнася до безпристрастното и прозрачно управление на процеса от страна на избирателния орган. Препоръките към властите с цел подобряване на цялостния избирателен процес ще бъдат приоритет за ЕС в бъдещия му диалог с Никарагуа.

5.7.14. Парагвай

2011-та беше важна година за утвърждаването и защитата на правата на човека в Парагвай. През първата половина на годината страната за пръв път бе обект на всеобщ периодичен преглед на Съвета на ООН по правата на човека. Правителството допълнително укрепи неотдавна създадената мрежа по права на човека в рамките на изпълнителната власт, която включва 22 институции и министерства. През декември правителството представи на обществеността предложение за национален план в областта на правата на човека. ЕС следеше отблизо това интересно развитие и съфинансира четири проекта на стойност над 900 000 евро по линия на ЕИДПЧ. Проектите бяха посветени на следните конкретни области на действие: 1) защита на правата на децата в положение на уязвимост и изключване, 2) насърчаване на достъпа до правосъдие за парагвайския правен работник, 3) утвърждаване и защита на трудовите права на коренното население в региона на Chaco, 4) подкрепа за местните мрежи по права на човека с цел подобряване на диалога им с правителството.

С последното действие в обучението по права на човека, което се предлага на персонала на правителствената мрежа по права на човека, бе включен и компонент за институционално изграждане. До края на 2011 г. беше обявена нова покана за предложения по линия на ЕИДПЧ с бюджет от 600 000 евро. Също по линия на ЕИДПЧ с проекта „Атлас на изтезанията“ беше направен значителен принос в подкрепа на действията за премахване на изтезанията и малтретирането, като се оказа съдействие както на правителството, така и на организации на гражданското общество в прилагането на препоръките на специалния докладчик на ООН за изтезанията, като усилията бяха съсредоточени върху създаването на национален механизъм за предотвратяване на изтезанията. Накрая, ЕС финансира две действия (едното за Меркосур, а другото с акцент върху Парагвай) относно правата на мигрантите (заедно с други теми) по линия на програмата MIEUX (Експертни знания на ЕС в областта на миграцията). Не на последно място, чрез съфинансирания от ЕС проект „MEVES“ беше създаден първият по рода си виртуален музей на историческата памет в Парагвай, за да се разпространява докладът на Комисията за истина и правосъдие относно диктатурата на Стреснер (<http://www.meves.org.py/>).

5.7.15. Суринам

През май 2011 г. Република Суринам премина през всеобщия периодичен преглед на ООН. В рамките на интерактивния диалог към страната бяха отправени 91 препоръки, като някои от тях бяха приети, а други отхвърлени, тъй като се нуждаят от по-задълбочено разглеждане на национално равнище. Страната прие препоръката да изпълни препоръките на Комитета за правата на човека, като подложи на съдебно преследване и осъди извършителите на извънсъдебните екзекуции от декември 1982 г. и клането в Moiwana през 1986 г.

През 2011 г. съдебният процес, инициран през 2007 г. от бившето правителство срещу настоящия президент Desiré Bouterse (от август 2010 г.) и още 24 души за убийството на политически опоненти преди 30 години (т.нар. дело за убийствата от декември 1982 г.) продължи с обичайното бавно темпо.

5.7.16. Перу

През 2011 г. в Перу се проведеха общи избори. Мисията на ЕС за наблюдение на изборите, изпратена за втория кръг от президентските избори, заключи, че процесът е бил прозрачен и изборите са били проведени в обстановка на мир и ред. Бяха изтъкнати също безпристрастността и професионализмът на избирателната администрация. В дискусиите си с Перу ЕС обсъди социалните конфликти и процеса на консултации с коренното население в рамките на двустранния политически диалог. Освен диалога си с правителството ЕС продължи да поддържа тесни връзки с гражданското общество и правозащитниците. Чрез външната си помощ ЕС предостави подкрепа в борбата с бедността и социалното изключване и насърчи спазването на правата на човека, особено на най-уязвимите групи (жените, децата и коренното население). Като подкрепи изпълнението на препоръките на Комисията за истина и помирение, ЕС съфинансира проекта „Паметно място“ („Place of Memory“) във връзка с политическото насилие от 80-те и 90-те години на миналия век.

5.7.17. *Уругвай*

Уругвай е ангажиран изцяло със защитата на правата на човека, както в страната, така и в международен план, както показва председателството на Уругвай на Съвета на ООН по права на човека от юни 2011 г. Въпреки това продължават да съществуват някои проблеми. В Уругвай съществува сериозен проблем със системата на задържане, съчетание от пренаселени затвори — около 9 570 души в края на 2011 г., и плачевните условия в самите места за лишаване от свобода. След официалното посещение в страната през 2009 г. на специалния докладчик на ООН за изтезанията Уругвай поиска международна помощ за решаване на проблема. През октомври 2011 г. ЕС официално стартира проект с уругвайските власти и други донори в подкрепа на реформата на уругвайската система за наказателно правосъдие и на затворническата система с цел подобряване на качеството на живот и социалната и трудовата интеграция на затворниците. Други бъдещи загриженост области, които ЕС следи отблизо и подкрепя чрез проекти по линия на ЕИДПЧ, са домашното насилие, трафика на хора, както и сигурността на гражданите и спазването на правата на човека.

5.7.18. *Венецуела*

В отношенията между ЕС и Венецуела съществува неоползотворен потенциал. в някои аспекти достъпът е затруднен, а контактите с властите не са толкова чести, колкото би било желателно. През 2011 г. групата на Съвета прие инициатива на ЕСВД за задълбочаване на отношенията. Във връзка с това ЕС редовно правеше опити да повдига въпроси от областта на правата на човека в контактите си с венецуелските власти.

По линия на ЕИДПЧ ЕС финансира, наред с другото, проекти, предназначени да насърчат наблюдението и докладването по въпроси на правата на човека, свободата на печата, правата на децата и правата на хората, живеещи с ХИВ/СПИН. Чрез Службата на върховния комисар на ООН за бежанците ЕС подкрепя и усилията за подобряване на процеса на определяне на статута на бежанците. Проектът даде положителни резултати. ЕС е загрижен във връзка с неотдавна приетото законодателство, което би могло да ограничи свободата на сдружаване и да намали средствата за международно сътрудничество в подкрепа на организациите на гражданското общество във Венецуела.

5.7.19. Куба

Процесът на освобождаване на политическите затворници, започнал през юли 2010 г. с посредничеството на Католическата църква и Испания, завърши през март 2011 г. Бяха освободени 126 политически затворници, включително всички лица, задържани заради техните убеждения през 2003 г. За съжаление обаче много от тях бяха принудени против волята си да напуснат родината си и да се установят в чужбина. Въпреки че освобождаването на политическите затворници като цяло представлява положително развитие, ЕС остава загрижен по повод на наблюдаваното периодично увеличение на случаите на временно задържане и продължаващия тормоз над правозащитници, както и в по-общ план във връзка със съществуващите в страната ограничения върху свободата на изразяване, свободата на сдружаване и на събрания. Това послание многократно беше предавано на кубинските власти.

От друга страна, Куба се отличава с положителна практика в областта на основните икономически, социални и културни права, която включва осигуряването на образование и здравеопазване и борба с дискриминацията, основана на расова принадлежност, пол и сексуална ориентация. Освен това Куба е ратифицирала пет от деветте основни конвенции на ООН за правата на човека. Куба е подписала Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права, въпреки все още не ги е ратифицирала.

На 23 февруари 2011 г. в Брюксел се проведе заседание в рамките на политическия диалог ЕС—Куба, на което подробно бе обсъдено състоянието на човешките права в Куба. Както и с други държави, въпросите на правата на човека остават в центъра на политическия диалог ЕС—Куба. Междувременно процесът на размисъл относно проучването на възможностите за развиване на отношенията с Куба, чието начало бе поставено на заседанието на Съвета по външни работи от 25 октомври 2010 г., продължава. В този контекст бъдещото развитие в областта на човешките права в страната продължава да бъде от основно значение.

5.7.20. Доминиканска република

През 2011 г. беше отбелязан напредък в областта на правата на човека, но продължават да съществуват проблеми. Конституцията от 2010 г. предостави редица демократични достижения, част от които все още предстои да бъдат осъществени на практика (омбудсман, обществена законодателна инициатива), но съдържа и някои силно оспорвани елементи, по-специално по отношение на миграцията и правата на гражданство. Освен това конституцията забранява аборта при всякакви обстоятелства — в страна с висока степен на забременяване в ранна възраст, изнасилвания и насилие срещу жените.

Доминиканската република е подписала повечето от международни конвенции в областта на правата на човека, а законите на страната като цяло са прогресивни (с известни изключения). В действителност обаче остават редица сериозни нерешени проблеми, свързани с насилието срещу жените, репродуктивните права на жените, полицейското насилие („убийства без присъда“) и дискриминацията срещу мигрантите от Хаити и техните потомци. Независимо от разнородния характер на гражданското общество, струва си да се подчертае дейността за повишаване на осведомеността, провеждана от организации, последователно подкрепяни чрез сътрудничеството на ЕС. В това отношение действията на ЕС ще се ръководят от Стратегията на ЕС в областта на правата на човека, приета през 2011 г.

5.7.21. Хаити

ЕС продължи да предоставя подкрепа за укрепването на правата на човека в Хаити, като финансира три нови проекта по линия на ЕИДПЧ — подпомагане на конкретни държави, в областта на защитата на правата на жените и децата. Подкрепата на ЕС за изборния процес продължи през 2011 г. чрез финансиране по линия на Инструмента за стабилност на мисията за наблюдение на изборите на Организацията на американските държави и изпращането на шестима изборни експерти на ЕС. ЕС подпомогна държавите членки на ЕС, подготвили първия всеобщ периодичен преглед за Хаити под егидата на Съвета на ООН по права на човека, който се проведе в Женева през октомври 2011 г. Освен това стратегията на ЕС за Хаити в областта на правата на човека беше изготвена и разгледана от съответните работни групи на Съвета с оглед на нейното приемане. Във връзка с укрепването на демокрацията в Хаити по линия на Инструмента за стабилност беше финансиран консултативен проект на високо равнище, който бе осъществен от Мадридския клуб и чиято цел бе насърчаване на по-изявена нагласа за сътрудничество сред демократичните институции в Хаити и набелязване на общи законодателни цели.

5.7.22. Ямайка

ЕС продължи да поддържа редовни контакти с правителството по въпроси, свързани с правата на човека, включително специални контакти за последващи действия във връзка с всеобщия периодичен преглед на ООН за 2011 г. Бяха проведени и срещи с правозащитници, включително НПО, водещи кампания по общи въпроси на правата на човека и достъпа до правосъдие, както и такива, които подкрепят малцинствата на ЛГБТ.

Основните области за ЕС, изброени в стратегическия документ на ЕС за Ямайка в областта на правата на човека, приет през 2011 г., отразяват приоритетите, посочени във всеобщия периодичен преглед на ООН и доклада на Съвета на ООН по правата на човека. Те включват предполагаемите убийства без присъда, злоупотребите от държавни служители, налагането на смъртно наказание, отношението към малцинствата на ЛГБТ, условията в затворите, както и позицията и отношението към жените и децата в ямайското общество.

Програмите, подкрепяни от бюджета на ЕС, са насочени към органите, занимаващи се с наблюдение на службите за сигурност, с обучение по правата на човека и със законодателство и основни въпроси от областта на правата на човека. Програмата по линия на ЕИДПЧ подкрепя също НПО, насърчаващи осведомеността по въпросите на правата на човека и подпомагащи пострадалите от нарушения на правата на човека.

6. ДЕЙСТВИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Напредъкът в областта на правата на човека и демократичните принципи в световен план остава важна част от работата на Европейския парламент. Тази приоритетна задача има различни измерения. През 2011 г. нарушенията на правата на човека бяха обсъждани на пленарни заседания и по тази тема Парламентът прие различни резолюции, а в докладите си комисиите редовно повдигаха въпроси, свързани с правата на човека. Междупарламентарни делегации приеха нови насоки за повдигане на въпросите на правата на човека по време на заседанията с партньорите си. Председателят на Европейския парламент г-н Йежи Бузек разглеждаше въпросите от областта на правата на човека като неизменна част от своята работа. Г-н Edward McMillan-Scott продължи да работи като заместник-председател по въпросите на правата на човека. През годината председателят Бузек направи над 150 изявления и произнесе речи, свързани с правата на човека. Както посочва в изявлението си от 23 ноември 2011 г. при откриването на Конференцията на Мрежата на наградата „Сахаров“: „В Европейския парламент смятаме, че основните свободи не са само правото на живот и физическата ненакърнима цялост, но също и свободата на изразяване, свободата на печата, свободата на религията и свободата на мисълта. Без тези свободи ще съществува само потисничество и господството на малцинството“.

Европейският парламент се стреми да **превърне правата на човека в основна част** от своята работа в съответствие с договорите, прокламиращи всеобщите права на човека и демокрацията като основополагащи ценности на Съюза и като основни принципи и цели на външната дейност на Съюза. Въпросите за правата на човека се обсъждат в Комисията по външни работи (AFET), при разглеждането на парламентарни доклади или различни видове международни споразумения, включващи клаузи за правата на човека. Търговските споразумения, включващи клаузи за правата на човека, се обсъждат от Комисията по международна търговия (INTA).

Комисията по развитие (DEVE) и Комисията по правата на жените и равенството между половете (FEMM) също редовно разглеждат свързани с правата на човека аспекти във външните отношения на ЕС в съответните си области на компетентност. Председателите на комисиите AFET и DEVE са съпредседатели на групата за координация на избори (ГКИ), която координира дейностите на Парламента по наблюдение на избори.

Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (LIBE) има ключова роля по отношение на основните права в рамките на Европейския съюз и важни отговорности по външните аспекти на вътрешните политики на ЕС, например в такива области на политиката като миграцията и убежището. Конституционните и правни въпроси са предмет на обсъжданията в Комисията по конституционни въпроси (AFCO) и в Комисията по правни въпроси (JURI), включително присъединяването на ЕС към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, което ще има последици и за външните отношения на ЕС.

През 2011 г. членовете на Европейския парламент разглеждаха подробно работата на Комисията, Съвета и ЕСВД в областта на правата на човека на пленарни сесии, в комисии, делегации и работни групи. **Върховният представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност** говори на пленарни сесии по въпроси на ОВППС, включително по правата на човека и подкрепата за демокрацията. Представители на ЕСВД и Комисията участваха редовно в заседанията на подкомисията по права на човека (DROI). Новият постоянен председател на **работна група „Права на човека“ на Съвета (СОНОМ)**, г-н Engelbert Theuermann, участва в обсъжданията на заседания на DROI и по същия начин, председателят на DROI беше поканен на заседания на СОНОМ.

Парламентът следеше внимателно действията, предприети в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ) по света — един от основните инструменти на ЕС в областта на утвърждаването на ценностите на ЕС. През 2011 г. по време на парламентарния контрол на годишната програма за действие на ЕИДПЧ за 2011 г., Европейският парламент неколккратно изрази желанието си да участва по-активно в определянето на приоритетите по този инструмент. През 2011 г. продължи работата на **работна група относно ЕИДПЧ**, ръководена от председателя на подкомисията, като се проведеха срещи със службите на Комисията за обсъждане на годишните планове за действие, както и за прилагането на инструмента.

В работата на Европейския парламент с въпросите на правата на човека по света се занимава конкретно **подкомисията по правата на човека (DROI)** към Комисията по външни работи, председателствана от г-жа Heidi Hautala, а от септември 2011 г. — от г-жа Barbara Lochbihler. След приемането на Договора от Лисабон подкомисията консолидира тесните си работни отношения с Европейската служба за външна дейност, с други институции на ЕС и НПО, работещи в областта на правата на човека.

Чрез закрити информационни и отчетни заседания подкомисията по правата на човека също следи диалога и консултациите по правата на човека, провеждани от ЕСВД с трети държави.

Разширеното **наблюдение на свързани с правата на човека дейности на ООН** включваше срещи със специалните представители и съветници на ООН, които участваха в заседания на DROI и AFET, включително със специалния докладчик за Иран и специалния съветник на генералния секретар на ООН за предотвратяването на геноцид. Въпросите на правата на човека и подкрепата за демокрацията бяха включени и в дневния ред за срещите на делегацията към Общото събрание на ООН, председателствана съвместно от AFET и DROI.

Подкомисията по правата на човека организира или участва и в няколко посещения на свои собствени делегации. Делегация на DROI участва в пролетното заседание на Съвета на ООН по правата на човека, което отново беше част от годишната програма на DROI. Преди посещението парламентът прие резолюция относно Съвета по правата на човека и процеса на преглед, който беше извършен през 2011 г.

Съветът на Европа беше важен партньор по множество въпроси от областта на правата на човека. Сътрудничеството се осъществяваше с комисиите и членовете на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ). Подкомисията по правата на човека проведе дебати и с г-н Thomas Hammarberg, комисар по правата на човека на Съвета на Европа.

Присъединяването на ЕС към Европейската конвенция за правата на човека беше основен въпрос в областта на човешките права за Европейския парламент през 2011 г. и точка на общ интерес между ЕП и Съвета на Европа. Подкомисията проведе и обмен на мнения с Dick Marty, докладчик на комисията по правни въпроси и човешки права в Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ).

През ноември се проведе обмен на мнения (организиран от AFET и DROI) с Lamberto Zannier, генерален секретар на ОССЕ, което даде възможност да се подчертае значението на ангажиментите в областта на правата на човека в рамките на човешкото измерение на **ОССЕ**.

В редица **доклади**, изготвени по собствена инициатива и **приети през 2011 г.**, Европейският парламент проучи различни възможности за защита и подкрепа на правата на човека и на демокрацията. Въз основа на доклад, изготвен по собствена инициатива, на 7 юли 2011 г. Парламентът прие резолюция относно **външните политики на ЕС в полза на демократизацията**. Според доклада ролята на ЕС като „мека сила“ в международната система може да бъде консолидирана само ако защитата на човешките права съставлява действителен приоритет за ЕС в политиката му спрямо трети държави, и бъдат предложени възможни решения за по-съгласуван подход към подкрепата на демокрацията във външните политики на ЕС, въз основа на целеви стратегии. Парламентът оцени високо и решението на Комисията и на върховния представител да подкрепят създаването на **Европейски фонд за демокрация (ЕФД)** като гъвкав инструмент за подкрепа на демократичните промени в недемократични държави и държави в процес на преход.

Европейският парламент категорично и последователно е подкрепял Международния наказателен съд. През ноември 2011 г. Парламентът прие резолюция относно **подкрепата на ЕС за Международния наказателен съд**. В резолюцията се подчертава необходимостта от увеличаване на подкрепата за съда чрез политически и дипломатически действия. Дадена е висока оценка на преработения план за действие на ЕС, като председателството на Съвета заедно с Комисията, ЕСВД и държавите членки се насърчават да приемат изпълнението на плана за действие като приоритет.

2011 година беше белязана от исторически **събития в Северна Африка, Близкия изток и държавите от района на Персийския залив**. Европейският парламент следеше отблизо събитията на Арабската пролет, като обръщаше специално внимание на правата на човека и демокрацията. В отговор на събитията Парламентът проведе заседания, организира посещения на делегации, както и мисия за наблюдение на изборите в Тунис. В тясна връзка с този процес Европейският парламент наблюдаваше прегледа на европейската политика за съседство. През април Парламентът даде своя принос към прегледа като прие две отделни резолюции - резолюция относно южното измерение и резолюция относно източното измерение.

В резолюция относно **прегледа на европейската политика за съседство**, приета на 14 декември 2011 г., Европейският парламент категорично подкрепя новия подход, представен от Комисията и върховния представител, основан на принципа „повече за повече“ с ясно определени критерии и измерими и редовно наблюдавани целеви показатели за всяка отделна държава партньор.

В контекста на **наблюдението на преговорите по международните споразумения** Парламентът прие препоръки относно преговорите за Рамково споразумение на ЕС с Либия и за Споразумения за асоцииране на ЕС с Република Молдова, Украйна и Грузия.

Парламентът прие резолюция относно **въпроси, свързани със сексуалната ориентация и половата идентичност**, като изтъкна отново загрижеността си относно многобройните нарушения на човешките права и широко разпространената дискриминация на основата на сексуалната ориентация и половата идентичност, както в Европейския съюз, така и в трети държави.

Парламентът продължи да обръща специално внимание на ролята на **правозащитниците** като последващи действия от парламентарния доклад през 2010 г. Подкомисията по правата на човека изготви декларация и писма в опит за освобождаването на известния сирийски адвокат по човешките права, Naytham Al-Maleh, който накрая беше освободен от затвора. Европейският парламент продължи да поддържа контакти с носителката на наградата „Сахаров“ и демократичен лидер на Бирма Аун Сан Су Чжи, като получи две видео-послания от нея през 2011 г. Случаите със Sergei Magnitsky (Русия), Ales Bialitski (Беларус) and David Kato (Уганда) бяха изтъкнати от Парламента; те напомнят по недвусмислен начин за рисковете, на които смелите правозащитници продължават да бъдат изложени.

През 2011 г. под ръководството на докладчика Richard Howitt, член на Парламента, започна работата по **Годишния доклад на Европейския парламент относно правата на човека по света и политиката на ЕС в тази област**, чрез който се осъществява контрол върху различните участници от ЕС и различните политики на ЕС в областта на правата на човека.

През 2011 г. **наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта** беше присъдена на „Арабската пролет“, олицетворена от петима активисти за техния принос към историческите промени в арабския свят. Asmaa Mahfouz (Египет), Ahmed al-Zubair Ahmed al-Sanusi (Либия), Razan Zaitouneh (Сирия), Ali Farzat (Сирия) и посмъртно на Mohamed Bouazizi (Тунис).

От 1988 г. насам Европейският парламент ежегодно връчва наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта на изтъкнати личности, които отстояват свободата на изразяване, демокрацията, принципите на правовата държава и толерантността.

През годината беше създадена и **мрежата на наградата „Сахаров“**, което даде възможност на лауреатите на наградата „Сахаров“ да споделят своя опит като правозащитници и да обменят най-добри практики. През ноември 2011 г. повечето от бившите лауреати участваха в широко рекламирания прием на високо равнище на мрежата на наградата „Сахаров“, чийто домакин беше председателят на Парламента. Конференцията по правата на човека и публичният дебат „Сахаров“ през 2011 г. относно ролята на жените в обществата в преход намериха отзвук сред хората, борещи се за правата на човека по света. Сред присъстващите лауреати на наградата „Сахаров“ бяха Hauwa Ibrahim, Wei Jing Sheng, Salih Mahmoud Osman, Aleksandr Milinkievic, „Репортери без граници“, Zhanna Litvina (Асоциация на журналистите в Беларус), Taslima Nasrin, Salima Ghezali, Leyla Zana, Ladies in White (Damas de blanco) и в. „Oslobodjenje“. Аун Сан Су Чжи изпрати видео-послание до конференцията. Бивши лауреати на наградата „Сахаров“ дадоха силно положителна оценка на наградата и ролята ѝ за популяризирането на водената от тях борба на световната сцена и повишаване на доверието в нея.

Европейският парламент продължи следваната месечна практика за дебати по **спешни случаи** във връзка с нарушаване на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава. През 2011 г. Парламентът прие общо 53 резолюции в областта на правата на човека (виж приложение 1).

През април 2011 г. конференцията на председателите на делегации прие нови насоки за делегациите на Европейския парламент относно включването на въпроси за правата на човека в посещенията и срещите на всички делегации на Европейския парламент, участващи в многостранни асамблеи. Съгласно „Конкретни насоки за действия в областта на правата на човека и демокрацията на членовете на Европейския парламент по време на посещенията им в трети държави“ всички делегации на Европейския парламент се насърчават да повдигат свързани с човешките права въпроси по време на контактите си с властите и да се срещат с правозащитници.

Други делегации на Европейския парламент с участието на подкомисията по правата на човека през 2011 г. включват ad hoc делегацията в Тунис заедно с AFET и постоянната делегация на Парламента за Магреб. Делегация на DROI в Хондурас и Мексико проведе изключително интензивно посещение и в двете страни, което получи широк отзвук. Председателят на подкомисията участва и в посещение на делегация на AFET в Централна Азия във връзка с преговорите по Споразумение за партньорство и сътрудничество между ЕС и Туркменистан.

През 2011 г. в подкомисията по правата на човека бяха организирани заседания по следните теми (някои от тях в сътрудничество с други комисии или делегации):

- правото на вода и санитарни условия
- дискриминация на кастова основа в Южна Азия
- подкрепа за демокрацията
- малцинства и непредставени народи
- свобода на печата, включително защита на журналистите в обстановка на въоръжен конфликт
- международен ден в подкрепа на жертвите на изтезания
- подкрепа на ЕС за Международния наказателен съд посрещане на предизвикателства и преодоляване на трудности
- правата на човека в Югоизточна Азия с акцент върху Индонезия

- положението с правата на човека на туркмените в Ирак
- правата на човека в Китай, особено положението на правозащитниците
- заседание относно човешките права на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица по света (ЛГБТИ)
- заседание относно положението с правата на човека в Русия и Северен Кавказ
- заседание относно правата на човека в Турция с оглед на предстоящия доклад за напредъка на Комисията
- заседание относно правата на ЛГБТИ и на ромите в Западните Балкани
- правата на човека в Китай и ролята на Европейския съюз
- заседание относно последващите действия по доклада за правозащитниците

Освен това бяха обменени мнения по различни теми, което даде на членовете на Парламента възможност да обсъдят положението в различни страни или различни хоризонтални приоритети с ЕСВД, с външни експерти, с посланици и с представители на международни организации и национални, регионални и международни НПО.

В допълнение към работата на подкомисията по правата на човека политическият отдел за външни отношения на ЕП предоставя подкрепа, като изготвя информационни бележки и други информационни материали или възлага външни проучвания. През 2011 г. следните проучвания, свързани с външната политика в областта на правата на човека, бяха изготвени и представени на подкомисията по правата на човека:

- Европейският съюз и прегледа на Съвета на ООН по правата на човека
- политиката на ЕС в областта на правата на човека спрямо Русия
- семинар относно изтезанията и тайните задържания: гледна точка на ООН и ролята на ЕС.
- последиците от миграционните политики върху правата на човека в съседните на ЕС държави
- правата на човека и страните от източното партньорство
- целеви показатели, свързани с правата на човека, във външните политики на ЕС
- Подкрепа между омбудсманите в страните от източното партньорство

Постоянните делегации на Парламента поддържат постоянни връзки с националните или регионалните органи. Посещенията на делегациите представляват важна възможност за преки разговори с парламентаристи, правителствени служители и представители на гражданското общество в трети държави. В заседанията на делегациите в Брюксел и Страсбург редовно участват посланиците на заинтересованите държави, ЕСВД, НПО и други участници, а правата на човека също са един от редовните въпроси, обсъждани на тези заседания (например в случаите с Иран и Китай). Председателите на делегациите често изпращат писма (обикновено до посланика на съответната държава) и правят изявление по конкретни случаи на нарушения на правата на човека.

Европейският парламент също поддържа отношения с парламентите по света чрез междупарламентарното сътрудничество и съвместни парламентарни асамблеи. В асамблеите участват членове на ЕП и парламентаристи от трети държави, за да обсъдят общи предизвикателства, включително въпроси, свързани с правата на човека и демокрацията. Сред установените съвместни парламентарни асамблеи са Парламентарната асамблея на Съюза за Средиземноморието, Евро-латиноамериканската парламентарна асамблея и Съвместната парламентарна асамблея АКТБ-ЕС. През 2011 г. беше учредена Парламентарната асамблея Евронест, включваща специална комисия по политически въпроси, права на човека и демокрация и комисия по социални въпроси, култура, образование и гражданско общество, за да се даде парламентарно измерение на инициативата на ЕС за източното партньорство.

В Парламентарната асамблея на Съюза за Средиземноморието участват парламентаристи и членове на ЕП от ЕС и от страни от Средиземноморието, участващи в евро-средиземноморско партньорство, включително Алжир, окупираните палестински територии, Египет, Йордания, Израел, Ливан, Мароко, Сирия, Тунис и Турция. На срещата на Седмата Парламентарна асамблея на Съюза за Средиземноморието, която се проведе на 3 и 4 март в Рим, бяха обсъдени политическите събития в южните страни на Средиземноморието. Комисията по политически въпроси, права на човека и сигурност към асамблеята се занимава с въпросите от областта на правата на човека.

Петото обикновено пленарно заседание на Евро-латиноамериканската парламентарна асамблея се проведе в Монтевидео, Уругвай, на 18 и 19 май 2011 г. Комисията по политически въпроси, сигурност и права на човека е комисията в рамките на асамблеята, която се занимава изцяло с въпросите на правата на човека.

В Съвместната парламентарна асамблея АКТБ-ЕС заседават членове на Европейския парламент и избрани представители на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (държави от АКТБ), които са подписали Споразумението от Котону. Значителна част от работата на Съвместната парламентарна асамблея е насочена към утвърждаването на правата на човека и демокрацията и на общочовешките ценности, като това доведе до съвместни ангажименти, предприети в рамките на конференциите на ООН. Що се отнася до правата на човека, на 21-вото заседание в Будапеща (16—18 май 2011 г.) се бе приета резолюция относно предизвикателствата пред бъдещето на демокрацията и зачитането на конституционния ред в държавите от АКТБ и от ЕС.

Учредителното събрание на Парламентарната асамблея Евронест се проведе на 3 май 2011 г. в Брюксел. То беше открито от председателя на Европейския парламент Йежи Бузек, който отбеляза, че процесите на демократични реформи в източните страни партньори трябва да бъдат укрепени. Първото обикновено заседание се проведе на 14 и 15 септември в Страсбург, предхождано от заседание на четирите комисии на асамблеята, включително на комисията по политически въпроси, права на човека и демокрация.

Освен това през 2011 г. се проведеха редица междупарламентарни заседания с важно измерение в областта на правата на човека. На 11 октомври 2011 г. подкомисията по правата на човека заедно с комисията по развитие организираха заседание на междупарламентарната комисия с националните парламенти на тема „Условия, свързани със зачитането на правата на човека, в рамките на политиката на сътрудничество за развитие“. Това беше първото пълноценно междупарламентарно заседание след влизането в сила на Договора от Лисабон, посветено на връзката между правата на човека и развитието. Основните теми, обсъдени от членовете на Европейския парламент и националните депутати, бяха дали условията, свързани със зачитането на правата на човека, са пречка за намаляването на бедността и доколко те могат да бъдат ефективни в присъствието на много донори.

Наблюдението на избори показва ангажимента на Европейския парламент в подкрепа на развитието и за консолидиране на демокрацията, принципите на правовата държава и правата на човека. Членовете на ЕП участват в мисии на Европейския съюз за наблюдение на избори или в международни мисии за наблюдение на избори. Във последния случай делегацията на Европейския парламент участва в мисията и координира работата си с Бюрото за демократични институции и права на човека (БДИПЧ) на ОССЕ и с парламентарните асамблеи на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ ПА), на Съвета на Европа и на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО ПА).

Групата за координация на избори (ГКИ) на ЕП отговаря за цялостната организация на дейностите по наблюдение на избори на ЕП. През 2011 г. ГКИ за пръв път влезе в новата си консултативна роля към върховния представител на Съюза и заместник-председател на Комисията Катрин Аштън при набелязването и планирането на мисии на ЕС за наблюдение на избори. ГКИ имаше важна роля и при назначаването на членове на Европейския парламент като главни наблюдатели на ЕС по време на мисии на ЕС за наблюдение на избори.

През 2011 г. ЕП участва в следните мисии за наблюдение на избори:

Косово	парламентарни избори (повторно гласуване в три района)	9.1.2011
Судан	референдум в Южен Судан	9-17.1.2011
Чад	парламентарни избори	13.2.2011
Уганда	обща избори	18.2.2011
Нигерия	президентски избори	16.4.2011
Перу	президентски избори	5.6.2011
Замбия	обща избори	20.9.2011
Тунис	избори за учредително събрание	23.10.2011
Киргизстан	президентски избори	30.10.2011
Никарагуа	обща избори	6.11.2011
Демократична република Конго	президентски избори	28.11.2011

Освен това отчитайки значението на местните избори в Албания през май 2011 г., Европейският парламент реши по изключение да изпрати *ad hoc* делегация, която да проследи изборния процес в изборния период.

Парламентите са основен елемент на функциониращата демокрация, а вероятността правата на човека да бъдат зачитани и утвърждавани е най-голяма в рамките на една демократична система. **Бюрото за насърчаване на парламентарната демокрация (БНПД)** действа в рамките на Европейския парламент с цел предоставяне на подкрепа за парламентарно развитие на новите и възникващите демокрации. От подкрепата на БНПД се ползват парламентарни институции в трети държави, техните членове и служители. БНПД предлага изграждане на институционален капацитет, пригодени за конкретни случаи програми за подкрепа, подкрепа на ниво равни партньори, обмяна на опит и последващи действия след мисиите за наблюдение на избори с цел разширяване на подкрепата за демократизацията, за да включи пълния изборен цикъл.

През 2011 г. БНПД организира посещение в Европейския парламент на голяма група египетски политически активисти, представящи широк спектър от политически партии, групи и кандидати за президент. Сред партньорите на Програмата за стипендии „Демокрация” на БНПД са парламентарните асамблеи на Меркосур и Централноамериканския парламент, както и парламентите на Чили (Камарата на депутатите), Армения, Гана, Мавритания и Того. БНПД подкрепи парламентарния форум на общността от демокрации, като пое активна консултативна роля, организира заседание в Брюксел и участва в заседания на форума в Тбилиси, Вилнюс и Вашингтон. Заедно с Националния демократичен институт за международни отношения през 2011 г. БНПД организира и среща на високо равнище в рамките на трансатлантическия диалог за укрепване на сътрудничеството в подкрепа на демокрацията.

За да се постигне единодействие и съгласуваност в работата на различните отдели и комисии на Европейския парламент в областта на правата на човека, **специалната група за политиката на ЕС по правата на човека**, съставена от служители от различни служби на Европейския парламент, заседаваше редовно през цялата година.

Необходимостта и желанието за допълнително засилване на действията на Европейския парламент в областта на правата на човека и насърчаването на демокрацията доведоха до създаването на нова дирекция за подкрепа на демокрацията, която е част от Генерална дирекция по външни политики на Европейския парламент и която се очаква да започне работа през 2012 г.

7. СПИСЪК СЪС СЪКРАЩЕНИЯТА

AA	Association Agreement
AFCO	Constitutional Affairs Committee
AFET	Committee on Foreign Affairs
AMISOM	African Union Mission in Somalia
APRM	African Peer Review Mechanism
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
ASEM	Asia-Europe Meeting
ATP	Anti-Terrorism Proclamation
AU	African Union
BICI	Independent Commission of Inquiry
BiH	Bosnia and Herzegovina
CAT	Convention against Torture
CBSS	Country-Based Support Schemes under the EIDHR
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CEDEAO	
CEDEF	convention internationale sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes
CENIT	national Electoral Commission

CEPOL	
CFSP	Common Foreign Security Policy
CHT	Chittagong Hill Tracts
CICIG	International Commission Against Impunity in Guatemala
CoE	Council of Europe
COHOM	Council Human Rights Working Group
COREPER	
CPT	Committee for the Prevention of Torture
CRPD	UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities
CSDP	Common Security and Defence Policy
CSO	Civil Society Organisation
CSR	Corporate Social Responsibility
CSW	Commission on the Status of Women
CVJR	Truth, Justice and Reconciliation Commission
DAS	Departamento Administrativo de Seguridad
DCFTA	Deep and Comprehensive Free Trade Area
DCI	Development Cooperation Instrument
DCI	Dialogues Facility Fund
DDPA	Durban Declaration and Programme of Action
DEVE	Committee on Development
DPRK	Democratic People's Republic of Korea
DRC	Democratic Republic of Congo
DROI	Human Rights Subcommittee of the European Parliament
EA	Electoral assistance
EaP	Eastern Partnership
EASO	European Asylum Support Office
EC	European Commission

ECCC	Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
ECCC	Extraordinary Chambers in the Court of Cambodia
ECG	Election Coordination Group
ECG	Election Coordination Group
ECHR	European Convention on Human Rights
ECRI	European Commission against Racism and Intolerance
EDF	European Development Fund
EED	European Endowment for Democracy
EEM	Election expert missions
EIB	European Investment Bank
EIDHR	European Initiative for Democracy and Human Rights
EMB	electoral management bodies
EMRIP	Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples
ENI	European Neighbourhood Instrument
ENP	European Neighbourhood Policy
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
EOM	Election observation missions
EP	European Parliament
EPJUST	EU-Philippines Justice Support Programme
EU MS	EU Member States
EUD	EU Delegation
EUJUST LEX	Integrated Rule of Law Mission for Iraq
EUMM	EU Monitoring Mission
EUPM	EU Police Mission
EUPOL	European Union Police Mission in Afghanistan

EUPOL COPPS	European Union Police Mission for the Palestinian Territories
EURA	EU Readmission Agreement
EUREMA	EU Relocation from Malta
EURODAC	system for comparing fingerprints of asylum seekers and some categories of illegal immigrants
EUROJUST	European Union's Judicial Cooperation Unit
EUROPOL	law enforcement agency of the European Union
EUSR	EU Special Representative
EUTM	European Union military mission to contribute to the training of security forces
FAC	Foreign Affairs Council
FED	Fonds européen de développement
FEMM	Women's Rights and Gender Equality Committee
FfGE	Financing for Gender Equality
FICs	Forum Island Countries
FIDH	Fédération internationale des ligues des droits de l'Homme
FoE	freedom of expression
FoRB	freedom of thought, conscience and religion or belief
FRONTEX	EU Agency promoting, coordinating and developing European border management
FYROM	Former Yugoslav Republic of Macedonia
GAMM	Global Approach to Migration and Mobility
GCC	Gulf Cooperation Council
GCTF	Global Counter-Terrorism Forum

GNU	Government of National Unity
GoE	Government of Ethiopia
GRULAC	UN Group of Latin America and Caribbean Countries
GSP	EU's Generalised System of Preferences
HIV	Human immunodeficiency virus
HOMs	EU Heads of Missions
HR	High Representative
HR VP	High Representative Vice-President
HRC	UN Human Rights Council
HRDO	Human Rights Defender's Office
HRDs	Human Rights Defenders
ICC	International Criminal Court
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights
ICERD	International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
ICHR	Independent Commission for Human Rights
ICT	information and communication technology
ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
IDPs	Internally Displaced Persons
IHL	international humanitarian law
ILO	International Labour Organisation

IMT	International Monitoring Team
INEC	Independent National Electoral Committee
INGO	International nongovernmental organisation
INTA	Committee on International Trade
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ISAF	International Security Assistance Force
ITC-ILO	International Training Centre of the ILO
JA	Council Joint Actions
JURI	Legal Affairs Committee
JWF	Angola-EU Joint Way Forward
LAS	League of Arab States
LGBT	Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender
LGBTI	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex
LIBE	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs
MDG	Millennium Development Goals
MENA	Middle East and North Africa
MEP	Member of the European Parliament
MERCOSUR	Common Market of the South
MFF	Multiannual Financial Framework
NDC	National Dialogue Committee
NDI	National Democratic Institute for International Affairs

NGO	Nongovernmental organisation
NSA	Non-State Actors
NSF	Somali National Security Forces
NSS	National Security Service
NTC	National Transitional Council
OAS	Organisation of American States
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OFA	Ohrid Framework Agreement
OHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights
OIC	Organisation of Islamic Cooperation
OMCT	Organisation Mondiale Contre la Torture
OPCAT	Optional Protocol to the Convention against Torture
OPPD	Office for the Promotion of Parliamentary Democracy
oPt	Occupied Palestinian Territory
OSCE	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OSCE	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OSCE PA	Parliamentary Assemblies of the Organisation for Security and Co-operation in Europe

PA	Palestinian Authority
PACE	Parliamentary Assembly of the Council of Europe
PARLACEN	Parlamento Centroamericano
PCA	Partnership and Cooperation Agreement
PCA	Partnership and Cooperation Agreement
PCNA	Post-Crisis Needs Assessment
PDO	Public Defenders Office
PMSC	private military and security companies
PSWG	Peace Support Working Group
RCCR	Royal Committee on Constitutional Review
RTG	Royal Thai Government
SAA	Stabilisation and Association Agreement
SADC	Southern African Development Community
SAF	Sudan Armed Forces
SAP	Stabilisation and Association Process
SPLA	Sudan People's Liberation Army
SPRING	Support to Partnership, Reform and Inclusive Growth Programme
SPT	UN Subcommittee on Prevention of Torture
SRT	Special Rapporteur on Torture
TAIEX	Technical Assistance and Information Exchange Instrument
TDCA	Trade Cooperation and Development Agreements
TIPNIS	Territorio Indigena Parque Natural Isiboro Sécure
US	United States of America
UAE	United Arab Emirates
UfM	Union for the Mediterranean
UN	United Nations
UNAMA	United Nations Assistance Mission in Afghanistan

UNAMID	United Nations-African Union Mission in Darfur
UNCAT	United Nations Convention against Torture
UNDP	United Nations Development Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
UNGA	United Nations General Assembly
UNGP	United Nations Guiding Principle
UNHCR	UN Refugee Agency
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNMIS	United Nations Missions in Sudan
UNSCR	United Nations Security Council Resolution
UPR	Universal Periodic Review
USA	United States of America
USICVR	Unidad de seguimiento a las recomendaciones de la Comisión Verdad y Reconciliación
WCAR	World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance

ANNEX 1 - PLEDGES MADE TO THE 31ST INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE RED CROSS AND RED CRESCENT, GENEVA, 28 NOVEMBER TO 1 DECEMBER 2011.

For the years 2012-2015, we, the European Union and its Member States (Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom), hereby pledge:

1. Missing persons

The EU and its Member States are concerned by the enforced disappearance of persons during armed conflicts and by the profound humanitarian consequences borne by families of missing persons in these circumstances.

The EU Member States therefore pledge:

- to consider ratifying the 2006 Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance;
- to consider adopting other measures aiming at avoiding enforced disappearances, such as those included in the model law suggested by the ICRC;
- to support mechanisms to investigate effectively and resolve the cases of missing persons in several regions of the world;
- to encourage processes acknowledging the rights and needs of families of missing persons and aiming at adjusting national legislation and programmes to meet these needs.

2. International Criminal Court

The EU and its Member States consider that those who have committed serious crimes of concern to the international community, including war crimes, crimes against humanity or the crime of genocide should be brought to justice.

In line with their efforts to fight impunity, the EU and its Member States pledge:

- to continue to promote the universality and preserve the integrity of the Rome Statute;
- to include the fight against impunity for the most serious crimes of international concern as one of the shared values of the EU and its partners through the insertion of provisions concerning the ICC and international justice into EU agreements with third parties;
- to continue their support to the Court, civil society and to third States interested in receiving assistance in order to become party to the Rome Statute or to implement it;

3. International Humanitarian Law Instruments

The EU and its Member States are convinced that national implementation and enforcement of international humanitarian law and other relevant legal instruments which have an impact on international humanitarian law are of great importance and fall under States' responsibilities.

In line with the EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law, the EU Member States pledge:

- to work towards further participation in the principal international humanitarian law instruments and other relevant legal instruments which have an impact on international humanitarian law by considering ratification of the following instruments to which they are not yet all party, namely:

Additional Protocol III to the Geneva Conventions;

The Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict and its First and Second Protocols;

The Optional Protocol to the UN Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict;

The Ottawa Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines;

Protocol II, as amended on 3 May 1996, and Protocol V to the 1980 Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects;

The Convention on the prohibition of military use of environmental modification techniques.

In order to improve implementation of international humanitarian law at the national level the EU and its Member States pledge:

- to support States in their efforts to adopt relevant national legislation pertinent to their international humanitarian law obligations;

to support the existing international humanitarian law mechanisms and to envisage, if deemed relevant, making use of the services of the International Humanitarian Fact-Finding Commission constituted under Article 90 of Additional Protocol I.

4. Promotion and dissemination of international humanitarian law

The EU and its Member States underline that proper training in, and dissemination of, international humanitarian law is required to ensure better compliance with international humanitarian law in time of armed conflict.

In line with the EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law and the 2007 European Consensus on Humanitarian Aid, the EU and its Member States pledge:

- to pursue their efforts in promoting dissemination and training in international humanitarian law in third countries, including in peacetime, in particular to national authorities, armed non-state actors and humanitarian actors.

The EU Member States pledge:

- to continue their efforts in promoting dissemination and training in international humanitarian law inside the EU, in particular to military and civilian personnel, involved in crisis management operations.

5. Fundamental Procedural and other Guarantees

The EU and its Member States reaffirm their determination to respect fundamental procedural guarantees for all persons detained in relation to an armed conflict as enshrined in the applicable rules of international humanitarian law and/or international human rights law.

The EU and its Member States therefore pledge to promote respect of fundamental procedural guarantees through a wide range of measures including:

- Training for staff participating in EU military and civilian crisis management operations in fundamental procedural guarantees.

- Endeavouring to ensure implementation of those standards by third parties involved in EU operations.
- Supporting dissemination and training sessions on implementation of fundamental procedural guarantees.
- Recalling the importance of respecting fundamental procedural guarantees in dialogue with other States.

6. Anti-Personnel Landmines, Cluster Munitions, Improvised Explosive Devices and

Explosive Remnants of War

The EU and its Member States are concerned by the threats posed by anti-personnel landmines, cluster munitions, improvised explosive devices and explosive remnants of war.

The EU Member States therefore pledge:

- to advocate as appropriate in support of international instruments seeking to address humanitarian hazards of explosive remnants of war, cluster munitions, improvised explosive devices and anti personnel landmines;
- to encourage as appropriate States Parties to the Anti-Personnel Mine Ban Convention and the Convention on Cluster Munitions to make timely reports in accordance with the relevant provisions of these treaties.

Joint pledge by EU Member States and National Red Cross Societies

1 Strengthening international humanitarian law through the adoption of an effective Arms Trade Treaty

The European Union Member States and their National Red Cross Societies, noting the utility of the 2008 EU Common Position defining common rules governing the control of exports of military technology and equipment and related EU instruments, are concerned that the widespread availability of weapons facilitates violations of international humanitarian law, and hampers the provision of assistance to victims of armed conflict, and are convinced of the relevance of promoting and further strengthening the regulatory framework governing transfers of conventional arms.

In line with the updated EU Guidelines on promoting compliance with International Humanitarian Law and the relevant Council Conclusions, the European Union Member States, with support from their respective National Red Cross Societies, therefore pledge:

- to engage in an exchange of information, to the extent considered appropriate and pertinent by the European Union Member States, on the negotiation in 2012 of a strong and robust Arms Trade Treaty with the highest possible legally binding standards which would prevent conventional weapons from being used to violate international humanitarian law.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 — РЕЗОЛЮЦИИ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ПРЕЗ 2011 Г.

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122 — неотложен дебат или резолюции

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2 — резолюции относно изявления

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 048 — процедура по собствена инициатива

1. Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2011 г. относно Пакистан, и по-специално убийството на губернатора Salmaan Taseer

2011/2522(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

2. Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2011 г. относно Иран – случаят с Nasrin Sotoudeh

2011/2524(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

3. Резолюция на Европейския парламент от 19 януари 2011 г. относно положението в Хаити една година след земетресението: хуманитарна помощ и възстановяване

2010/3018(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

4. Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2011 г. относно положението на християните в контекста на свободата на религията

2011/2521(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

5. **Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2011 г. относно Бразилия: екстрадиция на Cesare Battisti**
2011/2523(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
6. **Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2011 г. относно положението в Беларус**
2011/2514(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
7. **Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2011 г. относно Йемен: преследване на малолетни и непълнолетни правонарушители, по-специално във връзка със случая на Muhammed Taher Thabet Samoum**
2011/2572(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
8. **Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2011 г. относно пограничните сблъсъци между Тайланд и Камбоджа**
2011/2571(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
9. **Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2011 г. относно Уганда: убийството на David Kato**
2011/2573(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
10. **Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2011 г. относно принципите на правовата държава в Русия**
2011/2515(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

11. Резолюция на Европейския парламент от 17 февруари 2011 г. относно положението в Египет

2011/2555(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

12. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно приоритетите на шестнадесетата сесия на Съвета на ООН по правата на човека и прегледа през 2011 г.

2011/2570(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

13. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно Пакистан, и по-специално убийството на Shahbaz Bhatti

2011/2612(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

14. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно южните съседи на ЕС и по-специално Либия

2011/2616(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

15. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно положението и културното наследство в Кашгар (Синцзян-уйгурски автономен регион, Китай)

2011/2614(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

16. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно подхода на ЕС към Иран

2010/2050(INI)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 048

- 17. Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2011 г. относно Беларус (по-конкретно случаите на Алес Михалевич и Наталия Радина)**
2011/2613(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 18. Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2011 г. за Зимбабве**
2011/2658(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 19. Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2011 г. относно забраната за избори за правителство на Тибет в изгнание в Непал**
2011/2657(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 20. Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2011 г. относно положението в Сирия, Бахрейн и Йемен**
2011/2645(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 21. Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2011 г. относно положението в Кот д'Ивоар**
2011/2656(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 22. Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2011 г. по случая с Ai Weiwei**
2011/2664(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 23. Резолюция на Европейския парламент от 12 май 2011 г. относно положението в Шри Ланка**
2011/2684(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

- 24. Резолюция на Европейския парламент от 12 май 2011 г. относно Беларус**
2011/2686(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 25. Резолюция на Европейския парламент от 12 май 2011 г. относно Азербайджан**
2011/2685(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 26. Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2011 г. относно Украйна:
случаите на Юлия Тимошенко и други членове на бившето правителство**
2011/2714(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 27. Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2011 г. относно Судан и Южен
Судан: положението след референдума през 2011 г.**
2011/2717(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 28. Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2011 г. относно срещата на най-
високо равнище между ЕС и Русия**
2011/2716(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 29. Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2011 г. относно положението в
Мадагаскар**
2011/2712(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 30. Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2011 г. относно Гуантанамо:
предстоящо решение за смъртното наказание**
2011/2713(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

- 31. Резолюция на Европейския парламент от 7 юли 2011 г. относно положението в Сирия, Йемен и Бахрейн в контекста на положението в арабския свят и в Северна Африка**
2011/2756(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 32. Резолюция на Европейския парламент от 7 юли 2011 г. относно подготовката на изборите за Държавна дума в Русия през декември 2011 г.**
2011/2752(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 33. Резолюция на Европейския парламент от 7 юли 2011 г. относно Индонезия, включително нападения над малцинствата**
2011/2748(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 34. Резолюция на Европейския парламент от 7 юли 2011 г. относно Индия, по-специално смъртната присъда на Davinder Pal Singh**
2011/2749(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 35. Резолюция на Европейския парламент от 7 юли 2011 г. относно Демократична република Конго и масовите изнасилвания в провинция Южно Киву**
2011/2747(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 36. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно Судан: положението в Южен Кордофан и избухването на въоръжен конфликт в провинция Сини Нил**
2011/2806(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

- 37. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно положението в Сирия**
2011/2812(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 38. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно положението в Либия**
2011/2811(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 39. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно Еритрея: случаят Dawit Isaak**
2011/2807(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 40. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно глада в Източна Африка**
2011/2814(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 41. Резолюция на Европейския парламент от 15 септември 2011 г. относно Беларус: арестуването на защитника на правата на човека Алес Беляцки**
2011/2805(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 42. Резолюция на Европейския парламент от 29 септември 2011 г. относно положението в Палестина**
2011/2828(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 43. Резолюция на Европейския парламент от 28 септември 2011 г. относно правата на човека, сексуалната ориентация и половата идентичност пред Организацията на обединените нации**
2011/2821(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2

- 44. Резолюция на Европейския парламент от 27 октомври 2011 г. относно Тибет, и по-специално самоzapалването на монахини и монаси**
2011/2874(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 45. Резолюция на Европейския парламент от 27 октомври 2011 г. относно положението в Египет и Сирия, по-специално християнските общности**
2011/2881(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
- 46. Резолюция на Европейския парламент от 27 октомври 2011 г. относно Бахрейн**
2011/2875(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 47. Резолюция на Европейския парламент от 17 ноември 2011 г. относно Египет, по-специално случая с блогъра Alaa Abd El-Fattah**
2011/2909(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 48. Резолюция на Европейския парламент от 17 ноември 2011 г. относно Иран — нови случаи на нарушения на правата на човека**
2011/2908(RSP)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122
- 49. Резолюция на Европейския парламент от 17 ноември 2011 г. относно подкрепата на ЕС за Международния наказателен съд: посрещане на предизвикателства и преодоляване на трудности**
2011/2109(INI)
Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 048

**50. Резолюция на Европейския парламент от 15 декември 2011 г. относно Тунис:
случая със Zacharia Bouguira**

2011/2947(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

**51. Резолюция на Европейския парламент от 15 декември 2011 г. относно
положението на жените в Афганистан и Пакистан**

2011/2946(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

**52. Резолюция на Европейския парламент от 15 декември 2011 г. относно
Азербайджан, по-специално случая на Rafiq Tagi**

2011/2945(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 122

**53. Резолюция на Европейския парламент от 15 декември 2011 г. относно
положението в Сирия**

2011/2880(RSP)

Процедурен правилник на Европейския парламент ЕП 110, параграф 2
